

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

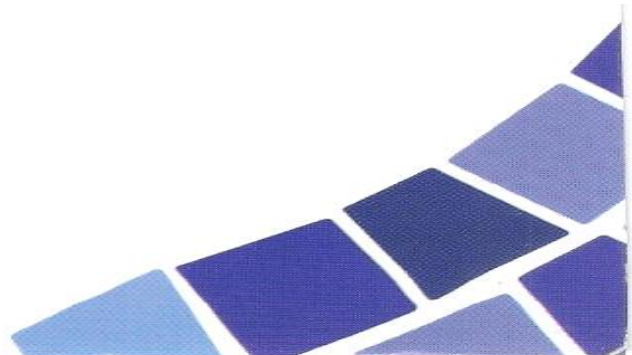
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

Messinia
«Η ΚΑΛΜΙΚΑΡΠΟΣ»

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΙΓΓΛΕΣΗ ΜΑΡΙΑ
ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ: ΞΥΦΙΑ ΓΕΩΡΓΙΑ
ΛΕΚΚΑ ΑΘΑΝΑΣΙΑ

ΠΑΤΡΑ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Σελ. 6
Η Ιστορία του Τουρισμού.....	Σελ. 7-10
Ο Ορισμός του Τουρισμού και του Τουρίστα.....	Σελ. 10-12
Βασικοί Παράγοντες Ανάπτυξης του Τουρισμού.....	Σελ. 12-13
Οι Διαστάσεις του Τουριστικού Φαινομένου	Σελ. 13-14
Περί εναλλακτικού τουρισμού	Σελ. 14
Επιπτώσεις εναλλακτικού τουρισμού	Σελ. 15
Μορφές εναλλακτικού τουρισμού	Σελ. 16
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑ	Σελ. 17-18
ΜΕΣΣΗΝΙΑ ΚΑΛΛΙΚΑΡΠΟΣ	Σελ. 19
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ	Σελ. 20
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	Σελ. 21-24
ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ	Σελ. 24-25
ΘΑΛΑΣΣΑ	Σελ. 25
ΚΛΙΜΑ.....	Σελ. 25
ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	Σελ. 26
ΓΙΟΡΤΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	Σελ. 26-27
ΠΡΟΣΒΑΣΗ	Σελ.28
ΚΑΛΑΜΑΤΑ	Σελ.29
ΙΣΤΟΡΙΑ	Σελ. 29-30
ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ	Σελ. 30-31
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ	Σελ. 31-32
Η ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΣΗΜΕΡΑ	Σελ. 33
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	Σελ. 33
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	Σελ. 34
ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	Σελ. 35-36
ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	Σελ. 37
ΤΟΜΕΑΣ ΧΟΡΟΥ	Σελ. 37-39
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ «Α.ΤΑΣΣΟΣ»	Σελ. 39
ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	Σελ. 39-40
ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	Σελ. 40-44
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	Σελ. 44-46
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	Σελ. 46

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	Σελ. 47-50
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ	Σελ. 51
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	Σελ. 52-61
ΧΩΡΟΙ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ	Σελ.62
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ.....	Σελ.63
ΜΑΝΗ.....	Σελ.64
ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΗ ΜΑΝΗ	Σελ.65-67
ΔΗΜΟΣ ΑΒΙΑΣ	Σελ.68-78
ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΤΡΟΥ.....	Σελ.78-103
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΜΑΝΗΣ	Σελ.103-115
ΤΑΪΓΕΤΟΣ	Σελ.116
Η ΧΛΩΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΑΥΓΕΤΟΥ.....	Σελ.117
Η ΠΑΝΙΔΑ ΤΟΥ ΤΑΥΓΕΤΟΥ.....	Σελ.117
ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ-ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΔΡΟΜΕΣ ΤΑΥΓΕΤΟΥ.....	Σελ.117-127
ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΤΑΥΓΕΤΟΥ	Σελ.128
ΜΕΣΣΗΝΗ – ΙΣΤΟΡΙΑ	Σελ.129
ΜΕΣΣΗΝΗ ΣΗΜΕΡΑ	Σελ. 130
ΑΡΧΑΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗ	Σελ. 130
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ	Σελ.131-132
ΜΟΥΣΕΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	Σελ.132-133
ΚΑΣΤΡΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	Σελ.133
ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ.....	Σελ.133
ΑΠΕΡΑΝΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ	Σελ.133
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ.....	Σελ. 134
ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	Σελ.134
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	Σελ. 135-137
ΠΥΛΙΑ	Σελ.138
ΠΥΛΟΣ	Σελ.138
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΜΝΗΜΕΙΑ	Σελ.139
ΚΟΡΩΝΗ	Σελ. 140
ΜΕΘΩΝΗ	Σελ. 141
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΜΝΗΜΕΙΑ	Σελ.141-146
ΦΟΙΝΙΚΟΥΝΤΑ.....	

ΦΟΙΝΙΚΟΥΝΤΑ	Σελ. 146
ΠΕΤΑΛΙΔΙ	Σελ. 147
ΓΙΑΛΟΒΑ	Σελ.147
ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΠΥΛΙΑΣ.....	Σελ.148-149
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΠΥΛΙΑΣ	Σελ.150-170
ΝΗΣΙΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ.....	Σελ.171-172
ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ.....	Σελ.173-177
ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΝΗΣΙΑ.....	Σελ.178-180
ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ.....	Σελ.180-181
ΤΡΙΦΥΛΙΑ.....	Σελ.182
ΔΗΜΟΣ ΑΥΛΩΝΑ.....	Σελ.182-186
ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ.....	Σελ.186-187
ΔΗΜΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ.....	Σελ.188
ΔΗΜΟΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ	Σελ.189
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΡΟΣ	Σελ.190
ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΦΥΛΙΑ.....	Σελ.191-192
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΤΡΙΦΥΛΙΑ	Σελ.193-200
Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΗΣ ΝΕΔΑΣ.....	Σελ.201
ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΔΑΣ.....	Σελ.202
ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΝΕΔΑΣ	Σελ. 203-208
ΣΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗ ΝΕΔΑ	Σελ.209
Η ΝΕΔΑ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ.....	Σελ.209-210
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ.....	Σελ.211
ΕΡΓΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	Σελ.212-215
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ.....	Σελ.216-221
ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	Σελ. 222
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	Σελ.223-224
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	Σελ.225

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία με τίτλο «**Μεσσηνία η Καλλίκαρπος** ένας επίγειος παράδεισος πλούτου, πολιτισμού και τουρισμού», στοχεύει στην όσο δυνατόν καλύτερη και αναλυτικότερη παρουσίαση του Νομού Μεσσηνίας.

Το πρώτο κεφάλαιο της εργασίας αναφέρεται στο φαινόμενο του τουρισμού γενικά, γίνεται δηλαδή μια προσπάθεια παρουσίασης του τουριστικού φαινομένου από τη στιγμή που πρωτοεμφανίστηκε. Παρατηρούμε την εξέλιξη του καθώς και τους παράγοντες ανάπτυξης του.

Οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού μας απασχόλησαν στο ίδιο κεφάλαιο γιατί σίγουρα αποτελούν έναν επιπλέον τρόπο ανάπτυξης.

Το δεύτερο κεφάλαιο ξεκινά με τη παρουσίαση της Μεσσηνίας και την αναλυτική αναφορά στην Καλαμάτα, στην Μεσσηνιακή Μάνη, τον Ταΰγετο, στη Μεσσήνη, την Πυλία, τα Νησιά της Μεσσηνίας, στην Τριφυλία και στην Κοιλιάδα της Νέδας.

Γίνεται λοιπόν μια ιστορική, γεωγραφική και τουριστική παρουσίαση των περιοχών αυτών ώστε να γνωρίσουμε καλύτερα τη Μεσσηνία.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφερόμαστε στην Τουριστική ανάπτυξη του Νομού παρουσιάζοντας μεγάλα τουριστικά έργα και κάποιες προτάσεις που ίσως βοηθήσουν στην περαιτέρω ανάπτυξη του.

Τέλος κλείνουμε την εργασία αυτή με τα συμπεράσματα μας, από την ανάλυση που έχουμε κάνει στον Νομό Μεσσηνίας.

Η Ιστορία του Τουρισμού

Ο άνθρωπος ταξιδεύει από την αρχαιότητα. Η ιστορία του τουρισμού ανέρχεται σε εκατοντάδες χρόνια και έχει περάσει από διάφορα στάδια μέχρι τη μετεξέλιξη του τουρισμού στη σημερινή του μορφή. Παρόλο που από τα αρχαία χρόνια έως σήμερα στηρίχτηκε στον ελεύθερο χρόνο και τη μετακίνηση, εντούτοις παρουσίασε διαχρονικά μια μορφολογική εξέλιξη και μια διευρυνόμενη χωρικά διάρθρωση.

Το ταξίδι για την εμπορία, για τον εμπλουτισμό των γνώσεων, για την πολιτισμική επικοινωνία και για την αναψυχή δεν είναι επινόηση της σύγχρονης εποχής. Ξεκίνησε στην Αρχαία Ελλάδα και στην Αρχαία Ρώμη, εκεί που ο ελεύθερος χρόνος απεικόνιζε την προέλευση και την τάξη των πολιτών που ήταν ελεύθεροι και οικονομικά εύποροι, απαλλαγμένοι από κάθε εξαναγκαστική απασχόληση. Ωστόσο ήταν υποχρεωμένοι να ασχολούνται με τα κοινωνικά, ηθικά και πολιτικά αιτήματα που δημιουργούσε η εύρυθμη λειτουργία της πολιτείας. Η εργασία τότε ήταν αντίθετη στο πνεύμα της πολιτείας και του πολιτεύματος, ενώ ο ελεύθερος χρόνος συνδεόταν ουσιαστικά με τις ευγενείς απασχολήσεις και ήταν απόρροια μια πολιτικής σκέψης που όχι μόνο περιέγραφε, αλλά και οριοθετούσε το τι είναι ελευθερία κι όχι. Όσοι διέθεταν ελεύθερο χρόνο, δηλαδή αυτοί που ανήκαν στα ανώτερα κοινωνικά στρώματα, είχαν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε διάφορων τύπων ταξιδιωτικές μετακινήσεις.

Μπορούμε να αναφέρουμε για παράδειγμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες στην Αρχαία Ελλάδα, την πρώτη οργανωμένη μορφή αθλητικού τουρισμού το 776 προ Χριστού, τις διεθνείς ταξιδιωτικές μετακινήσεις για λόγους αναψυχής των Ελλήνων και των Ρωμαίων στην Αίγυπτο, καθώς και τις εσωτερικές μετακινήσεις για να παρευρεθούν σε θεατρικές παραστάσεις, εορτές κ.τ.λ. Την περίοδο εκείνη μάλιστα, η φιλοξενία έχει την ισχύ νόμου.

Ο πρώτος καταγεγραμμένος διεθνής τουρίστας, ο γεωγράφος και ιστορικός Ηρόδοτος (480 - 421 προ Χριστού), περιγράφει στις περιηγήσεις του γεωγραφικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά των τόπων που επισκέπτεται και μπορεί να

χαρακτηριστεί (σύμφωνα με την τουριστική τυπολογία του 19ου αιώνα) ως μοντέλο τουρίστα. Αυτή είναι και η περίοδος που εμφανίζονται τα πρώτα κρατικά πανδοχεία, που παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους στους ταξιδιώτες, καθώς και τα πρώτα πανδοχεία κερδοσκοπικής μορφής. Αρχικά βρίσκονται αυτόνομα κατά μήκος των μεγάλων οδικών αξόνων, ενώ προς το τέλος της αρχαιότητας εμφανίζονται οι πρώτες τάσεις εμπορευματοποίησης των ταξιδιωτικών μετακινήσεων. (Tocquer G. - Zins M., 1989).

Κατά τη διάρκεια του Μεσαίωνα, δύο μορφές τουρισμού επικρατούν κατεξοχήν:

α) ο πανεπιστημιακός τουρισμός, ο οποίος εμφανίζεται ιδιαίτερα ανεπτυγμένος γύρω από τα πανεπιστημιακά κέντρα της Ευρώπης, όπως το Παρίσι, το Μονπελιέ, η Οξφόρδη, το Κέμπριτζ κ.τ.λ..

β) ο τουρισμός των μεγάλων θρησκευτικών γεγονότων και εορτών, όπου στα τέλη του Μεσαίωνα, η ελβετική και η γερμανική ξενοδοχεία έχει αποκτήσει μεγάλη φήμη, χάρη στην ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, ενώ στη Γαλλία η γαστρονομία συμβάλλει στην περαιτέρω εξειδίκευση του ξενοδοχειακού προϊόντος, συνδέοντας κατ' αυτό τον τρόπο την παραμονή με την ψυχαγωγία. (Sigaux G., 1965).

Κατά τη διάρκεια της Αναγέννησης, ο τουρισμός εμπλουτίζεται με νέα κίνητρα. Οι άνθρωποι ταξιδεύουν με κύριο σκοπό την ευχαρίστηση ή την «διανοουμενίστικη περιέργεια». Αυτή είναι η περίοδος που εμφανίζονται και οι μεγάλοι εξερευνητές των θαλασσών, όπως ο Χριστόφορος Κολόμβος (1451-1506).

Στα πλαίσια μάλιστα των εκπαιδευτικών μετακινήσεων των Άγγλων ευγενών, δημιουργούνται στη Γαλλία δύο ειδών περιηγήσεις: η «μικρή περιήγηση - le petit tour», που περιλάμβανε το Παρίσι και τη νοτιοδυτική Γαλλία και, η «μακρά περιήγηση - le grand tour», η οποία συμπεριλάμβανε τη Βουργουνδία, τη νότια και τη νοτιοανατολική Γαλλία.

Το 1800 χρησιμοποιείται για πρώτη φορά η λέξη «tourist» για να χαρακτηρίσει τα άτομα που συμμετείχαν στη «μακρά περιήγηση -le grand tour». Το 1811 πρωτοεμφανίζεται η λέξη «tourism», για να δηλώσει κατά επεξηγηματικό τρόπο την πρακτική του να ταξιδεύει κανείς από ευχαρίστηση.

Μεταξύ του 1840 και του 1860, τα χαρακτηριστικά του τουρισμού και η κινητικότητα των τουριστών μεταβάλλονται με την ανακάλυψη και την εξάπλωση του σιδηροδρόμου, που υπήρξε και το πρώτο μέσο μαζικής μεταφοράς.

Το 1839 εκδίδονται οι πρώτοι τουριστικοί οδηγοί του Beadecker, οι οποίοι αναφέρονται σε όλα εκείνα τα στοιχεία που αφορούν την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού στο Ρήνο (pour un voyage sur le Reine). Την ίδια σχεδόν περίοδο, ο J. Murray εκδίδει στην Αγγλία ένα εγχειρίδιο για ταξιδιώτες στην Ελβετία (handbook for travelers in Switzerland).

Το 1841 στην Αγγλία ο Thomas Cook οργανώνει το πρώτο ταξίδι με οδηγούς, ενώ το 1845 δημιουργεί στο Λεισέστερ το γραφείο ταξιδιών «Thomas Cook & Son», το οποίο στη συνέχεια θα ιδρύσει υποκαταστήματα σε 68 χώρες του κόσμου, και οργανώνει το πρώτο στην ιστορία τουριστικό ταξίδι στην Ευρώπη.

Παράλληλα, μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, παρατηρείται μια χωρίς προηγούμενο ανάπτυξη των ξενοδοχείων πολυτελείας Grand Hotel της Ρώμης το 1893, Ritz του Παρισιού και Carlton του Λονδίνου το 1898.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, το τουριστικό φαινόμενο μεταβάλλεται. Σε αυτό συμβάλλουν λόγοι όπως:

- η οικονομική συγκυρία της περιόδου 1905 - 1914,
- ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος (1914 - 18), όπου οι αριστοκράτες και οι μονάρχες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης ουσιαστικά εξαφανίζονται,
- οι πληθωριστικές τάσεις, που αφανίζουν ολοκληρωτικά τους εισοδηματίες (rentiers) που αποτελούσαν την tourist society του 19^{ου} αιώνα,
- η οικονομική κρίση του 1929, η οποία καταστρέφει οριστικά τον αριστοκρατικό τουρισμό του 19^{ου} αιώνα. (Boyer M., 1982)

Ο 20^{ος} αιώνας αποτελεί τη χρονική περίοδο - σταθμό για τη μεταγενέστερη εξέλιξη του τουριστικού φαινομένου. Οι θεσμικές, οικονομικές, κοινωνικές και τεχνολογικές ανακατατάξεις που επιτελούνται στα πλαίσια της βιομηχανικής επανάστασης προσδιορίζουν όχι μόνο τη μελλοντική μορφολογία του τουρισμού, αλλά συμβάλλουν επίσης στην εμφάνιση των πρώτων τάσεων της μαζικοποίησης και της εμπορευματοποίησης του.

Για τον άνθρωπο της σύγχρονης κοινωνίας, τουλάχιστον των αναπτυγμένων κρατών, το ταξίδι με την σημερινή μαζικοποίηση του τουρισμού και τις εναλλακτικές προτάσεις των τελευταίων δεκαετιών για νέες μορφές τουριστικής ανάπτυξης και σχεδιασμού, έχει καταστεί ψυχική ανάγκη.

Στις μέρες μας ο τουρισμός είναι μια ευρέως διαδεδομένη δραστηριότητα για τον αναπτυγμένο κόσμο, κυρίαρχη οικονομική δύναμη για πολλά αναπτυγμένα και αναπτυσσόμενα κράτη και σηματοδοτεί σημαντικές προοπτικές για την ανάπτυξη πολλών υποανάπτυκτων περιοχών. Τις τελευταίες δεκαετίες, η συνεχής αύξηση του βιοτικού επιπέδου των ατόμων, η αύξηση του ελεύθερου χρόνου και οι σημαντικές επιτεύξεις της τεχνολογίας, κυρίως στον τομέα των μεταφορών και των επικοινωνιών, έχουν αυξήσει δυναμικά τη ζήτηση για διακοπές και αναψυχή.

Ο Ορισμός του Τουρισμού και του Τουρίστα

Η λέξη τουρισμός προέρχεται από τη γαλλική λέξη *tour* και την αγγλική *touring* που σημαίνουν γύρος, περιήγηση. Και οι δύο λέξεις προέρχονται από τη λατινική λέξη *turnus*. Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, πολλοί διεθνείς οργανισμοί και ειδικοί του τουρισμού επιδίωξαν να ορίσουν την έννοια του τουρίστα και του τουρισμού.

Η Διεθνής Ακαδημία του Τουρισμού «*Academie International du Tourisme*» ορίζει ότι «τουρισμός είναι το σύνολο των ανθρώπινων μετακινήσεων και δραστηριοτήτων που προκύπτουν απ' αυτές. Αυτές υποκινούνται, σε διαφορετικό βαθμό και ένταση, από τον πόθο της απόδρασης που ενυπάρχει στα άτομα». (Βαρβαρέσος Στέλιος, 2000).

Ο J. Medecin αναφέρει ότι «τουρισμός είναι μια δραστηριότητα ευκαιρίας, η οποία συνίσταται στο να παραμένει κάποιος μακριά από τον τόπο της μόνιμου διαμονής του, για λόγους διασκέδασης, ανάπαυσης, εμπλουτισμού της εμπειρίας του, ανύψωσης του μορφωτικού του επιπέδου, από την παρουσία νέων μορφών της ανθρώπινης δράσης και από τις εικόνες μιας άγνωστης φύσης».

Μια επιστημονική προσέγγιση του τουρισμού, όπου η τουριστική παραγωγή τείνει να ικανοποιήσει τις τουριστικές ανάγκες, δόθηκε από τους Hunziker και Krapf το 1942. Σύμφωνα με αυτούς: «τουρισμός είναι το σύνολο των ενεργοποιημένων

σχέσεων και γεγονότων κατά τη διάρκεια της μετακίνησης και παραμονής των ατόμων εκτός του τόπου της συνήθους κατοικίας τους, υπό τον περιορισμό ότι τόσο η μετακίνηση, όσο και η παραμονή τους δεν έχουν ως κίνητρο την άσκηση οποιασδήποτε κερδοσκοπικής δραστηριότητας».

Δύο κύριες έννοιες οριοθετούν ουσιαστικά τον πρώτο επιστημονικό ορισμό του τουρισμού:

- α) το κίνητρο, δηλαδή ο σκοπός του ταξιδιού και,
- β) η μετακίνηση, εννοώντας τη διάρκεια παραμονής (Βαρβαρέσος Στέλιος, 2000)

Ο τουρισμός με τη σύγχρονή του μορφή θα μπορούσε σε γενικές γραμμές να οριστεί σαν: την πρόσκαιρη μετακίνηση ανθρώπων από τον τόπο της μόνιμης διαμονής τους σε έναν άλλον, εκτός αυτού, με αποκλειστικό σκοπό την ικανοποίηση των τουριστικών αναγκών ή επιθυμιών τους, οι οποίες όμως δεν είναι πάντα ανάγκες ή επιθυμίες ξεκούρασης και αναψυχής, αλλά και η οργανωμένη προσπάθεια για την προσέλκυση, υποδοχή και καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση αυτών των ανθρώπων».

Όπως μπορεί να διαπιστωθεί, ο γενικός αυτός ορισμός του τουρισμού περιλαμβάνει δύο σκέλη. Το πρώτο σκέλος, δηλαδή αυτό που αναφέρεται στην πρόσκαιρη βραχυχρόνια μετακίνηση ανθρώπων για τουριστικούς λόγους, αντιπροσωπεύει το «καταναλωτικό» μέρος του τουρισμού και ταυτίζεται, όπως είναι φυσικό, με την τουριστική ζήτηση. Το δεύτερο σκέλος του τουρισμού, δηλαδή αυτό που αναφέρεται στην υποδοχή και στην εξυπηρέτηση των ανθρώπων που μετακινούνται πρόσκαιρα για τουριστικούς σκοπούς, αντιπροσωπεύει το καθαρά «παραγωγικό» μέρος του τουρισμού και ταυτίζεται, όπως είναι φυσικό, με την τουριστική προσφορά.

Τον Αύγουστο του 1963, η Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τον Τουρισμό και τα Διεθνή Ταξίδια, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη, όρισε ως «επισκέπτη» κάθε άτομο που μετακινείται σε μια άλλη χώρα, διαφορετική από εκείνη της μόνιμης κατοικίας του, για οποιονδήποτε άλλο λόγο, εκτός από εκείνον της άσκηση αμειβόμενου επαγγέλματος. Ο ορισμός καλύπτει δύο κατηγορίες επισκεπτών: τους τουρίστες και τους εκδρομείς. Οι δύο αυτές κατηγορίες επισκεπτών ορίζονται: ως εξής

α) Τουρίστες θεωρούνται οι προσωρινοί επισκέπτες, η παραμονή των οποίων υπερβαίνει τις 24 ώρες στην επισκεπτόμενη περιοχή. Τα κίνητρα τους μπορεί να είναι διακοπές, ανάπαυση, υγεία, θεραπεία, σπουδές και σπορ ή επαγγελματικές υποθέσεις, οικογενειακοί λόγοι ή συνέδρια.

β) Εκδρομείς χαρακτηρίζονται οι προσωρινοί επισκέπτες, η παραμονή των οποίων δεν υπερβαίνει τις 24 ώρες στην επισκεπτόμενη περιοχή (Βαρβαρέσος Στέλιος, 2000)

Στις επόμενες Συνδιασκέψεις οι ειδικοί επιστήμονες της Επιτροπής Στατιστικής των Ηνωμένων Εθνών επιβεβαιώνουν την ισχύ του ορισμού της Συνδιάσκεψης της Ρώμης του 1963, που θεωρείται και η πιο επεξεργασμένη.

Βασικοί Παράγοντες Ανάπτυξης του Τουρισμού

Στη ραγδαία ανάπτυξη του τουρισμού συνέδραμαν πολλοί παράγοντες, από τους οποίους, ως βασικοί, θα μπορούσαν να επισημανθούν:

1. Η τεχνολογική εξέλιξη. Η τεχνολογική εξέλιξη που σημειώθηκε μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο επηρέασε θετικά την τουριστική ανάπτυξη. Ιδιαίτερα οι εξελίξεις στα μέσα μεταφοράς (σιδηρόδρομος, αεροσκάφος, πλοίο) μείωσαν τον χρόνο και την απόσταση και κατέστησαν δυνατή την πρόσβαση σε απομακρυσμένα σημεία του πλανήτη. Επίσης κατέστησαν τον τουρισμό μαζικό και διεθνή. Η ανάπτυξη και διάδοση των συστημάτων τηλεπικοινωνίας διευκόλυνε τη διεθνοποίηση του τουρισμού.
2. Η κατάκτηση του ελεύθερου χρόνου. Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου στις ανεπτυγμένες χώρες, η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, οι διεκδικήσεις των εργαζομένων είχαν ως αποτέλεσμα να συμβούν σπουδαίες αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις. Μετά τη θεσμοθέτηση των διακοπών για τους εργαζομένους ακολούθησε η κατάκτηση του ελεύθερου χρόνου και η αναγνώριση του ως δικαιώματος. Το δικαίωμα της αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου, το δικαίωμα για διακοπές, αναγνωρίζεται ως φυσική συνέπεια του δικαιώματος για εργασία.
3. Η πολυδιάστατη σημασία του τουρισμού. Τα κράτη αντελήφθησαν τη μεγάλη

σημασία που έχει ο τουρισμός για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των λαών. Η σημασία αυτή αποτυπώνεται στη Διακήρυξη της Μανίλας για το Διεθνή Τουρισμό, η οποία υπογράφηκε από 112 κράτη στις 10 Οκτωβρίου 1980.

4. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής. Στα μεγάλα αστικά κέντρα ο άνθρωπος δέχεται κοινωνικές και ψυχολογικές επιβαρύνσεις λόγω της αστικοποίησης, της ηχορύπανσης, της ρύπανσης του περιβάλλοντος, της εγκληματικότητας και γενικά λόγω των αρνητικών συνεπειών της βιομηχανικής ανάπτυξης. Ο κάτοικος των σύγχρονων πόλεων ζει σε ένα διαρκώς υποβαθμισμένο ποιοτικά περιβάλλον και αναζητά διέξοδο στα τουριστικά ταξίδια. (Μυλωνόπουλος Δημήτριος, 2003)

Οι Διαστάσεις του Τουριστικού Φαινομένου

Κύριο χαρακτηριστικό του τουρισμού είναι αναμφίβολα η δυναμική με την οποία αναπτύσσεται. Άλλο χαρακτηριστικό του είναι ότι η ανάπτυξη του επιτεύχθηκε ουσιαστικά μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Ο μαζικός τουρισμός σαν αναγνωρίσιμο οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο, άρχισε να γίνεται εμφανή προς το τέλος της δεκαετίας του '50. Από τότε μέχρι σήμερα η ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας συνεχίζεται, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές που συμβαίνουν στις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας.

Ο τουρισμός, σαν κλάδος οικονομικής δραστηριότητας, αναμφίβολα αποτελεί σημαντικότατο παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης ή μεγέθυνσης. Η διεθνής πρακτική έχει αποδείξει ότι για πολλές χώρες και ιδιαίτερα για τις αναπτυσσόμενες, δηλαδή γι' αυτές που δεν έχουν ακόμη κατορθώσει να διακόψουν το φαύλο κύκλο της φτώχειας και της μιζέριας που τις ταλανίζει, ο τουρισμός μπορεί να αποτελέσει μια από τις κυριότερες συναλλαγματοφόρες πηγές τους. Εκτός αυτού, μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην ανάπτυξη άλλων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας. Πέρα όμως από αυτά, ο τουρισμός μπορεί να είναι και σημαντικός εργοδότης, αφού χάρη σε αυτόν βρίσκουν απασχόληση, έστω και εποχιακά, πολλοί άνεργοι, αλλά και πολλοί

υποαπασχολούμενοι σε αγροτικές περιοχές της περιφέρειας, εκεί που άλλοι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας, όπως η βιομηχανία επί παραδείγματι, αδυνατούν να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας. Εκτός όμως από θέσεις εργασίας, ο τουρισμός δημιουργεί και έσοδα για τους πληθυσμούς των περιοχών όπου αναπτύσσεται και εξασφαλίζει πρόσθετα εισοδήματα για πολλές οικογένειες, ενώ παράλληλα συμβάλλει και στον περιορισμό του ανοίγματος της ψαλίδας που υπάρχει

Περί εναλλακτικού τουρισμού

Παράλληλα με το μαζικό τουρισμό προβάλλεται και αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια ένα άλλο είδος τουρισμού, ο εναλλακτικός τουρισμός. Σε αντίθεση με το μαζικό τουρισμό, ο εναλλακτικός, δεν είναι «μεγάλης κλίμακας» αλλά τουρισμός που απευθύνεται σε μεμονωμένες ομάδες ατόμων με διάφορα ενδιαφέροντα όπως, η φύση, ο πολιτισμός, η παράδοση, η επιστήμη και η θρησκεία.

Οι διαφορές του εναλλακτικού τουρισμού από τον μαζικό είναι οι εξής:

- i. Οι αλλαγές στον εναλλακτικό τουρισμό σχετίζονται ως επί το πλείστον με τη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης του ντόπιου πληθυσμού, την προστασία της χλωρίδας και της πανίδας και την αναζωογόνηση της ντόπιας κουλτούρας, ενώ στο μαζικό τουρισμό η προστασία του περιβάλλοντος και η καλύτερευση του βιοτικού επιπέδου των ντόπιων κατοίκων δεν είναι ζωτικής σημασίας.
- ii. Ενώ ο μαζικός τουρισμός θεωρείται παθητικός, ο εναλλακτικός θεωρείται ενεργητικός και ως στόχο έχει τη γνωριμία με το περιβάλλον και τον πολιτισμό της περιοχής και την αλληλεπίδραση με το ντόπιο πληθυσμό.
- iii. Ο εναλλακτικός τουρισμός δεν χρησιμοποιεί τις υποδομές που κατασκευάστηκαν για την ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού, αλλά χρησιμοποιεί επενδύσεις σε μικρού μεγέθους τουριστικές επιχειρήσεις.

Επιπτώσεις εναλλακτικού τουρισμού

Ο εναλλακτικός, όπως και ο μαζικός τουρισμός, επιφέρει επιπτώσεις στην κοινωνία, στο περιβάλλον, στον πολιτισμό και στην οικονομία της περιοχής όπου αναπτύσσεται.

Οι κοινωνικές επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρει ο εναλλακτικός τουρισμός είναι ελάχιστες σε σχέση με αυτές που επιφέρει ο μαζικός, όπως ο αλκοολισμός, η βία και η εγκληματικότητα. Λόγω του ότι είναι τουρισμός «των μικρών αριθμών» δεν μπορεί να δημιουργήσει σημαντικά προβλήματα σε κοινωνικό επίπεδο, αφού η ντόπια κοινωνία επιβάλλεται σ' αυτόν και όχι εκείνος στην κοινωνία.

Ο τουρισμός συνδέεται άμεσα με το περιβάλλον. Όλες οι εναλλακτικές μορφές του τουρισμού είναι φιλικές προς το περιβάλλον. Κάθε πρόοδος λοιπόν των εναλλακτικών μορφών του τουρισμού έχει θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και στην διατήρηση του πλούτου της περιοχής. Επίσης, ένα ακόμα όφελος είναι ότι σχεδόν όλοι οι φυσικοί χώροι που πραγματοποιούνται οι δραστηριότητες αυτές προστατεύονται διακριτικά με την ανάδειξη του φυσικού τοπίου, των παραδοσιακών οικισμών, την προστασία της χλωρίδας και της πανίδας της περιοχής συμβάλλοντας έτσι στη διατήρηση των περιβαλλοντικών ισορροπιών.

Στον πολιτισμό, οι επιπτώσεις ταυτίζονται με το μαζικό και περιλαμβάνουν επιρροές στις τέχνες, στην λογοτεχνία, στις εκδηλώσεις και στη μουσική. Ο σκοπός και τα αποτελέσματα είναι διαφορετικά. Στο μαζικό γίνονται όλα ανεξέλεγκτα και το αποτέλεσμα είναι η αλλοίωση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Αντίθετα, στον εναλλακτικό όλα γίνονται με σκοπό τη γνώση, την ανταλλαγή ιδεών και τη διάδοση των τοπικών εθίμων.

Στην οικονομία ο μαζικός τουρισμός επιφέρει πολλά κέρδη, αλλά όχι μακροχρόνια. Σε αντιπαράθεση, στον εναλλακτικό τα κέρδη είναι μακροχρόνια και καταμερίζονται στο σύνολο της κοινωνίας.

Μορφές εναλλακτικού τουρισμού

Οι σημαντικότερες μορφές είναι οι εξής:

- Κοινωνικός
- Πολιτιστικός
- Αθλητικός
- Θρησκευτικός
- Αγροτουρισμός
- Τρίτης Ηλικίας
- Υγείας και φυσικής ζωής
- Εκπαιδευτικός
- Συνεδριακός
- Ορεινός
- Θερινός
- Χειμερινός
- Θαλάσσιος
- Οικολογικός
- Ορεινή ποδηλασία
- Επαγγελματικός
- Κομματικός
- Περιβαλλοντολογικός
- Περιηγητικός
- Σπουδαστικός
- Αστικός
- Φυσιολατρικός
- Εκθεσιακός
- Περιπέτειας
- Οικογενειακός
- Τουρισμός Κινήτρων
- Κομπολίτικος

Η εφαρμογή του εναλλακτικού τουρισμού στην Μεσσηνία

Ο εναλλακτικός τουρισμός ταιριάζει αναμφίβολα στην περιοχή μας. Η Μεσσηνία έχει ιδανικές συνθήκες για την ανάδειξη του εναλλακτικού τουρισμού κι αυτό διότι το φυσικό περιβάλλον της χαρακτηρίζεται από εξαιρετική ποικιλία και ομορφιά, η κύρια ασχολία των κατοίκων της είναι η γεωργία, και η κτηνοτροφία και η πολιτιστική της κληρονομία είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Ήδη, σήμερα αναπτύσσονται πολλές μορφές εναλλακτικού τουρισμού, όπως:

Αθλητικός τουρισμός

Η Μεσσηνία συνδυάζοντας τις άριστες κλιματολογικές συνθήκες με τις κατάλληλες αθλητικές υποδομές διοργανώνει και φιλοξενεί σπουδαία αθλητικά γεγονότα.

Αγροτουρισμός - Οικοτουρισμός

Ο ανεξάντλητος φυσικός πλούτος του Νομού αποτελεί το βασικό συστατικό της ανάπτυξης του Αγροτουρισμού-Οικοτουρισμού στην περιοχή. Όποιος επιθυμεί να έρθει σε επαφή με τη φύση, τη ζωή σ' αυτήν, την τοπική γαστρονομία, ή τις αγροτικές ασχολίες, μπορεί να επισκεφθεί τη μεσσηνιακή ύπαιθρο.

Ορειβατικός – Πεζοπορικός Τουρισμός

Ο Ορειβατικός-πεζοπορικός τουρισμός είναι μια άλλη μορφή εναλλακτικού τουρισμού που αναπτύσσεται τα τελευταία χρόνια στη **Μεσσηνία** καθώς στο νομό βρίσκονται αρκετά φυσικά τοπία, με σημαντική βιοποικιλότητα, τα οποία ικανοποιούν τις προσδοκίες των λάτρων της ορειβασίας και της πεζοπορίας.

Συνεδριακός Τουρισμός

Ο νομός **Μεσσηνίας** - και ιδιαίτερα η πρωτεύουσά του, προσφέρεται για τη διεξαγωγή συνεδρίων, ημερίδων και σεμιναρίων αφού διαθέτει τις πλέον κατάλληλες κτιριακές υποδομές - για τέτοιου είδους εκδηλώσεις. Οι αίθουσες ξενοδοχειακών μονάδων οι οποίες διαθέτουν κατάλληλες τεχνολογικές εγκαταστάσεις χρησιμοποιούνται κατά καιρούς για την πραγματοποίηση αξιόλογων επιστημονικών, επαγγελματικών και τουριστικών εκδηλώσεων.

Ο πολιτιστικός τουρισμός

Η Πολιτιστική ταυτότητα της Μεσσηνίας συνδυάζει με ιδιαίτερο τρόπο την παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα με τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία. Ο επισκέπτης της έχει την ευκαιρία να απολαύσει πολιτιστικές εκδηλώσεις διαφορετικού περιεχομένου καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Θρησκευτικός Τουρισμός

Σε ολόκληρο το νομό **Μεσσηνίας** υπάρχουν ναοί και μοναστήρια τα οποία αποτελούν μάρτυρες της βαθιάς πίστης του ανθρώπου στο Θεό. Τα θρησκευτικά αυτά μνημεία προσελκύουν πλήθος επισκεπτών κάθε χρόνο.

Ορεινή ποδηλασία

Τα αναρίθμητα φυσικά τοπία της Μεσσηνίας, με τις ομορφιές και τα μονοπάτια, ενδείκνυται για ορεινή ποδηλασία. Έτσι ο επισκέπτης μπορεί να επιδοθεί σε αυτό το άθλημα διασχίζοντας ποικίλα μέρη του Ταυγέτου, της Νέδας και άλλων περιοχών του νομού γνωρίζοντας από κοντά την μεσσηνιακή φύση.

Αναμφισβήτητα λοιπόν, η πολυμορφία και η μοναδικότητα της Μεσσηνίας αποτελούν ένα ισχυρό πλεονέκτημα, που αν αξιοποιηθεί κατάλληλα για την περαιτέρω ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού μπορεί να αποδώσει πολλά στην τοπική κοινωνία.

ΜΕΣΣΗΝΙΑ Η ΚΑΛΛΙΚΑΡΠΟΣ

«ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ»

*«Καλλίκαρπον καταρρυτόν τε μυρίοισι, νόμαση, και βουσί και ποιίμναισιν
ευβοτωτάτη, ούτ' εν πνοαίσι χείματος δυσχείμερος, ούτ' αύ τεθρίπποις
ηλίου θερμή άγαν».*

«Την πλούσια σε καρπούς (Μεσσηνία) και κατάλουστη από μύρια κρυστάλλινα νερά, άριστο βοσκοτόπι προβάτων και βοδιών, χωρίς δύσκολο χειμώνα, από χειμερινούς ανέμους, ούτε πάλι υπερβολικά θερμή από το άρμα του ηλίου».

Ένας ύμνος για τη Μεσσηνία από τον Ευριπίδη, όπως διατυπώνεται στην τραγωδία του «Κρεσφόντης», της οποίας αποσπάσματα διασώζει ο Στράβων στη Γεωγραφία του. Μαγευτικές παραλίες με αμμουδιά, ή με βότσαλα και γραφικοί κόλποι, καταπράσινα ορεινά χωριά, αλλά και όμορφα θαλασσοχώρια. Ήρεμη φύση με ήπιο κλίμα. Εύφοροι κάμποι και καταπράσινοι λόφοι, απλώνονται παντού σ' αυτό το κομμάτι της νοτιοδυτικής Πελοποννήσου.

Ο Ευριπίδης την εξυμνεί ως "καλλίκαρπο" με πολλά τρεχούμενα νερά, βοσκές και θαυμάσιο κλίμα. Κι αυτή η ευτυχία, παραμένει ως σήμερα. Μακρύ και δροσερό καλοκαίρι, γλυκύτατη άνοιξη, "μαλακό" φθινόπωρο, ήπιος χειμώνας, πολλές πηγές και νερά, γόνιμο έδαφος, καταπράσινα βουνά, αρχαιολογικοί χώροι, μοναδικά μνημεία, κάστρα και μοναστήρια.

ΜΕΣΣΗΝΙΑ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ

Η Μεσσηνία και παραδόσεις. Έχει 176.876 κατοίκους και είναι ένας από τους επτά νόμους της Πελοποννήσου. Κατέχει το νοτιοδυτικό άκρο της και έχει έκταση 2.988 τετραγωνικά χλμ.

Ο νομός Μεσσηνίας έχει 4 επαρχίες:

- Καλαμάτας με 68.510 κατοίκους
- Μεσσήνης με 31.375 κατοίκους
- Πυλίας με 28.452 κατοίκους και
- Τριφυλίας με 28.625 κατοίκους

Αρχικά είχε 9 δήμους, 272 κοινότητες, 495 Συνοικισμούς και συνολικά πληθυσμό 166.964 κατοίκους. Με την ολοκλήρωση του Νόμου Καποδίστρια περί Δήμου και Κοινοτήτων, έχουμε 29 Καποδιστριακούς δήμους και 2 κοινότητες. Πρωτεύουσα του είναι η Καλαμάτα

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Η μεσσηνιακή γη κατοικήθηκε σε όλη τη διάρκεια της **προϊστορικής περιόδου (70001000 π.Χ.)** όπως βεβαιώνουν οι πολλές προϊστορικές θέσεις που έχει φέρει στο φως η αρχαιολογική σκαπάνη κυρίως στα δυτικά του νομού, στις περιοχές της Πυλίας και της Τριφυλίας (Χώρα, Επάνω Εγκλιανός, Μάλθη, Χανδρινού, Κορυφάσιο).Οι πρώτοι κάτοικοι ήταν Λέλεγες και Καύκωνες οι οποίοι δεν ήταν Ελληνικής καταγωγής ενώ οι Αιολείς, που κατέβηκαν από τη Θεσσαλία και εγκαταστάθηκαν στην Αρχαία Ανδανία, ήταν οι πρώτοι Έλληνες της Μεσσηνίας. Τότε εγκαταστάθηκε στην περιοχή της Πύλου και ο Νηλέας ο πατέρας του Νέστορα ο οποίος ίδρυσε το κράτος των Πυλίων. Η κάθοδος των Ελλήνων τοποθετείται γύρω στο 1900 π.χ. η δε ακμή του κράτους της Πύλου τοποθετείται μεταξύ 1600 - 1100 π.χ.. δηλαδή στη Μυκηναϊκή εποχή. Τα Μυκηναϊκά ευρήματα που συνεχώς ανακαλύπτονται σε όλη τη Μεσσηνία μαρτυρούν πόσο είχε ακμάσει αυτός ο πολιτισμός στην περιοχή.

Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

Μυκηναϊκά Χρόνια 1600 - 1100 π.Χ.

Την περίοδο αυτή η Μεσσηνία είναι η πιο πυκνοκατοικημένη περιοχή της Πελοποννήσου με πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα σε πενήντα περίπου τοποθεσίες: θολωτοί και λαξευτοί τάφοι, λείψανα οικοδομικών εγκαταστάσεων και συνοικισμών, χαρακτηριστική κεραμική τέχνη.

Τα σημαντικότερα από αυτά έχουν αποκαλυφθεί στις θέσεις Βολιμίδια Χώρας, Κουκουνάρα, Χαρακοπιό, Βίγλα, Κορυφάσιο, Ριζόμυλος, Παπούλια, Τραγάνα, Μυρσινοχώρι, Άνω Εγκλιανός, Θουρία, Μουριατάδα, Μύρο, Μάλθη. Όμως, στον **Άνω Εγκλιανό** εντοπίστηκε ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα μυκηναϊκά κέντρα της Μεσσηνίας και όλης της Ελλάδας με **ανάκτορο, πόλη και τάφους** το οποίο αποτέλεσε την έδρα των Μυκηναίων βασιλιάδων της Πύλου και το ανάκτορο του **Νέστορα**, του σοφού της Ιλιάδας. Η προσωπικότητα του **Μεσσήνιου** αυτού **βασιλιά** υπήρξε υπόδειγμα σωφροσύνης, πραότητας και κατανόησης των ανθρωπίνων πραγμάτων που πέρασε και σε ολόκληρο τον μετέπειτα ελληνικό

κόσμο.

Πρωτογεωμετρικά (1100 -900 π.Χ.) Γεωμετρικά (900- 700π.Χ.) Χρόνια

Με τη λεγόμενη «κάθοδο των Δωριέων» , όταν καταστρέφονται τα μυκηναϊκά κέντρα, το κράτος της Πύλου δέχεται την επίθεση των ηγετών των Δωριέων Τημένου, Κρεσφόντη, Αριστόδημου. Σύμφωνα με την παράδοση η εύφορη χώρα του Νέστορα έτυχε με κληρο στον Κρεσφόντη, ο οποίος εγκαταστάθηκε στην περιοχή της Στενύκλαρου ενώ οι περισσότεροι από τους ντόπιους προτίμησαν να εκπατριστούν και να καταφύγουν σε άλλες χώρες, και κυρίως στην Αττική, παρά να υποταχθούν στους Δωριείς . Οι Δωριείς στη Μεσσηνία δημιούργησαν νέο καθεστώς ενώ όσοι Μεσσηνιοί παρέμειναν στην περιοχή στερήθηκαν την περιουσία τους

Αρχαϊκή - Κλασική Ελληνιστική Εποχή / Ρωμαϊκά Χρόνια: 7ος αιω π.Χ. -4ος μ.Χ

ν 80 αιώνα Π.χ. αρχίζει η δραματικότερη περιπέτεια του μεσσηνιακού λαού όταν το στρατιωτικό κράτος της γειτονικής Σπάρτης αποφασίζει να αυξήσει τα εδάφη του κατακτώντας την εύφορη γη της Μεσσηνίας. Οι μεταξύ των Σπαρτιατών και Μεσσηνίων **τρεις μεγάλοι πόλεμοι** διήρκεσαν από τα μέσα του 80ου αιώνα μέχρι τα μέσα του 50ου Π.χ (743 454 Π.χ) και κατέληξαν στην υποδούλωση της Μεσσηνίας στη Σπάρτη. Παρά τη δυσμενή κατάληξή τους, οι μεσσηνιακοί πόλεμοι έδωσαν την αφορμή και τη δυνατότητα στους κατοίκους της Μεσσηνίας να αποκτήσουν ισχυρή εθνική συνείδηση αμυνόμενοι υπέρ του πατρίου εδάφους. Η Μεσσηνία παρέμεινε υπό τον σπαρτιατικό ζυγό μέχρι την εποχή της κατάλυσης της ηγεμονίας των Λακεδαιμονίων από τους Θηβαίους. Ο Θηβαίος Επαμεινώνδας ελευθέρωσε τη χώρα (369 Π.χ) και έχτισε στις υπώρειες του όρους Ιθώμη την πρωτεύουσα της ανεξάρτητης πια Μεσσηνίας, την **Μεσσήνη**, η οποία εξελίχθηκε σε σπουδαίο πολιτιστικό κέντρο. Στα χρόνια που ακολούθησαν ως την ρωμαϊκή κατοχή η Μεσσηνία θα καταστραφεί δύο φορές: από το στρατηγό

του Φιλίππου *ΕΙ* Δημήτριο Φάρο το 214Π.χ και από τον τύραννο της Σπάρτης Νάβι το 202 Π.χ. Οι εν συνεχεία πόλεμοι και οι διενέξεις μεταξύ των ελληνικών πόλεων επέφεραν τελικώς την επικράτηση των Ρωμαίων και την εξ ολοκλήρου υποταγή της Ελλάδας σε αυτούς (146 π.χ.) . Τότε και η Μεσσηνία ακολουθεί την τύχη της υπόλοιπης Ελλάδας τόσο στην περίοδο της ρωμαιοκρατίας όσο και κατά τους

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 4^{ος} – 5^{ος} μ.Χ.

Από τον 40 μ.χ. αιώνα και μέχρι τις αρχές του 90ου η Πελοπόννησος δέχεται επιδρομές από τους Γότθους, Αβάρους και Σλάβους από τις οποίες πλήττεται και η Μεσσηνία. Οι κάτοικοί της από το φόβο αυτών των επιδρομών τρέπονται προς τη θάλασσα και από τότε χρονολογείται η ίδρυση των πόλεων της Καλαμάτας, Κορώνης, Μεθώνης. Μετά την Άλωση της Κων/πολης από τους Λατίνους, η Μεσσηνία συμπεριλήφθηκε στο **πριγκιπάτο της Αχαΐας (1205)** υπό την ηγεμονία του Φράγκου Γοδεφρείδου Βιλλαρδουίνου με κέντρο την **Καλαμάτα** και το **κάστρο** της και με την εξαίρεση των κάστρων της Μεθώνης και της Κορώνης, τα οποία έγιναν βενετικές κτήσεις. Η Φραγκοκρατία στην Πελοπόννησο διήρκεσε επί 200 και πλέον έτη ενώ από τα τέλη του 14^{ου} αιώνα άρχισε η βαθμιαία κατάκτηση περιοχών και πόλεων της Μεσσηνίας από τους Τούρκους η οποία ολοκληρώθηκε το 1498.

ΝΕΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

Τουρκοκρατία επανάσταση

Το 1769 -70 Μεσσήνιοι και Μανιάτες συμμετέχουν στο αποτυχημένο ορλωφικό κίνημα και επακολουθεί φοβερή επιδρομή Τουρκαλβανών οι οποίοι καταστρέφουν την Μεσσηνία και σφάζουν μεγάλο μέρος του πληθυσμού της.

Στις 23 Μαρτίου 1821 ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, ο Κολοκοτρώνης και ο Παπαφλέσσας μαζί με άλλους Μεσσήνιους επαναστάτες κηρύσσει στην Καλαμάτα την έναρξη της επανάστασης με τη δήλωση προς τις ευρωπαϊκές αυλές ότι εφεξής οι Έλληνες θα αποτελούν αυτόνομο έθνος. Σύντομα απελευθερώνεται ολόκληρη η Μεσσηνία εκτός από τα φρούρια της Μεθώνης - Κορώνης . Έκτοτε η Μεσσηνία θα παραμείνει ελεύθερη ως το 1825 οπότε υφίσταται την πρώτη επιδρομή του Ιμπραήμ.

Παρά την ηρωική αντίσταση του Παπαφλέσσα στο **Μανιάκι** και την πανωλεθρία του τουρκικού στρατού από τους Μανιάτες στη **Βέργα του Αλμυρού** ο Ιμπραήμ κατέστρεψε ολόκληρη την Πελοπόννησο, την πυρπόλησε, κατέκοψε 150.000 οπωροφόρα δέντρα και ενήργησε συστηματικές σφαγές του πληθυσμού της. Στις 20 Οκτωβρίου 1827 ο συμμαχικός στόλος συντρίβει τον τουρκοαιγυπτιακό στον **κόλπο του Ναβαρίνου**: στη Μεσσηνιακή γη γράφεται λοιπόν και η αρχή του αίσιου τέλους για την ελληνική επανάσταση. Μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας και την αποκατάσταση του κράτους η Μεσσηνία θα ακολουθήσει τις τύχες των υπολοίπων επαρχιών της Πελοποννήσου.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Το ανατολικό τμήμα της Μεσσηνίας κυριαρχείται από τον ορεινό όγκο του Ταυγέτου, ο οποίος τη χωρίζει από τη Λακωνία. Οι ψηλότερες κορυφές του Ταυγέτου (Προφήτης Ηλίας 2.407μ., Νεραιδοβούνα 2.025μ., Ξεροβούνα 1.852μ.) βρίσκονται ακριβώς στα όρια των δύο νομών. Στα βόρεια, η ορεινή αλυσίδα συνεχίζεται με χαμηλότερες κορυφές. Στο βορειοανατολικό άκρο του, ο νομός Μεσσηνίας κλείνεται από το όρος Λύκαιο (1.421 μ.), ενώ νοτιότερα εκτείνεται, με κατεύθυνση από ανατολικά - δυτικά, το όρος Τετράζιο (1.389μ.). Στο δυτικό τμήμα του νομού υψώνονται τα χαμηλά Όρη Κυπαρισσίας (1.218μ.), των οποίων οι χαμηλότερες προεκτάσεις φτάνουν ως το νοτιότατο ακρωτήριο Ακρίτας. Στο κέντρο του νομού, ανάμεσα σ' αυτά τα βουνά, σχηματίζεται η ευφορότατη πεδιάδα της Μεσσηνίας. Μικρότερες πεδιάδες σχηματίζονται επίσης στις ακτές του Ιονίου, στις περιοχές Κυπαρισσίας, Φιλιατρών, Γαργαλιάνων, Πύλου,

Μεθώνης και αλλού. Η πεδινή Μεσσηνία είναι πλούσια σε νερά, επιφανειακά και υπόγεια. Η μεγάλη κεντρική πεδιάδα διασχίζεται από πολλά ποτάμια, μικρά τα περισσότερα, τα οποία ρέουν όλο το χρόνο. Μεγαλύτερο από αυτά είναι ο Πάμισος, ο οποίος πηγάζει από δυτικές κλίτυς του Ταυγέτου, συλλέγει τα νερά των ορέων της Κυπαρισσίας, αποχετεύει τη Μεσσηνιακή πεδιάδα και χύνεται στο Μεσσηνιακό κόλπο, μεταξύ Καλαμάτας και Μεσσήνης. Η περιοχή των εκβολών του είναι βαλτώδης. Στα βόρεια σύνορα του νομού ρέει η Νέδα, η οποία πηγάζει μεταξύ Τετράζιου και Λυκαίου, καθορίζει τα όρια της Μεσσηνίας με το νομό Ηλείας και χύνεται στο κόλπο της Κυπαρισσίας. Στον όρμο του Πεταλιδίου, στο Μεσσηνιακό κόλπο, εκβάλλει ο Βέλικας, που πηγάζει από τα βουνά της Κυπαρισσίας. Στην παραλία της Καλαμάτας χύνεται ο Νέδων, ή ποτάμι της Καλαμάτας, που πηγάζει από την ορεινή Αλαγονία.

ΘΑΛΑΣΣΑ

Η Μεσσηνία θα μπορούσε να μοιάζει με νησί, αφού διαθέτει 140 χλ.μ. ακτών. Την αγκαλιάζει η θάλασσα του Ιονίου απ'τη μια και ο Μεσσηνιακός κόλπος απ'την άλλη. Σ'αυτή τη θάλασσα ζούν μεσογειακές φώκιες και χελώνες caretta – caretta. Η θάλασσα λάζεψε τους βράχους και δούλεψε τις ακτές, δημιουργώντας ονειρικές παραλίες, μικρούς όρμους, γραφικούς κολπίσκους.

ΚΛΙΜΑ

Το κλίμα της είναι ήπιο με χειμώνα γλυκό και καλοκαίρι δροσερό. Η Μεσσηνία ανήκει στη δεύτερη της μέσης ετήσιας ηλιοφάνειας με 70% και με μέση ετήσια θερμοκρασία 19 θερμοκρασία 19 βαθμών κελσίου.

ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Η ελιά, σήμα κατατεθέν της Μεσσηνίας, αποτελεί και την κατεξοχήν χειμερινή ασχολία των κατοίκων. Οι πιο γνωστές ποικιλίες ελιάς είναι η κορωνέικη και η βρώσιμη ελιά Καλαμών, η χονδρολιά.

Διάσημα είναι και τα μεσσηνιακά σύκα. τα γνωστά τσαπελόσυκα, που καλλιεργούνται κυρίως στην επαρχία Μεσσήνης και σε περιοχές γύρω από την Καλαμάτα.

Στη Μεσσηνία λειτουργούν περί τα 250 ελαιοτριβεία με μέση ετήσια παραγωγή ελαιολάδου 50 με 55.000 τόνους.

Τα τσαπελόσυκα συλλέγονται υπερώριμα και αφού πέσουν από το δέντρο. Μετά τη συγκομιδή ξεραίνονται στον ήλιο απλωμένα πάνω σε σανίδες (καλαμωτά) ή συνηθέστερα σε θερμοκήπια και απεντομώνονται σε ειδικούς κλιβάνους.

Το κρασί ήταν και παραμένει αναπόσπαστο μέρος της διατροφής των Μεσσηνίων. Για το λόγο αυτό υπάρχουν μεγάλες οινοπαραγωγικές μονάδες στη Μεσσηνία, ενώ στη μεσσηνιακή ύπαιθρο συναντά κανείς και άφθονα αμπέλια που προορίζονται για την οικογενειακή παραγωγή κρασιού.

ΓΙΟΡΤΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΣΥΚΟΥ: Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πολυλόφου «Ο Άγιος Δημήτριος» πραγματοποιεί εδώ και τέσσερα χρόνια μια εκδήλωση, αφιερωμένη στην καλλιέργεια και τα προϊόντα της συκιάς που αποτελεί μια από τις κύριες πηγές εισοδήματος της περιοχής μας.

Την εκδήλωση αυτή έχουν αγκαλιάσει ήδη φορείς της περιοχής όπως η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας, ο Δήμος Ανδρούσας, ο Δήμος Αριστομένους, ο Δήμος Μεσσήνης, η ΤΕΔΚ, το Εμπορικό Επιμελητήριο και η Συκική, καθώς και το σύνολο των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής, η συμμετοχή των οποίων κάθε χρόνο αυξάνεται.

Η Γιορτή του Σύκου, η οποία έχει ως σκοπό την προβολή των πολλαπλών αξιών του σύκου και τη βοήθεια των συκοπαραγωγών μέσα από επιστημονικές

ομιλίες και προβολή ντοκιμαντέρ, προωθεί αναμφισβήτητα με τις εκθέσεις και την προσφορά στο κοινό γλυκισμάτων με βάση το σύκο, την εμπορία του σύκου σε πανελλαδικό και παγκόσμιο επίπεδο. Επίσης, η διοργάνωση ημερίδας που διαρκεί δύο ημέρες προσελκύει το ενδιαφέρον όλων των τοπικών παραγόντων όπως Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μεσσηνίας, Δήμου Ανδρούσας, Δήμου Μεσσήνης, Δήμου Αριστομένους, Επιμελητηρίου Μεσσηνίας κλπ. - αλλά και η διαφήμιση της γιορτής μέσα από τον τοπικό τύπο έχει ως αποτέλεσμα τη συγκέντρωση πλήθους κόσμου, ενδεικτικά αναφέρουμε ότι το έτος 2004 έφτασε τους 3.000 σε αριθμό. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο τοπικός τύπος, έχει πολλές φορές ασχοληθεί με τη γιορτή αυτή αφιερώνοντας πολυσέλιδα άρθρα.

ΤΡΙΗΜΕΡΟ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΛΙΑ

Στις 18, 19 και 20 Δεκεμβρίου 2005 πραγματοποιήθηκε τριήμερο γνωριμίας με το ελαιόλαδο και την ελιά. Την εκδήλωση αυτή οργάνωσε η Αναπτυξιακή Μεσσηνίας Α.Ε., η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μεσσηνίας, οι Δήμοι Φιλιατρών, Νέστορος, Μελιγαλά και η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Μεσσηνίας. Στα πλαίσια του τριημέρου πραγματοποιήθηκαν ημερίδες αφιερωμένες στον πολιτισμό της ελιάς και του λαδιού, στην μεσσηνιακή κουζίνα καθώς και στην διατροφική αξία του ελαιολάδου. Στα πλαίσια του τριημέρου πραγματοποιήθηκαν γευστική δοκιμή, διαγωνισμοί μαγειρικής, ζαχαροπλαστικής και ζωγραφικής καθώς και μουσική εκδήλωση από μαθητές που τραγούδησαν ποιήματα γραμμένα για την ελιά και το λάδι. Επίσης, έλαβαν χώρα και. Η γιορτή αυτή του λαδιού και της ελιάς θα πραγματοποιείται κάθε χρόνο.

ΓΙΟΡΤΗ ΒΡΩΣΙΜΗΣ ΕΛΙΑΣ: Πραγματοποιείται στο Τρίκορφο Μεσσηνίας στην πλατεία της κοινότητας με την συμμετοχή των τυποποιητών βρώσιμης ελιάς από την Μεσσηνία αλλά και από όλη την Ελλάδα. Περίπου είκοσι περίπτερα παρουσιάζουν την ελιά σε διάφορες μορφές και ακολουθεί μουσική βραδιά με σχετικές ομιλίες και διαγωνισμό γεύσης. Η εκδήλωση αυτή πραγματοποιείται κάθε χρόνο τον Αύγουστο και διαρκεί 2 ημέρες.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Η πρόσβαση στον νομό μπορεί να γίνει είτε με τη χρήση μαζικών μέσων συγκοινωνίας είτε με τη χρήση αυτοκινήτου μέσω του υπάρχοντος οδικού δικτύου. Πιο συγκεκριμένα ο επισκέπτης μπορεί να φθάσει στο νομό μέσω των δρομολογίων των λεωφορείων του **ΚΤΕΛ**. Υπάρχουν δρομολόγια τα οποία συνδέουν την πρωτεύουσα του Νομού με τη Θεσσαλονίκη, την Αθήνα, τη Σπάρτη, την Πάτρα, την Τρίπολη και άλλες μεγάλες πόλεις των γύρω νομών. Επιπλέον, πυκνά δρομολόγια επιτρέπουν την εύκολη και γρήγορη πρόσβαση σε όλους τους Δήμους, τα επιμέρους δημοτικά διαμερίσματα και τις Κοινότητες του Νομού.

Το τρένο (ΟΣΕ) ενώνει τη Μεσσηνία με την Αθήνα και τον Πειραιά αλλά και με όλη την Πελοπόννησο διασχίζοντας πολλές κωμοπόλεις και χωριά.

Τα λιμάνια της Καλαμάτας, της Πύλου και της Κυπαρισσίας εξυπηρετούν την εμπορική, επιβατική και τουριστική κίνηση διευκολύνοντας έτσι την πρόσβαση στην Μεσσηνία. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Καλαμάτα διαθέτει και **αεροδρόμιο** στο οποίο φθάνουν πτήσεις charter από χώρες του εξωτερικού.

Ενδεικτικά, στον παρακάτω πίνακα αναγράφονται οι χιλιομετρικές αποστάσεις της πρωτεύουσας του Νομού από μεγάλες πόλεις και αρχαιολογικές περιοχές της Πελοποννήσου:

ΚΑΛΑΜΑΤΑ-ΑΘΗΝΑ: 246 χλμ.

ΚΑΛΑΜΑΤΑ-ΣΠΗΛΑΙΑ ΔΥΡΟΥ: 103 χλμ.

ΚΑΛΑΜΑΤΑ-ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ: 192 χλμ.

ΚΑΛΑΜΑΤΑ-ΟΛΥΜΠΙΑ: 139 χλμ.

ΚΑΛΑΜΑΤΑ-ΜΥΣΤΡΑΣ: 54 χλμ.

ΚΑΛΑΜΑΤΑ-ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ: 152 χλμ.

ΚΑΛΑΜΑΤΑ

Η **Καλαμάτα** είναι πόλη της νοτιοδυτικής Πελοποννήσου, πρωτεύουσα του νομού Μεσσηνίας και λιμάνι της νότιας ηπειρωτικής Ελλάδας. Έχει πληθυσμό 68.510 κατοίκους

Είναι μία από τις πιο χαρισματικές πόλεις της Ελλάδας, κυρίως λόγω της γεωγραφικής της θέσης. Όντας στην καρδιά του καταγάλανου Μεσσηνιακού κόλπου, και στους πρόποδες του επιβλητικού βουνού Ταυγέτου, αποτελεί ένα παραδεισένιο τόπο για όσους μένουν εκεί και όσους επιθυμούν να την επισκεφθούν.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ιστορία της Καλαμάτας χάνεται στα βάθη των αιώνων. Ξεκινάει από τον Όμηρο, όπου αναφέρει τις Φαρρές, αρχαία πόλη χτισμένη περίπου εκεί που βρίσκεται σήμερα το φράγκικο κάστρο της πόλης. Το όνομά της το πήρε από ένα παλιό βυζαντινό μοναστήρι, το οποίο ήταν αφιερωμένο στην *Παναγία την Καλαμάτα*, απ' όπου με αφομοίωση του όμικρον σε άλφα, προήλθε η ονομασία Καλαμάτα.^[1] Η Καλαμάτα έχει περιορισμένη σημασία κατά την αρχαία περίοδο καθώς βρίσκεται κάτω από λακωνική κυριαρχία από τα μέσα του 8ου αιώνα π.Χ. μέχρι τα μέσα του 4ου αιώνα π.Χ. Αποκτά αίγλη μετά την τέταρτη σταυροφορία (1204 μ.Χ.), οπότε περνάει στα χέρια των φράγκων. Ο Γοδεφρείδος Βιλλεαρδουίνος χτίζει το κάστρο και ξεκινάει η οικονομική ακμή της πόλης.

Το 1459 την καταλαμβάνουν οι Τούρκοι και εναλλάσσονται στην ηγεμονία της πόλης με τους Ενετούς μέχρι το 1715 οπότε την καταλαμβάνουν οριστικά, μέχρι το 1821 που απελευθερώθηκε. Το σημαντικότερο γεγονός της μακρόχρονης ιστορίας της πόλης είναι η απελευθέρωσή της από τους Τούρκους στις 23 Μαρτίου του 1821. Την ημέρα εκείνη ο Κολοκοτρώνης, ο Νικηταράς, ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, ο Παπαφλέσσας και άλλοι μπήκαν μέσα στην πόλη ως

απελευθερωτές. Συμμετείχαν στην πανηγυρική δοξολογία που τελέστηκε στον ιερό ναό των Αγίων Αποστόλων (μικρή βυζαντινή εκκλησία του 10ου αιώνα που σώζεται μέχρι σήμερα και αποτελεί σύμβολο της πόλης).

Στους Αγίους Αποστόλους ευλογείται η επαναστατική σημαία και από εδώ ξεκινάει η Επανάσταση του 1821. Από την Καλαμάτα η Μεσσηνιακή Γερουσία συντάσσει δύο σπουδαία κείμενα την "Προειδοποίηση προς τας ευρωπαϊκάς αυλάς" και την "προκήρυξη" με αποδέκτες τους Αμερικανούς. Στα τέλη του 19ου αιώνα χτίζεται το λιμάνι της Καλαμάτας, το οποίο λειτουργεί μέχρι και σήμερα, και η πόλη παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη και ακμή. Μασαλλία του Μωριά τη χαρακτήριζαν. Η πόλη έρχεται σε επαφή με τη δύση και την κουλτούρα της, δημιουργείται μια αστική τάξη που διαμορφώνει μια σημαντική πολιτιστική βάση και κληρονομιά. Από το 1920 και μετά όμως αρχίζει μια μακρά περίοδος οικονομικής ύφεσης που συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Το Σεπτέμβριο του 1986 η Καλαμάτα χτυπήθηκε από δύο ισχυρούς σεισμούς που προκάλεσαν εκτεταμένες ζημιές και δυστυχώς και θύματα. Παρ' όλα αυτά η πόλη ανασυγκροτήθηκε γρήγορα από τη μεγάλη αυτή καταστροφή.

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ

Το κάστρο της Καλαμάτας, το οποίο πρωταγωνιστεί στην Πριγκιπέσσα Ιζαμπώ του Άγγελου Τερζάκη, είναι σήμερα ενταγμένο στον πολεοδομικό ιστό της σύγχρονης πόλης και αποτελεί τυπικό δείγμα των κάστρων που ίδρυσαν οι Φράγκοι στην Πελοπόννησο, προκειμένου να εδραιώσουν γρήγορα την κυριαρχία τους.

Η μορφή της οχύρωσης του λόφου διαμορφώθηκε, κατά βάση, στους χρόνους που ακολούθησαν τη φραγκική κατάκτηση.

Η Σημερινή μορφή του κάστρου έχει προκύψει από τις συμπληρώσεις που έκαναν οι τούρκοι κατά τη διάρκεια της Α΄ Τουρκοκρατίας, από τις καταστροφές του (1685, 1825) και από αφαίρεση υλικών του για την οικοδόμηση κατοικιών και σχολείων της Καλαμάτας.

Σήμερα, ο επισκέπτης θα δει στο λόφο το ερειπωμένο σε πολλά σημεία περίγραμμα του φράγκικου κάστρου. Πιο συγκεκριμένα την επίπεδη κορυφή του λόφου περιτρέχει από βορρά προς νότο μια γραμμή οχύρωσης. Μια δεύτερη

αμυντική γραμμή αναπτύσσεται στην ευπρόσβλητη ανατολική του πλευρά. Η πορεία του τείχους και των δύο οχυρωματικών περιβόλων ακολουθεί το ανάγλυφο του εδάφους. Τα τείχη είναι κατακόρυφα, ενώ οι επάλξεις δεν σώζονται. Στη βορειοανατολική γωνία του εσωτερικού περιβόλου, στο πιο απόκρημνο σημείο του λόφου, είναι χτισμένος ο οχυρός Πύργος-καταφύγιο (*donjon*).

Από τον πύργο σώζονται σήμερα αποσπασματικά η ισόγεια στάθμη του, το βόρειο τμήμα της οποίας καταλαμβάνει μια μεγάλη θολοσκέπαστη κινσιέρνα με ορθογωνική κάτοψη. Στο νότιο τμήμα, υπάρχει σχεδόν τετράγωνος χώρος, στεγασμένος με χαμηλό τυφλό τρουλίσκο φουρνικό). Σύμφωνα με κάποιους μελετητές, πρόκειται για λείψανα της εκκλησίας του μοναστηριού που αναφέρεται στο Χρονικόν του *Μορέως*. Εξωτερικά, στην ανατολική του πλευρά, ο Πύργος έχει ενισχυθεί με ισχυρή αντηρίδα. Ο οχυρός αυτός Πύργος-καταφύγιο είναι ο μόνος που σώζεται σε σημαντικό ύψος σε όλη τη Μεσσηνία.

Μετά το σεισμό του 1986, πολλά σημεία του κάστρου χαρακτηρίστηκαν επικίνδυνα και δεν είναι πλέον επισκέψιμα. Εντούτοις, υπάρχουν ακόμα αρκετά σημεία που προσφέρουν στον επισκέπτη Πανοραμική θέα προς την Καλαμάτα και τη γύρω περιοχή.

Στο νότιο άκρο του κάστρου έχει κατασκευαστεί μικρό θέατρο, το οποίο φιλοξενεί το καλοκαίρι παρουσιάσεις χορού, μουσικής κ.λ.π.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

ΝΑΟΙ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ

Βορειοδυτικά του Κάστρου βρίσκεται η Νέα Αγορά της πόλης, ενώ κάτω από το βορειοδυτικό προμαχώνα του βρίσκεται:

ο ναός του Αγίου Δημητρίου (αρχές 19^{ου} αιώνα). τη βορειοανατολική γωνία του κάστρου στον προμαχώνα, βρίσκεται ανώνυμος ναός, ο οποίος ταυτίζεται από ορισμένους αυθαίρετα με την «Παναγία την Καλαμάτα». Κοντά στην είσοδο του κάστρου (στην νοτιοδυτική γωνία του),

Στην οδό Γόρτυνίας, βρίσκεται ο μονόχωρος ξυλόστεγος ναΐσκος, της **Αγίας**

Κυριακής. Πρόκειται για το παρεκκλήσι της μονής Καλογραιών, με πολλές μετασκευές, η αρχική φάση οικοδόμησης του οποίου τοποθετείται πιθανώς στο 17^ο αιώνα.

Στα ρίζα του_κάστρου και κοντά στο ιερό της προηγούμενης εκκλησίας, συναντάμε υστεροβυζαντινών χρόνων **Αγίου Ιωάννη Προδρόμου**, πιθανότατα υστεροβυζαντινών χρόνων, που διατηρεί λείψανα τοιχογραφιών.

Νοτιοανατολικά του κάστρου, στην οδό Αλαγονίας, μέσα στον πυκνοδομημένο ιστό της παλιάς πόλης **βρίσκεται ο ναός του Αγίου Γεωργίου**, ο πρώτος μητροπολιτικός ναός της πόλης. Η σημερινή μορφή του, που ανήκει στο δρομικό, μονόκλιτο ξελοστέγαστο ναό, με τρίπλευρη κόγχη ιερού, είναι προϊόν πλήθους επεμβάσεων και επισκευών που πραγματοποιήθηκαν στη μακρόχρονη ιστορία του ναού.

Η ΜΟΝΗ ΚΑΛΟΓΡΑΙΩΝ

Νοτιοανατολικά του κάστρου, στα όμορφα κράσπεδα του (οδός Μιστρά 14), βρίσκεται η ιστορική γυναικεία μονή Καλογραιών, οι μοναχές της οποίας (σήμερα 23) ασχολήθηκαν με την ύφανση μεταξωτών, μια δραστηριότητα που βραβεύτηκε πολλές φορές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, καθιστώντας διάσημη τόσο τη μονή όσο και την πόλη. Η μονή ιδρύθηκε στο τέλος του 18^{ου} αιώνα (1796) από τον ιερωμένο και δάσκαλο Γεράσιμο Παπαδόπουλο.

ΥΠΑΠΑΝΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Μητροπολιτικός ναός της Υπαπαντής του Σωτήρος με τα διπλά κωδωνοστάσια και τους ευμεγέθεις τρούλους. Νοτιοανατολικά του σημερινού ναού, στον προαύλιο χώρο, βρίσκεται υψωμένος, μέσα σε κιγκλίδωμα, ένας πέτρινος σταυρός, που θυμίζει ότι το σημείο αυτό υπήρχε πιθανότατα, ο ναός της Υπαπαντής που καταστράφηκε το 1770 και στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε από τους κατακτητές ως στάβλος. Ο ναός εορτάζει με ιδιαίτερη λαμπρότητα και επισημότητα στις 2 Φεβρουαρίου, εορτή της Υπαπαντής του Σωτήρος Χριστού. Οι τελετουργίες

αρχίζουν στις 27 Ιανουαρίου και ολοκληρώνονται στις 9 Φεβρουαρίου με πανηγυρική ολονυχτία αγρύπνια

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ

Οι Άγιοι Απόστολοι, ένας μικρός αλλά ιστορικός ναός που αποτελεί σήμα κατατεθέν της πόλης, καθώς εδώ στις 23 Μαρτίου 1821, σύμφωνα με την κρατούσα παράδοση, κηρύχθηκε η Επανάσταση. Στη σημερινή του μορφή, ο ναός αποτελείται από δύο τμήματα: το παλαιότερο ανατολικό, που χρησίμευσε ως Ιερό Βήμα, και το δυτικό, που προστέθηκε ως ευρύχωρη αίθουσα και αποτέλεσε την κυρίως εκκλησία στη συνέχεια.

Η ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΣΗΜΕΡΑ

Είναι η δεύτερη μεγαλύτερη σε πληθυσμό πόλη της Πελοποννήσου μετά την Πάτρα. Είναι σημαντικό αστικό, οικονομικό και εμπορικό κέντρο της περιοχής, καθώς και διοικητικό κέντρο του νομού Μεσσηνίας. Έχει έντονη ζωή χειμώνα και καλοκαίρι.

Η Καλαμάτα έχει χαρακτηριστεί και ως «ΠΟΛΙΣ ΠΟΛΥΤΡΟΠΟΣ» διότι είναι «τρόπος» της πόλης που έλκει τους επισκέπτες. Οι δυνατότητες ανάπτυξης, η ζωντάνια της πόλης, η φιλοξενία των κατοίκων μαρτυρούν μια άλλη ποιότητα ζωής. Μια συνεχής προσπάθεια για αναβάθμιση των αξιών και των ιδανικών είναι εμφανής.

ένας τρόπος ζωής που αντανακλά μια μοναδική ευγένεια και αρχοντιά.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η Καλαμάτα είναι σημαντικό οικονομικό κέντρο της Πελοποννήσου. Η οικονομία της περιοχής στηρίζεται στην αγροτική παραγωγή με ιδιαίτερα σημαντική την παραγωγή ελαιολάδου και ελιάς, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της

καθημερινότητας των κατοίκων της Μεσσηνίας. Το ελαιόλαδο το «υγρό χρυσάφι» όπως το συναντάμε στο Όμηρο, είναι το κυριότερο γεωργικό προϊόν και ο καθοριστικός παράγοντας για την τοπική κοινωνία. Επίσης η περιοχή παράγει σύκα, σταφίδα και άλλα είδη όπως σπρωροκηπευτικά. Στο βιομηχανικό τομέα υπάρχουν αρκετές βιομηχανίες τυποποίησης και μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, ποτοποιίες κ.α. Σημαντική βιομηχανική μονάδα της περιοχής είναι η καπνοβιομηχανία Καρέλια, ενώ παλιότερα λειτουργούσε στην πόλη μεγάλο εργοστάσιο της Levi's.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η επαφή της πόλης με το δυτικό πολιτισμό δημιούργησε μια σημαντική πολιτιστική κληρονομιά στην Καλαμάτα. Μια παράδοση που ξεκινάει με τις μαντολινάτες παλαιότερων εποχών και φτάνει μέχρι σήμερα, όπου η πόλη έχει μια έντονη πολιτιστική ζωή με φορέα της τη ΔΕΠΑΚ (Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας)

Η ίδρυση της ΔΕΠΑΚ, το 1985 αποτέλεσε επιστέγασμα των πολιτιστικών προσπαθειών που είχαν αναπτυχθεί ως τότε στο Δήμο. Κυρίως, όμως, ήταν η απαρχή μιας περιόδου δυναμικής και υψηλού επιπέδου πολιτιστικής παρέμβασης από την πλευρά του Δήμου Καλαμάτας.

Κύριος στόχος της είναι η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής, με τη δημιουργία της απαραίτητης υποδομής και σράσης που θα προωθεί την πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία και θα στηρίζει τον ψυχαγωγικό, ενημερωτικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα των τεχνών.

Για την υλοποίηση των κατευθύνσεων αυτών έχουν δημιουργηθεί τομείς Μουσικής Χορού και εικαστικών.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Εικαστικό εργαστήριο

Το Εικαστικό Εργαστήριο Καλαμάτας ιδρύθηκε το 1985 ως κεντρικός πυρήνας του Εικαστικού Τομέα της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας. Σε συνεργασία με τους Τομείς Μουσικής και Χορού, στόχευαν σε μια δυναμική παρέμβαση, από τη μεριά του Δήμου, στο πολιτιστικό γίνεσθαι της πόλης της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής, με την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης.

Βασική επιδίωξη του εργαστηρίου ήταν η σταδιακή μύηση στο χώρο σπουδών των εικαστικών τεχνών και η δημιουργία πρόσφορων συνθηκών ανάπτυξης της καλλιτεχνικής έκφρασης σε μικρούς και μεγάλους.

Είκοσι ολόκληρα χρόνια, μέσα από ειδικά μελετημένα προγράμματα, το εργαστήριο προσφέρει σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες, τη δυνατότητα, ανάλογα με την ηλικία τους και μέσα από ευχάριστη απασχόληση, να πλησιάσουν την εικαστική δημιουργία, να μάθουν τη γλώσσα της και να χειριστούν διαφορετικά εκφραστικά μέσα, όπως σχέδιο, ζωγραφική, γλυπτική, κεραμική, ψηφιδωτό, μπατίκ, ταπισερί κ.ά. Με ατομικές και ομαδικές εργασίες και τη καθοδήγηση έμπειρων δασκάλων-καλλιτεχνών, καλλιεργούνται, μέσα από τη διαδικασία της τέχνης, η δημιουργικότητα σε όλους και το ταλέντο στους πιο προικισμένους. Και είναι σε αυτά τα εργαστήρια που μαθήτευσαν μερικοί από τους νυν δασκάλους του σχολείου.

Παράλληλα με το εκπαιδευτικό του έργο, το εικαστικό εργαστήριο έχει να επιδείξει αξιόλογη δραστηριότητα επιμορφωτικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα. Προγράμματα συνεργασίας με εικαστικούς φορείς σε ελληνικό και διεθνές επίπεδο, διαλέξεις με θέματα που αφορούν την τέχνη και σεμινάρια που απευθύνονται τόσο σε ειδικούς όσο και στο φιλότεχνο κοινό εμπεριέχονται στην πολύπλευρη δράση του σχολείου.

Η πλατύτερη και μαζικότερη εικαστική παρέμβαση στην πόλη συμπληρώνεται με τη διοργάνωση πολύμορφων πολιτιστικών εκδηλώσεων (παραστάσεις δρόμου, λαϊκά δρώμενα, κατασκευές σε δημόσιους χώρους) και επιτυχημένων εκθέσεων

που φέρνουν το κοινό της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής σε επαφή με το σύνολο της εικαστικής δημιουργίας.

Η επιτυχία του βασίζεται:

στη δημιουργία πρόσφορων συνθηκών ανάπτυξης της καλλιτεχνικής έκφρασης σε μικρούς και μεγάλους στην απήχηση που έχει η αξιόλογη δραστηριότητα – εκπαιδευτικού, επιμορφωτικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα-που επιδεικνύει στη δυνατότητα που έχουν οι σπουδαστές, ανάλογα με την ηλικία τους, σε μια σωστή εικαστική αγωγή στα ενθουσιώδη σχόλια που αποσπών τα έργα των σπουδαστών στις πολύ επιτυχημένες εκθέσεις που διοργανώνει στην κοινή διαπίστωση ότι, μέσα από τη διαδικασία της τέχνης, καλλιεργείται στους πιο προικισμένους το ταλέντο και σε όλους η δημιουργικότητα και η αισθητική στην αγάπη με την οποία οι μαθητές του παιδιά, έφηβοι και ενήλικες- το αγκαλιάζουν.

Στόχοι του:

- Η αισθητική καλλιέργεια μικρών και μεγάλων
- Η σταδιακή μύηση στο χώρο σπουδών των εικαστικών τεχνών
- Ο συνδυασμός καλλιτεχνικής πράξης και ψυχαγωγίας
- Η παρουσίαση περιοδικών εκθέσεων και η ανταλλαγή τους με καλλιτεχνικά εργαστήρια και αντίστοιχους φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού
- Η διοργάνωση σεμιναρίων και διαλέξεων-μαθημάτων για την Ιστορία της Τέχνης
- Η διοργάνωση, σε συνεργασία με τις άλλες σχολές της ΔΕΠΑΚ, πολύμορφων πολιτιστικών εκδηλώσεων που φέρνουν τους κατοίκους της πόλης μας σε επαφή με το σύνολο της καλλιτεχνικής δημιουργίας ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτική, κεραμική: τμήματα παιδιών-εφήβων-ενηλίκων
αγιογραφία, νωπογραφία, ελεύθερο-γραμμικό σχέδιο: τμήματα εφήβων-ενηλίκων
μαθήματα-διαλέξεις Ιστορίας της Τέχνης για εφήβους και ενήλικες

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Το Δημοτικό Ωδείο είναι το μουσικό εργαστήριο της ΔΕΠΑΚ, το οποίο λειτουργεί από το 1985 και στεγάζεται σ'ένα όμορφο παραδοσιακό κτίριο του 19^{ου} αιώνα, νότια του κάστρου. Εκεί, μέσα σ'ένα ευφορο και δημιουργικό κλίμα, με νέες μεθόδους διδασκαλίας, δίνεται η μουσική γνώση, τόσο στην κλασική μουσική, όσο και στην παραδοσιακή και βυζαντινή.

Πάνω από 500 παιδιά κάθε χρόνο συμπληρώνουν τη μόρφωση τους με συναυλίες, ακροάσεις, εργαστήρια, σεμινάρια και διαλέξεις. Στο Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας έχουν φοιτήσει σήμερα πάνω από 10.000 μαθητές κι έχουν διδάξει διεθνούς φήμης σολίστ, μέλη της ορχήστρας της ερτ, σοπράνος και τενόροι της Ε.Λ.Σ, διακεκριμένοι συνθέτες, καθώς και καθηγητές πανεπιστημίων. Αν συμπληρώσει κανείς και την εκάστοτε επιλεγμένη και άριστα καταρτισμένη διεύθυνση του, δεν θα εκπλαγεί όταν μάθει ότι μέχρι σήμερα έχει δώσει 30 διπλώματα και 120 πτυχία. Ότι κάθε χρόνο μαθητές του μπαίνουν με υποτροφία σε Ακαδημίες του εξωτερικού, παίρνουν πρώτα βραβεία σε πανελλήνιους διαγωνισμούς, αλλά και επιστρέφουν για να διδάξουν ως καθηγητές στα τμήματά του.

Η Συμφωνική Ορχήστρα, η μαθητική Συμφωνική Ορχήστρα, η τρίφωνη παιδική Χορωδία και γενικώς οι καλλιτεχνικές δυνάμεις του Ωδείου κάνουν αισθητή την παρουσία τους όχι μόνο στο κοινό της Καλαμάτας, αλλά και στις γειτονικές πόλεις. Εκδηλώσεις που περιλαμβάνουν όλα τα είδη μουσικής στο Πνευματικό Κέντρο της Πόλης. «Καλλιτεχνικά Καφενεία» στη αίθουσα διαλέξεων του Ω, συνεργασίες με ελληνικούς και ξένους πολιτιστικούς φορείς (Εθνική Λυρική Σκηνή, Ορχήστρα Καμεράτα, Παιδική Χορωδία της Βιέννης κ.ά) συμπληρώνουν το έργο του Ωδείου.

ΤΟΜΕΑΣ ΧΟΡΟΥ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΧΟΡΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Το 1995 με το σχέδιο του Υπ. πολιτισμού για το πολιτιστικό Δίκτυο πόλεων η Καλαμάτα εντάχθηκε σ'αυτό ως «Πόλη Χορού» και ιδρύθηκε το Δ.ΦΕ.ΧΟ του Δήμου Καλαμάτας.

Ένας σημαντικός πολιτιστικός φορέας της πόλης, που δραστηριοποιείται στους

τομείς της έρευνας, της επικοινωνίας και της καλλιτεχνικής έκφρασης-δημιουργίας. Στις καλλιτεχνικές δραστηριότητες που περιλαμβάνονται χορευτικές εκδηλώσεις, ενίσχυσης και προβολή της σύγχρονης ελληνικής Χορευτικής παραγωγής, διάσωση και καταγραφή της ελληνικής Χορευτικής δημιουργίας.

Κορυφαία δραστηριότητά του είναι το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας. Το φεστιβάλ, από το 1995 και κάθε Ιούλιο, γίνεται πόλος έλξης ενός κοινού που περιλαμβάνει πολλούς κατοίκους της Μεσσηνίας, επισκέπτες από όλη την Ελλάδα, καθώς και προσωπικότητες από τον πολιτικό, καλλιτεχνικό, ακαδημαϊκό και επιχειρηματικό κόσμο αλλά και από το εξωτερικό.

Η ευρεία απήχηση του φεστιβάλ που θεωρείται πλέον πια από τις σημαντικότερες χορευτικές διοργανώσεις της Ευρώπης - οφείλεται στην επαγγελματική συνέπεια που χαρακτηρίζει το σχεδιασμό του, με την παρουσίαση παραστάσεων ομάδων διεθνώς καταξιωμένων, καθώς και νέων ταλαντούχων καλλιτεχνών, που η μετέπειτα πορεία τους έχει πάντα δικαιώσει την επιλογή τους από το φεστιβάλ.

Το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας έχει παρουσιάσει μέχρι τώρα 56 διεθνούς φήμης ομάδες Χορού, από τις οποίες οι 43 εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Με την παρουσίαση των ελληνικών σχημάτων δίπλα σε ξένες καταξιωμένες ομάδες συμβάλλει στην ανάπτυξη του σύγχρονου ελληνικού Χορού ως βασικός οργανισμός στήριξης της ελληνικής δημιουργίας, ενώ, με την ανάθεση παραγωγής νέου έργου σε Έλληνες χορογράφους, προβάλλει το έργο τους στο εξωτερικό.

Η μεγάλη απήχηση του φεστιβάλ αποτυπώνεται κάθε χρόνο και στον Τύπο, με εγκωμιαστικές κριτικές. Το πρόγραμμα του φεστιβάλ παρουσιάζεται επίσης από τα ευρωπαϊκά και αμερικάνικα περιοδικά που ασχολούνται με το χορό, δίπλα σε καταξιωμένα ευρωπαϊκά φεστιβάλ Χορού διεθνούς εμβέλειας.

Στα χρόνια που μεσολάβησαν, το Διεθνές Κέντρο Χορού Καλαμάτας (ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ.) έχει να επιδείξει ένα ικανό έργο που θεμελιώνει την πορεία και το μέλλον ενός θεσμού με σοβαρές προοπτικές. Στηριγμένο στα δεδομένα της προγραμματικής σύμβασης του 1995, το ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ. κατηύθυνε τη λειτουργία του, σε τρεις τομείς: Έρευνα, Εκπαίδευση, Καλλιτεχνική δράση και παραγωγή, με σκοπό να καθιερωθεί, με το χρόνο, ως θεσμός που θα βοηθά στην στήριξη, στην προώθηση και στην προβολή της σύγχρονης χορευτικής δημιουργίας. Συγχρόνως έχει καταστήσει την

Καλαμάτα τόπο συνάντησης και ανταλλαγής ανάμεσα στους δημιουργούς ώστε να καταστεί, με το χρόνο, ένας θεσμός που θα βοηθά στη στήριξη, στην προώθηση και στην προβολή της σύγχρονης χορευτικής δημιουργίας, ενώ συγχρόνως έχει καταστήσει την Καλαμάτα τόπο συνάντησης και ανταλλαγής ανάμεσα στους δημιουργούς και σπουδαστές της χορευτικής τέχνης, Έλληνες και ξένους. Παράλληλα, επιδίωξε και πέτυχε τόσο τη συμμετοχή φορέων της τοπικής κοινωνίας στη δράση του όσο και τη δημιουργική του συνεργασία με τους άλλους τομείς της Δ.Ε.Π.Α.Κ. (Μουσική και Εικαστικά).

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ «Α.ΤΑΣΣΟΣ»

Η Πινακοθήκη ανήκει στη Δημοτική επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας και στεγάζεται από το 2002 σε ανακαινισμένο νεοκλασικό κτίριο στο ιστορικό κέντρο της πόλης. Το 2007 πήρε το όνομα του χαράκτη Α.Τάσσου, που καταγόταν από τη Μεσσηνία λόγω της δωρεάς μεγάλου αριθμού χαρακτικών από τη συλλογή του. Είναι ένας χώρος τέχνης που αντανakλά τα εικαστικά δρώμενα της δεκαετίας του 1980 στη Ζωγραφική, τη γλυπτική, την κεραμική και τη χαρακτική. Περιλαμβάνει έργα των Χρ.Μπότσογλου, Π. Τέτση, Τ. Κατσουλίδη, Γ. Ψυχαπαίδη, Β. Κατράκη, Κ.Βαρώτσου, Μ. Κατζουράκη, Γ. Βαλαβανίδη, Ό. Ζούνη κ.ά.

Ο πυρήνας των 350 έργων της χαρακτηρίζεται από πολυμορφία εικαστικών τάσεων και ρευμάτων και αποτελείται από προσφορές Ελλήνων δημιουργών στην πόλη με το σεισμό του 1986. Τα εν λόγω έργα έχουν εμπλουτιστεί και από μεταγενέστερες δωρεές αρκετών καλλιτεχνών.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν επίσης οι περιοδικές εκθέσεις, που οργανώνονται από την ίδια την πινακοθήκη ή σε συνεργασία με αναγνωρισμένους εικαστικές φορείς και οι οποίες καλύπτουν όλες τις μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης, κλασικές αλλά και πρωτοποριακές.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Η πινακοθήκη ιδρύθηκε το 1962, με πρωτοβουλία της Λαϊκής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας και του ζωγράφου Κώστα Γιαννουκόπουλου (C.Yannako). Στεγάζεται

σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους του Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου, όπου εκτίθενται περισσότερα από 100 έργα.

Η συλλογή, η οποία αριθμεί περισσότερα από 430 έργα, αποτελείται από πίνακες ζωγραφικής, σχέδια, χαρακτικά, κατασκευές και γλυπτά σημαντικών Ελλήνων ζωγράφων Ελλήνων του 20^{ου} αιώνα καθώς και από έργα ντόπιων καλλιτεχνών. Ο κύριος κορμός της συλλογής αποτελείται από έργα των δεκατιών 1950 και 1960, τα οποία αποτυπώνονται τις εικαστικές αναζητήσεις των Ελλήνων δημιουργών κατά τη περίοδο εκείνη. Περιλαμβάνονται επίσης αξιόλογα έργα προγενέστερων και μεταγενέστερων καλλιτεχνών. Στόχος της πινακοθήκης, μάλιστα, είναι ο διαρκής εμπλουτισμός της, ώστε να εξασφαλίζεται η κατά το δυνατόν πληρέστερη παρουσίαση των τάσεων που αναπτύχθηκαν στη διαδρομή της ελληνικής τέχνης κατά τον 20^ο αιώνα.

Έργα των Σπ. Βικάτου, Γ. Ροϊλού, Ουμβ. Αργυρού, Β.Γερμένη, Επ. Θωμόπουλου, Γ. Κοσμαδόπουλου, Θ. Λαζαρή, Θ. Φλωρά – Καραβία κ.ά αντανακλούν την επιρροή του βαυαρικού ακαδημαϊσμού στη νεοελληνική τέχνη και την προσπάθεια αφομοίωσης και μετάπλασης δυτικών ρευμάτων – κυρίως του ιμπρεσιονισμού – επιχείρησαν οι Έλληνες

ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΜΠΕΝΑΚΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Το μουσείο βρίσκεται στη συμβολή των οδών Μπενάκη και Παπάζογλου. Στεγάζεται σε μια οικία, η οποία χρονολογικά τοποθετείται στα μέσα του 19^{ου} αιώνα και δωρήθηκε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία από τον Αντώνιο Μπενάκη, ιδρυτή του ομώνυμου αθηναϊκού μουσείου. Λειτουργήσε για πρώτη φορά το 1971, όμως υπέστη μεγάλες ζημιές από του 1986. η συντήρηση του κτιρίου και η μελέτη επανέκθεση των ευρημάτων διήρκησαν έως το 1995, οπότε εγκαινιάσθηκε η έκθεση του ισογείου. Τρία χρόνια αργότερα, ολοκληρώθηκε ο δεύτερος όροφος. Ήδη, βέβαια, βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες μεταφοράς του μουσείου στο κτίριο της Παλιάς Αγοράς (στην πλατεία των Αγίων Αποστόλων), το οποίο θα στεγάσει το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο της Μεσσηνίας.

Δεύτερος όροφος

Στο δεύτερο όροφο του μουσείου εκτίθενται τα ευρήματα που καλύπτουν τα Προϊστορικά και τα πρώτα Ιστορικά χρόνια της Μεσσηνίας.

Η περιήγηση στον όροφο στον ξεκινά από την αίθουσα 1, η οποία περιέχει ευρήματα από τα Νιχώρια, δυτικά της Καλαμάτας, όπου ανασκάφηκε οικισμός που κατοικούνταν από τη Μεσοελλαδική εποχή (2^η χιλιετία π.χ.)ως τους Βυζαντινούς χρόνους (13^{ος} μ.Χ.).

Στις προσθήκες της μπορείτε να δείτε κεραμικά και χάλκινα ευρήματα του μυκηναϊκού θολωτού τάφου που βρέθηκε εκεί, ένα μελαμβαφές κύπελλο και μια λήκυθο του 5^{ου} αιώνα π.χ. σφαιγιδόλιθους και κοσμήματα από τον τάφο και τον οικισμό, καθώς και δύο χάλκινους κρατήρες Μυκηναϊκής εποχής που βρέθηκαν στο Χαρακοπιό και στο Χανδρινό.

Η αίθουσα φιλοξενεί ευρήματα της Μυκηναϊκής και Πρωτογεωμετρικής από τον οικισμό των Νιχωρίων (θραύσματα αγγείων, ακέραια αγγεία, χάλκινα και οστέινα αντικείμενα, πήλινα και στεατινά σύνεργα υφαντουργίας, λίθινα εργαλεία και αιχμές βέλων, μυκηναϊκά ειδώλια), κοσμήματα από μπλέ υαλόμαζα, πιθανόν ανατολικής προέλευσης από το θολωτό τάφο στον Δάρα, και ευρήματα από τάφους που ανασκάφηκαν στα χωριά Καρποφόρα και Ριζόμυλο (τέλη 17^{ου} – τέλη 13^{ου} αιώνα π.χ.) και στην τοποθεσία Βαθύρεμα.

Η αίθουσα είναι αφιερωμένη στην προϊστορική ακρόπολη της Μάλθης, που ανασκάφηκε κοντά στο χωριό Βασιλικό, στα βόρεια της Μεσσηνίας και αποτελούσε ακρόπολη ενός οικισμού που άκμασε από το 2000 έως το 1600 π.χ. (Μεσοελλαδική και Μυκηναϊκή εποχή). Στην ίδια αίθουσα εκτίθεντα ένα σφράγισμα από το μέγαρο που ανασκάφηκε στα Ακοβίτικα και χρονολογείται στην Πρωτοελλαδική περίοδο.

Στην αίθουσα 4 παρουσιάζονται τα πιο πρόσφατα ευρήματα από διάφορες περιοχές της Μεσσηνίας: από το Ψάρι και τον Χαλκιά της επαρχίας Τριφυλίας από τα Διόδια και τον Αριστομένη της επαρχίας Τριφυλίας, από τα Διόδια και τον Αριστομένη της επαρχία Μεσσηνίας, από τη μυκηναϊκή νεκρόπολη στη θέση Ελληνικά (περιοχή Άνθειας), από τη θέση Ράχες, από την αρχαϊκή οικία στο Κοπανάκι, από τα Ακοβίτικα και από το ιερό του ποτάμιου Θεού Πάμισου, που λατρευόταν ως ιαματική θεότητα (Άγιος Φλώρος). Παρουσιάζονται επίσης

αρχαιότητες που βρέθηκαν τυχαία από πολίτες και παραδόθηκαν στο μουσείο. Τέλος, στον προθάλαμο του ορόφου και στο κλιμακοστάσιο εκτίθενται κεραμικά και αμφορείς.

Ισόγειο

Στην αίθουσα 1 θα δείτε κεφαλές από αγάλματα των Ρωμαϊκών χρόνων, θραύσματα από τραπεζοφόρα, ένα μαρμάρινο σκέφαλο άγαλμα του λεγόμενου τύπου της Ήρας Borghese (από την Κυπαρισσία), έναν μαρμάρινο γυναικείο κορμό με το κέρασ της Αμάθειας από το Πεταλίδι (αρχαία Κορώνη) και μια μαρμάρινη ενεπίγραφη ερμαϊκή στήλη (αρχαία Μεσσήνη 2^{ος} αιώνας μ.Χ.)

Αίθουσα 2 αφιερωμένη στα ταφικά έθιμα, ενώ στην **Αίθουσα 3** θα δείτε δύο μαρμάρινες βάσεις από περιρραντήρια, μια μαρμάρινη πλάκα με τρεις κοιλότητες, που χρησίμευαν ως μονάδες μέτρησης, μια στήλη από ασβεστόλιθο που έχει χαραγμένα δύο ψηφίσματα της αρχαίας Θουρίας μια βάση αγάλματος με ανάγλυφη διακόσμηση (ακρόπολη Κορώνης) και τέσσερα κιονόκρανα, τρία ιωνικά κι ένα δωρικό. **Στην τελευταία αίθουσα** εκτίθενται τμήματα ψηφιδωτών δαπέδων από ρωμαϊκές οικίες.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ιδρύθηκε από τον τοπικό Σύλλογο προς διάδοσιν των, με σκοπό τη συγκέντρωση αρχαιικού υλικού και αντικειμένων που αφορούν την Επανάσταση του 1821, καθώς και τη διάσωση και προβολή αντικειμένων του νεότερου πολιτισμού της ευρύτερης περιοχής. Το μουσείο λειτούργησε για πρώτη φορά το 1973 στο Αρχοντικό Κυριακού (παραδοσιακό κτήριο των αρχών του 19^{ου}). Επαναλειτούργησε το 2002, όταν αποκαταστάθηκαν οι βλάβες που είχε υποστεί το κτίριο από το σεισμό του 1985.

Στο ισόγειο μετά τις πληροφορίες για τον τόπο, το σύλλογο που ίδρυσε το μουσείο και την Κυριακού, μπορείτε να δείτε μικρές θεματικές ενότητες που αφορούν την αγροτική και ποιμενική ζωή, τη γεωργική βιοτεχνία, τη υφαντική τέχνη, την αγγειοπλαστική και τα αστικά επαγγέλματα. Μια άλλη σειρά εκθεμάτων προέρχεται από την καθημερινή ζωή των κατοίκων. Τα εκθέματα ιστογείου επιτρέπουν στον

επισκέπτη να αποκτήσει μια επαρκή εικόνα για τον προβιομηχανικό τρόπο ζωής στη Μεσσηνία.

Στον επόμενο όροφο, η έκθεση ξεκινά με μια εντυπωσιακή ενότητα αφιερωμένη στην τυπογραφία και τη βιβλιοδεσία, που υπενθυμίζει στον επισκέπτη ότι στην Καλαμάτα λειτούργησε το πρώτο τυπογραφείο της απελευθερωμένης Ελλάδας. Σ' αυτό τυπώθηκε η Προκήρυξη των Επαναστατημένων Ελλήνων προς τις Ευρωπαϊκές Αυλές.

Το πρώτο δωμάτιο δεξιά αποτυπώνει την εικόνα του αστικού σπιτιού της πόλης κατά τις αρχές του 20^{ου} αιώνα ενώ στο διάδρομο του ορόφου αυτού υπάρχει αναπαράσταση παραδοσιακού ιστορικό υλικό που αφορά την Επανάσταση του 1821 και προέρχεται από την Καλαμάτα.

Η αίθουσα του γ. Καρέλια φιλοξενεί ενδυματολογικά στοιχεία ανάμεσα τους και τη παραδοσιακή καλαματιανή ενδυμασία.

Στο βάθος του πρώτου ορόφου υπάρχει μικρή αίθουσα αφιερωμένη στη μεταβυζαντινή εκκλησιαστική τέχνη της περιοχής.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Το μουσείο λειτουργεί από τον Ιούνιο του 2006 σε κτίριο που παραχωρήθηκε για το σκοπό αυτό από την Ιερή Μητρόπολη Μεσσηνίας. Στόχος του είναι η παρουσίαση της νεότερης ελληνικής ιστορίας από την Επανάσταση του 1821 ως τις μέρες μας, μέσα από κείμενα, φωτογραφικά και οπτικοακουστικό υλικό. Η ξενάγηση στο μουσείο, αρχίζει με εκθέματα στολών, πολεμικού και φωτογραφικού υλικού από τον Αγώνα του 1821. Ακολουθεί ο Μακεδονικός Αγώνας με ανάλογα εκθέματα και με ιδιαίτερη αναφορά στους Μεσσηνίους Μακεδονομάχους. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται εκθέματα για τους Βαλκανικούς Πολέμους (ανάμεσα τους και λάφυρα των εχθρών). Ένα μεγάλο τμήμα της έκθεσης είναι αφιερωμένο στη Μικρασιατική Καταστροφή ακολουθούν αφιερώματα στον Α΄ και Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, στις μάχες των Οχυρών και της Κρήτης, στη Μέση Ανατολή και στην Εθνική Αντίσταση. Επίσης γίνεται αναφορά στις ειρηνευτικές αποστολές του ελληνικού στρατού (Κορέα, Σομαλία, πρώην Γιουγκοσλαβία, πόλεμος Κόλπου,

Αφανιστάν). Στην ειδικά διασκευασμένη αίθουσα «Ήχος και Φως» γίνεται προβολή ταινίας με την ιστορική διαδρομή του 9^{ου} Συντάγματος Πεζικού.

Ξεχωριστό κομμάτι του Μουσείου αποτελεί το βιβλίο των Μεσσηνίων νεκρών, που έπεσαν κατά τους αγώνες από το 1897. ως το 1974.

Στον προαύλιο χώρο του μουσείου, τέλος, έχουν εγκατασταθεί ένα άρμα M48-A5, ένα τεθωρακισμένο όχημα M8, με πυροβόλα όπλα κι ένα αεροσκάφος Φ-

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ

Ανάμεσα στους χώρους που έχουν διαμορφωθεί στην Καλαμάτα για την αναψυχή, τη δημιουργική απασχόληση και την ενεργή συμμετοχή των κατοίκων στις πολιτιστικές δραστηριότητες, τη σημαντικότερη θέση κατέχει το Δημοτικό Πάρκο Σιδηροδρόμων σε έκταση 54 στρεμμάτων, όπου και λειτουργεί από το 1986, στο φυσικό του τοπίο, το Μουσείο Σιδηροδρόμων.

Στα εκθέματα του Μουσείου περιλαμβάνονται το διώροφο κτίριο Σταθμαρχείου και τροχαίο υλικό που αποτελείται από ατμάμαξες, ντηζελάμαξα, επιβατικά και φορτηγά οχήματα διαφόρων τύπων.

Τα βαγόνια των συρμών έχουν μελετηθεί έτσι ώστε, παράλληλα με τον παιδαγωγικό-μουσειακό τους προορισμό να φιλοξενούν και κάποιες συγκεκριμένες δημοτικές λειτουργίες και δραστηριότητες πολιτιστικών φορέων της πόλης.

Πέρα από τα βαγόνια ο ελεύθερος χώρος του Πάρκου προσφέρει και γήπεδα για αθλοπαιδιές, παιδική χαρά και ένα ευρύτερο αμφιθεατρικό χώρο για τη διοργάνωση ποικίλων πολιτιστικών εκδηλώσεων.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Η βιβλιοθήκη ιδρύθηκε το 1933 από 46 διανοούμενους της πόλης και είναι μια από τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες της ελληνικής περιφέρειας. Έχει αναπτύξει – και

συνεχίζει να αναπτύσσει – πλούσια και πολύπλευρη πολιτιστική δραστηριότητα κι έχει τιμηθεί με το πρώτο βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών. Διαθέτει αναγνωστήριο 50 ατόμων με γυάλινο θόλο (για φυσικό φωτισμό) και κλιματισμό, καθώς και υπαίθριο αναγνωστήριο. Δραστηριοποιείται κυρίως στην οργάνωση, το διαρκή εμπλουτισμό και τη μόνιμη λειτουργία μια μεγάλης βιβλιοθήκης και μιας σημαντικής συλλογής έργων τέχνης, της Πινακοθήκης Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της, έχει εκδώσει τρεις τόμους των Μεσσηνιακών Γραμμάτων.

Η βιβλιοθήκη διαθέτει περισσότερους από 85.000 τόμους βιβλίων 2.500 τίτλους περιοδικών (60.000 τέυχη) 200 τίτλους μεσσηνιακών εφημερίδων (περισσότερα από 100.000 φύλλα), εκ των οποίων οι 42 χρονολογούνται στο 19^ο αιώνα. Επίσης διαθέτει 450 δεμένους τόμους που καλύπτουν όλες τις εκδόσεις των κυριότερων μεσσηνιακών εφημερίδων από το 1935 μέχρι σήμερα. Υπάρχουν ακόμη περισσότερα από 50.000 φύλλα μη μεσσηνιακών εφημερίδων (κυρίως προπολεμικών), αρχείο που αφορά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά και το 19^ο αιώνα καθώς κι εκατοντάδες ιδιωτικά και δημόσια χειρόγραφα. Ιδιαίτερα φυλάσσονται σπάνια και πολύτιμα βιβλία, κειμήλια του 16^{ου} και 17^{ου} αιώνα από τα οποία ξεχωρίζουν τα Άπαντα του Πλάτωνα.

Πρόσφατα, αποκτήθηκαν συνολικά 2.566 τίτλοι ή 2876 τόμοι βιβλίων, που αποτελούν δωρεές απλών ιδιωτών ή επώνυμων πολιτών της Καλαμάτας. Τα τελευταία χρόνια, επίσης δόθηκε βάρος στον εκσυγχρονισμό και τη μηχανοργάνωση της βιβλιοθήκης, καθώς και στη δημιουργία ιστοσελίδας στο διαδίκτυο. Στη λειτουργία και τις δραστηριότητες της βιβλιοθήκης, αμέριστη και πολύπλευρη είναι η συμβολή του ομίλου της Alpha Bank του ιδρύματος Ι.Φ.Κωστόπουλου, της Ιεράς Μητρόπολης Μεσσηνίας και του Δήμου Καλαμάτας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Η νεοσύστατη Δ.Κ.Β. Καλαμάτας λειτουργεί από τον Οκτώμβριο του 2004 έχοντας μορφωτικούς εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς και πληροφοριακούς σκοπούς. Ήδη διαθέτει επίσης εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, βιβλία τέχνης, εκπαιδευτικά και θρησκευτικά. Η βιβλιοθήκη έχει προμηθευτεί μια κινητή μονάδα πραγματοποιεί

επισκέψεις στην Καλαμάτα περιοχών,. Επιδιώκοντας να εξυπηρετήσει τη σχολική κοινότητα με δανεισμό βιβλίων, οπτικοακουστικού υλικού κ.ά. στη βιβλιοθήκη πρόκειται να λειτουργήσει σύντομα Δημόσιο Κέντρο Πληροφόρησης.

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ) ιδρύθηκε το 1984. διατηρεί δύο σκηνές, την Κεντρική και τη Νέα. Σεαυτές κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου παρουσιάζονται θεατρικά έργα από τη ελληνική και παγκόσμια δραματουργία, καθώς και παραστάσεις για παιδιά. Κατά την καλοκαιρινή περίοδο, παρουσιάζεται ένα κλασικό έργο στο αμφιθέατρο του κάστρου. Τα έργα της χειμερινής περιόδου παρουσιάζονται στην Καλαμάτα, στην περιφέρεια, στους όμορους νομούς και συχνά στην Αθήνα, ενώ εκείνο της καλοκαιρινής, εκτός των παραστάσεων της Καλαμάτας παρουσιάζεται στα μεγάλα φεστιβάλ και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις της χώρας μας.

Μέχρι σήμερα το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ. έχει παρουσιάσει 150 περίπου έργα από την ελληνική και παγκόσμια δραματουργία. Βασικές κατευθύνσεις που χαρακτηρίζουν τη δραστηριότητα του είναι η προσπάθεια να συνδυαστεί ο ψυχαγωγικός, ενημερωτικός και παιδευτικός χαρακτήρας του θεάτρου, να δοθεί έμφαση στο κλασικό δραματολόγιο αλλά και στις σύγχρονες θεατρικές αναζητήσεις, να προβληθεί η ελληνική θατρική παράδοση, αλά και τα κορυφαία έργα της παγκόσμιας δραματουργίας. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για την αισθητική αγωγή του παιδικού κοινού και για να προσελκυστούν στην Καλαμάτα σημαντικοί καλλιτεχνικοί συνεργάτες.

Με αφορμή το ανέβασμα των θεατρικών έργων και παράλληλα με αυτά, πραγματοποιούνται εκδηλώσεις (διαλέξεις – συζητήσεις, εκθέσεις και προβολές) και εκδίδεται το περιοδικό Θεατρική Καλαμάτα με στόχο την ολοκληρωμένη παρουσίαση της θεατρικής παράστασης.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Η Καλαμάτα είναι έδρα σημαντικών αθλητικών συλλόγων, όπως ο ποδοσφαιρικός σύλλογος Καλαμάτα που έχει αγωνιστεί και στην Α΄ Εθνική και ο ιστορικός Μεσσηνιακός Γ.Σ. που έχει τμήματα ποδοσφαίρου (Γ΄ Εθνική), στίβου, βόλεϊ (έχει αγωνιστεί στην Α΄ Εθνική) και άρσης βαρών.

Στην πόλη λειτουργούν ακόμα οι εξής ποδοσφαιρικές ομάδες που αγωνίζονται στις τοπικές κατηγορίες της Ε.Π.Σ.Μεσσηνίας:

- Α΄ κατηγορία: Απόλλων, Πανιώνιος Κ., Αίας, ΑΟ Φαραί, Ακαδημία Πατίστα 2006.
- Β΄ κατηγορία: Πράσινα Πουλιά, Δόξα, Παναθηναϊκός, Αχιλλέας Αβραμιού, Ομόνοια, Ηρακλής, Ερμής.
- Γ΄ κατηγορία: Ολυμπιακός, ΑΕΚ Καλαμάτας, ΠΑΟΚ, Αναγέννηση Παραλίας, Θύελλα Παραλίας, Ίκαρος, ΑΠΟ Ποσειδών και Λέοντες.

Στα υπόλοιπα αθλήματα δραστηριοποιούνται τα σωματεία:

- Ν.Ο.Καλαμάτας Ποσειδών: κολύμβηση, υδατοσφαίριση, τεχνική κολύμβηση, ιστιοπλοΐα, βόλεϊ, σκάκι.
- ΝΑΣ Αίολος: ιστιοπλοΐα, τεχν. κολύμβηση.
- Γυμναστική Εταιρεία Μεσσηνίας: βόλεϊ, στίβος.
- ΑΟ Καλαμάτα 1980: μπάσκετ, βόλεϊ.
- Πολιτιστική Αθλητική Ένωση Άργης: βόλεϊ, κολύμβηση.
- Σουλ. Πεζοπόρων Ορειβατών "Ευκλής": μπάσκετ, ποδηλασία, στίβος.
- Σύλ. Αθλοπαιδιών "Άτλας": μπάσκετ.
- Σύλ. Αθλοπαιδιών "Δαΐκλής": μπάσκετ.
- Ο.Φ. Παραλίας "Θύελλα": μπάσκετ.
- ΑΠΣ Αναγέννηση Παραλίας: μπάσκετ, βόλεϊ.
- ΑΟ Ομόνοια: μπάσκετ.
- ΑΟ Ακρίτας: βόλεϊ.
- ΑΟ Ερμής: άρση βαρών.
- Όμιλος Αντισφαίρισης: τένις, πινγκ πονγκ.
- Σκακιστικός Όμιλος "Νέστορας": σκάκι.
- Γυμναστικός Όμιλος "Άθλος": μπάντμιντον, τραμπολίνο.

- ΑΣ Τζούντο: τζούντο.
- ΑΣ Karate Do Ling Sung: καράτε.
- Όμιλος Αγωνιστικού Μπριτζ: μπριτζ.
- Α.Σ.Μ.: μπιλιάρδο.
- Σ.Ε.Μ.: μπιλιάρδο.

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ανατολικό Εμπορικό Κέντρο Καλαμάτας (παλαιό στρατόπεδο)

- «ΤΕΝΤΑ»: Κλειστό γυμναστήριο τύπου μπαλόκι διεθνών προδιαγραφών, για αθλοπαιδιές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, χωρητικότητας 1.800 ατόμων.
- Τρία γήπεδα τένις (δίπλα στην «ΤΕΝΤΑ»), που λειτουργούν με τη φροντίδα του Ομίλου Αντισφαίρισης Καλαμάτας.
- Γήπεδο ποδοσφαίρου με πλαστικό χλοοτάπητα για τις ανάγκες προπονήσεων και αγώνων τοπικών ομάδων.
- Γήπεδο ποδοσφαίρου ιδιοκτησίας Μεσσηνιακού Γ.Σ., με φυσικό χλοοτάπητα, κερκίδες χωρητικότητας 5.800 φιλάθλων και φωτισμό για νυχτερινούς αγώνες.

Δημοτικό Στάδιο Καλαμάτας (ανατολική παραλία)

Το στάδιο διαθέτει:

- γήπεδο ποδοσφαίρου με φυσικό χλοοτάπητα
- κερκίδες χωρητικότητας 6.000 ατόμων
- στίβο με ταρτάν έξι διαδρόμων (υπάρχει προγραμματισμός για 8)
- δύο αίθουσες βαρών
- φυσιοθεραπευτήριο με εργομετρικές υποδομές (νότια κερκίδα)
- κλειστή αίθουσα προπόνησης για στίβο (βόρεια κερκίδα)
- κλειστό γυμναστήριο στον ίδιο χώρο για αθλοπαιδιές, χωρητικότητας 800 ατόμων
- αίθουσα Ενόργανης Γυμναστικής

- βοηθητικούς χώρους για μαζικό αθλητισμό
- γήπεδα αθλοπαιδιών.

Δημοτικό Κολυμβητήριο Καλαμάτας

Ολυμπιακών διαστάσεων ανοιχτό κολυμβητήριο, με κερκίδες 500 φιλάθλων, αποδυτήρια και δεξαμενή για αρχάριους, επί της οδού Φιλελλήνων.

Ν.Ο.Κ «Ο Ποσειδών» - «Αίολος»

Ναυταθλητικές εγκαταστάσεις στην είσοδο του λιμένα Καλαμάτας (Πανελλήνιο), του Ναυτικού Ομίλου Καλαμάτας

Δυτική Παραλία

- Τέσσερα γήπεδα τένις με κερκίδες (σφαγεία).
- Δύο γήπεδα τένις και ένα ακόμα για ΑΜΕΑ, ανατολικά της κοίτης του Νέδοντα για προπονήσεις.
- Αθλητικό Κέντρο Ποδοσφαίρου, ιδιοκτησία της Ένωσης Ποδοσφαιρικών Σωματείων Μεσσηνίας, με πλαστικό χλοοτάπητα και κερκίδα με δύο ακόμα γήπεδα 5x5 με πλαστικό χλοοτάπητα στη θέση Κορδίας.

Λοιποί αθλητικοί Χώροι Καλαμάτας

- Δύο γήπεδα ποδοσφαίρου.
- Ένα στα σφαγεία (ξερό) με αποδυτήρια.
- Ένα βόρεια του ΚΤΕΛ (ξερό) με αποδυτήρια.
- Κλειστή αίθουσα Πολυκλαδικού Σχολείου για αθλοπαιδιές.

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Η Διεθνής Συνάντηση Στίβου «Παπαφλέσσεια» γίνεται στο Δημοτικό Στάδιο της Καλαμάτας την τελευταία εβδομάδα του Μαΐου και φιλοξενεί τους καλύτερους αθλητές από όλο τον κόσμο.

Παράλληλα, κάθε χρόνο στα τέλη Μαρτίου αρχές Απριλίου διοργανώνεται το Διεθνές Μητινγκ Ρυθμικής Γυμναστικής (Κύπελλο Καλαμάτας) στο κλειστό γυμναστήριο της Τέντας στην Καλαμάτα συμβάλλοντας και στην αθλητική προβολή του νομού μας.

Εξίσου σημαντική για όσους προτιμούν τα θαλάσσια σπορ είναι η Ιστιοπλοϊκή Εβδομάδα Νοτίου Ελλάδας ή Διεθνής Ιστιοπλοϊκή Συνάντηση η οποία διεξάγεται κάθε χρόνο τον Αύγουστο. Οι αγώνες γίνονται στις ακτές του Μεσσηνιακού και του Λακωνικού κόλπου και αποτελούν το ράλι των τριών ακρωτηρίων, του Μαλέα, του Ταΐναρου, του Ακρίτα και των δυο κόλπων.

Επίσης, κάθε χρόνο το πρώτο Σάββατο του Σεπτεμβρίου διοργανώνεται ο Κολυμβητικός Διάπλους, ο οποίος ξεκινά από την Καλαμάτα και φτάνει στην Κορώνη. Το αθλητικό αυτό γεγονός οργανώνεται από τον Ναυτικό Όμιλο Καλαμάτας με τη βοήθεια του Ο.Π.Α.Ν.Α.Μ., του Δήμου Κορώνης και του Δήμου Καλαμάτας.

Ακόμα κάθε χρόνο διεξάγεται (στο τριήμερο της 25^{ης} Μαρτίου) το Διεθνές Φεστιβάλ Μπριτζ από τον Όμιλο Αγωνιστικού Μπριτζ Καλαμάτας. Σ' αυτό συμμετέχουν Έλληνες και ξένοι αθλητές, μεταξύ των οποίων κορυφαίοι Έλληνες μπριτζέρ που στελεχώνουν την εθνική ομάδα Ελλάδας.

Ακόμα, διοργανώνονται σκακιστικά φεστιβάλ, τουρνουά μπάσκετ, βόλεϊ, ποδοσφαίρου, πρωτάθλημα τένις, ποδηλασία, αγώνες ελληνορωμαϊκής πάλης και άρσης βαρών.

Για όσους αγαπούν την ταχύτητα και την περιπέτεια η Λέσχη Μοτοσικλετιστών Καλαμάτας διοργανώνει κάθε χρόνο αγώνες διαφόρων διαδρομών στην περιοχή του Ταυγέτου όπου συμμετέχουν διάφορες κατηγορίες αυτοκινήτων και μοτοσικλετών.

Τέλος διοργανώνεται το Δεκέμβριο Πανελλήνιο Τουρνουά παιδων Μπάσκετ/

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ιδρύθηκε με ΠΔ. 118/2003 και αποτελείται από δύο τμήματα: το τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογία και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών, το οποίο ξεκίνησε την εκπαιδευτική του λειτουργία το ακαδημαϊκό έτος 2003 –04 και το τμήμα Φιλολογίας που ξεκίνησε να λειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 2005 – 06 και τα δύο τμήματα είναι εφοδιασμένα με την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή για την άρτια λειτουργία τους διαθέτουν εργαστήρια (ηλεκτρονικών υπολογιστών, αρχαιομετρία, ενάλιας αρχαιολογίας κ.ά) καθώς και βιβλιοθήκη. Η Σχολή στεγάζεται στα κτίρια του πρώην 9^{ου} Συντάγματος Πεζικού στο παλαιό στρατόπεδο Καλαμάτας, το οποίο έχει παραχωρηθεί από το δήμο για το σκοπό αυτόν. Τα δύο κτίρια είναι κτισμένα γύρω στα 1910 και μετατράπηκαν σε χώρους διδασκαλίας και διοίκηση με τη φροντίδα και τη χορηγία του Δήμου Καλαμάτας, του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη, καθώς και των κ.κ. Βασιλ. Κωνσταντόπουλου και Κων/νου Αρνόκουρου.

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Ξεκίνησε την λειτουργία του με το ΠΔ 94/1988 αρχικά ως παράρτημα του ΤΕΙ Πάτρας. Ένα χρόνο αργότερα ωστόσο, το παράρτημα καταργήθηκε και ιδρύθηκε το αυτόνομο ΤΕΙ Καλαμάτας. Το ίδρυμα αποτελείται από τις εξής σχολές: Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας τα πρώτα τμήμα της οποίας λειτούργησαν το ακημιακό έτος 1989 –90 και Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, το πρώτο τμήμα της οποίας ξεκίνησε να λειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 1993-94.

Το κτιριακό συγκρότημα του ΤΕΙ Καλαμάτας αποπερατώθηκε το 1988 και εξυπηρετεί όλες τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, καθώς και όλες τις διοικητικές και βοηθητικές υπηρεσίες του ιδρύματος. Βρίσκεται στην περιοχή του Αντικαλάμου, σε απόσταση 6 χλμ. Από το κέντρο της πόλης και συνδέεται μ'αυτήν με ειδική γραμμή λεωφορείου και πρόσφατα με σιδηροδρομική γραμμή. Τα τελευταία χρόνια λειτουργεί στη Σπάρτη παράρτημα του ΤΕΙ Καλαμάτας (Τμήμα Τεχνολογίας Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών).

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ELITE	
Κατηγορία	4 αστέρων
Διεύθυνση	Ναυαρίνου τέρμα, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721022434
FAX	2721084369
e-mail	info@elite.com.gr
Δικτυακός Τόπος	http //www.elite.com.gr
Εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. στα δωμάτια του παρέχει μινι – μπαρ, σεσουάρ, κλιματισμό, roomservice, τηλεόραση, θυρίδα ασφαλείας και υπάρχει δυνατότητα internet. Λειτουργεί όλο το έτος και διαθέτει επίσης εστιατόριο, μπαρ, οργανωμένη παραλία, πισίνα, άνετο πάρκινγκ, poolbar και pianorestaurant.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ELITE village	
Κατηγορία	4 αστέρων
Διεύθυνση	Ναυαρίνου τέρμα, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721025015
FAX	2721084369
e-mail	info@elite.com.gr
Δικτυακός Τόπος	http //www.elite.com.gr

Σε ιδανική τοποθεσία τόσο για τους τουρίστες, όσο και για τους επαγγελματίες, το Elite Hotel βρίσκεται στην καρδιά του Μεσσηνιακού κόλπου, στους πρόποδες του Ταΰγету, αλλά και κοντά στην πανέμορφη πόλη της Καλαμάτας.

Σε ένα χώρο μοναδικής αρμονίας και ομορφιάς, με δυνατότητα πάρκινγκ, αποτελεί ιδανικό τόπο συνάντησης.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ CLASSICAL – E FILOXENIA

Κατηγορία	5 αστέρων
Διεύθυνση	Τέρμα Ναυαρίνου, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνα	2721023166-8, 2721084213
FAX	2721023343
e-mail	
Δικτυακός Τόπος	
Είναι ο ιδανικός προορισμός για οποιαδήποτε στιγμή του έτους είτε για διακοπές, είτε για επαγγελματικές υποχρεώσεις. Το Filoxenia- Grecotel βρίσκεται στην πόλη της Καλαμάτας κάτω από το πανέμορφο Ταΰγετο και κοντά στον Μεσσηνιακό κόλπο με τα κρυστάλλινα νερά του. Λειτουργεί όλο το χρόνο και επιτρέπει τα κατοικίδια. Εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. διαθέτει υποδομές και για άτομα με ειδικές ικανότητες. Το ξενοδοχείο διαθέτει 188 πολυτελή και πλήρως ανακαινισμένα δωμάτια και σουίτες. Συνδυάζει την πολυτέλεια και τις σύγχρονες ανέσεις με άψογο σέρβις αποτελώντας το νέο σημείο αναφοράς της πόλης.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ FLI SVOS	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Ναυαρίνου 131, Καλαμάτα 24100

Τηλέφωνα	2721090080-1
FAX	2721082177
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ GEORGE	
Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Φρατζή & Δάγρε, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721027225
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ MESSINIANBAY	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	KALAMATA
Τηλέφωνο	2721041001-2
FAX	2721041071
e-mail	mbay@otenet.gr
Δικτυακός Τόπος	http //www.messinianbay.gr
<p>Λειτουργεί από το 1994 και έχει δυναμικότητα 137 κλινών και 73 δωματίων. Είναι κάτοχος του σήματος του Ε.Ο.Τ. Στο συγκρότημα υπάρχουν εστιατόριο, snack bar, πισίνα, beach bar, συνεδριακοί χώροι. Τα δωμάτια είναι εξοπλισμένα με ψυγείο, κλιματιστικό, τηλεόραση και μπαλκόνι με θέα στη θάλασσα. Λειτουργεί όλο το χρόνο ενώ υπάρχουν υποδομές για άτομα με ειδικές ικανότητες αφού υπάρχουν δωμάτια με ειδικές διαστάσεις και πρόσβαση σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ NEVADA	
Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Σανταρόζα 9, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721082429
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ PHARAEPALACE	
Κατηγορία	4 αστέρων
Διεύθυνση	Ναυαρίνου – Ρ.Φεραίου, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721094420-4
FAX	2721093969
e-mail	pharae@otenet.gr
Δικτυακός Τόπος	http //www.hit360.com/hotelpharae/gr , http //www.pharae.gr

Το ξενοδοχείο PHARAE PALACE (κατασκευής 1994), είναι δυναμικότητας 150 κλινών. Είναι Α' κατηγορίας, εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. και βρίσκεται στον κεντρικό παραλιακό δρόμο της πόλης πάνω στη θάλασσα και σε άμεση πρόσβαση με το εμπορικό κέντρο και τους αρχαιολογικούς χώρους της πόλης, της Καλαμάτας. Τα άνετα και πολυτελή δωμάτια του κλιματίζονται αυτόνομα, έχουν άριστη ηχομόνωση και παρέχουν όλες τις σύγχρονες ανέσεις. Στους άνετους και φιλόξενους χώρους του ξενοδοχείου μπορεί κανείς να περιηγηθεί διακρίνοντας παντού την καλαισθησία και την περισσή φροντίδα με την οποία κατασκευάστηκε. Στη διάθεση των πελατών υπάρχει σαλόνι, bar, εστιατόριο, καφετέρια, αίθουσα συνεδρίων, αίθουσα αλληλογραφίας, κλειστό πάρκινγκ και λειτουργεί 12 μήνες. Επίσης, διαθέτει ράμπα στη ρεσεψιόν και δωμάτια στο ίδιο ύψος με το ασανσέρ προκειμένου να εξυπηρετούνται και άτομα με ειδικές ικανότητες. Παρέχει πλούσιο πρωινό και δορυφορική τηλεόραση.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ PLAZA

Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Ναυαρίνου, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721082590

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ REX

Κατηγορία	4 αστέρων
Διεύθυνση	Αριστομένους 26, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721094440, 2721022334
FAX	2721023293
e-mail	rex@rexhotel.gr
Δικτυακός Τόπος	http //www.rexhotel.gr
<p>Στο εμπορικό και ιστορικό κέντρο της Καλαμάτας βρίσκεται το πλήρες ανακαινισμένο ξενοδοχείο REX. Ένα από τα πρώτα νεοκλασικά κτίρια που από τις αρχές του αιώνα φιλοξένησε σημαντικές προσωπικότητες. Διαθέτει κλιματιζόμενα δωμάτια, δύο σουίτες με υδρομασάζ και πανοραμική θέα. Όλα τα δωμάτια έχουν ηχομόνωση, ιδιαίτερο λουτρό, έγχρωμη δορυφορική τηλεόραση mini bar, τηλέφωνο direct dial, πρόσβαση στο διαδίκτυο και room service.</p> <p>Στο ισόγειο βρίσκεται cafe bar και μια πολυτελή αίθουσα ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ με εξαιρετη ελληνική και ξένη κουζίνα. Ακόμα κομμωτήριο και τουριστικό κατάστημα. Επίσης στην διάθεσή σας υπάρχει αίθουσα για σεμινάρια, συνεστιάσεις, συνέδρια και εκθέσεις. Το ξενοδοχείο μας μπορεί να εγγυηθεί την παροχή υψηλών υπηρεσιών στο σύγχρονο ταξιδιώτη, χρησιμοποιώντας την μακρόχρονη εμπειρία του καθώς και το προσωπικό ενδιαφέρον των ανθρώπων που το στελεχώνουν. Λειτουργεί όλο το χρόνο.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΚΤΗ ΤΑΪΓΕΤΟΣ	

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	KALAMATA
Τηλέφωνο	2721042000
FAX	2721064501
e-mail	akti-taygetos@kal.forthnet.gr
Δικτυακός Τόπος	http //www.aktitaygetos.gr
<p>Το AKTI TAYGETOS RESORT αποτελεί το νέο πρόσωπο της Μεσσηνίας στο τομέα της φιλοξενίας, κτισμένο δίπλα στη θάλασσα, στους πρόποδες του Ταύγету, μέσα σε καταπράσινους κήπους 12 στρεμμάτων όπου κυριαρχεί η πελεκητή πέτρα, τα κεραμίδια και τα πλακόστρωτα καλντερίμια. Λειτουργήσε το 2001 και παρέχει απόλυτη ησυχία και όλες τις σύγχρονες ανέσεις για ευχάριστες διακοπές.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΟΝ	
Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Ναυαρίνου 203, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721026821
FAX	2721089623
<p>Λειτουργεί από το 1972 και είναι δυναμικότητας 32 κλινών. Είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. και διαθέτει 16 δωμάτια με τηλεόραση, κλιματισμό, ατομικό μπάνιο και βεράντα. Λειτουργεί όλο το χρόνο και επιτρέπονται τα κατοικίδια.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΥΡΑ	
Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Σανταρόζα 10, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721082759
<p>Το ξενοδοχείο διαθέτει 7 δωμάτια και λειτουργεί όλο το χρόνο. Είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Σιδ.Σταθμού 13, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721083251

FAX	2721022924
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΓΑΛΑΞΙΑΣ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Κολοκοτρώνη 14, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721086002
FAX	2721028892
e-mail	lag@hotel-galaxy.gr
Δικτυακός Τόπος	http //www.hotel-galaxy.gr
<p>Το ξενοδοχείο GALAXY ανήκει στη κατηγορία Γ' και διαθέτει 36 δωμάτια, με βεράντα, πλήρως κλιματιζόμενα, με μπάνιο και τηλεόραση.</p> <p>Παρέχοντας εικοσιτέσσερες ώρες το εικοσιτετράωρο τις υπηρεσίες του το προσωπικό μας θα φροντίσει η διαμονή σας να είναι άνετη και ευχάριστη.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΙΒΙΣΚΟΣ	
Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Φαρών 204, Καλαμάτα
Τηλέφωνα	2721062511, 2721092314
FAX	2721082323
e-mail	info@traditionalhomes.gr
Δικτυακός Τόπος	http //www.traditionalhomes.gr
<p>Ανήκει στην «Τουριστική Πελοποννήσου Α.Ε.» και άρχισε να λειτουργεί το 2000. Είναι παραδοσιακό κατάλυμα με δυναμικότητα 13 κλινών και αυτή την περίοδο διαθέτει 6 δίκλινα και 1 μονόκλινο. Διαθέτει το σήμα του Ε.Ο.Τ. και λειτουργεί όλο το χρόνο. Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στο δικτυακό τόπο του ξενοδοχείου.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΝΕΔΩΝ	

Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Ναυαρίνου 153, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721026811
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΟΣΤΡΙΑ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Ναυαρίνου 95, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνο	2721023849
FAX	2721090810
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Kalamata
Τηλέφωνα	2721041066, 2721041070
FAX	-
<p>Βρίσκεται στην παραλία της Βέργας και είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. Διαθέτει μπάνιο, τηλεόραση, κλιματιστικό και πάρκινγκ. Λειτουργεί όλο το χρόνο και επιτρέπονται τα κατοικίδια.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΠΑΤΙΣΤΑΣ	
Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνα	2721020224
FAX	2721020224
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΑΪΓΕΤΟΣ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Καλαμάτα
Τηλέφωνο	2721099236
FAX	2721098198
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΦΩΤΕΙΝΗ	
Κατηγορία	3 αστέρων

Διεύθυνση	KALAMATA
Τηλέφωνα	2721093494-5, 2721021828
FAX	2721093496
Δικτυακός Τόπος	http //www.hotel-fotini.gr
<p>Η ΦΩΤΕΙΝΗ, κτισμένη στην αμφιθεατρική Βέργα Καλαμάτας, με θέα τον Μεσσηνιακό Κόλπο, μόλις εκατό (100) μέτρα από τη θάλασσα, 3 χλμ. από το κέντρο και 10 χλμ. από το αεροδρόμιο. Αποτελείται από είκοσι (20) επιπλωμένα διαμερίσματα των 2, 3, 4 κλινών. Όλα τα διαμερίσματα διαθέτουν θέρμανση, κλιματισμό, τηλέφωνο, μουσική, τηλεόραση, μπάνιο, ψυγείο, πλήρως εξοπλισμένη κουζίνα, στεγνωτήρες μαλλιών τοίχου, διπλά τζάμια, χρηματοκιβώτιο και βεράντες με καταπληκτική θέα. Λειτουργεί ρεσεψιόν - μπαρ, πισίνα και πάρκινγκ με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΧΑΪΚΟΣ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Ναυαρίνου 115, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνα	2721082886-8
FAX	2721023800
Δικτυακός Τόπος	http //www.haikos.com , http //www.haikos.gr

Στο ξενοδοχείο μας θα μπορέσετε να περάσετε όμορφα τις διακοπές σας σε φιλικό οικογενειακό περιβάλλον και πάνω απ' όλα θα φροντίσουμε όλοι να απαντήσουμε στα ερωτήματά σας ακόμη και να λύσουμε τυχόν μικροπροβλήματά σας έτσι ώστε όταν αποχωρήσετε από το ΧΑΪΚΟΣ και την πανέμορφη ΚΑΛΑΜΑΤΑ οι καλύτερες εντυπώσεις να σας συνοδεύουν μέχρι την επόμενη σας επίσκεψη στην πόλη μας. Μπορείτε να γευματίσετε στα παραδοσιακά εστιατόρια που βρίσκονται δίπλα από το ξενοδοχείο ΧΑΪΚΟΣ καθώς επίσης και να απολαύσετε τον περίπατο σας πάνω στον λιμενοβραχίονα που βρίσκεται δίπλα από την πανέμορφη αμμουδιά μπροστά από το ξενοδοχείο. Προπάντων μη διστάσετε να ζητήσετε πληροφορίες για μετακινήσεις, αξιοθέατα, άλλες δραστηριότητες από την Υποδοχή - Reception του ξενοδοχείου που πάντα θα είναι στη διάθεσή σας. Όλα τα δωμάτια διαθέτουν μπάνιο, τηλεόραση, κλιματισμό και μουσική. Στο ξενοδοχείο λειτουργούν καφετέρια, μπαρ, σαλόνι με τηλεόραση, κυλικείο με σέρβις πρωινού και roomservice. Λειτουργεί όλο το έτος και διαθέτει και ειδική ράμπα για πρόσβαση στον ανελκυστήρα για άτομα με ειδικές ανάγκες.

ΧΩΡΟΙ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

Αμφιθέατρο Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μεσσηνίας: Διαθέτει μια αίθουσα χωρητικότητας 260 ατόμων.

Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας: Έχει μια αίθουσα χωρητικότητας 410 ατόμων και δυο μικρότερες, χωρητικότητας 50 και 20 ατόμων αντίστοιχα.

Ανώτερο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Τ.Ε.Ι.): Διαθέτει μια αίθουσα 500 m² χωρητικότητας 450 ατόμων και μια μικρότερη, 200 m² χωρητικότητας 50 ατόμων.

Πανεπιστήμιο Καλαμάτας: Διαθέτει δυο αίθουσες με εμβαδόν 120m² και χωρητικότητα 100 περίπου ατόμων.

Αμφιθέατρο Εργατικού Κέντρου: Μια αίθουσα με εμβαδόν 739m² χωρητικότητας 260 θέσεων.

Χώροι διεξαγωγής συνεδρίων σε Ξενοδοχεία

Ξενοδοχείο Classical Hotel e- Filoxenia του ομίλου Δασκαλαντωνάκη. Διαθέτει μία μεγάλη αίθουσα (η οποία μπορεί να χωριστεί σε μικρότερες) δεξιώσεων και συνεδρίων, εμβαδού 500 m² και συνολικής χωρητικότητας μέχρι 450 ατόμων, με τα πλέον σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα.

Ξενοδοχείο ΕΙΙΤΕ: Υπάρχουν δέκα συνολικά αίθουσες για εκδηλώσεις και συνέδρια, το εμβαδόν των οποίων κυμαίνεται από 80-700 m² ενώ η χωρητικότητά τους από 50 μέχρι και 1000 άτομα.

Ξενοδοχείο REX: Διαθέτει μία αίθουσα εμβαδού 150 m² με χωρητικότητα 170 ατόμων η οποία είναι εξοπλισμένη με σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Οδικώς η Καλαμάτα συνδέεται με την Τρίπολη και κατ'επέκταση με την Αθήνα με οδικό δίκτυο, το οποίο σήμερα δε βρίσκεται σε πολλή καλή κατάσταση. Με την κατασκευή όμως της Ανατολικής Οδού Πελοποννήσου και πιο συγκεκριμένα με την ολοκλήρωση του αυτοκινητοδρόμου Κόρινθος - Τρίπολη - Καλαμάτα, αναμένεται να βελτιωθεί σημαντικά η πρόσβαση στην πόλη. Ο αυτοκινητόδρομος αυτός αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2010. Δυτικά η Καλαμάτα συνδέεται με τον Πύργο Ηλείας και με την Πάτρα με οδικό δίκτυο. Μελετάται όμως η κατασκευή της Ιονίας Οδού, ή οποία θα συνδέει την Καλαμάτα με όλη τη δυτική Ελλάδα μέχρι την Κακαβιά, στα ελληνοαλβανικά σύνορα και θα είναι ένας νέος οδικός άξονας με συνολικό μήκος 460 χιλιόμετρα. Σύμφωνα με τις μελέτες, μετά την ολοκλήρωση του έργου, η απόσταση Καλαμάτα - Πάτρα θα μπορεί να καλυφθεί σε λιγότερο από 2 ώρες.

Η Καλαμάτα συνδέεται επίσης με την Αθήνα και την Πάτρα με σιδηροδρομικό δίκτυο. Στο τμήμα Καλαμάτας - Αθήνας εκτελούνται έργα για τη βελτίωση της υπάρχουσας γραμμής, τα οποία έχουν καθυστερήσει σημαντικά, και είναι πλέον άγνωστη η ημερομηνία παράδοσης τους.

Η Καλαμάτα διαθέτει πολιτικό αεροδρόμιο (IATA: KLX) από το οποίο πραγματοποιούνται πτήσεις προς Θεσσαλονίκη καθώς και πτήσεις τσάρτερ προς διάφορες πόλεις της Ευρώπης. Η απόσταση από την πόλη της Καλαμάτας είναι 7 km στη Ν.Α. πλευρά της 120 Π.Ε.Α.

Επίσης στο λιμάνι της Καλαμάτας υπάρχει μικρή επιβατική κίνηση, συγκεκριμένα με δρομολόγιο προς Κύθηρα και Κρήτη τους καλοκαιρινούς μήνες.

ΜΑΝΗ

«Περαστικός βλέπεις τη Μάνη σε τρεις μέρες, περπατητής σε τρεις μήνες και για να δεις την ψυχή της θέλεις τρεις ζωές. Μια για τη θάλασσα, μια για τα βουνά της και μια για τους ανθρώπους της»

Η Μάνη είναι μια περιοχή της Νότιας Πελοποννήσου που περιλαμβάνει το ΝΔ τμήμα του νομού Λακωνίας και το ΝΑ του νομού Μεσσηνίας, με τον Ταΰγετο στη μέση. Αρχίζει 4 χιλιόμετρα βορειοανατολικά του Γυθείου, πλησιάζει την Καλαμάτα μέχρι τη θέση του οικισμού Βέργα και εκτείνεται νότια του Ταΰγέτου σε όλο το μεσαίο δάχτυλο της Πελοποννήσου, μέχρι το ακρωτήριο Ταίναρο.

Περιβάλλεται από το Μεσσηνιακό κόλπο στα δυτικά, το Λακωνικό στα ανατολικά και στα νότια καταλήγει στο ακρωτήριο Ταίναρο, που είναι το νοτιότερο σημείο της ηπειρωτικής Ελλάδας.

Το μήκος της είναι 75 χλμ. και η συνολική της επιφάνεια 1.800 τ. χλμ. Εξαιτίας της ορεινής της διαμόρφωσης, με τα ψηλά και τραχιά βουνά, τις βραχώδεις και απροσπέλαστες ακτές της, δίνει την εντύπωση άγριας και έρημης περιοχής

Η Μάνη γεωγραφικά διακρίνεται από την Έξω Μάνη (από το Οίτυλο μέχρι τη Βέργα), τη Κάτω Μάνη (από τα Μπαρδουνοχώρια μέχρι το Σκουτάρι) και από τη Μέσα Μάνη (από το Οίτυλο και το Κότρωνα μέχρι το Ταίναρο). Η Μέσα Μάνη αποκαλείται Προσηλιακή (ανατολικό τμήμα) και Αποσκιαδερή (δυτικό τμήμα).

Εκκλησιαστικά υπάγεται στην Ιερή Μητρόπολη Γυθείου Οιτυλίας και Ζαρνάτας.

Διοικητικά υπάγεται στο Ν. Μεσσηνίας (Μεσσηνιακή Μάνη) και στο Ν. Λακωνίας (Λακωνική Μάνη). Αποτελείται από πέντε Δήμους, ενώ οκτώ τ. κοινότητες υπάγονται στο Δήμο Καλαμάτας (2) και στο Δήμο Σμήνους (6). Υπάρχουν 250 περίπου χωριά και μικροί οικισμοί, λουσμένοι στο φως, γεμάτα ελιές και φραγκοσουκιές.

Η περιοχή της Μάνης είναι από τις πλέον παραδοσιακές περιοχές της Ελλάδας. Από τους 118 παραδοσιακούς οικισμούς της Πελοποννήσου οι 98 βρίσκονται στη Μάνη. Χαρακτηριστικοί σε όλα σχεδόν τα χωριά είναι οι ψηλοί πέτρινοι πύργοι. Υπάρχουν 800 πύργοι και 7 κάστρα, ενώ οι βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες ξεπερνούν τις 1.000.

ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΗ ΜΑΝΗ

Μπορεί η αγριάδα της άνυδρης πέτρας που στέκεται σε πύργους με λιλιπούτεια παράθυρα και η σκληράδα των ανθρώπων να είναι το σήμα κατατεθέν της Μάνης, όμως υπάρχει και ένα κομμάτι της γλυκό, δροσερό και πολύ καλοκαιρινό. Η Μάνη από την μεριά του νομού Μεσσηνίας χωρά ανάμεσα στο πράσινο του Ταυγέτου και το γαλάζιο της ξελογιάστρας θάλασσας και σου προσφέρει εξαίσιες εικόνες και εμπειρίες.

Βέργα: Στην είσοδο για τη Μεσσηνιακή ή έξω Μάνη βρίσκεται το Ιστορικό χωριό της Βέργας, η δυτική πύλη της Μάνης, 6 χλμ. Ν.Α. της Καλαμάτας. Βέργα μετονομάσθηκε η τότε κοινότητα της Σέλιτσας και οι συνοικισμοί Άνω Σέλιτσα και Κάτω Σέλιτσα μετονομάσθηκαν σε Άνω Βέργα και Κάτω Βέργα αντιστοίχως, με το Β. Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Πριν από το 1912 ανήκε στον δήμο Αβίας. Με τη σύσταση των κοινοτήτων αποτέλεσε κοινότητα με τους οικισμούς Αγία Σιών, Αλμυρό, Άνω και Κάτω Βέργα. Από το 1998 που εφαρμόστηκε ο νόμος «Καποδίστριας», ανήκει στον νεοσύστατο δήμο Καλαμών.

Το όνομα Βέργα λέγεται ότι οφείλεται στο τείχος που είχαν φτιάξει οι Μανιάτες, για να αντιμετωπίσουν από τις 22 έως τις 24 Ιουνίου 1826, τους 6.000 Τουρκοαιγύπτιους του Ιμπραήμ.

Το τείχος που έμοιαζε από μακριά με βέργα, είχε δύο μέτρα ύψος, είχε μήκος γύρω στα 1500μ. με πολεμίστρες και δύο πολεμόπυργους και κατεύθυνση από το βουνό προς τη θάλασσα, ενώ ήταν κατασκευασμένο από ξερολιθιά.

Σ' αυτό το μαντρότοιχο οι Μανιάτες σταμάτησαν το φοβερό στρατό του Ιμπραήμ προξενώντας του μεγάλες απώλειες. Σώζονται ακόμα πολλά κομμάτια του τείχους που άρχιζε από μια βραχώδη τοποθεσία της κάτω Βέργας και έφτανε μέχρι τη θάλασσα, όπου σήμερα έχει στηθεί το μνημείο του Μανιάτη πολεμιστή.

Κάτω Βέργα είναι κτισμένη στη δυτική πλευρά του όρους Καλάθι, σε ωραία και αμφιθεατρική τοποθεσία με φανταστική θέα προς τη Καλαμάτα. Τα πρώτα σπίτια ανοικοδομήθηκαν μετά το 1846, από κατοίκους της άνω Βέργας, που έκτισαν και την εκκλησία Ευαγγελισμός της Θεοτόκου.

Μετά το 1960 στη θέση "Αγριλιά" στο δρόμο Καλαμάτας - Καρδαμύλης - Αρεόπολης, δημιουργήθηκε ο σημερινός παραθαλάσσιος οικισμός, σε απόσταση 5χλμ. από τη Καλαμάτα. Εκεί βρίσκεται η παραλία της Βέργας με ακρογιάλια αμμουδερά ή με βότσαλα και νοτιότερα το Αλμυρό, η Αβία, το Ακρογιάλι και οι Κιτριές.

Άνω Βέργα: Ψηλότερα, στην ανατολική πλευρά του όρους Καλάθι (ή Σέλιτσας), σε υψόμετρο 700μ. ανάμεσα σε ελατόπευκα και κρυσταλοπηγές, είναι κτισμένο το χωριό Άνω Βέργα, ζωσμένο με πλήθος ερημοκκλήσια, όπως τον Άγιο Παντελεήμονα, τον Άγιο Ιωάννη το Νηστευτή, τον Άγιο Ιωάννη το Θεολόγο, την Αγία Παρασκευή (βυζαντινό κτίσμα), τον Άγιο Δημήτριο και τον Άγιο Χαράλαμπο. Στη κορφή του βουνού ο Άγιος Γεώργιος και ο Προφήτης Ηλίας και μέσα στο χωριό ο βυζαντινός ναός του Αγίου Νικολάου (12ος ή 13ος αι.) που ήταν ο καθεδρικός του χωριού. Στη θέση "Σκλήβα" βρίσκεται το "σπήλαιο του Βαχάονος", όπως αποκαλείται από τους ντόπιους, με σταλακτίτες και σταλαγμίτες, μέσω του οποίου επικοινωνούσαν οι βασιλείς της Σπάρτης και της Μεσσηνίας, σύμφωνα με τη παράδοση. Στη θέση "Άγιος Νικόλαος" βρέθηκαν σε ανασκαφή κάτω από τη "Μεγάλη πέτρα" λείψανα σιδερένιων οργάνων που οι παλιοί κάτοικοι χρησιμοποιούσαν αντί για καμπάνα. Επίσης στη θέση "Αριά", έχουν επισημανθεί Ιερό άγνωστης εκκλησίας με βυζαντινές αγιογραφίες και τρεις παλιοί τάφοι.

Μικρή Μαντίνεια: Απέχει 10 χλμ. από τη Καλαμάτα και είναι μικρός οικισμός με 600 κατοίκους, που καταλήγει σε μια φανταστική παραλία με βότσαλα, που προσφέρεται για θαλάσσια αθλήματα και διακοπές. Αποτελεί ένα από τα ωραιότερα θέρετρα της Μεσσηνίας, όπως και οι άλλοι παραλιακοί οικισμοί που οικήθηκαν τα νεώτερα χρόνια. Ο σεισμός του 1944 κατέστρεψε ολοκληρωτικά το παλιό χωριό της Μικρής Μαντίνειας και στο τόπο του μένουν μόνο χαλάσματα.

Το νέο χωριό απλώθηκε στη παραλία από τους Μύλους ως το Αρχοντικό, ενώ στη συνέχεια δημιουργήθηκε ένας νέος οικισμός στη θέση «Περιβόλες του Σπανέα», που δέχθηκε κυρίως ξενόφερτους και παραθεριστές. Κάθε χρόνο οι τελευταίοι πληθαίνουν και παντού χτίζονται σπίτια και ξενοδοχεία, λόγω της αυξημένης τουριστικής κίνησης.

Εδώ στρατοπέδευαν οι Μανιάτες το 1826 για να αντιμετωπίσουν κατόπιν τους Τουρκοαιγύπτιους του Ιμπραήμ, στη περίφημη μάχη της Βέργας. Στους Μύλους, της Μαντίνειας, σώζεται ο πύργος των Καπετανάκηδων (Παναγιώταρου).

Αρμυρό: Το Αρμυρό (ή Αλμυρό) είναι μικρός παραθαλάσσιος οικισμός με ακτή από καθαρό βότσαλο και απέχει από την Καλαμάτα 7χλμ. Στη περιοχή του υπάρχουν πολλά «μάτια» με θειούχα νερά που χύνονται στη θάλασσα, γι' αυτό και τα μπάνια εκεί θεωρούνται ιαματικά. Πρόκειται για αρχαίο πόλισμα, που όπως αναφέρει ο Πausanias «ύδωρ κατά την οδόν έστιν αλμυρόν». Το τοπωνύμιο σαν χωριό απαντάται και σε φορολογικό κατάλογο του 1336 (ARMIRO).

Ο περιηγητής Μόρριππ, που επισκέφθηκε τη Μάνη το 1795, το αναφέρει ως «Αλμυρές πηγές», ενώ ο τ. Διευθυντής του Ιστορικού Λεξικού της Ακαδημίας Αθηνών Δικαίος Βαγιακάκος, δέχεται ότι το τοπωνύμιο προήλθε από το «ύδωρ αλμυρόν», που σημειώνει ο Πausanias. Σε Βενετικά έγγραφα του 15^{ου} αιώνα χαρακτηρίζεται «κλειδί της Μάνης» και ο Δ. Α. Κουμουνδουράκης στο στιχούργημά του «Η ΜΑΝΗ» (1826) το αποκαλεί «θύρα Λακωνίας»:

Το Αρμυρό προεπαναστατικά ήταν σημαντικό εμπορικό λιμάνι και απ' αυτό γινόταν εισαγωγές και εξαγωγές εμπορευμάτων για Μάνη και Καλαμάτα, η οποία τότε δεν διέθετε λιμάνι. Το είχε επισκεφθεί ο τότε Πρωθυπουργός Γ. Κουντουριώτης, προσπαθώντας να οργανώσει την άμυνα των Ελλήνων κατά των εισβολέων του Ιμπραήμ και ο Κυβερνήτης Καποδίστριας.

ΔΗΜΟΣ ΑΒΙΑΣ

Ο Δήμος Αβίας είναι η πύλη της Μεσσηνιακής Μάνης. Το τόπο όπου το φυσικό περιβάλλον, η Ιστορία, η παράδοση και οι άνθρωποι βρίσκονται σε αρμονική συνύπαρξη.

Ο Δήμος Αβίας (επαρχία Καλαμάτας το 1835 και επαρχία Οιτύλου το 1837) σχηματίστηκε για πρώτη φορά το 1835, με έδρα την Αβία (Αλμυρός), ενώ το 1840 συγχωνεύθηκαν σ' αυτόν οι Δήμοι Γερήνιαι (Κάμπος) και Κιτριών. Είχε σφραγίδα κυκλική με έμβλημα «κεφαλήν Ηρακλέους φορούσα τη λεοντήν» και γύρω της τις λέξεις Δήμος Αβίας. Ο Δήμος είχε 5.190 κατοίκους το 1848, 5.210 το 1879 και 4.693 το 1907, ενώ ο Δημότης ονομαζόταν Αβιαίος.

Ο Δήμος Γερήνιαι (Κάμπος) σχηματίστηκε για πρώτη φορά το 1835, με έδρα το Κάμπο, είχε 2.364 κατοίκους και ο Δημότης ονομαζόταν Γερήνιος.

Με το νομοσχέδιο Ιωάννης Καποδίστριας ιδρύθηκε ο Δήμος Αβίας, με έδρα το Κάμπο. Έχει έκταση 179.828 στρέμματα και πληθυσμό 2.908 κατοίκων, που κατοικούν σε 8 Δημοτικά Διαμερίσματα (πρώην κοινότητες) και 29 οικισμούς. Ένας από αυτούς, τα Αλτομυρά, έχει αναγνωρισθεί ως παραδοσιακός οικισμός.

Οι μετονομασίες (μέχρι το 1961) τοπωνυμίων και οικισμών, που από το 1998 υπάγονται στο «Καποδοστριακό» Δήμο Αβίας

1. **Αβία (η).** Έτσι μετονομάστηκε ο συνοικισμός **Παλιόχωρα**, με το Δ. 12-2-1926, ΦΕΚ. Α 69/1926. Συνοικισμός και έδρα της πρώην κοινότητας Αβίας. Πριν από το 1912 ανήκε στον τέως δήμο Αβίας.
2. **Ανατολικόν (το).** Έτσι μετονομάστηκε η **Νερίντα ή Πρίντα**, με το Δ. 19-7-1928, ΦΕΚ. Α 156/1928. Το διάταγμα την αναφέρει λανθασμένα και ως Πρίντα. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Κέντρου (Μπήλιοβας). Πριν από το 1912 ανήκε στον δήμο Αβίας.
3. **Βόρειον (το).** Έτσι μετονομάστηκε η **Μπρίντα**, με το Δ. 19-7-1928, ΦΕΚ. Α 156/1928. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Κέντρου (Μπήλιοβας). Πριν από το 1912 ανήκε στον δήμο Αβίας.
4. **Δροσοπηγή.** Έτσι μετονομάστηκε η **Μαρβίνιτσα** με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Σωτηριάνικων. Πριν από το 1912 ανήκε στον δήμο Αβίας.

5. **Κέντρο (το).** Έτσι μετονομάσθηκε η **Μπήλιοβα**, με το Δ. 19-7-1928, ΦΕΚ. Α 156/1928. Ήταν έδρα της ομώνυμης κοινότητας. Πριν από το 1912 ανήκε στον δήμο Αβίας.
6. **Οροβάς (ο).** Έτσι μετονομάσθηκε η **Οροβά**, με το Β. Δ. 18-5-1956. ΦΕΚ. Α 125/1956. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Κάμπου. Πριν από το 1912 ανήκε στον δήμο Αβίας.
7. **Πλήρωμα (το).** Έτσι μετονομάσθηκε η **Κάμινα Μάλτσινα**, με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Κάμπου. Πριν από το 1912 ανήκε στον δήμο Αβίας. Σήμερα συναντάται με την ονομασία **το Πλάτωμα**.
8. **Σταυροπήγιον (το).** Είναι η δεύτερη μετονομασία των **Βαρουσίων** κοινώς **Μπαρούσι**. Η πρώτη μετονομασία σε **Πηγή** έγινε με το Β.Δ. 20-11-1957, ΦΕΚ. Α 253/1957 και επειδή είχαν ήδη μετονομάσει έτσι τη Λοσνά, από το προηγούμενο έτος (1956), πιάσανε με νέο Β.Δ. 15-12-1958, ΦΕΚ. Α 5/1959 και μετονόμασαν τον τόπο από Πηγή σε Σταυροπήγιον. Ήταν έδρα της ομώνυμης κοινότητας. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Αβίας.
9. **Χαραυγή.** Έτσι μετονομάσθηκε η **Τρικότσοβα**, με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Σωτηριάνικων. Πριν από το 1912 ανήκε στον δήμο Αβίας.

Κάμπος: Ο Κάμπος είναι κεφαλοχώρι της Μάνης, βρίσκεται 21 χλμ. από τη Καλαμάτα σε υψόμετρο 350 μ. και μαζί με τους συνοικισμούς Οροβά, Πλάτωμα και Τούμπα, αποτελούσε κοινότητα με συνολικό πληθυσμό 1.141 κατοίκους.

Κατά την απογραφή της Πελοποννήσου του Grimani το 1700, ο Κάμπος είχε 63 οικ./274 κατ., ο Άνω Κάμπος 63 οικ./281 κατ., Κάμπος και Αρβα 89οικ./385 κατ. Κάτω Κάμπος και Αρβα 27 οικ./115 κατ.

Σήμερα αποτελεί την έδρα του Δήμου Αβίας. Στο χώρο αυτό οι αρχαιολόγοι τοποθετούν την Ομηρική Ενόπη (κατά τα χρόνια του Πausανία Γερήνια) που ο Όμηρος αναφέρει ως "Πτολίεθρον" που προσέφερε ο Αγαμέμνωνας στον Αχιλλέα. Εκεί κατέφυγε, μετά τη κατάληψη της Πύλου από τον Ηρακλή, ο περίφημος βασιλιάς της Πύλου, Νέστορας, που ονομάστηκε γι' αυτό Γερήνιος.

Στο Τρωικό πόλεμο, οι Φαραίς (Καλαμάτα) με βασιλιά το Διοκλή, συμμετείχαν στο στρατό του Μενελάου, βασιλιά της Σπάρτης. Ο Διοκλής έστειλε στρατιώτες, τους δυο γιους του Μενέλαο και Ορτίλοχο (Ορσίλοχο) και το γαμπρό του Μαχάονα, ο οποίος είχε σύζυγο τη κόρη του, Αντίκλεια Ο Μαχάονας, γιος του Ασκληπιού, μαζί με τον αδελφό του Ποδαλείριο συμμετείχαν στην εκστρατεία της Τροίας ως γιατροί. Στο δεκαετή πόλεμο που ακολούθησε σκοτώθηκαν οι κουνιάδοι του και ο αδελφός του, ενώ ο ίδιος σκοτώθηκε από τον Ευρύπυλο.

Ο Νέστορας μετέφερε τα οστά του Μαχάονα και τα ενταφίασε στη θέση "Ρόγιο" ή "Ρόδο", όπου υπήρχε το Ιερό "Αδον". Στη θέση αυτή στήθηκε χάλκινο άγαλμα του Μαχάονα με στεφάνι, ενώ έχει εντοπισθεί ο Μυκηναϊκός θολωτός τάφος του Μαχάονα του 1250 π.Χ. και ερείπια αρχαίου ναού.

Για τη Γερήνια που διαδέχθηκε την Ενόπη και μετείχε στο «Κοινό των Ελευθερολακώνων», οι συγγραφείς δεν εννοούσαν την πόλη μόνο, αλλά την ευρύτερη περιοχή. Οι αρχαιολόγοι την τοποθετούν στο όρος Καλάθι όπου και το ιερό της Κλαίας. Αναφέρονται ακόμη από τον Πausανία τα ιερά του Διονύσου και της Αρτέμιδος βορειανατολικά του Κάμπου κοντά στην Ακρόπολη.

Δυτικά του Κάμπου υπάρχει το ερειπωμένο πυργόσπιτο του Μπέη της Μάνης καπετάν Κουμουντούρου ή Κουμουνδούρου, τον οποίο πολιόρκησαν και εξόντωσαν οι Τούρκοι. Εκεί βλέπουμε και τη προτομή του Αλέξανδρου Κουμουνδούρου, απογόνου του Μπέη, που υπήρξε πολλές φορές Πρωθυπουργός.

Ο Πύργος-κατοικία της Γαρμπελιάς, όπου γεννήθηκε ο αείμνηστος Πρωθυπουργός, είναι ένα οικοδόμημα ιδιαίτερης ιστορικής αξίας και βρίσκεται στον ενιαίο αρχαιολογικό χώρο που περιλαμβάνει το κάστρο της Ζαρνάτας και το βασιλικό θολωτό τάφο του Μαχάονα.

Στη περιοχή διακρίνουμε ακόμη την εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής με ξυλόγλυπτο τέμπλο και σημαντικές τοιχογραφίες, το δίδυμο σταυρεπίστεγο ναό του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου (13^{ος} αι.) και τη Βυζαντινή εκκλησία των Αγίων Θεοδώρων με τις σπουδαίες αγιογραφίες.

Αβία (ή Παλιόχωρα): Η Αβία είναι παραλιακό χωριό, 10 χλμ. από τη Καλαμάτα, με όμορφη παραλία και άπλετη θέα στο Μεσσηνιακό κόλπο. Αποτελούσε κοινότητα, ενώ σήμερα αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αβίας με τους οικισμούς Ακρογιάλι και Μεγάλη Μαντίνεια.

Ο χώρος, που κατοικήθηκε πριν από την Ομηρική εποχή, ονομάζεται από τον Όμηρο «ποιηέσσα» δηλαδή εύφορη και πράσινη. Η Αβία βρίσκεται στη θέση που ήταν η αρχαία Ίρη, την οποία αναφέρει ο Όμηρος και που μαζί με την Ενόπη ήταν ακμάζουσες πόλεις την εποχή εκείνη (1500 π.Χ.).

Ο βασιλιάς Κρεσεφόντης μετονόμασε τη περιοχή σε Αβία, από το όνομα της κόρης του Ηρακλή και τροφού του Ηρακλείδη Γληνού, Αβίας, που κατέφυγε εδώ με το βρέφος Γληνό, διωκόμενη από τους Αχαιούς. Σύμφωνα με το Παιανία είναι μια από τις επτά πόλεις που υποσχέθηκε ο Αγαμέμνωνας ως προίκα στον Αχιλλέα. Στην ευρύτερη περιοχή της Αβίας βρέθηκαν πολύτιμα αρχαιολογικά ευρήματα, που μαρτυρούν προμυκηναϊκό πολιτισμό, όπως δεκάγωνος δίσκος από μέλανα λίθο που έχει στο κέντρο έκτυπη διακόσμηση, χρυσός αμφορέας και χρυσά κτερίσματα.

Το 1955 κατά τη διάνοιξη κοινοτικού δρόμου βρέθηκε Ρωμαϊκή σαρκοφάγος με ανάγλυφες παραστάσεις κριού, αητού, κεφάλι άντρα με κυκλικό διάδημα και πτερύγια στη κορφή, καθώς και διακοσμητικό διάζωμα με μια γιρλάντα από άνθη. Κατά τη διάνοιξη του ίδιου δρόμου βρέθηκε αρχαίο νόμισμα με την εικόνα του Μεγάλου Κωνσταντίνου σαν πολεμικού αρχηγού και σε νεαρή ηλικία. Στο ίδιο μέρος αποκαλύφθηκε χριστιανικός τάφος των βυζαντινών χρόνων με ενδιαφέροντα κτερίσματα, όπως σταχτοπράσινο γυάλινο αγγείο, δυο άλλα πήλινα αγγεία, ένα πήλινο λύχνο, που στη πάνω επιφάνειά του φέρει λεπτής τέχνης γεωμετρική παράσταση και στη βάση του την Ελληνική γραφή "ΠΡΟΣΔΕΚΤΟ", καθώς και άλλα θρυματισμένα κτερίσματα.

Ένα κιονόκρανο που αποτελούσε μέρος επιτύμβιας στήλης, βρέθηκε κτισμένο σε κατοικία με τη παρακάτω επιγραφή: ΠΡΑΤΟΝΙΚΟΣ ΑΡΧΙΠΠΑΝ ΑΡΙΣΤΕΑΤΗΝ ΕΓΓΟΝΟΝ (Ο Πρατόνικος εις τον Αρχίππαν άριστον έγγονον).

Τα ευρήματα αυτά φανερώνουν την ύπαρξη στη περιοχή Αβίας συνέχεια ζωής από την προϊστορική ως τη Βυζαντινή και την υστεροβυζαντινή, που επιβεβαιώνεται και από άλλα τεκμήρια όπως το ερειπωμένο Καστράκι, που το καλοκαίρι φιλοξενούσε τους Δεσπότες του Μυστρά και το ρωμαϊκό-βυζαντινό νεκροταφείο, που είναι διάσπαρτο από κομμάτια πήλινων αγγείων και άλλα είδη κεραμικής.

Μεγάλη Μαντίνεια: Έχει 164 κατοίκους και είναι αμφιθεατρικά κτισμένη με θεσπέσια θέα προς το Μεσσηνιακό κόλπο.

Το 1470 ο Ενετός τοποτηρητής τη κατέστησε έδρα του. Το 1479 οι Ενετοί παρέδωσαν τη πόλη στους Τούρκους και το 1480 απελευθερώθηκε από το Κλαδά.

Το 17^ο αιώνα γνώρισε μεγάλες καταστροφές από τους Τούρκους και η περιοχή προσωρινά ερήμωσε.

Νοτιοανατολικά της Μεγάλης Μαντίνειας στη χαράδρα της Σάνταβας, υπάρχει το σπήλαιο Καταφύγιο, με μικρό άνοιγμα στην είσοδό του που είναι χτισμένη θολωτή θύρα, από την οποία μόλις περνάει ένα άτομο. Οι κάτοικοι της περιοχής το χρησιμοποιούσαν ως καταφύγιο στις πειρατικές και τούρκικες επιδρομές και εδώ κατά τα Ορλωφικά βρήκαν τραγικό θάνατο οι Μαντινειώτες από τους Τουρκαρβανίτες που τους ανακάλυψαν και τους έπνιξαν με αναμμένο θειάφι ή έσφαξαν όσους κατόρθωσαν να βγουν.

Μεταξύ Μεγ. Μαντίνειας και Αβίας σώζεται η μικρή εκκλησία των Αγίων Σαράντα και κοντά της διακρίνονται ερείπια αρχαίου ναού, ίσως της Αρτέμιδος. Φαίνεται ότι έχει κτιστεί πάνω στα ερείπια του αρχαίου ναού. Στο συνοικισμό Κοπάνων (Ακρογιάλι) και μέσα σε σπηλιά σώζεται το πολύ παλιό εκκλησάκι Κοίμηση της Θεοτόκου. Στο Ιερό του που είναι κτισμένο σε βράχο, είναι ζωγραφισμένος, σε φυσικό σχεδόν μέγεθος, ο Αρχάγγελος, τον οποίο οι κάτοικοι ονομάζουν «Χάρο».

Ακρογιάλι: Είναι νεότερο χωριό που οι δαντελωτές ακτές του σχηματίζουν πανέμορφες παραλίες, όπου ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει τη καταγάλανη θάλασσα του Μεσσηνιακού κόλπου και φρέσκο ψάρι.

Αλτομιρά: Τα Αλτομιρά βρίσκονται στο 12ο χιλιόμετρο του δρόμου Κάμπου-Καλαμάτας, σε ανηφορικό δρόμο προς το Ταΰγετο, αμφιθεατρικά κτισμένα σε μια βουνοπλαγιά. Αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αβίας.

Σύμφωνα με τοπική παράδοση το χωριό οφείλει το όνομά του σε κάποιο ληστή ή φυγάδα, που ονομαζόταν Αλτόμορος και είχε καταφύγει στην περιοχή.

Το ορεινό του έδαφος αποτελούσε καταφύγιο των κλεφτών επί Τουρκοκρατίας και ανήκε στην καπετανία και εξαρχία της Ζαρνάτας.

Στη περιοχή υπάρχει παλιό λιθόστρωτο μονοπάτι που άρχιζε στο Κάμπο με προορισμό το Μυστρά. Ενδιάμεσα είναι το μοναστήρι του Αγίου Νικολάου, της Μαρβίνιτσας, τα Αλτομιρά και τα Πηγάδια.

Η περιοχή αυτή ήταν υπό τον έλεγχο των Καπετανάκηδων, που είχαν έδρα τη Τρικότσοβα, όπου υπάρχει ερειπωμένο φρουριακό συγκρότημα. Οι Αλτομιριανοί

έλαβαν μέρος στη μάχη της Βέργας εναντίον του Ιμπραήμ στις 22 Ιουνίου 1826. Ο παλαίμαχος αγωνιστής της Βέργας γιατρός Α. Μαυρογένης γράφει για τη συμμετοχή των Αλτομιριανών στη μάχη κατά του Ιμπραήμ: «Οι Καπετανάκαι κυρίως δια των γενναίων Σελιτσιάνων, Αλτομιριανών και άλλων Αβιατών έκτισαν την Βέργαν...και κατέλαβαν τα επικινδυνώτερα σημεία».

Το χωριό είναι ακατοίκητο, παρ' όλο που στην πρόσφατη απογραφή απογράφησαν 92 κάτοικοι. Μερικοί κτηνοτρόφοι παραμένουν μέχρι τα μέσα Δεκεμβρίου και κατόπιν κατεβαίνουν χαμηλότερα σε άλλα χωριά για να ξεχειμωνιάσουν και επανέρχονται την Άνοιξη.

Τα Αλτομιρά έχουν παλιά πέτρινα σπίτια εξαιρετα δείγματα της Μανιάτικης αρχιτεκτονικής, εκ των οποίων αρκετά έχουν αναπαλαιωθεί. Το 1999 κηρύχθηκε διατηρητέος οικισμός από το Υπουργείο Πολιτισμού. Έχει εκκλησίες με θαυμάσιες τοιχογραφίες, ενώ ονομαστό είναι το διπλό πέτρινο γεφύρι στο Μπίλιοβο, στο φαράγγι του Ριντόμου.

Δολοί: Οι Δολοί αποτελούσαν κοινότητα με τα μικρότερα χωριά Άνω και Κάτω Δολοί, Καλιανείικα και Κιτριές, ενώ τώρα αποτελούν Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αβίας.

Η περιοχή παρουσιάζει προϊστορική κατοίκηση, ενώ σε κοντινό σπήλαιο, στη θέση «Κότουλας», βρέθηκαν Νεολιθικά και Πρωτοελλαδικά όστρακα.

Κατά το Μεσαίωνα η περιοχή των Δολών συγκέντρωνε μεγάλο πληθυσμό, με απλωμένα τα χωριά σε οχυρούς λόγους και σημαντική καλλιεργήσιμη έκταση, έχουν ακόμα το πλεονέκτημα να εποπτεύουν τη θάλασσα χωρίς να φαίνονται από αυτή.

Οι Δολοί έχουν αξιόλογες εκκλησίες όπως είναι της Αγίας Παρασκευής, μοναστηριακός με διπλό τρούλο και ωραίες τοιχογραφίες του Παναγιώτη Μπενιζέλου του 1698, του Αγίου Νικολάου, στου Κετσέα το πύργο, με τοιχογράφηση του 1785, της Αγίας Τριάδος και της Παναγίας, του Αγίου Βασιλείου, του Προφήτη Ηλία και του Αγίου Βασιλείου. Ο μοναστηριακός ναός του Αγίου Νικήτα (όπου λειτουργούσε κρυφό σχολείο) είναι στους Άνω Δολούς και έχει ωραία αγιογράφηση του 1752.

Στη περιοχή σώζεται και ο πύργος του Σαράβα. Εδώ γεννήθηκε ο καθηγητής και Ακαδημαϊκός Σωκράτης Κουγέας (1877-1966), με πλούσιο συγγραφικό έργο.

Στους Δολούς λειτουργεί 1θέσιο Δημοτικό Σχολείο με 15 μαθητές, ενώ έντονη και ουσιαστική είναι η παρουσία του τοπικού Πολιτιστικού Συλλόγου που δραστηριοποιείται σε θέματα τοπικής ανάπτυξης, πολιτιστικών εκδηλώσεων και σύσφιξης των μεταξύ των μελών του, σχέσεων ανθρωπιάς και αλληλεγγύης.

Καλιανείικα: Οικισμός του Δημοτικού διαμερίσματος Δολών. Απέχει γύρω στα 20 χιλιόμετρα από Καλαμάτα και για να φθάσει κάποιος εκεί μπορεί να ακολουθήσει τη διαδρομή Καλαμάτα - Σταυροπήγιο - Δολοί ή Καλαμάτα - Κιτριές. Η παλιότερη οικογένεια – οικιστής έφερε το όνομα Καλλιάνης, που είναι ο γενάρχης αρκετών σημερινών οικογενειών, ενώ το όνομα το συναντάμε και στη Καλαμάτα. Μετά από πολλά χρόνια επανήλθαν, αφού είχαν μεταναστεύσει για μεγάλο χρονικό διάστημα. Είναι από τους νέους οικισμούς της Μάνης. Δημιουργήθηκε πιθανόν τον 19ο αιώνα και διαβάζουμε στην εγκυκλοπαίδεια ότι το 1928 είχε 115 κατοίκους, λειτουργούσε σχολείο και παρήγαγε σύκα, λάδι και εξαιρετικής ποιότητας κρασί από αμπέλια που καλλιεργούντο σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους (πεζούλες).

Το Βυζαντινού τύπου εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου (11^{ου}-13^{ου} αι.) μονοκάμαρο με τρούλο, βρίσκεται στο δρόμο μεταξύ Δολών και Καλιανείικων, που πρόσφατα συντηρήθηκε και αναστηλώθηκε από την Εφορεία Βυζαντινών Μνημείων (Κλιμάκιο Καλαμάτας). Σημαντικά μνημεία κοσμούν το γύρω χώρο, όπως το ιστορικό Μοναστήρι του Προφήτη Ηλία ιδιόκτητο της οικογένειας Ρουσάκη, με τρούλο, υπέροχο καμπαναριό και αγιογραφίες του 1758. Η Ζωοδόχος Πηγή, το καθολικό, στην κεντρική πλατεία του χωριού, που εορτάζει την Παρασκευή του Πάσχα και γίνεται μεγάλο πανηγύρι με τη προσέλευση πλήθους κόσμου. 1 χλμ. από το χωριό είναι ο Προφήτης Ηλίας

Στη περιοχή του Δημοτικού Διαμερίσματος των Δολών, πάνω από το εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου, στο δρόμο Καλιανείικα-Καλαμάτα, βρίσκεται το σπήλαιο «Λυκούργου». Η τοποθεσία είναι μαγευτική σε κτήμα, ιδιοκτησίας του κ. Λυκούργου Γαϊτανάρου, το οποίο δώρισε στη πρώην κοινότητα και γι' αυτό ονομάζεται Σπήλαιο Λυκούργου.

Κιτριές: Ο οικισμός των Κιτριών ανήκει στο Δημοτικό Διαμέρισμα Δολών του Δήμου Αβίας και απέχει από την Καλαμάτα γύρω στα 15 χιλιόμετρα. Είναι παραθαλάσσιος οικισμός με πλούσια βλάστηση και φανταστική παραλία, που γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη στα χρόνια της Ενετοκρατίας και της Τουρκοκρατίας. Μέχρι τον 19^ο αιώνα που κατασκευάστηκε το λιμάνι της Καλαμάτας, οι Κιτριές ήταν το μοναδικό λιμάνι του Μεσσηνιακού Κόλπου, στην ανατολική πλευρά του κόλπου. Είχαν γίνει ένα σπουδαίο θαλασσινό κέντρο με εξωτερικό εμπόριο από προϊόντα όπως το λάδι, βελανίδι, πρινοκόκκι και μετάξι.

Εδώ το 1659 εμφανίστηκε με ισχυρό στόλο ο Χασάν-Μπαμπά, ο οποίος ζήτησε την φόρου υποτέλεια της Μάνης, με αυτοδιοίκηση από τοπικό άρχοντα (Μπέη) που θα διορίζε η Υψηλή Πύλη, τη μη συμμετοχή των Μανιατών σε άλλες πολεμικές ενέργειες και τη παράδοση νεαρών ομήρων από όλες τις ισχυρές οικογένειες ιδίως των Μεδίκων και Στεφανόπουλων.

Οι όροι εξόργισαν τους Μανιάτες, που επετέθησαν, κούρσεψαν και κατέστρεψαν τον στόλο του Χασάν - Μπαμπά στις Κιτριές και ετοιμάστηκαν για άλλον έναν μακροχρόνιο πόλεμο με τους Τούρκους.

Στις Κιτριές το 1805 παρεδόθη στο Σερεμέτ Μπέη το κεφάλι του προεπαναστατικού ήρωα Καπετάν Ζαχαριά, που δολοφονήθηκε με δόλο, για να μεταφερθεί στη Κωνσταντινούπολη.

Υπήρξε επίνειο της Ζαρνάτας και έδρα των Μπέηδων της Μάνης. Η περιοχή ήταν η έδρα των πέντε από τους οκτώ ηγεμόνες της Μάνης και συγκεκριμένα: Τζανέμπης Κουτήφαρης, Μιχάλμπης Τρουπάκης, Παναγιώτης Κουμουντουράκης, Αντώνμπης Γρηγοράκης και Πετρόμπης Μαυρομιχάλης.

Από τη περιοχή των Κιτριών ξεκίνησε η εξόρμηση των Μανιατών στις 23 Μαρτίου 1821 για την απελευθέρωση της Καλαμάτας από τους Τούρκους.

Σήμερα οι Κιτριές, όπου καταλήγει το φαράγγι της Σάντοβας, παραμένουν ένα πανέμορφο και ιδανικό λιμανάκι και αποτελεί ένα αξιόλογο μέρος για ήσυχες διακοπές. Υπάρχουν ερείπια από Πύργους και ο ναός Κωνσταντίνου και Ελένης του 1730, με ξυλόγλυπτο τέμπλο.

Η εκκλησία των Αγίου Κων/νου και Ελένης πρόσφατα ανακαινισθείσα, είναι συνδεδεμένη με γεγονότα και καταστάσεις παλιότερων εποχών. Εκεί έγινε, κατά το 1825, η χειροτονία των τεσσάρων αντικανονικών επισκόπων της Μάνης από τον

Μητροπολίτη Ζαρνάτας Γαβριήλ Φραγκούλη για τις χηρεύουσες επισκοπές, τον Άνθιμο για την επισκοπή Πλάτσας, τον Ιωαννίκιο για την επισκοπή Μηλέας και Καστανίας, τον Ιωσήφ για την επισκοπή Μαΐνης και τον Προκόπιο για την επισκοπή Ανδρούβιστας. Οι Κιτριές ήταν ο τόπος των Προεπαναστατικών διαβουλεύσεων και αποφάσεων. Εκεί έγινε στις 8 Μαρτίου 1821 η υπογραφή του Εθνικού Συμβολαίου, με τον Πετρόμπεη να αναλαμβάνει αρχηγός του αγώνα, μετά την απόφαση που έλαβαν οι συγκεντρωθέντες Μανιάτες οπλαρχηγοί και πρόκριτοι.

Κέντρο: Το Κέντρο (ή Μπίλιοβα) μαζί με τους οικισμούς Βόρειο (ή Μπρίντα), Ανατολικό (ή Νερίντα) και η Χώρα, αποτελούσε κοινότητα και σήμερα αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αβίας.

Η ορεινή αυτή περιοχή είναι γνωστή με την ονομασία Γαϊτσές και είναι κτισμένη σε υψόμετρο 640 μ. βόρεια από το Κάμπτο.

Είναι σε οχυρή θέση που το 17^ο αιώνα γνώρισε καταστροφές από τους Τούρκους. Έχει αξιόλογους ναούς, όπως του Αγίου Νικολάου (14^{ου} αι.), Προφήτη Ηλία και Παναγίας Χελμού.

Από εδώ είναι ο αγιογράφος Χαϊδεμένος που το 1752 τοιχογράφησε τον Άγιο Νικήτα στους Άνω Δολούς. Δίπλα από το Κέντρο παρατηρούμε το υπέροχο φαράγγι του Ριντόμου.

Πηγάδια: Τα Πηγάδια βρίσκονται ΒΑ των Αλτομιρών και μάλλον δημιουργήθηκαν από καταδιωκόμενους Ηπειρώτες, επί Τουρκοκρατίας, που προήρχοντο από τα Πέντε Πηγάδια. Σήμερα τα Πηγάδια αποτελούν Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αβίας με τους οικισμούς Ριζανά, Κρύα Βρύση, Δενδρά και Κεφαλόβρυσο.

Το 1954 εντελώς συμπτωματικά, μέσα σε μια απρόσιτη σπηλιά, στη θέση "Κοκκινόχωμα" βρέθηκαν σπουδαία προϊστορικά λείψανα που αποδεικνύουν ότι στη περιοχή κατοικούσαν άνθρωποι με ανώτερη βαθμίδα πολιτισμού. Συγκεκριμένα βρέθηκαν λίθινος πέλεκυς, πήλινο αγγείο, τμήμα σαγονιού ανθρώπου με δυο δόντια, οστά θηλαστικών και αρκετά θραύσματα πήλινων αγγείων διαφόρων μεγεθών νεολιθικής εποχής (3.000 - 2.500 π.Χ.).

Στη θέση "Σκούτερι" ΒΔ της Ι.Μ. Τίμιοβας, σε βραχώδη πλαγιά 200μ. πάνω από τη κοίτη χειμάρρου, βρίσκεται η "Δρακοσπηλιά" ή Νεραϊδοσπηλιά", που είναι ένα

μαγευτικό σπήλαιο - παλάτι με πλούσιο σταλακτιτικό διάκοσμο. Σ' αυτό βρέθηκαν επτά αρχαία πήλινα αγαλματίδια, δυο πήλινες γλαύκες, δακρυσυλέκτες, θραύσματα οικιακών σκευών, τα οποία φυλάγονται στο Μπενάκειο Μουσείο Καλαμάτας.

Οι Πηγαδιώτες διοργανώνουν πανηγύρι τη πρώτη Κυριακή του Σεπτεμβρίου, προς τιμή του Ιερού Ναού των Παμμεγίστων Ταξιαρχών. Η πρόσβαση γίνεται μέσω της Αλαγονίας, από τα Περιβολάκια, από προβληματικό δρόμο και από τα Σωτηριάνικα. Ο ξεροπόταμος της Σάντοβας αρχίζει από το χωριό Πηγάδια και καταλήγει σε ένα ακρογιάλι με βότσαλα, κοντά στις Κιτριές, ενώ στη διαδρομή του σχηματίζει το φαράγγι του Ριντόμου ή Κοσκάραγας. Η επικοινωνία με τα άλλα χωριά γινόταν μέσω καλντεριμιών που διατηρούνται σήμερα και διευκολύνουν τη πρόσβαση στους πεζοπόρους που διασχίζουν το φαράγγι. Ονομαστό είναι και το διπλό πέτρινο Πηγαδιώτικο γεφύρι.

Σταυροπήγιο (Βαρούσια): Μεσογειακό χωριό πνιγμένο στα ελαιοπερίβολα, μετά το Κάμπο, που μαζί με τους οικισμούς Λαγκάδια και Μάλτα αποτελούσαν κοινότητα, ενώ τώρα αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αβίας. Είναι κτισμένο στη πλαγιά του λόφου όπου βρίσκεται το κάστρο της Ζαρνάτας.

Η λέξη Βαρούσι απαντάται σε όλες τις Βαλκανικές γλώσσες. Ο Γουσταύος Μάγερ (Γερμανός γλωσσολόγος) υποστηρίζει πως η λέξη είναι Σλαβική. Από άλλους θεωρείται Ουγγρική. Στη Τούρκικη γλώσσα συναντάμε το VAROSH (Βαρούζ) απ' όπου μάλλον προήλθε η ελληνική λέξη Βαρούσι και σημαίνει τον συνοικισμό έξω από ένα κάστρο και εμφανίζεται συνήθως σε μέρη που υπάρχουν παλιά κάστρα και που άλλοτε οι κάτοικοι διακρίνονταν σε "Καστρινούς" και "Βαρουσιώτες". Έτσι είναι και το κάστρο της Ζαρνάτας με το Βαρούσι του. Οι Τούρκοι χρησιμοποιούσαν τη λέξη Βαρούσι όταν επρόκειτο για συνοικία που κατοικούσαν Χριστιανοί. Χαρακτηριστική είναι η έκφραση, "όπου Κάστρο και Βαρούσι". Κατά τους χρόνους της Τουρκοκρατίας στα λεγόμενα Βαρούσια κατοικούσαν οικογένειες που διεκρίνοντο για το πλούτο και την καταγωγή τους. Τόπους με το όνομα αυτό, βρίσκουμε στη Κρήτη, στη Κόνιτσα, στην Άρτα, Σέρρες και Κύπρο.

Κατά την απογραφή της Πελοποννήσου του Grimani το 1618 τα Βαρούσια και η Μάλτα είχαν 36 οικογένειες με 160 κατοίκους. Το Σταυροπήγιο ήταν έδρα

Επισκοπής και καπεταναίοι της περιοχής ήταν οι μετέπειτα Μπέηδες της Μάνης Τζανέτμπεης Κουτήφαρης (1^{ος} Μπέης 1776-1779) και ο Παναγιώτμπεης Κουμουντουράκης (1798-1803).

Η Μάλτα είναι Μανιάτικο Πυργχώρι, όπου υπάρχει ο ιστορικός πύργος των Κουτήφαρη-Αλούπηδων. Στη περιοχή δεσπόζει σε κοντινό λόφο ο πύργος του Μαυρικού(1814). Μετά από ένα χιλιόμετρο απόσταση οδηγούμεθα στη γυναικεία μονή Ανδρουμπεβίτσας, βυζαντινό κτίσμα με στοιχεία μανιάτικης αρχιτεκτονικής. Στο Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, σώζονται μερικές σπουδαίες τοιχογραφίες του 13^{ου} αιώνα.

Σωτηριάνικα: Παραδοσιακό χωριό αριστερά του δρόμου Καλαμάτας – Κάμπου, με κατεύθυνση προς το Ταΰγετο. Αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αβίας με τους οικισμούς Κουρή, Χαραυγή και Μαρβίνιτσα ή Μαυρινίτσα (Τρικότσοβα).

Στα Σωτηριάνικα παρατηρήθηκε Μυκηναϊκή κατοίκηση. Το 1938 βρέθηκαν τυχαία χρυσά κτερίσματα σε λάρνακα, σκαλισμένη σε βράχο, δηλαδή: δίωτο κύπελλο (δακρυχός) ολόχρυσο βάρους 338 γρ., που έφερε στο πλάϊ ανάγλυφες παραστάσεις δέντρων, άλλο δίωτο, ολόχρυσο κύπελλο με έκτυπες παραστάσεις, χρυσός αμφορέας, χρυσός δίσκος, ένα ολόχρυσο ημικυκλικό διάδημα κα.

Σύμφωνα με τη παράδοση πρώτος οικιστής ήταν ο Σωτήρης Μενούσης από τα Ανώγεια της Σπάρτης, γι' αυτό λέγονται Σωτηριάνικα. Θρυλείται ότι παλαιότερα ήλθε η βασιλοπούλα Μαυρινίτσα η οποία έκτισε και την εκκλησία της Αγίας Κυριακής.

Τα Σωτηριάνικα και οι οικισμοί του αποτελούν χειμαδιό των Αλτομιρών και Πηγαδιών.

Στη Τρικότσοβα σώζεται το εντυπωσιακό οχυρό των Καπετανάκηδων, που ήταν και ιστορικό παρατηρητήριο της Μάνης.

Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου είναι του 17^{ου} αιώνα, αγιογραφημένη, η Αγία Κυριακή είναι μονοκάμαρη του 14^{ου} αιώνα με σωζόμενες τοιχογραφίες, ενώ στη Τρικότσοβα βρίσκονται η Παναγίτσα και ο Άγιος Κωνσταντίνος.

ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΤΡΟΥ

Ο Δήμος Λεύκτρου σχηματίσθηκε για πρώτη φορά το 1835, με έδρα τη Λεύκτρα (Πύργος), ενώ το 1840 συγχωνεύθηκαν σ' αυτόν οι Δήμοι Πέφνου, Μηλέας, Θαλαμών, Πολυάνης και Καστανέας. Είχε σφραγίδα κυκλική με έμβλημα «κίονα επί φύλλων δρυός και τόξον από του κίονος κρεμόμενος» και γύρω της τις λέξεις Δήμος Λεύκτρου. Ο Δήμος είχε 6.624 κατοίκους το 1848, 7.098 το 1889 και 6.460 το 1907, ενώ ο Δημότης ονομαζόταν Λεύκτριος.

Ο Δήμος Καρδαμύλης (επαρχία Οιτύλου) σχηματίσθηκε για πρώτη φορά το 1835, με έδρα τη Καρδαμύλη (Σκαρδαμούλα), ενώ το 1840 συγχωνεύθηκαν σ' αυτόν οι Δήμοι Λεππινίου και Προαστείου. Είχε σφραγίδα κυκλική με έμβλημα «Νηρηίδα καθημένην επί βράχου παριστάνοντας σπήλαιον και έχουσαν προσηλωμένα τα βλέμματα εις τα περίξ» και γύρω της τις λέξεις Δήμος Καρδαμύλης. Ο Δήμος είχε 3.016 κατοίκους το 1848, 3.743 το 1879 και 3.524 το 1907, ενώ ο Δημότης ονομαζόταν Καρδαμυλίτης.

Με το νομοσχέδιο Ιωάννης Καποδίστριας ιδρύθηκε ο Δήμος Λεύκτρου, με έδρα τη Καρδαμύλη. Έχει έκταση 222.981 στρέμματα και πληθυσμό 5.908 κατοίκων, που κατοικούν σε 19 Δημοτικά Διαμερίσματα (πρώην κοινότητες) και 43 οικισμούς. Ο Δήμος Λεύκτρου είναι ο δεύτερος Δήμος της Μεσσηνιακής Μάνης και η έδρα του απέχει 38 χλμ. από τη Καλαμάτα.

Στα όρια του Δήμου Λεύκτρου βρίσκονται 4 σπήλαια μη επισκέψιμα, το φαράγγι του Βυρού με δύο εξαιρετικές διαδρομές, το φαράγγι της Νούπαντης, πολλά καλντερίμια για πεζοπορικές διαδρομές, πανέμορφες παραλίες και πέτρινα χωριά με ιστορικά μνημεία, βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες.

Οι μετονομασίες (μέχρι το 1961) τοπωνυμίων και οικισμών, που από το 1998 υπάγονται στο «Καποδοστριακό» Δήμο Λεύκτρου

1. **Αγία Σοφία.** Έτσι μετονομάσθηκε η **Γούρνιτσα**, με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Καρδαμύλης. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Καρδαμύλης.

2. **Άγιος Νικόλαος.** Έτσι μετονομάσθηκε η **Σελίνιτσα**, που μέχρι το 1951 ονομαζότανε έτσι στις απογραφές. Ήταν έδρα ομώνυμης κοινότητας. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Λεύκτρου. Δεν υπάρχει κανένα διάταγμα μετονομασίας.
3. **Άγιος Νίκων.** Έτσι μετονομάσθηκε η **Πολιάνα** με το Δ. 30-4-1929, ΦΕΚ. Α 164/1929. Ήταν έδρα της ομώνυμης κοινότητας. Πριν από το 1912 ανήκε στον δήμο Λεύκτρου.
4. **Δρυόπη (η).** Έτσι μετονομάσθηκε ή **Πιάλα**, με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Καρυοβουνίου (Αράχωβας). Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Λεύκτρου.
5. **Ελαιοχώριον.** Έτσι μετονομάσθηκε η **Ίσνα**, με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Ριγκλίων. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Λεύκτρου. Από το 1998 ανήκει στον νεοσύστατο δήμο Λεύκτρου.
6. **Ζαχαριάς.** Έτσι μετονομάσθηκε το **Λιμπόχοβο**, με το Δ. 19-7-1928, ΦΕΚ. Α 156/1928. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Τσερίων, η κοινότητα προήλθε από τις κοινότητες Εξωχωρίου και Λιασίνοβας. Πριν από το 1912 ανήκε στον δήμο Καρδαμύλης.
7. **Θαλάμαι (αι).** Έτσι μετονομάσθηκε ο συνοικισμός και η έδρα της τότε κοινότητας **Κουτήφαρι (το)**. Η μετονομασία υπάρχει από την απογραφή του 1940 και μετά, όμως δεν υπάρχει σχετικό διάταγμα. Πήγε και αυτή η μετονομασία αθόρυβα με τα αρχικά διατάγματα περί συστάσεως των ομώνυμων δήμων, όπως η Αρεόπολη και η Καρυούπολη. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Λεύκτρου.
8. **Καρυοβούνιον (το).** Έτσι μετονομάσθηκε η **Αράχωβα**, με το Δ. 17-7-1930, ΦΕΚ. Α 251/1930. Ήταν έδρα της ομώνυμης κοινότητας. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Λεύκτρου.
9. **Καταφύγιον.** Έτσι μετονομάσθηκαν τα **Κοτζολαιμέϊκα**, με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Τσερίων, αναφέρονται και ως Κοψολαιμέϊκα, η κοινότητα προήλθε από τις κοινότητες Εξωχωρίου και Λιασίνοβας. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Καρδαμύλης.
10. **Κυβέλεια (τα).** Έτσι μετονομάσθηκε ή **Γαρμπελέα**, με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Μηλέας. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Λεύκτρου.
11. **Μηλέα (η).** Έτσι μετονομάσθηκε ο συνοικισμός και ή τότε κοινότητα **Φαγριάνικων**, με την Απόφ. Υπ. Εσωτ. 65047/25-11-1916, ΦΕΚ. Β 93/1916. Η Μηλέα προϋπήρχε ως συνοικισμός, αλλά η έδρα ήταν ο συνοικισμός Φαγριάνικα, που μετονομάσθηκαν. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Λεύκτρου.
12. **Πεδινόν.** Έτσι μετονομάσθηκαν τα **Κοτσιμαρέϊκα**, με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Τσερίων, αναφέρονται και ως Κοτζιμαρέϊκα, που είναι το σωστότερο, αλλά και Κουτσιμαρέϊκα, που είναι λάθος. Η κοινότητα προήλθε από τις κοινότητες Εξωχωρίου και Λιασίνοβας. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Καρδαμύλης.
13. **Πηγή.** Έτσι μετονομάσθηκε ή **Λοσνά**, με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ, Α 125/1956. Συνοικισμός της πρώην κοινότητας Πλάτσας. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Λεύκτρου.

14. **Πλάτανος.** Έτσι μετονομάστηκε η **Σβίνα**, με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Συνοικισμός της τότε κοινότητας Κουτήφαρη (Θαλαμών). Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Λεύκτρου.
15. **Προσήλιον.** Έτσι μετονομάστηκε ή **Λιασίνοβα**, με το Β.Δ. 18-5-1956, ΦΕΚ. Α 125/1956. Ήταν έδρα της ομώνυμης κοινότητας. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Καρδαμύλης.
16. **Ρίγκλια (τα).** Έτσι μετονομάστηκαν τα **Κάτω Ρήγγλια**, με την Απόφ. Υπ. Εσωτ. 796/16-1-1918, ΦΕΚ. Β 7/1918. Ήταν έδρα της ομώνυμης κοινότητας. Πριν από το 1912 ανήκε στο δήμο Λεύκτρου.

Καρδαμύλη: Με τους συνοικισμούς Αγία Σοφία, Καλαμίτσι, Κάμπτοι και Πετροβούνι, αποτελούν Δημοτικό Διαμέρισμα και είναι η έδρα του Δήμου Λεύκτρου. Πήρε το όνομά της από τα πολλά κάρδαμα, που υπάρχουν στη περιοχή και είναι το πιο αξιόλογο χωριό της Έξω Μάνης. Η Καρδαμύλη το 1866 ανήκε στην επαρχία Οιτύλου και είχε 3276 κατοίκους, το 1901 3557, μια αύξηση δηλαδή 15%, ενώ το 1991 είχε 574 κατοίκους. Η οικονομία βασίζεται στο τουρισμό και το ελαιόλαδο. Απέχει 38 χλμ. ΝΑ της Καλαμάτας στο δρόμο για την Αρεόπολη και τα σπήλαια του Δυρού.

Στη θέση της αρχαίας πόλης υπάρχει σήμερα ομώνυμο χωριό σε υψόμετρο 20 μ. Βρίσκεται πλάι στα καθάρια νερά του Μεσσηνιακού Κόλπου, με την ονομαστή παραλία στα Ριτσά, κοντά στην είσοδο του περίφημου φαραγγιού Βιρός, στους πρόποδες του Ταυγέτου, κάτω από την ψηλότερη κορφή του, το Προφήτη Ηλία (2407μ.).

Η Καρδαμύλη, διατηρήθηκε ως μικρή ή μεγάλη πόλη, με το πανάρχαιο όνομά της εδώ και 3.240 χρόνια. Είναι η Καρδαμύλη η Αρχαϊκή, η Μεσσηνιακή, των Ελευθερολακώνων, των Ρωμαίων, των Βυζαντινών, η Καρδαμύλη η Μανιάτικη, των Καπεταναίων και των Τρουπάκηδων ή Μούρτζινων.

Όπως αναφέρει ο Στράβωνας, ήταν χτισμένη πάνω σε απόκρημνο βράχο και θεωρείτο από τις πιο οχυρές. Στο βραχώδη λόφο που είναι στο εσωτερικό ήταν η αρχαία ακρόπολη της πόλης, στην οποία έχουν βρεθεί όστρακα και λείψανα όλων των εποχών. Στο Μουσείο της Καλαμάτας βρίσκονται αγγεία, εγχάρακτη μεγαλογράμματη επιγραφή (1ου μ.Χ. αι.) και χάλκινο ειδώλιο ταύρου αρχαϊκών χρόνων.

Κάτω από το μεσαιωνικό κάστρο, που είναι του 12ου αιώνα και κοντά στην επάνω Καρδαμύλη, είναι ο τάφος των Διόσκουρων, δύο ορθογώνιες κοιλότητες η μία δίπλα στην άλλη λαξεμένες σ' ένα κάθετο βράχο, με διαστάσεις 1,20 X 0,60 και βάθος ένα μέτρο.

Σύμφωνα με το Πausανία είναι μια από τις επτά πόλεις που υποσχέθηκε ο Αγαμέμνονας ως προίκα, ενώ αναφέρεται και από τον Ηρόδοτο, τον Στράβωνα και τον Πausανία. Ο Πausανίας αναφέρει ότι στο ακρογιάλι Σάλιο βγήκαν οι Νηρηΐδες για να θαυμάσουν το γιο του Αχιλλέα, Πύρρο ή Νεοπτόλεμο, που πήγαινε στη Σπάρτη για να παντρευτεί την Ερμιόνη, κόρη του Μενέλαου και της Ωραίας Ελένης, συνοδευόμενος από το γιο του Νέστορα, Πεισίστρατο.

Η Καρδαμύλη συνδεόταν με ορεινό δρόμο με τη Σπάρτη, μέσω της Βασιλικής οδού, τμήματα της οποίας σώζονται μέχρι σήμερα. Ορίστηκε αυτόνομη από το Φίλιππο Β', ενώ από το 146 π.Χ. ανήκε στο Κοινό των Ελευθερολακώνων, μέχρι την εποχή του Ρωμαίου αυτοκράτορα Αύγουστου που παραχωρήθηκε στη Σπάρτη και έγινε επίγειό της.

Πρόσφυγες από το Μυστρά, μετά τη καταστροφή του το 1460, κατέφυγαν και εγκαταστάθηκαν στη Καρδαμύλη και οι δύσκολες συνθήκες ζωής, τους ανάγκασαν να καταφύγουν σε σπηλιές, γι' αυτό ονομάστηκαν Τρουπάκηδες, από τη τοπική λέξη τρούπα (τρύπα). Η οικογένεια Τρουπάκη έγινε μια από τις ισχυρότερες και κυρίαρχες οικογένειες στη Μεσσηνιακή Μάνη.

Στις 6.1.1821 έρχεται στη Καρδαμύλη από τη Ζάκυνθο, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και φιλοξενείται στο αρχοντικό του Καπετάν Παναγιώτη Τρουπάκη, γνωστό με το όνομα Μούρτζινος, που μαζί με τον γιο του Διονύσιο, ήταν μέλη της Φιλικής Εταιρίας.

Με αυτούς και άλλους Μανιάτες οπλαρχηγούς σχεδιάστηκε η επανάσταση κατά της Τουρκικής δουλείας. Ως γενάρχης των Τρουπάκηδων – Μούρτζινων θεωρείται ο Μιχαήλ Παλαιολόγος, ο οποίος φέρεται πως εγκαταστάθηκε στη περιοχή στα τέλη του 17^{ου} αιώνα. Το επίθετο Μούρτζινος ήταν παρωνύμιο.

Τη μεγαλύτερη περίοδο του αγώνα Υπουργός Στρατιωτικών διετέλεσε ο Διονύσιος Μούρτζινος, Μανιάτης οπλαρχηγός από τη Καρδαμύλη.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η μεταβυζαντινή εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα (1700-1734), με εντυπωσιακό τρούλο και επιβλητικό κωδωνοστάσιο, επτανησιακής

τέχνης και τρίπτυχης μεταβυζαντινής τεχνοτροπίας, ενώ στην είσοδό της εντυπωσιάζει ο ανάγλυφος δικέφαλος αετός, που ήταν βυζαντινό έμβλημα.

Πιο πέρα, επιβλητικός, βρίσκεται ο ερειπωμένος τριώροφος Πύργος του Μούρτζινου, κτισμένος το 1807, και οι ερειπωμένοι Πύργοι Πατριαρχέα και Δουμπέα. Το φρουριακό συγκρότημα αποτελείται από πέντε πύργους των Τρουπάκηδων, απόγονων του 2^{ου} Μπέη της Μάνης, Μιχάλμπεη Τρουπάκη (1779-1782). ΒΑ σε απόσταση 30 μ. από τους Αγίους Θεοδώρους συναντάμε μια όμορφη Δίτοξη Κρήνη με χαρακτηριστική επιγραφή.

Μπροστά στη πόλη μια μικρή χερσόνησος ανάμεσα σε δυο πεντακάθαρα ακρογιάλια με βότσαλα και άμμο, και απέναντι ένα νησάκι, η Μερόπη, με ερείπια Ενετικών τειχών και μία μονόκλιτη Βασιλική χωρίς τρούλο, αφιερωμένη στη Κοίμηση της Θεοτόκου. Στη Μερόπη υπήρχαν Ενετοί μέχρι το 1818 περίπου, ενώ ο εορτασμός της εκκλησίας σταμάτησε από το φόβο ατυχημάτων, λόγω της απόκρημνης ακτής.

Στον οικισμό Πετροβούνι αξιόλογη η εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής με αγιογραφίες και το παλαιό Μοναστήρι του Καράβελι, που υπάγονται στο μετόχι του Παναγίου Τάφου. Στον οικισμό της Αγίας Σοφίας (Γούρνιτσα), βρίσκεται ομώνυμη εκκλησία του 15^{ου} αιώνα, σταυροειδής με τρούλο και ωραίες τοιχογραφίες, ενώ στη ρεματιά του Βυρού είναι παλαιό ερειπωμένο μοναστήρι με τη Παναγία του Λυκάκη (14^{ου} αι.) με πανέμορφο τέμπλο, τοιχογραφημένη και σαν αρχιτεκτονικό σύνολο ένα κομψοτέχνημα.

Κοντά της, 16 χλμ. ΒΔ το κάστρο της Ζαρνάτας και ΝΑ το Προάστιο και τα όμορφα φαρολίμανα της Στούπας και του Αγίου Νικολάου. Επάνω στο Ταΰγετο ΒΑ το γραφικό Προσήλιο και το μπαλκόνι της Μάνης, τα Τσέρια.

Άγιος Νικόλαος: Ο Άγιος Νικόλαος ή Σελίνιτσα αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Λεύκτρου, μαζί με τον οικισμό Άγιος Δημήτριος.

Είναι ένα γραφικό λιμανάκι της έξω Μάνης 3 χλμ. από τη Στούπα, άλλοτε με σοβαρή εμπορική κίνηση, που σήμερα λειτουργεί ως ιχθυόσκαλα και αραξοβόλι για ψαροκάικα και ψαρόβαρκες.

Το όνομα Σελίνιτσα προέρχεται από τη μικρή Σελήνη ή μικρή Ελένη, σύμφωνα με το: «Σελινίτσα, στ' άκουσμα σου ριγ' η Σελήνη, καθώς ο Πάρις θωπεύει την Ελένη».

Στο χωριό βρίσκεται μια μικρή γραφική παραλία με ψιλή άμμο, δίπλα στις εκβολές του Παμίσου ή ποτάμι της Μηλιάς, όπου υπήρχε η αρχαία Πέφνος και απέναντί της το νησάκι Πέφνος, τόπος γέννησης των Διόσκουρων.

Αξιόλογες οι εκκλησίες του Αγίου Μύρωνα και του Αγίου Νικολάου, απ' όπου πήρε το όνομά του το χωριό.

Άγιος Νίκων (Πολιάνα): Είναι το τελευταίο χωριό της Μεσσηνιακής Μάνης, στο δρόμο Καλαμάτας – Αρεόπολης. Μετονομάστηκε από Πολιάνα σε Άγιο Νίκωνα το 1929, προς τιμή του Οσίου Νίκωνα το «Μετανοείτε», που έζησε στο χωριό και έδρασε κατά το β' μισό του 10^{ου} αιώνα.

Ο Όσιος περιόδεψε σε όλη τη Μάνη για να ενισχύσει και να δυναμώσει το Χριστιανισμό (980-998), προσηλύτισε τους Μηλιγγούς του Ταυγέτου και σύμφωνα με τη παράδοση έζησε σε μια σπηλιά ανατολικά του χωριού.

Στο Μουσείο της Καλαμάτας εκτίθεται σιδερένια αιχμή δόρατος που βρέθηκε στη περιοχή.

Η εκκλησία των Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ, που παλαιότερα ήταν μοναστήρι, βρίσκεται στη θέση Μεγάλη Πέτρα, με ωραίες τοιχογραφίες, που λέγεται ότι την έφτιαξε ο ίδιος ο Άγιος Νίκων. Στη κορυφή του όρους πάνω από τη Πολιάνα είναι ο Άγιος Νίκων και Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, . Στο κέντρο του χωριού η νεώτερη του Σωτήρα και στο Νεκροταφείο η μονοκάμαρη της Κοίμησης της Παναγίας, με τοιχογραφίες, κτισμένη το 1866.

Εξωχώρι: Είναι η πρώην κοινότητα Ανδρουβίστης, που μετονομάστηκε το 1932 και βρίσκεται στη ΒΔ πλευρά του Ταυγέτου σε υψόμετρο 500 μ. και σε απόσταση 8 χλμ. από τη Καρδαμύλη και τη θάλασσα. Το Εξωχώρι, μαζί με το Νίκοβο, τα Πρίπιτσα και τη Χώρα, αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Λεύκτρου. Σαν Ανδρούβιστα αναφέρεται για πρώτη φορά το 1278 σε έγγραφο Ενετικού δικαστηρίου, εμφανίζεται στον «Ορισμόν» του Δεσπότη του Μυστρά Θεόδωρου Β' Παλαιολόγου, που συντάχθηκε το 1440, αλλά και στη κατάσταση που δόθηκε από

το Πέτρο Μέδικο το 1465, με τους ενόπλους που διαθέτουν τα χωριά για τυχόν επαναστατικό κίνημα.

Συγκεκριμένα: ARDUVISTA, MEGALI CHORA 80, NIXOVO DI ARDUVISTA 40, CRIMIGNONODI ARDUVISTA 35, LENTIGNI 40, CERIA DI ARDUVISTA 10, PRECISTA DI ARDUVISTA 25. Ο Γεώργιος Σκούμπλος υπογράφει ως «Ταβουλάριος Αρδούβιστας με όλην μου τη Χώρα», στην επιστολή που έστειλαν οι Μανιάτες στο Δούκα του Νεβέρ το 1618.

Υπόψη ότι η Ανδρούβιστα αποτελούσε κλειδί διόδου από τη Λακωνία προς τη Μεσσηνία και δεν ήταν ένα χωριό, αλλά μια περιοχή διάσπαρτη με πολλούς μικροοικισμούς, που είχε ως κέντρο τη Χώρα, όπως άλλωστε φαίνεται από τους προαναφερόμενους καταλόγους.

Στις αρχές του 17^{ου} αιώνα η περιφέρεια εμφανίζεται με 10 οικισμούς και 430 οικογένειες συνολικά. Έξι από τους οικισμούς βρίσκονταν στα ενδότερα, συσπειρωμένοι σε 2 ομάδες στις 2 πλευρές της μεγάλης και απόκρημνης χαράδρας Τροσκονά (Βυρός), που συναποτελούσαν το κεντρικό σύνθετο σχηματισμό Χώρα Ανδρούβιστας και Τσέρια. Οι άλλοι 4 μεμονωμένοι οικισμοί βρίσκονταν προς τα δυτικά, σε πιο ομαλό τμήμα και είχαν δικούς τους άρχοντες, ανεξάρτητους από τον άρχοντα της Ανδρούβιστας.

Η Ανδρούβιστα ήταν η ορεινή και οχυρή παλαιά πρωτεύουσα όχι μόνο της Μεσαιωνικής, αλλά και της αρχαίας Καρδαμύλης, ενώ η οικογένεια των Τρουπάκηδων είχε ως πρώτη έδρα τη Χώρα. Από τη περιοχή αυτή αποικήθηκαν οι γύρω σημερινοί οικισμοί, ενώ από το 1621-1832 ήταν έδρα Επισκοπής και Καπετανίας και μετά το 1827 έδρα επαρχίας, για αρκετά χρόνια.

Οι κάτοικοι το 1571 παίρνουν μέρος στην εξέγερση των Μελισσηνών, όπως και σ' αυτήν του 1605, ενώ το 1821, υπό το Παναγιώτη και Διονύση Τρουπάκη πολεμούν 800 ένοπλοι και άλλοι 300 υπό το Θεόδωρο Κολοκοτρώνη.

Πολεμούν στη Καλαμάτα, στη Κακή Σκάλα, στη Καρύταινα, όπου σκοτώθηκε ο Π. Φασέας γαμπρός του Μούρτζινου, αλλά και στη Βασιλική, όπου εμποδίζουν τον Ιμπραήμ να προχωρήσει προς τη Μάνη.

Στη περιοχή ξεχωρίζουν οι πύργοι Φασέα, Πατριαρχέα, Προκοπέα, Ζερβέα και Κιτρινιάρη του 1786.

Ο Νηφάκος γράφει για τα χωριά της περιοχής:

«Τα Τζέρια και οι Κάλυβες, Ξεχώρι, Σκαρδαμούλα. Προάστειον και Λιασίνοβα και η Σαϊδόνα, ούλα. Αυτά και η Ανδρούβιστα και όλα τα πουλία. Εις την ποδέαν βρίσκονται του Μακρυνού Ηλία...»

Εδώ γεννήθηκε ο φιλόλογος, ερευνητής και λογοτέχνης, Σταύρος Σκοπετέας (1908-1958) με πλούσιο συγγραφικό έργο, που διετέλεσε Διευθυντής της βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων.

Πρόσφατα ξεκίνησε η κατασκευή ξενοδοχείου, μετά από δωρεά της Αλεξάνδρας Ταμπουρέα, με σκοπό να χρησιμοποιηθεί ως χώρος φιλοξενίας και ανάπαυσης ανθρώπων που θα επισκέπτονται την περιοχή.

Στο σχολείο του χωριού έχει δημιουργηθεί Πολιτιστικό - Λαογραφικό Μουσείο που αποτελεί ένα ζωντανό συνεχή, πολιτιστικό οργανισμό. Σημαντική θεωρείται η παρουσία του Συλλόγου Εξωχωριτών Καλαμάτας "Ο ΤΑΪΓΕΤΟΣ" στις τοπικές εκδηλώσεις ενώ αξιόλογη δραστηριότητα παρουσιάζει και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Εξωχωριτών της Αθήνας.

Θαλάμες (Κουτήφαρη): Ορεινό παραδοσιακό χωριό της έξω Μάνης, 58 χλμ. από τη Καλαμάτα και 15 από την Αρεόπολη, κτισμένο σε υψόμετρο 157 μ. στη θέση που ήταν η ομώνυμη προϊστορική πόλη.

Μαζί με το Πλάτανο και τα Χωματιανά αποτελούσαν κοινότητα και τώρα Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Λεύκτρου και είναι η πατρίδα του πρώτου Μπέη της Μάνης (1776-1779) Τζαννέτου Κουτήφαρη.

Σε απόσταση είκοσι χιλ. βόρεια του Οϊτύλου βρισκόταν η αρχαία πολιτεία Θαλάμαι (Κουτήφαρι). Ήταν μια από τις πόλεις του «Κοινού των Ελευθερολακώνων» και βρισκόταν στην περιοχή του σημερινού χωριού Θαλάμαι, του Δήμου Λεύκτρου, που κατά το Στράβωνα ονομαζόντουσαν «Βοιωτοί». Στη κλασική εποχή είχε 7.500 κατοίκους.

Εκεί στο δρόμο από το Οίτυλο προς τις Θαλάμες βρισκόταν το ιερό Μαντείο της θεάς των ναυτιλομένων της Ινούς. Οι χρησμοί του μαντείου, που ζητούσαν οι περαστικοί και οι καταφεύγοντες σ' αυτό για να λύσουν τα προβλήματά τους, δίνονται από τη θεά στον ύπνο τους με τη μορφή ονείρου, την ώρα που κοιμόντουσαν μέσα στο Ναό. Το Μαντείο είχε γίνει πανελλήνια γνωστό και μία φορά το χρόνο καταφεύγανε σ' αυτό και οι «παντοδύναμο» Έφοροι της Σπάρτης.

Έξω από το Ναό της Ινούς ήταν δύο χάλκινα αγάλματα, ένα της Πασιφάης (Σελήνης) και το άλλο του Ήλιου. Μέσα στο Ναό βρισκόταν και άλλο άγαλμα καλυμμένο από αφιερώματα και στεφάνια. Κοντά στο Ιερό ήταν η Ιερή πηγή απ' όπου ανάβλυζε γλυκό νερό.

Η πόλη κάλυπτε μεγάλη περιοχή και στη θέση που σήμερα βρίσκεται το χωριό Νομιστή, βρισκόταν τότε η Νομική και τα Δικαστήρια της εποχής. Μερικοί όμως αμφιβάλουν για την τοποθεσία των Θαλαμών στο Κουτήφαρι και την τοποθετούν στη θέση «Παλιόχωρα» λίγο έξω από το χωριό. Στις Θαλάμες, λένε, ότι κατοίκησε και ο Τυνδάρω πατέρας της ωραίας Ελένης και των Διόσκουρων, Κάστορα και Πολυδεύκη.

Στην περιοχή έχουν βρεθεί επιγραφές που αναφέρουν ότι οι κάτοικοι των Θαλαμών θεωρούσαν προστάτες τους, τους αυτοκράτορες της Ρώμης Μάρκο Αυρήλιο, Αντώνιο και Ανδριανό.

Στο κεντρικό δρόμο Καλαμάτας – Αρεόπολης που διασχίζει τις Θαλάμες, δίπλα από το πηγάδι, βρίσκεται σήμερα βάθρο αγάλματος με αφιερωματική επιγραφή προς το Μάρκο Αυρήλιο και στην επάνω πλευρά παρατηρούμε τα αποτυπώματα των ποδιών, όπου στηριζόταν το άγαλμα. Η επιγραφή αναφέρει: ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙΣΑΡΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΥΡΗΛΙΟΝ ΑΝΤΩΝΙΝΩΝ ΣΕΒΑΣΤΟΝ Η ΠΟΛΙΣΗ ΘΑΛΑΜΑΤΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΣΑΜΕ ΝΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΩΝΟΣ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ

Ο αδελφός του Οσίου Νίκωνα, Δήμος που ήταν ζωγράφος, ήλθε εδώ, παντρεύτηκε και παρέμεινε και ονομάστηκε Δημάγγελος. Οι απόγονοί του ήταν ζωγράφοι και αξιόλογοι τεχνίτες και δημιούργησαν σχολή αγιογραφίας.

Στην Βυζαντινή εποχή την περιοχή των Θαλαμών είχαν δώσει οι Βυζαντινοί αυτοκράτορες σαν τιμάριο (φέουδο) στον Ιωάννη Κουτήφαρη το 1316, όπως φαίνεται από Έγγραφο της Μητρόπολης Νικομήδειας. Από αυτόν δε τον Βυζαντινό Ευπατρίδη πήρε το όνομά της η περιοχή στους νεώτερους χρόνους. Ο Κουτήφαρης ήταν ένας μεγάλος αγιογράφος, που κρυβόταν, για να παραπλανήσει τους Τούρκους, πίσω από το επώνυμο Γαστρέας.

Αργότερα ίδρυσε Αγιογραφικό εργαστήριο απ' όπου βγήκαν πολλοί αξιόλογοι Μανιάτες αγιογράφοι που αγιογράφησαν πολλές εκκλησίες της Μάνης και του

Ελλαδικού χώρου. Υπόψη ότι ο Ιερός Ναός της Φανερωμένης Ζακύνθου, αγιογραφήθηκε από το Κουτηφαριανό ζωγράφο Παναγιώτη Δοξιάδη.

Αγιογράφοι της σχολής του Κουτήφαρη (Θαλάμες) ήταν ακόμη οι Γεννηματάδες, οι Φασσαίοι, ο Ιερομόναχος Διονύσης, οι Κορογόνες, ο Σελεμπερδάκης, ο Μπουρλέτος, ο Παν. Μπενιζέλος και ο Γ. Αναγνώστης Μακρομάλλης.

Στις Θαλάμες έχουν εντοπισθεί νεολιθικά ευρήματα. Στη θέση Σβίνα (Πλάτανος) λίθινες αξίνες και εργαλεία, ψευδόστομοι αμφορείς Μυκηναϊκής εποχής και ο ανδριάντας του αυτοκράτορα Καρακάλλα. Στο Μουσείο Καλαμάτας βρίσκονται μαρμάρινο δωρικό κιονόκρανο, αγγείο και η λίθινη αξίνα.

Έχει μερικές παλιές βυζαντινές εκκλησίες και μοναστήρια στη γύρω περιοχή, όπως ο Άγιος Βασίλειος (12ος αι.) με επιβλητικό τρούλο και αξιόλογες τοιχογραφίες, ο Άγιος Κωνσταντίνος του 1669 (στη Σβίνα) με αγιογραφίες και κτητορική επιγραφή, ο Άγιος Ιωάννης με πρωτότυπη εμφάνιση και ο Προφήτης Ηλίας (12^{ος} αι.) στον οικισμό Σωματιανά, με τοιχογραφίες του 1280.

Το πυργόσπιτο του Σταυριανέα στέκει αντίκρυ, καθώς και η οικία του Λεβή (1856) με ανάγλυφο εξωτερικό διάκοσμο. Εδώ βρίσκεται η κατοικία του πατέρα του Γιώργου Γεννηματά με ανάγλυφα και λαϊκές προτομές. Από τις Θαλάμες ήταν η καταγωγή του αείμνηστου πολιτικού και ο Δήμος Λεύκτρου τον τίμησε, με τα αποκαλυπτήρια της προτομής του, σε συνεργασία με τον γνωστό Όμιλο «Γιώργος Γεννηματάς».

Λειτουργεί ιδιωτικό Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο, το οποίο διαθέτει αρκετά ενδιαφέροντα εκθέματα της περιοχής.

Καστάνια: Ορεινό γραφικό χωριό της Μεσσηνιακής Μάνης, 50χλμ ΝΑ της Καλαμάτας. Είναι κτισμένο κάτω από την κορυφή Μαυροβούνα του Ταυγέτου σε υψόμετρο 560μ.

Η Καστάνια αποτελεί έναν από τους παλιότερους και ωραιότερους οικισμούς της Μάνης. Φυσικός οχυρός τόπος χτισμένος στην πλαγιά ανάμεσα σε τρία βουνά έδινε στους, κατά καιρούς, κατοίκους της τη δυνατότητα διαφυγής προς τον ορεινό όγκο του Ταυγέτου όταν απειλούνταν από οποιοδήποτε εχθρό. Γι' αυτό οι δρόμοι πρόσβασης στην Καστάνια ήσαν λίγοι και στενοί.

Το 1481 ο ήρωας Κλαδάς διέφυγε στα βουνά της Καστάνιας από τη πολιορκία των Τούρκων και μέσω του Πόρτο-Κάγιο έφθασε στην Ιταλία. Σώζεται το πενταώροφο πυργοσυγκρότημα του καπετάν Κ. Ντουράκη ή Δουράκη, όπου βρήκε άσυλο και διέμεινε ο Θ. Κολοκοτρώνης, στο περίφημο διωγμό των κλεφτών του 1803. Από τη Καστάνια διέφυγε το 1806 προς την Ελαφώνησο, συνοδευόμενος από το Β. Βενετσανάκη και τη μητέρα του Τζανετάκη Γρηγοράκη. Αξιόλογοι ναοί είναι η βυζαντινή εκκλησούλα των Αγίων Αποστόλων, ο Άγιος Πέτρος (12^{ος} αι.), ο Άγιος Ιωάννης, ο Άγιος Γεώργιος (13^{ος} αι.), η Παναγία και η Κοίμηση, ανακαινισμένη, του 11^{ου} αιώνα.

Καρυοβούνι: Η Αράχοβα της δυτικής Μάνης που αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Λεύκτρου, μαζί με τον οικισμό Δρυόπη. Είναι ένα από τα ορεινά χωριά της περιοχής Λεύκτρου και βρίσκεται 55χιλ. νότια της Καλαμάτας και 10 χιλ. ανατολικά της Στούπας.

Είναι αμφιθεατρικά κτισμένο ανάμεσα σε δυο πλαγιές που σχηματίζουν ρέμα, σε υψόμετρο 500 μ. και διακρίνουμε τον ερειπωμένο πύργο του Γουδέλη και τις εκκλησίες του Αγίου Γεωργίου, του Προφήτη Ηλία, της Παναγίας της Γιάτρισσας.

Ο ποιητής Νικήτας Νιφάκος (1748-1818) στα στιχουργήματά του για τα χωριά της Μάνης γράφει για το Καρυοβούνι:

Λαγκάδα: Αμφιθεατρικά κτισμένη στις πλαγιές ενός λόφου με εκπληκτική θέα, ανάμεσα στα δύο μεγάλα λαγκάδια Εμπλούτσου και Βαθύ Λαγκάδι, στα οποία οφείλει το όνομά της.

Ήταν εμπορικός οικισμός και στην αρχαιότητα υπήρξε πέρασμα της οδού που οδηγούσε από τη Σπάρτη στα Μεσσηνιακά παράλια και ήταν ενσωματωμένη στην επικράτεια των Θαλαμών. Το 1336 παραχωρήθηκε ως φέουδο στο Ν. Ατζαγιόλι και το 1503 κυριάρχησε η οικογένεια Βούλτσου.

Η Λαγκάδα είναι ένα γνήσιο χωριό αρχιτεκτονικής αισθητικής, με πυργόσπιτα και σπίτια με κεραμιδένιες στέγες.

Σώζονται αρκετοί πύργοι, όπως ο πενταόροφος πολεμόπυργος του Καπιτσίνου, ο τετράωροφος του Οικονομέα (1757), η τριώροφη κατοικία του Κισκήρα (1859) κ.α.

Αξιόλογη η Βυζαντινή εκκλησία της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα, η Αγία Τριάδα (11^{ου}-12^{ου} αι.) με εντοιχισμένα μάρμαρα και ο κοιμητηριακός ναός της Αγίας Σοφίας (13^{ος} αι.).

Ο σταυροειδής ναός της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα είναι 1.000 ετών και ιδρύθηκε ως Άγιος Βλάσιος, ενώ μετονομάσθηκε το 1866 από την οικογένεια των Κτεναβέων που ήταν ιδιοκτήτες της. Έχει τρούλο, καμπαναριό, μαρμάρινο τέμπλο και ωραιότατη τοιχοποιία με εντοιχισμένα μάρμαρα και δυο στρώματα αγιογραφιών.

Από τη Λαγκάδα ήταν ο ζωγράφος Αναγνώστης, ο οποίος μαζί με το Νικόλαο από το Νομισί, αγιογράφησαν το 1750 την εκκλησία του Αγίου Ιωάννη στο Σκουτάρι, αλλά και άλλες.

Μηλιά Μάνης:

Μέσα σε ένα καταπράσινο φυσικό περιβάλλον, η Μηλιά, με τις κρυσταλλοστάλαχτες ρεματιές της, το αρμονικό δέσιμο της θαμνόφυτης βλάστησης, με το ασημόχρωμο του λιόφυλλου και το αυτοφυές υψίκορμο σφεντάμι-μόνου αειθαλούς ελληνικού είδους- αποτελεί νότα υψηλού επιπέδου, αισθητικής ικανοποίησης για τον επισκέπτη.

Τη ζωγραφιά της συμπληρώνουν τα αναπαλαιωμένα κεραμοσκέπαστα παραδοσιακά σπίτια με ξέχωρο διάκοσμο, τις επιβλητικές εκκλησιές της και το μεγάλο πεπο καμπαναριό της -μοναδικό στην περιφέρεια- που φαντάζει να ανηφορίζει στα αρχέγονα βράχια του Πενταδάκτυλου Ταλετού, σε έφεση προσέγγισης με το Θείο.

Η Μηλιά, γνωστή μας ως Μηλιά, πριν από την εφαρμογή του σχεδίου «Καποδίστριας» (Ν. 2539/4/12/97) ήταν έδρα ομώνυμης Κοινότητας (Β.Δ. 31-8-1912 και διορθωτικό Β.Δ. 20-9-1913).

Σήμερα η Μηλιά είναι ένα από τα 19 Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου Λεύκτρου. Βρίσκεται στη δυτική πλευρά της οροσειράς του Ταυγέτου, σε υψόμετρο 550 μ. και μεταξύ προβούνων, στην κορυφή των οποίων και ακριβώς πάνω από το χωριό, είναι κτισμένη σε ένα μικρό οροπέδιο, σε υψόμετρο 1000 μ. η Μονή της «Παναγίας της Γιάτρισσας». Το πότε ακριβώς χτίστηκε μας είναι άγνωστο.

Κατά την παράδοση, στην τοποθεσία αυτή υπήρχε στους αρχαίους χρόνους ναός της θεάς Αθηνάς διακονούμενος από πολλούς ιερείς. Ένας από αυτούς, ο Βρασίδης, το 382 μ.Χ. επισκέφθηκε την εκχριστιανισθείσα, εν τω μεταξύ, Πάτρα όπου κατηχήθηκε στον Χριστιανισμό και μετονομάστηκε Βιτάλιος. Όταν επέστρεψε, μύησε και τους άλλους ιερείς στον χριστιανισμό και από κοινού, κήρυξαν στα γύρω χωριά την Χριστιανική θρησκεία, αφιέρωσαν δε τον ναό στη Γένεση της Παναγίας, που γιορτάζεται στις 8 του Σεπτεμβρίου.

Η Μηλιά αποτελούσε το μέσον μιας εκ των διαδρομών της Αρχαίας Σπάρτης προς τα Μεσσηνιακά παράλια και ήταν βασικός σταθμός ανάπαυλας της διήμερης πορείας που ακολουθούσαν οι ταξιδιώτες.

Η Μηλιά μέχρι το 1937, ως Κοινότητα του τέως Δήμου Λεύκτρου, ανήκε στο Νομό Λακωνίας. Έκτοτε οι τρεις τέως Δήμοι Λεύκτρου, Καρδαμύλης και Αβίας μεταφέρθηκαν, διοικητικώς, στο Ν. Μεσσηνίας (Α.Ν. 1026/24-12-1937). Εκκλησιαστικώς όμως εξακολουθεί (όπως και οι παραπάνω Δήμοι) να υπάγεται στην Ιερά Μητρόπολη Γυθείου και Οιτύλου.

Η Μηλιά γεωγραφικά αποτελεί περιοχή της Έξω Μάνης η οποία αρχίζει από το Οίτυλο και φθάνει μέχρι τη Βέργα του Αλμυρού (2 χλμ. πριν από την Καλαμάτα).

Τον διαχωριστικό αυτόν καθορισμό αναφέρει ο ποιητής Νικήτας Νηφάκης στην έμμετρη ιστορία του για τη Μάνη:

**"Το μέρος τ' ανατολικό λέγεται Κάτω Μάνη
τα άλλα δύο τα δυτικά Έξω και Μέσα Μάνη"**

Σήμερα η Μηλιά αποτελείται από πέντε συνοικισμούς: Τον κεντρικό Φαγριάνικο, την Κάτω Χώρα, τα Ξανθιάνικα, τα Κυβέλεια (μετονομασία της Γαρμπελιάς με το Β.Δ. 18-5-1956) και τα Σεκουριάνικα (κατ' ευφημισμόν «Ακρόπολη της Μηλιάς»). Ο συνολικός πληθυσμός είναι 363 άτομα.

Ξεχωριστό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι ναοί της Μεταμόρφωσης (άλλοτε Ταξιαρχών) 13^{ος} αιώνας με το καταπληκτικό καμπαναριό του, του Αγίου Ιωάννη αγιογραφημένος το 1706 από τον Καλλέργη, η Κοίμηση με εξαιρετική τοιχογράφηση και ο Άγιος Νικόλαος με μάρμαρα του 11^{ου} αιώνα και παλαιά Αγία Τράπεζα.

Χαρακτηριστική είναι και η επιγραφή, που διαβάζουμε, στο ναό της Θεοτόκου, πάνω από την νότιο θύρα, εσωτερικά:

«Εκ βάθρων γης ανακενοίσθη και αναστορίθη ούτος ο θεῖος κ(αι) πα' νσεππος ναός της υπεραγίας Θεοτόκου και κοιμήσεως αρχιερατεύοντος της Επισκοπής Μηλέας του κ(υρίο)υ θεοφιλεστάτου Επισκόπου νικ(ηφόρου). Δια εξόδου δε κ(αι) κόππου πολλού κ(αι) συνδρομείς παρά των αιδεσιμωτάτων κ(αι) ευλαβεστάτων ιερέων και των τιμηωτάτ(ων) αρχόντων και πάντων των λοιπών Χριστιανών της αυτής Χώρας επινομαζομένης κάτω Χώρα...»

Νεοχώριο: Αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Λεύκτρου, μαζί με τον οικισμό Λεύκτρο και τη παραλιακή Στούπα. Βρίσκεται τρία χιλιόμετρα από τη διασταύρωση του επαρχιακού δρόμου Καλαμάτα - Αρεόπολη στο ύψος της Στούπας και είναι αμφιθεατρικά κτισμένο πάνω σε λόφο. Είναι από τους νέους οικισμούς της Μάνης που δημιουργήθηκε στο τέλος του 17ου αιώνα (1680 περίπου) όταν η Βενετσιάνικη διοίκηση της περιοχής θέλησε να εποικήσει το χώρο μεταφέροντος κατοίκους από τα νότια χωριά της καπετανίας του Ζυγού, για να καλύψει το πληθυσμιακό κενό. Εποικίστηκε βασικά από κατοίκους του Νομισή. Αυτοί εγκαταστάθηκαν και κατασκεύασαν σπίτια από υλικά που λήφθηκαν από την κατεδαφισμένη ακρόπολη του κάστρου του Λεύκτρου. Την επόμενη δεκαετία προσήλθαν και λίγοι έποικοι από τη Μηλέα, που εγκαταστάθηκαν και έδεσαν με την περιοχή.

Η αρχαία ονομασία της περιοχής ήταν Λεύκτρα, που προέρχεται από το γιο του Περιήρη, Λεύκιππο, ενώ ο Πausanίας αναφέρει «Πέφνου δε στάδια είκοσιν απέχει Λεύκτρα».

Στη προϊστορική πόλη έχουν βρεθεί λίθινη αξίνα πρωτοελλαδικής εποχής, μαρμάρινο κεφάλι Αθηνάς, μαρμάρινο Ιονικό κιονόκρανο, μαρμάρινο κεφάλι γενειοφόρου άντρα ρωμαϊκών χρόνων, πήλινη γυναικεία κεφαλή κλασικών χρόνων, που βρίσκονται στο Μουσείο της Καλαμάτας, καθώς και Μεσοελλαδικοί και Μυκηναϊκοί θαλαμοειδείς τάφοι στη βάση του λόφου.

Το γεγονός ότι τιμούσαν τον Ασκληπιό, ως γιο της κόρης του Λεύκιππου, Αρσινόης και του Ιθωμάτα Δία, αναδεικνύει τις σχέσεις που είχαν αναπτύξει με τους Μεσσήνιους.

Στην Ακρόπολη των αρχαίων Λεύκτρων σώζονται υπολείμματα του φράγκικου κάστρου, που έχτισε ο Γουλιέλμος Βιλεαρδουινός το 1250 μ.Χ., το οποίο

παραχωρήθηκε στους Βυζαντινούς το 1262, ως αντάλλαγμα για την απελευθέρωση του αιχμαλώτου Γουλιέλμου και τα ερείπια ναού της Αθηνάς.

Στο Λεύκτρο βρίσκεται η εκκλησία της Αγίας Πελαγίας με ωραία λαϊκά ανάγλυφα και στο Νιοχώρι η Παναγίτσα με αγιογραφίες του 1787.

Στην τελευταία απογραφή απογράφηκαν 1.108 κάτοικοι (Νεοχώριο 308, Λεύκτρο 171 και Στούπα 629). Ο πληθυσμός απασχολείται με την ελαιοκαλλιέργεια και την εκμετάλλευση τουριστικών επιχειρήσεων (ενοικιάσεις δωματίων, εστιατόρια, κέντρα διασκέδασης κ.λπ.), αφού η περιοχή δέχεται το μεγαλύτερο τουριστικό ρεύμα του Δήμου Λεύκτρου.

Στούπα: Απέχει 45 χλμ. από τη Καλαμάτα, βρίσκεται μετά τη Καρδαμύλη, με ακρογιαλία και τη γνωστή αμμουδιά της Καλόγριας πλάι της. Έχει αναδειχθεί τα τελευταία χρόνια σε σπουδαίο τουριστικό θέρετρο. Το γνωστό για τις φυσικές του καλλονές παραλιακό χωριό της Μεσσηνιακής Μάνης, πήρε το όνομα Στούπα από το ότι τα γειτονικά χωριά Πύργος, Νιοχώρι, Σαϊδώνα κ.ά. καθώς και οι κάτοικοι του χωριού Λεύκτρο και Στούπας τα παλιότερα χρόνια ξεβρόχιαζαν τα δεμάτια του λιναριού (Στουπιά) μέσα στις θαλασσινές λακκούβες, που αφθονούν στην παραλία του χωριού, για να προχωρήσουν στις παραπέρα επεξεργασίες γνωστές στο λαό σαν «του λιναριού τα βάσανα».

Το χωριό είναι σχετικά νέο. Η θέση όμως είναι γνωστή εδώ και πολλά χρόνια και με το όνομα. Ποταμός και ονομαζόταν έτσι από το μεγάλο ποτάμι Δράκο ή Δρακολάγκαδο που ξεσπάει με τις χειμωνιάτικες κακοκαιρίες τρέχοντας με ορμή προς τη θάλασσα της Στούπας ενώ με τον καλό καιρό ρέει υπογείως, καθώς και από δύο μικρά ποταμάκια, που τρέχουν συνεχώς, της Αγ. Παρασκευής και της Λυγιάς, και όλα αυλακώνουν την αμμουδιά του χωριού, χαρίζοντας στο τοπίο μια ακόμη γραφικότητα.

Ένας ψηλός βράχος κατάλληλος για βουτιές είναι γνωστός με το όνομα Στούπα και ένα σύνολο υφάλων και σκοπέλων είναι γνωστό σαν «του Ποταμού οι ξέρες».

Οι ακρογιαλιές, κάθε μια με την ιδιαίτερη ονομασία της, όπως Καλόγρια, Αυλοί, Στούπα, Χαλικούρα κ.λπ. ανέκαθεν πολυσύχναστες ιδιαίτερα το καλοκαίρι από τους κατοίκους των γειτονικών χωριών, που κατέβαιναν να πάρουν πόσιμο νερό,

να πλύνουν, να βράσουν, να γλυκάνουν και να λιάσουν τα λούπινα, να ψαρέψουν και γενικά να ψυχαγωγηθούν.

Ανάμεσα στη Στούπα και στο νέο Προάστιο, στη Πραστοβά, στα μέσα της δεύτερης δεκαετίας του 1900 ο Νίκος Καζαντζάκης με το Γιώργο Ζορμπά, έστησαν το λιγνιτωρυχείο και το σκηνικό του βιβλίου που έγραψε ο μεγάλος Έλληνας λογοτέχνης με πρωταγωνιστή τον «αθάνατο Έλληνα» με τις υπαρξιακές ανησυχίες, ο οποίος στο έργο πήρε το όνομα «Αλέξης».

Ο Καζαντζάκης έζησε στο μαγευτικό ακρογιάλι της Καλόγριας το 1917-1918. Στο νότιο ακρωτήριο του κόλπου υπάρχει η σπηλιά του Καζαντζάκη, όπου έγραψε το έργο του, ενώ στο βόρειο τμήμα του κόλπου το σπιτάκι που έμενε.

Επάνω από το κόλπο στην άκρη του δρόμου δεσπόζει η προτομή του και ΒΑ της Στούπας, ενώ πριν από την είσοδο για το χωριό και αριστερά του κεντρικού δρόμου, βρίσκεται το εγκαταλελειμμένο ορυχείο της Πραστοβάς.

Ο Γιώργος Ζορμπάς ήταν γιος του Ξενοφώντα και γεννήθηκε το 1857 στο Καταφύγι Κοζάνης και πέθανε το 1941 στα Σκόπια, όπου βρίσκεται ο τάφος του. Παντρεύτηκε την Ελένη Καλλικούνη και απέκτησε 6 παιδιά. Το ορυχείο της Πραστοβάς έκλεισε το καλοκαίρι του 1918.

Ο τελευταίος δεσμός του Καζαντζάκη με τη Μάνη, ήταν ο αείμνηστος Γεώργιος Εξαρχουλέας, που απεβίωσε πρόσφατα και ήταν αναδεξιμιάς του Ζορμπά.

Τώρα το χωριό έχει μεγάλη τουριστική κίνηση και επικρατεί οικοδομικός οργασμός, γιατί τουρίστες, παραθεριστές, έλληνες και αλλοδαποί, κατακλύζουν στην κυριολεξία τη Στούπα με αυξανόμενο από χρονιά σε χρονιά ρυθμό.

Νομισί Αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Λεύκτρου, βρίσκεται ανάμεσα στις Θαλάμες και στη Πλάτσα. Το Νομισί πήρε το όνομά του, από ένα καλό ζωγράφο που οίκησε τη περιοχή και λεγόταν Νομισής ή επειδή εκεί βρισκόταν η Νομική, ο χώρος λήψης αποφάσεων, στα χρόνια της ακμής των αρχαίων Θαλαμών. Οι βυζαντινές εκκλησίες κατά μήκος του δρόμου που συνδέει τα χωριά πιστοποιεί την ακμή του τόπου και κατά τη Βυζαντινή περίοδο. Πάνω από το χωριό βρίσκονται χαλάσματα μεσαιωνικού οικισμού.

Εξάιρετα δείγματα Βυζαντινής τέχνης αποτελούν η Υπαπαντή με αγιογραφημένο τέμπλο, ο ο Σωτήρας (12^{ου}-13^{ου} αι.) με τετράπλευρα κιονόκρανα και αγιογράφιση,

οι Άγιοι Ανάργυροι (11^{ου} αι.) με τρούλο και μικρό καμπαναριό, η Παναγίτσα μονοκάμαρη με τοιχογραφία στο φάτνωμα του υπέρθυρου, ο Άη Στράτηγος, η Ανάληψη με τοιχογραφίες του 1704 και ο Άγιος Νικόλαος με τοιχογραφίες από τη σχολή του Κουτήφαρη.

Η κεντρική εκκλησία του Αγίου Γεωργίου είναι τοιχογραφημένη, έχει ξυλόγλυπτο τέμπλο και επιβλητικό κωδωνοστάσιο του 1730. Η Αγιογράφηση είναι του Ηλία Κουλουφάκου (1814) που αγιογράφησε και τη Μονή Ντεκούλου στο Οίτιλο.

Από το Νομισί ήταν ο ζωγράφος Νικόλαος, ο οποίος μαζί με τον Αναγνώστη από τη Λαγκάδα, αγιογράφησαν το 1750 την εκκλησία του Αγίου Ιωάννη στο Σκουτάρι, αλλά και άλλες.

Πλάτσα: Η Πλάτσα είναι ημιορεινό χωριό κτισμένο σε υψόμετρο 370 μ., που με τους οικισμούς Πηγή και Κοτρώνι αποτελούσε κοινότητα και τώρα Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Λεύκτρου.

Παρουσιάζει ενδιαφέρον ως χαρακτηριστικός παραδοσιακός οικισμός της Μεσσηνιακής Μάνης με πολλούς οχυρούς πύργους, σε συνδυασμό με το φυσικό της περιβάλλον.

Πλάτσα σημαίνει πλάτωμα ή ανοικτή πλατεία και στην αρχαιότητα ήταν ο ορεινός χώρος της αρχαίας Πέφνου, ενώ η παράλια Πέφνος ήταν ο Άγιος Δημήτρης.

Οι πανέμορφες εκκλησίες της υποδηλώνουν τη σπουδαιότητα της περιοχής κατά τους Βυζαντινούς και Μεταβυζαντινούς χρόνους.

Στη Πλάτσα υπάρχουν αρκετοί ναοί βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων. Αξιόλογοι είναι οι ναοί του Αγίου Νικολάου, η Αγία Παρασκευή σταυρεπίστεγος ναός με τοιχογραφίες του 15^{ου} αιώνα, ο Άγιος Δημήτριος (11^{ου}-12^{ου} αι.) με εξαιρετες τοιχογραφίες και ανάγλυφα.

Ο Άγιος Νικόλαος, που βρίσκεται στο Καμπινάρι της Πλάτσας, είναι τρίκλιτη Βασιλική του 10^{ου} αιώνα, με τρούλο που προστέθηκε το 14^ο αι. και ωραία τοιχογράφηση, του 1332. Στο τέμπλο διατηρούνται γλυπτά μεσοβυζαντινών χρόνων, ενώ ο ναός λειτουργείται μία φορά το χρόνο.

Προάστιο (Πραστείο): Βρίσκεται σε υψόμετρο 230μ., μετά τη Καρδαμύλη, ανατολικά και αριστερά του δρόμου, ενώ απέχει 43 χλμ. από τη Καλαμάτα. Μαζί με

τους οικισμούς Λάκκο και το παραθαλάσσιο Νέο Προάστιο (ή Πόρτο Καλαμίτσι), αποτελούσαν κοινότητα και τώρα Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Λεύκτρου.

Το Προάστιο είναι από τους παλαιότερους και σημαντικότερους οικισμούς της περιοχής. Το 1479 αναφέρονται 4 χωριά της περιφέρειας η Χώρα ή και Ανδρούβιστα, η Καρδαμύλη, το Λεππίνι και το Προάστιο.

Καπετανία Ανδρούβιστας, με αρχηγό το Μιχαήλ Σπανό υπήρχε ήδη το 13^ο αιώνα, ενώ το 14^ο αιώνα ένα τμήμα της περιφέρειας παραχωρήθηκε στο Φράγκο αξιωματικό Νικολό Ατζαγιόλι.

Από το 15^ο αιώνα παραχωρήθηκαν εκτάσεις του Προαστίου στους Παλαιολόγους και στους Μελισσηνούς. Πολλοί από τη γνωστή οικογένεια των Μελισσηνών, μετανάστευσαν στη Ζάκυνθο και άρχισε η κυριαρχία της γενιάς του Πούργαλη.

Το 1618 αναφερόταν ως Χώρα Πραστίου και αριθμούσε 100 οικογένειες. Το Προάστιο λόγω των οχυρών θέσεων του, γνώρισε μεγάλες καταστροφές από τους Τούρκους, που το έκαψαν το 1615 και το 1670, ενώ το 1675 μετανάστευσαν 340 κάτοικοι στο Τάραντα της Ν. Ιταλίας.

Ήταν έδρα Επισκοπής το 1743 και είναι πλημμυρισμένο από Βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες, μοναστηριακές, ενοριακές και οικογενειακές, που απηχούν τη παλαιά και έντονη θρησκευτική ζωή.

Στη συγκρότηση και δόμηση του σημερινού χωριού διακρίνουμε προεπαναστατικά και μετεπαναστατικά τοξωτά σπίτια, των οποίων η επιμελημένη κατασκευή οφείλεται και στα λατομεία της περιοχής, που έχουν επιφανειακά στρώματα πωρόλιθου. Στη περιοχή των λατομείων διακρίνουμε τα σημεία εξόρυξης, ενώ έχει βρεθεί, πίσω από το Σχολείο, ένας Μυκηναϊκός τάφος.

Στο Προάστιο βλέπουμε τους πύργους των Περδικέα και Χιουρέα, την ανακαινισμένη Κρήνη των Μελισσηνών του 1643, τον Άγιο Νικόλαο, τη Κοίμηση της Θεοτόκου (1790), το Μοναστήρι των Αγίων Θεοδώρων (13^{ος} αι.) και ένα εντυπωσιακό πέτρινο γεφύρι.

Εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς είναι και το ενάλιο σπήλαιο Καταφύγι του Βασινήδη ή Βοτσινίδη, κοντά στο Προάστιο, που στο εσωτερικό του υπάρχουν ωραιότατες μικρές λίμνες, αλλά είναι αναξιοποίητο.

Ο Νηφάκος γράφει για τα χωριά της περιοχής:

«Τα Τζέρια και οι Κάλυβες, Ξεχώρι, Σκαρδαμούλα,

Προάστειον και Λιασίνοβα και η Σαϊδόνα, ούλα.
Αυτά και η Ανδρούβιστα και όλα τα πουλία
Εις την ποδέαν βρίσκονται του Μακρυνού Ηλία...».

Προσήλιο: Η Λιασίνοβα μετονομάστηκε σε Προσήλιο και βρίσκεται 30 χλμ. δυτικά της Καλαμάτας, ενώ μαζί με τον οικισμό Κάλυβες αποτελούσε Κοινότητα και τώρα Δημοτικό Διαμέρισμα.

Είναι αμφιθεατρικά κτισμένο στη πλαγιά λόφου, σε υψόμετρο 360 μ., με υπέροχη θέα προς τη Καρδαμύλη και το Μεσσηνιακό κόλπο.

Ηλιόλουστο χωριό με το ναό του Αγίου Γεωργίου, που κτίστηκε το 1833 πάνω σε παλαιότερη ερειπωμένη εκκλησία, τον Άη Δημήτρη και το Ταξιάρχη με ωραίες τοιχογραφήσεις και το πύργο του Πατριαρχέα.

Το Προσήλιο αντικρίζει τις Κάλυβες με τα πέτρινα σπίτια και τα πολύ στενά δρομάκια, που είναι κτισμένες σε κορυφή κοντινού λόφου, με οικιστή, περί το 1600, το Κασίρη από τη Χώρα Ανδρουβίστας, πρόγονο των σημερινών Κασιρέων.

Η εκκλησία του Αγίου Μάμα κτίστηκε το 1750 από την οικογένεια Κασιρέα και το 1824 την ανακαίνισε ο Βασίλης Κασιρέας, φέρνοντας φορητές εικόνες από την Οδησσό. Αξιόλογες και η Παναγία (Υπαπαντή), μονοκάμαρη με διπλό στρώμα τοιχογράφησης και η Υπαπαντή κτισμένη το 1600-1620, όπως και η Ζωοδόχος Πηγή.

Στη ρεματιά του Βυρού, κάτω από τις Κάλυβες, βρίσκεται το μοναστήρι του Σωτήρα, στο οποίο κάθε χρόνο γίνεται μεγάλο πανηγύρι. Το Ευαγγέλιο του Σωτήρα, που είναι γραμμένο από τον Ευαγγελιστή Λουκά, είναι θαυματουργό και φυλάσσεται σε θυρίδα τράπεζας στη Καλαμάτα.

Πύργος: Ο Πύργος ή Πυργάκι βρίσκεται σε λόφο πάνω από τη Στούπα, μετά το Νιοχώρι σε υψόμετρο 360 μ. Το όνομά του προήλθε από το κτίσιμο του πρώτου πύργου στη περιοχή από την οικογένεια Μανολίτση, που προερχόταν από τη Κωνσταντινούπολη και από την οποία προέρχονται πολλές σημερινές οικογένειες.

Η ιστορία του χωριού αρχίζει το 15^ο αιώνα και ήταν παρατηρητήριο, τα χρόνια της Τουρκοκρατίας, των καπεταναίων που έδρευαν σε Μηλιά, Καστάνια κ.λ.π.

Ο Πύργος διαθέτει αρκετές Βυζαντινές και Μεταβυζαντινές εκκλησίες, όπως η Παναγία με αγιογραφίες και παλαιό καμπαναριό, με πιο αξιόλογη του Αγίου Γεωργίου. Είναι κτισμένη επάνω σε παλαιότερη, έχει αγιογραφίες και κιονόκρανα, ενώ διαθέτει επιβλητικό καμπαναριό και πανοραμική θέα από το προαύλιο χώρο της.

Αναλυτικά στοιχεία περιλαμβάνονται στο παρακάτω κείμενο που δημοσιεύτηκε στη περιοδική έκδοση με τίτλο «Ο ΠΥΡΓΟΣ ΛΕΥΚΤΡΟΥ», του Συλλόγου Πυργιανών Μεσσηνιακής Μάνης «Ο Άγιος Γεώργιος», Ιανουάριος-Φεβρουάριος-Μάρτιος 1989, έτος Η', αρ.φ. 20.

Πύργος Λεύκτρου

Ο Πύργος Λεύκτρου της Έξω Μάνης (Μεσσηνιακής) είναι κτισμένος στην περιοχή όπου τα Λεύκτρα κατά τον Πausανία, πάνω σε ένα λόφο, σε απόσταση 5 χιλιομέτρα από τα νερά του Μεσσηνιακού κόλπου.

Βρίσκεται πάνω στο δρόμο που οδηγεί από την παραλιακή Στούπα στα διάφορα χωριά που είναι κτισμένα σ' αυτή την πλαγιά του Ταΰγετου. Κατά την ανηφορική διαδρομή, αφήνοντας πίσω μας τη Στούπα, το πρώτο χωριό που συναντάμε είναι το Νεοχώρι κατέστη συνέχεια ο Πύργος. Το χωριό από το Δημόσιο δρόμο έχει δύο εισόδους. Φυσικό παρατηρητήριο η θέση του. Από τη Δυτική πλατεία «Παλιόπυργα» απολαμβάνει κανείς την Ανατολική ακτή του Μεσσηνιακού κόλπου και τα παραθαλάσσια χωριά τοποθεσίες, Άγιο Δημήτριο, Άγιο Νικόλαο, Στούπα, Καλόγρια Λεύκτρο.

Από τις άλλες πλευρές το χωριό έχει θέα προς το Κοτρώνι, Πηγή (παλ. Λοζνά), Πλάτσα, Ρίγκλια, Ελαιοχώριο, Πλάτσα.

Η ιστορία του Πύργου, από τα στοιχεία που υπάρχουν, αρχίζει το 1565 μ.Χ. περίπου. Την εποχή αυτή φθάνει στην περιοχή Σκαφίδι η πρώτη οικογένεια με το όνομα Μανολίτση ή Μάνος. Η οικογένεια αυτή προερχόταν από την Κων/πολη, όπου ακόμα υπάρχει το όνομα Μάνος, κατ' άλλους από τα παράλια της Β. Ηπείρου. Το σίγουρο είναι ότι στο μέρος μας ήρθε από τα χωριά Νομισή και Κουτήφαρη.

Στην αρχή εγκαταστάθηκαν στο Μαύρο Σπήλαιο. Το σπήλαιο είναι μεγάλο και σημάδια που υπάρχουν ακόμα μαρτυρούν ότι έζησαν εκεί άνθρωποι (διαρρύθμιση χώρου). Η επιλογή του σπηλαίου δεν ήταν τυχαία, γιατί κοντά σ' αυτό υπάρχει άλλο μικρότερο με μια μικροπηγή (σκαφίδι), από εκεί και η ονομασία της περιοχής. Από τις πρώτες εργασίες της οικογένειας ήταν η κατασκευή της εκκλησούλας του Άη Δημήτρη, που διατηρείται μέχρι σήμερα αφού αναστηλώθηκε. Η περιοχή του χωριού ανήκε στη Μηλιά (το αρχαιότερο χωριό της περιοχής).

Έτσι άρχισαν διάφορες προστριβές, γιατί κάτοικοι που έρχονταν από τη Μηλιά στα χωράφια που ήταν στη σημερινή τοποθεσία του χωριού, κατοίκους του Σκαφιδιού, πετώντας πέτρες απειλώντας, φωνάζοντας. Έτσι οι Σκαφιδιώτες (οι από κάτω όπως τους έλεγαν) αναγκάστηκαν να ανέβουν επάνω (στο λόφο).

Ο Πύργος με πολιούχο τον Άη Γιώργη, Βυζαντινή εκκλησία, με όμορφες τοιχογραφίες (όσες βέβαια έχουν απομείνει από την αλόγιστη χρήση ασβέστη), έχει και άλλα εκκλησάκια ανάμεσα στα σπίτια, που μερικά μάλιστα δύσκολα διακρίνονται, γιατί είναι μικρά και σχεδόν όμοια με τα σπίτια, εξωτερικά. Τα εκκλησάκια είναι ο Άη Στράτηγας, ο Άη Σπυρίδωνας, η Κοίμηση της Θεοτόκου (Παναγίτσα), τα Εισόδια της Θεοτόκου (με καμπαναριό Γοτθικού ρυθμού), ο Προφήτης Ηλίας, στην καρδιά του χωριού και όχι σε κάποιο λόφο ή βουνό όπως το θέλει η παράδοση.

Ρίγκλια: Αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Λεύκτρου, με τους οικισμούς Ελαιχώρι, Άνω και Κάτω Ρίγκλια και βρίσκεται μετά τη Στούπα και αριστερά του δρόμου προς Αρεόπολη.

Η περιοχή κατοικήθηκε περί το 1800 από τις οικογένειες των Γεννηματέων, Χρηστέων και Κυβελέων και το χωριό πήρε τη σημερινή του μορφή, μετά τη δημιουργία του Ι.Ν. της Παναγίας, από Ιερομόναχο που ήλθε από το Άγιο Όρος.

Οι τρεις οικισμοί είναι κτισμένοι σε μια στενή λωρίδα γης ανάμεσα σε δύο χειμάρρους που ξεκινούν από τα βουνά της Μηλέας και καταλήγουν στην όμορφη αμμουδιά Πανταζί.

Στα Ρίγκλια συναντάμε το ναό του Αγίου Γεωργίου με αξιόλογο καμπαναριό, την Αγία Παρασκευή σε σπήλαιο με μικρό καμπαναριό, τους Αγίους Αποστόλους και

το Σωτήρα, ενώ διατηρούνται ορισμένα προεπαναστατικά κτίσματα και δροσερές κρήνες.

Σαϊδώνα: Η Σαϊδώνα είναι ένα όμορφο ορεινό χωριό κτισμένο στη πλαγιά του Ταυγέτου, σε υψόμετρο 620 μ., 6 χλμ. ΝΑ της Καρδαμύλης και 20 λεπτά από τη παραλιακή Στούπα.

Είναι ένα χωριό με στενά δρομάκια, τεράστιες βελανιδιές, νερά και την απλότητα των ανθρώπων, που συμβάλλουν στην ηρεμία που νοιώθεις περπατώντας στα καλντερίμια του με τα παλιά πέτρινα σπίτια.

Σήμερα η Σαϊδώνα παράγει το 30% του συνολικού βιολογικού ελαιόλαδου του προγράμματος της βιολογικής καλλιέργειας της ελιάς. Υπάρχει ένα καινούργιο ελαιοτριβείο για τις ελιές και το σπουδαιότερο υπάρχει περιβαλλοντολογική αρμονία.

Στη Σαϊδώνα διακρίνουμε το πολεμόπυργο του καπετάν Κιτρινιάρη, το σταυρεπίστεγο Βυζαντινό Ναό του Ταξιάρχη (13^{ος} αι.) και του Αγίου Νικολάου (1830), καθώς και τα Μοναστήρια Σαμουήλ και Βαϊδενίτσα.

Τραχήλα: Γραφικό ψαροχώρι με αρχαιοπρεπές όνομα που οφείλετε στην αρχιτεκτονική του εδάφους, αφού ολόκληρο το χωριό είναι κτισμένο πάνω σε σπηλιές. Η συνεχής διάβρωση του υπεδάφους από τη θάλασσα, που τους χειμερινούς μήνες με την έντονη θαλασσοταραχή διεισδύει στις σπηλιές που βρίσκονται κάτω από το παραλιακό δρόμο, αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για την ασφάλεια των σπιτιών.

Ήταν επίνειο της Λαγκάδας και αναπτύχθηκε κυρίως μετά το 19^ο αιώνα. Υπήρξε η βάση του διαμετακομιστικού εμπορίου με τα ορεινά χωριά και θαλάσσιος συγκοινωνιακός κόμβος. Ο δρόμος που συνδέει το χωριό με τα άλλα Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου Λεύκτρου κατασκευάστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1970.

Στις βόρειες πλευρές των απόκρημνων βράχων στο δρόμο πριν από τη Τραχήλα συναντάμε σπηλιές – καταφύγια που προστάτευαν τους κατοίκους από πειρατικές επιδρομές. Άλλο ένα αξιοθέατο, αλλά ανεκμετάλλευτο σπήλαιο της Μάνης είναι το τριόροφο της Τραχήλας.

Ζωντανή είναι η παρουσία του Εξωραϊστικού - Πολιτιστικού Συλλόγου Τραχηλιωτών που έχει στελεχωθεί από τη νεώτερη γενιά. Δραστηριοποιείται στην εξύψωση του βιοτικού, πολιτιστικού και πνευματικού επιπέδου των συγχωριανών τους.

Δείγματα των σημαντικών δραστηριοτήτων του η αναπαλαίωση του Παλιού Δημοτικού Σχολείου (που χρονολογείται γύρω στα μέσα του 19ου αιώνα), με δικά του χρήματα και δικό του κόπο, με σκοπό να γίνει Πολιτιστικό - Μορφωτικό Κέντρο και οι πολιτιστικές - λαογραφικές εκδηλώσεις που διοργανώνει κάθε καλοκαίρι προβάλλοντας ήθη και έθιμα, διατηρώντας τις τοπικές και θρησκευτικές παραδόσεις.

Τσέρια: Ορεινός οικισμός (υψ. 600-750 μ.), έδρα του ομώνυμου Δημοτικού διαμερίσματος, που περιλαμβάνει τους οικισμούς Άνω και Κάτω Τσέρια, Γιατρέϊκα, Ζαχαριά (Λιμπόχοβα), Καταφύγιο (Κοψολεμέϊκα), Λεφτίνι και Πεδινό (Κουτσιμαρέϊκα).

Βρίσκεται στη πλαγιά του Ταυγέτου, πάνω από τη Καρδαμύλη και δίκαια ονομάζεται μπαλκόνι της Μάνης, λόγω της εκπληκτικής θέας που προσφέρει.

Το όνομα Τσέρια προήλθε από τη λέξη Κέρια (με τσιτακισμό του γράμματος “Κ” που προφέρετε “ΤΣ”) ή από τις πολλές τσερατσιές (χαρουπιές) που έχει η περιοχή. Υπόψη ότι το αρχαίο «κεράτιον», με τσιτακισμό, τσεράτσι σημαίνει χαρούπι, ξυλοκέρατο. Άλλη άποψη είναι ότι η λέξη είναι Σλάβικη και σημαίνει πετρώδη τόπο.

Το όνομα Γιατρέϊκα προήλθε από τους πρώτους κατοίκους του οικισμού, που φαίνεται ότι ήταν απόγονοι της οικογένειας των Μεδίκων-Γιατριάνων (Ιατρών).

Η πρώτη αναφορά για τα Τσέρια βρίσκεται σε κατάλογο του 1618. Στη κατάσταση που έδωσε ο Πέτρος Μέδικος το 1645, με τους ενόπλους που μπορούσαν να διαθέσουν τα χωριά σε πιθανή επανάσταση, τα Τσέρια αναφέρονται ως CERIA DI ADRUVISTA 10. Απαντάται στο περιηγητικό κείμενο του Τούρκου Evlia Celebi το 1670, στο ποίημα του Νηφάκη κλπ.

Στην απογραφή GRIMANI το 1700, περιλαμβάνονται τα Τσέρια με 11 οικογένειες, αποτελούμενες από 49 άτομα, ενώ το 1908-1916 κατοικούσαν, συνολικά σε όλους τους οικισμούς 617 άτομα και 255 το 1971.

Ο αρχαιότερος από τους οικισμούς είναι το Λεφτίνι, που εμφανίζεται για πρώτη φορά σε πηγή το 1480, ως castello Lestini και casale Leftini. Ο αρχικός οικισμός καταστράφηκε μάλλον από ελονοσία και ο οικισμός μεταφέρθηκε 700 περίπου μέτρα νοτιότερα, όπου και σήμερα.

Στις αρχές του 17^{ου} αιώνα η περιφέρεια της Ανδρούβιστας εμφανίζεται με 10 οικισμούς και 430 οικογένειες συνολικά. Έξι από τους οικισμούς βρίσκονταν στα ενδότερα, συσπειρωμένοι σε δυο ομάδες στις δυο πλευρές της μεγάλης και απόκρημνης χαράδρας Τροσκονά (Βυρός), που συναποτελούσαν το κεντρικό σύνθετο σχηματισμό Χώρα Ανδρούβιστας και Τσέρια. Οι άλλοι 4 μεμονωμένοι οικισμοί βρίσκονταν προς τα δυτικά, σε πιο ομαλό τμήμα και είχαν δικούς τους άρχοντες, ανεξάρτητους από τον άρχοντα της Ανδρούβιστας.

Προς τα τέλη του ίδιου αιώνα άρχισαν να γίνονται οι διάφοροι άλλοι οικισμοί, κυρίως από τη περιοχή της Ανδρούβιστας (Εξωχώρι).

Τα Τσέρια ήταν πασίγνωστο χωριό για τους καλούς χτιστάδες και πετροπελεκητές που είχε, ενώ ακόμα και σήμερα σε κοντινές θέσεις, διακρίνονται τα σημεία εξόρυξης της πέτρας και της τίκλας, που τη χρησιμοποιούσαν για τις στέγες των οικοδομημάτων, όπως και κρυσταλλικός σχιστόλιθος, που είναι ιδανικός ως ακόνι για τρόχισμα εργαλείων.

Στον οικισμό Λιμπόχοβα (Ζαχαριάς), βρίσκεται ο αναπαλαιωμένος πύργος του Κουκέα (ιδιοκτησίας του κ. Σταυριανού Κατσιρέα, Ζωγράφου), όπου δολοφονήθηκε ο καπετάν Ζαχαριάς που ήταν κουμπάρος με το Κουκέα.

Ανατολικά βρίσκεται το εκπληκτικό φαράγγι του Βυρού, μήκους 19 χλμ., στο οποίο η πρόσβαση γίνεται με φιδωτό πέτρινο μονοπάτι (Λιούτη), στο τέλος του οποίου, στη θέση Λιμπί, βρίσκονται οι στέρνες (γούρνες) που γέμιζαν από το νερό του Βυρού και στις οποίες οι κάτοικοι έπλεναν τα χοντρόρουχα.

Στα Τσέρια συναντάμε το ναό του Ταξιάρχη αρχιτεκτονημένο από κάποιο Μητροδημητράκη το 1836, με εξαίρετο καμπαναριό που έφτιαξε ο Παναγιώτης Καραμανέας το 1844 και ξυλόγλυπτο τέμπλο. Το καμπαναριό ήταν 2 μ. ψηλότερο από το σημερινό, αλλά το έριξε κεραυνός το 1890 και για καλύτερη ευστάθεια κτίσθηκε μικρότερο, από το Πέτρο Λαλέα και υπό την εποπτεία του υπέργηρου Π. Καραμανέα.

Άλλες αξιόλογες εκκλησίες είναι η Παναγία η Ευαγγελίστρια, στα Κουτσιμαρέϊκα ο Άγιος Πέτρος στο Καταφύγι, ο Άη Γιώργης στο Λεφτίνι, ο Άη Νικόλας, η Παναγία και τα Εισόδια στη Λιμπόχοβα, ενώ διάσπαρτα μονοκάμαρα εκκλησάκια βρίσκουμε σε όλη τη περιοχή, όπως της Αγίας Μαντρόνας.

Ο ποιητής Νηφάκος γράφει για τα χωριά της περιοχής:

«Τα Τζέρια και οι Κάλυβες, Ξεχώρι, Σκαρδαμούλα,

Προάστειον και Λιασίνοβα και η Σαϊδόνα, ούλα.

Αυτά και η Ανδρούβιστα και όλα τα πουλία

Εις την ποδέαν βρίσκονται του Μακρυνού Ηλία...».

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΜΑΝΗΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΠΟΛΛΩΝ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Αβία Μεσσηνίας 24016
Τηλέφωνο	2721058457
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ	
Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Αβία Μεσσηνίας 24016
Τηλέφωνο	2721058072
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΜΕΓΑΛΗ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑ	
Κατηγορία	4 αστέρων
Διεύθυνση	Μεγάλη Μαντίνεια Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721058158
e-mail	petroyia@otenet
Δικτυακός Τόπος	-
Λειτουργεί από το 2000 και βρίσκεται στην Μ.Μαντίνεια Μεσσηνίας. Είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. και παρέχει τηλεόραση και κλιματισμό. Επιτρέπονται τα κατοικίδια και λειτουργεί όλο το έτος.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΠΟΛΑ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Αρχοντικό Μεσσηνίας

Τηλέφωνο	2721058400
FAX	2721058400
e-mail	info@traditionalhomes.gr
Δικτυακός Τόπος	http //www.traditionalhomes.gr
<p>Οι ξενώνες «ΠΟΛΑ Α.Ε.» είναι δυναμικότητας 19 κλινών. Διαθέτει 10 δωμάτια μονόκλινα, δίκλινα και studios. Είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. και λειτουργεί όλο το χρόνο. Κοντά στις ακρογιαλιές της Αβίας έχουμε χτίσει τα πέτρινα σπίτια μας με όλες τις ανέσεις Πισίνα, πάρκινγκ, καταπράσινοι κήποι, αυτόματες πύλες και υπέροχη θέα σε βουνά και θάλασσα.</p>	

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ANNISKA	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Καρδαμύλη 24022
Τηλέφωνο	2721073000
FAX	2721073000
e-mail	anniska@otenet.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.anniska.gr
<p>Το ξενοδοχείο ANNISKA μπορεί να σας προσφέρει όλες τις ανέσεις που επιθυμείτε σε συνδυασμό με τη θέα στο Μεσσηνιακό κόλπο. Εδώ μπορείτε να απολαύσετε τις διακοπές σας ευχάριστα ενώ η φιλοξενία που θα δεχθείτε από την οικογένεια Παλιατσέα θα σας συναρπάσει. Διαθέτει 22 δωμάτια και studios που όλα έχουν θέα την θάλασσα και τον Ταΰγετο. Τα δωμάτια διαθέτουν έπιπλα, τηλέφωνο, τηλεόραση, κλιματιστικό και πλήρως εξοπλισμένη κουζίνα.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ANNISKA ΛΙΑΚΩΤΟ	

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Καρδαμύλη Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721073000
FAX	2721073000
<p>Το ξενοδοχείο ΛΙΑΚΩΤΟ βρίσκεται κοντά στο ξενοδοχείο ΑΝΝΙΣΚΑ στην Καρδαμύλη και διαθέτει studios και δυο δωμάτια. Οι εγκαταστάσεις διαθέτουν κλιματιστικό, τηλέφωνο, τηλεόραση, εξοπλισμένη κουζίνα και μπάνιο.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ GEORGE'S ESTATE VILLAS	
Κατηγορία	4 αστέρων
Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721064010
FAX	2721064030
e-mail	marykonsta@hotmail.com
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ LEFKTRON	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2721077322, 2721077444
FAX	2721077700
e-mail	info@lefktron-hotel.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.lefktron-hotel.gr
<p>Το Λεύκτρον βρίσκεται στο χωριό Στούπα, 45km από την πόλη της Καλαμάτας, 50km από το αεροδρόμιο και 80m από την παραλία της Στούπας. Διαθέτει 32 δωμάτια (61 κλίνες) με κλιματισμό (ψύξη-θέρμανση), WC, ντους,</p>	

τηλέφωνο, ψυγείο, μουσική, βεράντα με θέα τη θάλασσα ή τον κήπο και ευρύχωρο πάρκινγκ. Στο Λεύκτρον μπορείτε να απολαύσετε το πρωινό σας σε έναν από τους δύο κήπους ή στην αίθουσα πρωινού. Μπορείτε επίσης να κολυμπήσετε στην πισίνα και να δροσιστείτε στο μπαρ της πισίνας.

Επίσης, μην παραλείψετε να επισκεφθείτε το σαλόνι και το bar του ξενοδοχείου ξεκινώντας με καφέ από το απόγευμα και συνεχίζοντας με ποτό μέχρι το βράδυ.

Όλοι οι κοινόχρηστοι χώροι του ξενοδοχείου κλιματίζονται. Επιπλέον, στο σαλόνι και στο bar του ξενοδοχείου μπορείτε να παρακολουθήσετε τα αγαπημένα σας

δορυφορικά προγράμματα. Λειτουργεί από Μάιο έως Οκτώβριο και είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ.	
OLYMPIAVILLAS	
Διεύθυνση	Στούπα, Μεσσηνίας 24024
Τηλέφωνο	2721077154
FAX	2721077102
e-mail	info@olympia-villas.gr
Δικτυακό τόπο	http://www.olympia-villa.gr
Στην καρδιά της Μεσσηνιακής Μάνης και σε απόσταση 3 λεπτών από τις πανέμορφες παραλίες της Στούπας, μέσα σε ένα καταπράσινο τοπίο βρίσκεται το πολυτελές συγκρότημα πέτρινων κατοικιών OLYMPIAVILLAS. Πρόκειται για 7 ανεξάρτητες και πλήρως εξοπλισμένες πέτρινες βίλες όπου η καθεμιά διαθέτει πλήρη εξοπλισμό, τζάκι, ιδιωτική πισίνα, κλιματισμό και καταπράσινο κήπο.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ VILLAKOSTA	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721078311
FAX	2721078311
Διαθέτει 15 studios και 8 μαζονέτες. Εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. παρέχει τηλεόραση, κλιματισμό, πλήρης κουζίνα και χρηματοκιβώτιο. Λειτουργεί από τον Απρίλιο έως τον Νοέμβριο. Έχει κοινόχρηστη τουαλέτα και ειδικές ράμπες για τα άτομα με ειδικές ικανότητες.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΙΟΛΟΣ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας

Τηλέφωνο	2721064830
FAX	2721064835
e-mail	aiolos@messinia.net.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.aiolosrooms.gr
<p>Στη Στούπα, μέρος ρομαντικό και γραφικό, εκεί που η ειρηνοφόρα ελιά, συναντά το γαλάζιο του Μεσσηνιακού κόλπου βρίσκονται τα ενοικιαζόμενα διαμερίσματα «ΑΙΟΛΟΣ». Πολύ κοντά στον κεντρικό δρόμο και μέσα σε ένα καταπράσινο χώρο, με διέξοδο σε μια από τις ομορφότερες παραλίες της Στούπας τα ενοικιαζόμενα διαμερίσματα «ΑΙΟΛΟΣ» χαρίζουν μοναδικές στιγμές ξεκούρασης και ηρεμίας. Διαθέτουν ευρύχωρα διαμερίσματα 40τ.μ και 50 τ.μ. με σύγχρονες ανέσεις (TV, aircondition, 24ωρο room – service κ.α.) και θεά στα πρασινογάλαζα νερά του Μεσσηνιακού κόλπου. Και όλα αυτά σε τιμές προσιτές. Ένα ζεστό καλωσόρισμα σας περιμένει στο παραδοσιακά διαμορφωμένο χώρο του Ξενοδοχείου. Αρχίστε την μέρα σας στο Café δίπλα στην πισίνα όπου θα συνδυάσετε την επαγγελματική ή φιλική σας συνάντηση μέσα σε ατμόσφαιρα εξοχής. Τα ενοικιαζόμενα διαμερίσματα «ΑΙΟΛΟΣ» διαθέτουν τη μεγαλύτερη πισίνα της περιοχής ενώ οι μικροί</p>	

μας φίλοι μπορούν να κολυμπήσουν ξέγνοιαστοι στην παιδική πισίνα του ξενοδοχείου.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΙΧΜΑΙΑ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721077464
FAX	2721077614
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΒΑΡΔΙΑ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Καρδαμύλη Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2721073513, 2721073778, 2721073777
FAX	2721073156
e-mail	info@vardia-hotel.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.vardia-hotel.gr
Βρίσκεται χτισμένο κάτω από την παλιά πόλη της Καρδαμύλης της Μεσσηνιακής Μάνης. Σε ένα από τα 18 διαμερίσματά μας μπορείτε να απολαύσετε την καταπληκτική θέα. Όλα τα δωμάτια είναι ευρύχωρα και άνετα, διαθέτουν κλιματισμό, πλήρως εξοπλισμένη κουζίνα, τηλεόραση και τηλέφωνο. Μπορείτε να απολαύσετε ευχάριστες στιγμές στον καταπράσινο κήπο μας απολαμβάνοντας τον καφέ ή το πρωινό σας.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΕΣΠΕΡΙΔΕΣ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Καρδαμύλη Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721073173
FAX	2721073176

e-mail	info@hotelsperides.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.hotelesperides.gr
	
<p>Το συγκρότημα Εσπερίδες, με την απλή αρχιτεκτονική του, στολίζει, κι αυτό, το Μανιάτικο τοπίο και σας προσφέρει σύγχρονες ανέσεις σε ένα γραφικό, παραδοσιακό περιβάλλον. Μικρό και άνετο συγκρότημα τριών παραδοσιακών κτιρίων, αποτελείται από 19 ευρύχωρα και πεντακάθαρα διαμερίσματα χτισμένα γύρω από έναν παραδεισένιο κήπο γεμάτο δέντρα και λουλούδια... Λειτουργεί από 01-05 έως 31-10.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΘΕΑΝΩ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721078056
FAX	2721078135
e-mail	orion.oe@mail.gr
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΘΕΑΝΩ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Καρδαμύλη Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2721025015, 2721073131, 2721073134
FAX	2721073135
e-mail	info@kalamitsi-hotel.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.kalamitsi-hotel.gr
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΑΛΑΜΙΤΣΙ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Καρδαμύλη Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2721073131, 2721073134, 2721073222
FAX	2721073135
e-mail	info@kalamitsi-hotel.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.kalamitsi-hotel.gr

Το **ΚΑΛΑΜΙΤΣΙ** είναι ένα ήσυχο αραξοβόλι, 38 χλμ. από την Καλαμάτα, ένα μέρος που σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις προσδοκίες μας, για να ικανοποιεί τις αισθήσεις και να εξυψώνει το πνεύμα. Αυτή η σκέψη στάθηκε αφορμή της δημιουργίας του. Χτισμένο με παραδοσιακό μανιάτικο τρόπο σε απόσταση χιλίων μέτρων περίπου από την αρχαία Καρδαμύλη, πάνω σε βουνοπλαγιά που κατηφορίζει σε ιδιωτικό κόλπο ανάμεσα σε ελαιόδεντρα, εναρμονίζεται απόλυτα με την ομορφιά που η φύση έχει απλόχερα σκορπίσει γύρω του.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΑΡΔΑΜΥΛΗ BEACH

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Καρδαμύλη Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2721073183, 2721073180-3
FAX	2721073184
e-mail	axem@kal.forthnet.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.kardamili-greece.com

Το ξενοδοχείο Καρδαμύλη Beach έχει πολλά πλεονεκτήματα ένα από αυτά είναι η ευρύχωρη και καθαρή πισίνα που διαθέτει, αλλά αν προτιμάτε τη θάλασσα βρίσκεται σε ελάχιστα μέτρα από το ξενοδοχείο. Διαθέτει μπαρ και ευρύχωρο πάρκινγκ. Με τις ανέσεις του είναι ιδανικό για οικογένειες ή γκρουπ

ατόμων για να περάσουν ευχάριστα τις διακοπές τους.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΑΣΤΡΟ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας 24022
Τηλέφωνο	2721064080, 2721064090
FAX	2721088151
e-mail	kastro@web-greece.gr
Δικτυακό τόπο	http: //www.hotel-kastro.gr
<p>Το KASTRO HOTEL σας καλωσορίζουν και σας υπόσχονται την καλύτερη εξυπηρέτηση έτσι ώστε να έχετε αξέχαστες διακοπές με θέα τη καταγάλανη θάλασσα και την αμμόδη παραλία της Στούπας, στη Μεσσηνιακή Μάνη.</p> <p>Σας ευχαριστούμε για την προτίμηση σας και θα φανούμε αντάξιοι των προσδοκιών σας.</p> <p>Το KASTRO HOTEL σας παρέχει όλες τις σύγχρονες ανέσεις που θα κάνουν πιο εύκολη τη διαμονή σας. Αποτελείται από 8 δίκλινα, 3 τρίκλινα και 1 μονόκλινοδωμάτιο.</p>	

<p>Τα δωμάτια μας είναι δίπλα στη θάλασσα με κλιματισμό, τηλέφωνο, χρηματοκιβώτιο, mini bar, τηλεόραση και γκαρά. Το ξενοδοχείο μας διαθέτει εστιατόριο που μπορείτε να απολαύσετε το πρωινό σας όπως και όλα τα γεύματά σας.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721077538, 2721077565
FAX	2721077660
e-mail	apartkle@otenet.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.kleopatra.gr
<p>Τα Διαμερίσματα "ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ" συνδυάζουν αρμονικά τη μοναδική ομορφιά του Μανιάτικου τοπίου με την αρχιτεκτονική τους διαμόρφωση. Είναι ένα όμορφο κτίριο, 6 τετράκλιων και 4 δίκλιων διαμερισμάτων πλήρως εξοπλισμένα με τις απαιτήσεις της σύγχρονης ζωής. Τα διαμερίσματα είναι άνετα με σύγχρονη κουζίνα, τηλεόραση, αυτόνομο κλιματισμό, τηλέφωνο (με δυνατότητα σύνδεσης στο internet), μεγάλα μπαλκόνια με θέα στον υπέροχο κήπο με σιντριβάνι. Λειτουργεί όλο το έτος.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ	
Κατηγορία	3 αστέρων

Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721064820
FAX	2721064822
e-mail	gmhotel@otenet.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.gmkhotel.gr
<p>Το ξενοδοχείο “Κολοκοτρώνης” βρίσκεται στην Στούπα της Μεσσηνιακής Μάνης, μόλις μια ώρα Νότια της Καλαμάτας. Αμφιθεατρικά χτισμένο, προσφέρει υπέροχη θέα της γύρω περιοχής και της θάλασσας. Η τοποθεσία του εξασφαλίζει ηρεμία και ησυχία στους επισκέπτες και παράλληλα παρέχει άμεση πρόσβαση στην παραλία και το χωριό (μόλις 5 λεπτά με τα πόδια). Το ξενοδοχείο αποτελείται από πέτρινα αυτόνομα σπίτια, δυάρια και γκαρσονιέρες, περιτριγυρισμένα από πράσινο και όμορφα πλακόστρωτα καλντερίμια. Το κάθε σπίτι διαθέτει πλήρως εξοπλισμένη κουζίνα, τηλέφωνο, δορυφορική τηλεόραση, σύστημα κλιματισμού.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΜΑΪΣΤΡΕΛΙ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας 24022
Τηλέφωνο	2721077595
FAX	2721077890
e-mail	maistrel@otenet.gr
Εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ., λειτουργεί από τον Μάιο έως τον Οκτώβριο. Παρέχει τηλεόραση, κλιματισμό, πλήρη κουζίνα, μπαρ και πάρκινγκ.	

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΝΟΤΟΣ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Καρδαμύλη 24022
Τηλέφωνο	2721073730
FAX	2721064130
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΑΣ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Καρδαμύλη Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721073366
FAX	2721073660
Λειτουργεί από το 1988 με 17 δωμάτια τα οποία διαθέτουν κλιματισμό και ψυγείο Επίσης, στους χώρους υπάρχει κήπος και πάρκινγκ. Είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΡΕΜΒΗ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721077720
FAX	2721062174
e-mail	Afentakis@hol.gr
Διαθέτει 28 δωμάτια με τηλεόραση, κλιματισμό, ψυγείο, κουζίνα και μουσική. Λειτουργεί από 1-05 έως 30-10 και είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΣΤΟΥΠΑ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Στούπα Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2721077308
FAX	2721077568

ΤΑΥΓΕΤΟΣ

« Ο ΤΡΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΜΩΡΗΑ »

Ο Ταϋγετος είναι το ψηλότερο και σημαντικότερο βουνό, όχι μόνο της Μεσσηνίας αλλά και όλης της Πελοποννήσου. Επιβλητικός και εμβληματικός, ο Ταϋγετος δεσπόζει στον ορίζοντα της Καλαμάτας και ολόκληρης της μεσσηνιακής Μάνης.

Εκπληκτικής τέχνης λιθόστρωτα συνδέουν τους οικισμούς στους πρόποδες του βουνού. Μεγάλο μέρος από τα καλντερίμια που αποτελούσαν το διασυνδεδετικό δίκτυο των οικισμών και των μοναστηριών γύρω από την Καρδαμύλη (προς Αγία Σοφία, Πετροβούνι, Εξωχώρι, Τσέρια, Πραστείο και τις μονές Λυκακίο και Σωτήρος) περισώθηκαν κατά τη διάνοιξη του οδικού δικτύου και διατηρούνται σε καλή κατάσταση. Βορειότερα, ανάμεσα στα Σωτηριάνικα και τα Αλτομιρά ξεδιπλώνονται τα 75 καλοχαραγμένα καγκέλια του εντυπωσιακότερου μονοπατιού της περιοχής, του επονομαζόμενου Μπίλιοβου.

Ψηλότερα, ο Ταϋγετος είναι κατοστράχαλος και δύσβατος. Οι μόνοι άξονες προσέγγισής του είναι τα φαράγγια του Βυρού και της Κοσκάρakas. Ανηφορίζοντας το αρχαίο μονοπάτι του Βυρού θα φτάσουμε βαθιά στο βουνό, στο υπέροχο δάσος της Βασιλικής που όπως και τα άλλα ορεινά δάση του Ταυγέτου αποτελείται από αμιγείς και μεικτές συστάδες ελάτου και μαυρόπευκου. Και τα δύο αυτά είδη βρίσκονται εδώ στο νοτιότερο σημείο της εξάπλωσής τους.

Περιπλανηθείτε καλοκαίρι στις πετροπλαγιές και τους λιθώνες της αλπικής ζώνης του βουνού για να απαντήσετε τα διάσημα ενδημικά φυτά του Ταυγέτου. Η πιο συγκλονιστική εμπειρία του Ταυγέτου είναι αναμφίβολα η διάσχιση της μακριάς και στενής σαν ξυράφι κορυφογραμμής του που μετεωρίζεται ανάμεσα στη Μεσσηνία και τη Λακωνία κι ανάμεσα στη γη και τον ουρανό.

Κατάκορφα στον Ταϋγετο είναι ο Αϊ-Λιας, όπου την παραμονή της γιορτής του γίνεται υπαίθρια ολονυχτία.

Η ΧΛΩΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΑΥΓΕΤΟΥ

Περισσότερα από 700 είδη φυτών συνθέτουν τη σπάνια βλάστηση του Ταύγετου, παρά τη σοβαρή καταστροφή που έχει υποστεί από τις πυρκαγιές που έχουν ξεσπάσει κατά καιρούς. Στον Ταύγετο φυτρώνουν 28 τοπικά ενδημικά φυτά, 11 ενδημικά που συναντώνται σε ένα ακόμη βουνό και 120 ενδημικά που υπάρχουν στα Ελληνικά βουνά.

Η ΠΑΝΙΔΑ ΤΟΥ ΤΑΥΓΕΤΟΥ

Ο Ταύγετος εξακολουθεί και σήμερα να είναι ένα σπάνιο οικοσύστημα και να αποτελεί " καταφύγιο" σημαντικού αριθμού άγριων ζώων και πουλιών, παρά την υποβάθμιση από την ανθρώπινη δραστηριότητα.

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ-ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΤΑΥΓΕΤΟΥ

Η πεζοπορία αποτελεί μια φυσική άσκηση αλλά και μια ευκαιρία για άμεση επαφή του ανθρώπου με τη φύση. Περπατώντας σε ξεχασμένα μονοπάτια και σε παλιούς δρόμους ο πεζοπόρος μπορεί να απολαύσει την ομορφιά της φύσης, να έρθει σε επαφή με τους ανθρώπους της υπαίθρου, να δει από κοντά μοναστήρια, εκκλησιές, νερόμυλους, πέτρινα αλώνια, γεφύρια κ.ά. Σε κάθε εποχή του έτους ο περιηγητής μπορεί να απολαύσει και κάτι το διαφορετικό. Παρακάτω προτείνονται κάποιες διαδρομές που θεωρούμε ότι θα ανταμείψουν τον περιηγητή.

1. Κ. Σέλιτσα – Π. Σέλιτσα – Προφήτης Ηλίας

Στο δρόμο από Καλαμάτα προς Μάνη και σε απόσταση 7 χιλ. βρίσκουμε το χωριό Κ.Σέλιτσα (Βέργα). Εκεί, μετά τα τελευταία σπίτια, υπάρχει ένα πέτρινο μονοπάτι το οποίο οδηγεί στα δυτικά του βουνού. Προσπερνώντας ένα ξωκλήσι, συναντάμε το χωριό Πάνω Σέλιτσα. Εδώ υπάρχει πηγή από την οποία μπορούμε να πάρουμε νερό για να συνεχίσουμε τη διαδρομή μας. Στην συνέχεια παίρνοντας το μονοπάτι που υπάρχει κοντά στα τελευταία σπίτια του

χωριού φθάνουμε στα πρώτα καταπράσινα έλατα. Μπροστά μας απλώνεται μια καταπληκτική θέα στον Μεσσηνιακό κόλπο. Αν συνεχίσουμε το δρόμο μας θα φτάσουμε στις Πόρτες και από εκεί με το μονοπάτι που υπάρχει οδηγούμαστε στο δασωμένο μέρος του βουνού.

Στη συνέχεια στρίβουμε νότια και ακολουθώντας το μονοπάτι, που σε κάποιο σημείο συναντά ένα δασικό δρόμο, οδηγούμαστε στον Προφήτη Ηλία. Πιο νότια υπάρχει η θέση «Μπαλκόνι», από όπου μπορούμε να δούμε τις κορυφογραμμές του Ταυγέτου που καταλήγουν στον κόλπο της Μεσσηνίας.

2. Προφήτης Ηλίας-Κορυφή Αγίου Γεωργίου-Αγία Τριάδα

Από την εκκλησία του προφήτη Ηλία περπατάμε βορειοανατολικά στο δασικό δρόμο.

Συναντάμε ένα μονοπάτι το οποίο μετά μας οδηγεί στην κορυφή του βουνού Καλάθι. Αν μετά κατεβούμε ανατολικά φθάνουμε στον Άγιο Γεώργιο. Παίρνοντας το δασικό δρόμο που μας οδηγεί στην Πάνω Σέλιτσα φθάνουμε σε ένα οροπέδιο. Ακολουθώντας την δασωμένη πλαγιά ανατολικά και βαδίζοντας σε ένα γιδόστρατο που περνάει από μια πηγή και ένα παλαιό κτίριο φθάνουμε κατηφορικά στο μοναστήρι της Αγίας Τριάδας. Εδώ μπορούμε από μια πηγή να πάρουμε νερό ενώ παράλληλα μπορούμε και να επιστρέψουμε στην Καλαμάτα μέσα από το χωριό Ελαιοχώρι.

3. Σωτηριανικά – Μπίλιοβος – Αλτομίρα – Κοσκάρακα - Σάντοβα

Θεωρείται η πιο όμορφη διαδρομή της περιοχής της Καλαμάτας. Στο δρόμο από Καλαμάτα προς Μάνη και σε απόσταση 14 χιλιομέτρων βρίσκουμε το χωριό Σωτηριανικά. Περνώντας από το γεφύρι του χωριού συναντάμε ένα δασικό δρόμο που μας οδηγεί στην αρχή του ονομαστού Μπίλιοβου, ενός από τα καλύτερα διατηρητέα καλντερίμια με τις 75 στροφές. Περπατώντας την ανηφόρα του καλντεριμιού συναντάμε το έρημο σήμερα χωριό Αλτομιρά. Οι πηγές που βρίσκονται εδώ μας δίνουν την δυνατότητα να ξεδιψάσουμε και να γεμίσουμε τα παγούρια μας με νερό. Διασχίζουμε το χωριό και συναντάμε μία παραδοσιακή στάνη όπου βρίσκουμε ένα κατηφορικό μονοπάτι το οποίο οδηγεί στο φαράγγι του Ριντόμου. Κατηφορίζοντας τη δεξιά πλευρά βαδίζουμε πάνω στις κροκάλες και ύστερα μπροστά μας εμφανίζεται το παλιό γεφύρι του Κάμπου. Αν συνεχίσουμε στο ρέμα για Κοσκάρακα και

Σάντοβα φθάνουμε στο παλιό γεφύρι της Κοσκάρακας, το οποίο βρίσκεται κάτω από τη γέφυρα από την οποία διέρχεται ο δρόμος Καλαμάτας - Καρδαμύλης. Αν συνεχίσουμε τις κροκάλες τότε θα βρεθούμε για μια βουτιά στην παραλία της Σάντοβας. Εδώ μπορούμε να καθίσουμε στα αναψυκτήρια ή στο εστιατόριο που υπάρχουν στη περιοχή.

4. Λανού Χάνι – Ιερή Μονή Βελανιδιάς – Καλαμάτα

Από το 180 χιλιόμετρο του εθνικού δρόμου Καλαμάτας-Σπάρτης οδηγούμαστε στο χωριό Νέδουσα. Αφού περάσουμε ένα γεφύρι, όπου το σημείο διάβασης ονομάζεται Λαγού Χάνι, ξεκινάει ένας δασικός δρόμος ο οποίος οδηγεί στη Λιμνατίδα. Εδώ υπάρχει ένα μονοπάτι ενώ απέναντι είναι ο εθνικός δρόμος Καλαμάτας Σπάρτης που ανεβαίνει τον Ταΰγετο. Το χαραγμένο αυτό μονοπάτι στο ψηλότερο σημείο του χαρακτηρίζεται από μια ημικυκλική τροχιά που μας δίνει την εντύπωση ότι διαγράφουμε άλλη διαδρομή αλλά λίγο αργότερα βλέπουμε και πάλι τον ποταμό Νέδοντα. Περπατάμε και προσπερνώντας μια σάνη είμαστε κοντά στο μοναστήρι της Βελανιδιάς. Αν συνεχίσουμε στο μονοπάτι που διακόπτεται από δρόμους φτάνουμε στη νέα αγορά και στο ΚΤΕΛ Καλαμάτας.

Μια παραλλαγή της διαδρομής αυτής είναι, να κινηθούμε από το Λαγού χάνι στην αντιθετη κατεύθυνση και να πάρουμε το δασικό δρόμο προς το χωριό Αλαγονία. Περπατώντας κοντά στην κοίτη του ποταμού Νέδοντα συναντάμε ένα εκκλησάκι και στη συνέχεια ένα μονοπάτι. Εδώ μπορούμε να μείνουμε έκπληκτοι από το τοπίο καθώς το μονοπάτι περνάει πάνω από τέσσερα πέτρινα γεφύρια. Ανηφορίζοντας το μονοπάτι οδηγούμαστε στα πρώτα σπίτια της Αλαγονίας.

5. Π. Καρβέλι-Λαδά-Τουριστικό Περίπτερο

Ταΰγέτου

13 χιλιόμετρα έξω από την Καλαμάτα παίρνουμε το δρόμο που μας οδηγεί στο χωριό Πάνω Καρβέλι. Λίγο πριν από το χωριό πάνω στο δρόμο υπάρχει μια πηγή. Απέναντι από αυτή υπάρχει ένας μικρός δασικός δρόμος που μας οδηγεί στο Καρβελιώτικο ρέμα. Περπατάμε και συναντάμε ένα πέτρινο γεφύρι το οποίο είναι ο συνδυαστικός κρίκος των χωριών Πάνω Καρβέλι και Εμιαλοί. Ανηφορίζοντας στο μονοπάτι με μια μικρή παράκαμψη στους Εμιαλούς

βρισκόμαστε στο χωριό Λαδά. Εδώ μπορούμε για λίγο να ξεδιψάσουμε και μετά να περάσουμε το χωριό ακολουθώντας το δρόμο για να βρεθούμε σε ένα μονοπάτι αφήνοντας από δεξιά το όρος του Αγίου Γεωργίου. Αν συνεχίσουμε την πορεία μας αυτή, θα φτάσουμε στον εθνικό δρόμο Καλαμάτας-Σπάρτης. Αν περπατήσουμε κάθετα, θα συναντήσουμε ένα μονοπάτι το οποίο και πάλι συναντά τον εθνικό δρόμο. Μια παραλλαγή της πορείας αυτής είναι να ακολουθήσουμε μια απότομη ανηφορική πορεία από την πηγή και να βρεθούμε στο μονοπάτι που ενώνει τα δυο χωριά. Σε ημικυκλική διαδρομή στη συνέχεια κατηφορίζουμε στο χωριό Κάτω Καρβέλι. Εκεί ένας χωματόδρομος μας οδηγεί στον εθνικό δρόμο Καλαμάτας-Σπάρτης.

6. Αγία Παρασκευή-Άγιος Γεώργιος – Άγιος Ιωάννης Θεοτόκος

Στο υψηλότερο σημείο του δρόμου προς το Τουριστικό Περίπτερο του Ταυγέτου βρισκόμαστε μπροστά στο εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής. Από το σημείο αυτό αν ακολουθήσουμε τη ράχη του βουνού βρίσκουμε ένα μονοπάτι το οποίο οδηγεί σε ένα μικρό οροπέδιο. Από εδώ με ένα παρακλάδι του μονοπατιού μπορούμε να επισκεφτούμε το εκκλησάκι του Αγίου Ιωάννη. Βρίσκοντας ξανά το κεντρικό μονοπάτι μπορούμε να επισκεφτούμε το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου. Ακριβώς δίπλα βρίσκεται ένας κτιστός φούρνος. Εδώ μπορούμε να απολαύσουμε τη θέα αλλά και να γευματίσουμε. Αν ανηφορίσουμε, θα βρεθούμε στην κορυφή του βουνού. Από το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου παίρνουμε το κατηφορικό μονοπάτι και βρισκόμαστε στην περιοχή «Θεοτόκο» όπου υπάρχουν πηγές αλλά και εστιατόριο.

7. Τσέρια – Εξωχώρι – Καρδαμύλη

Παίρνοντας το δρόμο που συνδέει την Καλαμάτα με τη Μάνη μετά από 28 χιλιόμετρα συναντάμε Τσέρια. Μετά από τα τελευταία σπίτια του χωριού βρισκόμαστε σε ένα πολύ όμορφο μονοπάτι το οποίο οδηγεί προς το φαράγγι του Βυρού, εάν το κατηφορίσουμε. Ακολουθώντας λοιπόν το μονοπάτι φτάνουμε στη κοίτη του ποταμού. Στη συνέχεια βρίσκουμε τα σημάδια που μας οδηγούν στην αρχή του μονοπατιού στην απέναντι πλαγιά και αφού το περπατήσουμε φθάνουμε στο χωριό Εξωχώρι. Όταν συναντήσουμε το καφενείο «Πεύκο» κατηφορίζουμε δεξιά και ψάχνουμε να βρούμε το μονοπάτι

που δεν είναι τόσο ξεκάθαρο. Περπατώντας στο μονοπάτι οδηγούμαστε στο οικισμό της Αγίας Σοφίας ενώ συνεχίζοντας φτάνουμε στην Καρδαμύλη. Η διαδρομή αυτή είναι προτιμότερο να γίνεται άνοιξη.

8. Κορυφή Άγιος Νίκων- Υψόμετρο 1.209 μέτρα

Στην κεντροδυτική Μάνη υπάρχει η κορυφή Άγιος Νίκων η οποία κρέμεται σαν ένα μεγάλο κράνος πάνω από το χωριό. Από τη πλατεία του χωριού κατευθυνόμαστε ανατολικά. Παίρνουμε τη απότομη ανηφόρα και συναντάμε ένα μονοπάτι το οποίο ανηφορίζει νοτιοανατολικά. Ανηφορίζουμε και φτάνουμε στο διάσελο που βρίσκεται κάτω από την κωνική κορυφή Τρισκονό. Συνεχίζουμε βόρεια και φτάνουμε σε μεγάλα πεζούλια όπου υπάρχουν φυτεμένες καρυδιές. Συνεχίζοντας την ανηφόρα φτάνουμε στην κορυφογραμμή. Εδώ μπορούμε να απολαύσουμε μια καταπληκτική θέα η οποία εκτείνεται από το Μεσσηνιακό κόλπο ως τη Καλαμάτα αλλά και το Λακωνικό κόλπο μέχρι τα Κύθηρα.

Στη συνέχεια βαδίζουμε δυτικά και φτάνουμε σε μια μικρή επίπεδη περιοχή, όπου σύμφωνα με την παράδοση ο Όσιος Νίκων έκτισε τον ναό των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου. Εδώ θα βρούμε και μια στέρνα η οποία χρησιμεύει ακόμα και σήμερα για την αποθήκευση του νερού αφού συγκεντρώνει το νερό της βροχής από τη στέγη μιας ημιυπόγειας καμάρας. Μέσα στη στέρνα βρίσκονται διάφορες αγιογραφίες με μεγάλη θρησκευτική και ιστορική αξία. Σε 100 μέτρα από το σημείο αυτό και προς τα δυτικά θα βρεθούμε στα 1.209 μέτρα, στην τοποθεσία «κάθισμα». Στα ανατολικά μπορούμε να δούμε όλες τις βουνοκορφές που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά του Πενταδάκτυλου. Στα βόρεια βρίσκεται η πιο ψηλή κορυφή του Ταυγέτου, ο Προφήτης Ηλίας σε 2.409 μέτρα και τριγύρω άλλες κορυφές. Νότια υπάρχει ο Σαγιάς που μπαίνει στη Μέσα Μάνη ενώ δυτικά βρίσκεται ο Μεσσηνιακός κόλπος.

9. Νεοχώρι - Άγιος Παντελεήμων-«Τριεθνές» - Γεωργίτσι

Από την Θουρία κατευθυνόμαστε προς το χωριό Νεοχώρι. Μετά τα τελευταία σπίτια του χωριού παίρνουμε το μονοπάτι το οποίο μας οδηγεί σε διάσελο.

Πηγαίνοντας νότια φτάνουμε στο σημείο που ονομάζεται «τριεθνές» καθώς εδώ ενώνονται οι τρεις νομοί Μεσσηνίας, Λακωνίας και Αρκαδίας. Κοντά στο

σημείο του Αγίου Παντελεήμονα και κτίσμα του δασαρχείου Καλαμάτας που χρησιμεύει ως πυροφυλάκιο. Εδώ μπορούμε να διανυκτερεύσουμε καθώς υπάρχει και νερό. Επιστρέφουμε στο διάσελο και κατηφορίζουμε το μονοπάτι όπου συναντάμε δάσος από πεύκα. Συνεχίζουμε την κατηφόρα συναντάμε τον δασικό δρόμο. Περπατώντας στον δρόμο αυτό περνάμε από μια πέτρινη πηγή και μετά φτάνουμε στο χωριό Γεωργίτσι που ανήκει στο νομό Λακωνίας.

10. Φαράγγι Κοσκάρακας-Ρίντομο

Στο δρόμο προς τη Μάνη συναντάμε το χωριό Κάμπος. Στη συνέχεια στρίβουμε και συναντάμε το χωριό Κέντρο - Γαϊτσές. Από εδώ ακολουθούμε το χωματόδρομο και μετά από λίγη ώρα φτάνουμε στη θέση « Μάνα». Στο σημείο αυτό υπάρχει η τελευταία πηγή και για αυτό καλό θα ήταν να ξεδιψάσουμε και να εφοδιαστούμε με νερό. Στη πηγή υπάρχει καλντερίμι το οποίο οδηγεί κατηφορικά στο Πηγαδιώτικο γεφύρι. Μπαίνουμε στο φαράγγι και με ανηφορική πορεία περπατάμε στις κροκάλες ώσπου φθάνουμε στο ρέμα των Καρυών και στο εκκλησάκι της Παναγίας της Καψοδεματούσας. Κάνουμε μια στάση και στη συνέχεια διασχίζοντας το φαράγγι φθάνουμε στο Ρίντομο. Κάτω από τον επιβλητικό ορεινό όγκο του «Χαλασμένου Βουνού» στα 2.204 μέτρα βρίσκεται συνοικισμός. Μπορούμε να κάνουμε και μια βόλτα στα ερειπωμένα σπίτια να επισκεφτούμε την εκκλησία του Αγίου Βλασίου.

11. Ελαιοχώρι - Μονή Δήμιοβας - Αράχωβα- Τουριστικό Περίπτερο της Λαγκάδας

Από το Ελαιοχώρι στρίβουμε αριστερά και προχωράμε σε καλοδιατηρημένο ασφαλτοστρωμένο δρόμο για να φθάσουμε στη Μονή της Δήμιοβας όπου και μπορούμε να θαυμάσουμε το καθολικό της. Ακολουθούμε την ανηφόρα και φθάνουμε στην Αράχωβα που είναι διάσπαρτη από καρυδιές. Στη συνέχεια φθάνουμε στην Αγία Μαρίνα και μέσω του κεντρικού άξονα μέσα στο δάσος καταλήγουμε στο τουριστικό περίπτερο της Λαγκάδας.

12. Κάτω-Πάνω Βέργα

Από την Κάτω Βέργα και το τελευταίο σημείο της ασφάλτου, παίρνουμε το χωματόδρομο και μετά ακολουθούμε το μονοπάτι. Ξεδιψάμε στην πηγή που συναντάμε στα 760 μέτρα και όταν φθάσουμε στο εκκλησάκι του Αγίου

Χαραλάμπους παίρνουμε τον κεντρικό δρόμο για την Πάνω Βέργα.

13. Σωτηριάνικα-Πηγάδια

Από τα Σωτηριάνικα, ακολουθώντας είτε το δρόμο από το μοναστήρι του Αγ. Γεωργίου είτε το νεότερο και πιο σύντομο λιθόστρωτο μονοπάτι του Μπίλιοβου, φθάνουμε στα Αλτομιρά. Στη συνέχεια, από το χωματόδρομο που βρίσκεται πάνω στην πορεία παλιού μονοπατιού, φθάνουμε σε μία περιοχή με πολλούς αγροτικούς συνοικισμούς ενώ λίγο αργότερα συναντάμε τα Πηγάδια με το μοναδικό με το έναν και μοναδικό μόνιμο ηρωικό κάτοικό τους.

14. Πηγάδια - Βόρειο

Ξεκινώντας από τα Πηγάδια και περνώντας από τη διπλή ζεύξη της Κοσκάρakas έχουμε μπροστά μας τους δύο κλάδους του λιθόστρωτου μονοπατιού. Μπαίνουμε στο δεξιό κλάδο προς τις Γαΐτσες για να συναντήσουμε ύστερα από περίπου 1 V2 -2 ώρες (ανάλογα με το αν επιλέξουμε την Κοσκάρakas ή το χωματόδρομο) το Βόρειο.

15. Μικρή και Μεγάλη Μαντίνεια - Παλιόχωρα – Αβίας – Κιτριές

Ξεκινάμε από την παραλία της Βέργας κάνουμε μία στάση στον Αλμυρό και κατευθυνόμαστε προς τη Μικρή και τη Μεγάλη Μαντίνεια. Στην Παλιόχωρα δοκιμάζουμε το ντόπιο ψάρι και συνεχίζουμε για να φθάσουμε στις Κιτριές.

16. Κιτριές – Δολοί και πίσω

Ξεκινώντας από τις Κιτριές σε καλοδιατηρημένο ασφαλτόδρομο φθάνουμε στα Καλιαναίικα με τους πολλούς ελαιώνες και ακολουθούμε το χωματόδρομο κάνοντας μία στάση στο εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία. Συνεχίζοντας την πορεία, συναντάμε το ναΐσκο του Αγίου Νικολάου και μέσα από την άσφαλο φθάνουμε στους Δολούς. Από τους Δολούς παίρνοντας το χωματόδρομο προς τις Κιτριές και μέσα από άγριες ρεματιές οδηγούμαστε στο ναό της Αγίας Παρασκευής με τον ψηλό τρούλο της. Μέσα από τον κεντρικό χωματόδρομο και τους ελαιώνες κατευθυνόμαστε προς τον ασφαλτόδρομο, μερικά μόνο μέτρα από τις Κιτριές.

17. Ζαρνάτα-Κάμπος – Σταυροπήγι – Μάλτα - Μονή Ανδρουμπεβίτσας

Ξεκινώντας από το κάστρο της Ζαρνάτας κατευθυνόμαστε βόρεια προς τον Κάμπο και φθάνουμε στους Αγίους Θεοδώρους. Στη δυτική πλευρά του κάστρου της Ζαρνάτας βλέπουμε το Σταυροπήγι και στη συνέχεια προχωράμε προς τη Μάλτα για να καταλήξουμε πιο ανατολικά στη μονή Ανδρουμπεβίτσας.

18. Γαϊτσές- Τσέρια

Είναι άλλη μία διαδρομή της Μεσσηνιακής Μάνης που ξεκινάει από τις Γαϊτσές με τους ερειπωμένους μύλους για να καταλήξει στα Τσέρια, όπου ο περιηγητής περνά δίπλα από το ερημοκλήσι της Παναγίας του Χελμού.

19. Καρδαμύλη- Εξωχώρι

Ξεκινάμε από τα συγκροτήματα οχύρωσης των Μούρτζινων, του Πετρέα, του Μπουκουβάλα, του Μπαχλέμπα και τη βάρδια του Πετρέα στην Καρδαμύλη. Από εδώ ο πεζοπόρος κατευθυνόμενος προς το Εξωχώρι, μπορεί να περιπλανηθεί και να δει καλοδιατηρημένα σπίτια και εκκλησίες της μεσσηνιακής γης.

20. Δίκτυο μονοπατιών γύρω από την Καρδαμύλη

Στην ευρύτερη περιοχή της Καρδαμύλης υπάρχουν πολλά μονοπάτια τα οποία εντυπωσιάζουν τον πεζοπόρο. Ειδικότερα εδώ συναντάμε τα εξής:

- Καρδαμύλη, Παλιά Καρδαμύλη, Αγία Σοφία με κατάληξη το Πετροβούνι (διάρκεια περίπου 1 ώρα και 15λεπτά)
- Από την Καρδαμύλη προς το Σταυροπήγιο (διάρκεια περίπου 2 1/2 ώρες)
- Από το Προάστειο προς την Καρδαμύλη (διάρκεια περίπου 60 λεπτά)
- Από το Πετροβούνι προς το Εξωχώρι (διάρκεια περίπου 1ώρα & 45 λεπτά)
- Από την Καρδαμύλη προς το Βυρό μέσα από την κάτω Χώρα, τη Μονή Λυκακίου και τη Μονή Σωτήρος (διάρκεια περίπου 3 ώρες & 45 λεπτά)
- Από την Αγία Σοφία προς το Βυρό (διάρκεια 1/2 ώρα)

- Από τη Μονή Σωτήρος προς το Πεδινό (διάρκεια 2 1/2 ώρες)
- Από την Καρδαμύλη προς το Προάστειο μέσα από το Πετροβούνι (διάρκεια 1 1/2 ώρα) Από τη Σαιδόνα προς το Εξωχώρι μέσα από τις Μονές Αγίου Σαμουήλ και Βοϊδονίτσας (διάρκεια 3 ώρες)
- Από Βυρό προς Καλύβες και Πεδινό, Τσέρια και μετά πάλι Βυρός (διάρκεια 3 ώρες & 15 λεπτά)
- Από Αγία Σοφία προς Κάτω χώρα (διάρκεια 1 ώρα & 45 λεπτά)
- Από το Προάστειο προς τη Σαιδόνα (διάρκεια 25 ώρες) κ.ά.

21. Καταφύγιο - Κορυφή Ταυγέτου

Αποτελεί την ευρύτερα διαδεδομένη διαδρομή ανάβασης στον Προφήτη Ηλία (με υψόμετρο 2.404 μέτρα) η οποία ξεκινά από το καταφύγιο και, περνώντας από ρεματιά, οδηγεί στα Λακκώματα. Φθάνουμε στις Γούβες (εντυπωσιακός σιδερένιος σταυρός), προσπερνάμε τις Πλάκες (μεγάλες ανηφόρες) και συναντάμε τις Πόρτες που αποτελούν έναν εντυπωσιακό φυσικό σχηματισμό. Κατευθυνόμαστε δυτικά και μετά το βάραθρο ακολουθούμε το μονοπάτι και καταλήγουμε στον ασκεπή ναϊσκο του Προφήτη Ηλία, μετά από 2 ώρες και 45 λεπτά.

22. Άγιος – Δημήτριος – Χαλασμένο – Ρίντομο – Παναγία Καψοδεματούσα

Από το συνοικισμό του Αγίου Δημητρίου ξεκινάμε την πορεία μας μέσα από ένα αχνό μονοπάτι προς ένα δάσος από μαυρόπευκα για να φθάσουμε στη Μουσγιά με τα λιβάδια της. Περνώντας από διάφορες αραιές πεζούλες και μια μεγάλη ρεματιά οδηγούμαστε προς το διάσελο του Χαλασμένου. Ακολουθώντας κατηφορική πορεία και μέσα από μονοπάτι που βρίσκεται πάνω σε παλιά χωράφια, φθάνουμε στην κοίτη της ρεματιάς του Ριντόμου και στον παλιό συνοικισμό Ρίντομο για να καταλήξουμε στην Παναγία την Καψοδεματούσα

23. Παναγία Καψοδεματούσα-Πηνάδια ή Γαϊτσές

Ξεκινάμε από την Παναγία την Καψοδεματούσα συναντώντας τα ερείπια μεγάλης αγροικίας, συνεχίζουμε στο μονοπάτι που εγκαταλείπει για λίγο την

κοίτη του Ριντόμου στη νότια πλευρά της χαράδρας και οδηγούμαστε εκεί όπου το φαράγγι γίνεται πολύ στενό. Ανηφορίζοντας φθάνουμε στο λιθόκτιστο τοξωτό και διπλό γεφύρι που ενώνει τα Πηγάδια και τις Γαϊτσές. Ακολουθώντας ένα από τα δυο μονοπάτια στο βορρά πηγαίνουμε στα Πηγάδια, ενώ παίρνοντας το καλντερίμι και μετά το χωματόδρομο οδηγούμαστε προς τις Γαϊτσές.

24. Άγιος Δημήτριος – Εξωχώρι – Καρδαμύλη

Ξεκινάμε από τον Άγιο Δημήτριο και κατηφορίζουμε στο δάσος μαυροπεύκων. Ακολουθώντας το μονοπάτι που συναντάμε στην Κακή Σκάλα, φθάνουμε στην κοίτη του Βυρού. Μέσα από καρυδιές βρίσκουμε ένα πυργόσπιτο ενώ μετά από λίγο το μονοπάτι αφήνει την κοίτη. Προσπερνάμε το παρακλάδι προς τα Τσέρια και προχωράμε προς το Εξωχώρι όπου μπορούμε να πάρουμε το παλιό μονοπάτι που μας οδηγεί στην Καρδαμύλη.

25. Καταφύγιο – Πόρτες – Σιδηρόκαστρο - Ρέμα Βίντολης – Παναγιά Καψοδεματούσα

Η διαδρομή αυτή θεωρείται δύσκολη και έπεται του μονοπατιού της ανάβασης προς τον Προφήτη Ηλία, φθάνει στις Πόρτες και μετά συνεχίζει προς τα βόρεια με την κορυφοδιαδρομή

Αθάνατη Ράχη-Σιδηρόκαστρο. Αρχικά συναντάμε ένα απότομο πέρασμα και στη συνέχεια ένα μικρότερο που βρίσκεται στο τέλος του Σιδηροκάστρου. Λίγο πιο πέρα από το δεύτερο απότομο πέρασμα κατηφορίζουμε σε πλαγιές που είναι απότομες χωρίς να υπάρχει κάποιο μονοπάτι και συναντάμε τη ρεματιά της Βίντολης. Εάν ακολουθήσουμε τη ρεματιά φθάνουμε στην Παναγιά.

26. Σωτηριάνικα - Μονή Αγίου Γεωργίου

Ξεκινώντας από τα Σωτηριάνικα, ανεβαίνουμε το Μπίλιοβο. Βρίσκουμε την αρχή του μονοπατιού αφήνοντας το καλντερίμι. Παίρνοντας το μονοπάτι μετά από 2 ώρες περίπου φθάνουμε στο μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου όπου μπορούμε να διανυκτερεύσουμε.

27. Σωτηριάνικα – Πηγάδια – Γαϊτσές

Από τα Σωτηριάνικα παίρνουμε το μονοπάτι που θα μας οδηγήσει στα Πηγάδια. Στην αρχή είναι πολύ ανηφορικό αλλά μετά από πορεία 45 λεπτών καταλήγουμε σε ένα μεγάλο οροπέδιο. Το μονοπάτι περνά μέσα από οροπέδια και μετά από τη διασταύρωση με ένα αγροτικό δρόμο καταλήγουμε στο χωριό Πηγάδια το οποίο είναι ακατοίκητο. Από εκεί ακολουθώντας το λιθόστρωτο και μετά από πορεία 20 λεπτών συναντάμε ένα όμορφο γεφύρι. Το λιθόστρωτο στο σημείο αυτό διαιρείται σε δύο μονοπάτια τα οποία οδηγούν στο Πηγαδιώτικο Γεφύρι. Από εδώ συνεχίζουμε ανηφορικά την πορεία μας στο λιθόστρωτο συναντώντας έτσι, δασικό δρόμο ο οποίος οδηγεί μετά από 1 ώρα (και συνολικά 6) στις Γαϊτσές, ενώ μέσω του χωριού Κάμπος επιστρέφουμε στην Καλαμάτα.

28. Νέδουσα - Ιερά Μονή Βελανιδιάς - Καλαμάτα

Το μονοπάτι βρίσκεται λίγα μέτρα μετά από το γεφύρι προς τη Νέδουσα και κάτω από το δασικό δρόμο. Κάτω από το μονοπάτι κυλά ο ποταμός Νέδοντας ενώ φθάνοντας στο υψηλότερο σημείο του έχουμε την λανθασμένη αίσθηση ότι δεν είμαστε στη σωστή κατεύθυνση, κάτι που διαρκεί πολύ λίγο εφόσον ξαναβλέπουμε το Νέδοντα. Μετά από μια στάνη και συνολικό χρόνο πορείας 6 ωρών και 45 λεπτών είμαστε στο Μοναστήρι της Βελανιδιάς, από όπου μπορούμε να κατευθυνθούμε σε μισοσβησμένο μονοπάτι μέχρι το ΚΤΕΛ της Καλαμάτας και τη Νέα Αγορά.

ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ ΤΑΥΓΕΤΟΥ

ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ	
Διεύθυνση	Περιοχή Ταυγέτου
Τηλέφωνα	2721044358 - 44357(Κελεπούρης Γεώργιος)
Υπεύθυνοι	Δέδες Κωνσταντίνος, Ηλιόπουλος Παναγιώτης, Κελεπούρης Γεώργιος
<p>Μια κατασκήνωση μέσα σε δάσος από πεύκα και έλατα.</p> <p>ΤΑΨΓΕΤΟΣ.</p> <p>Μια περιοχή με άφθονα κρυσταλλένια νερά και προσιτούς δασικούς δρόμους, όπου ο επισκέπτης μπορεί να κάνει πεζοπορίες συντροφιά με τις μέντας και του τσαγιού.</p> <p>Σαρανταπέντε λεπτά από την Καλαμάτα και τριάντα λεπτά από τη Σπάρτη «ΤΟ ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ ΧΩΡΙΟ» προσφέρει στα παιδιά δεκαπέντε λεπτά ξεκούρασης και ξεγνοιασιά.</p> <p>Οι κοιτώνες είναι χωριστοί για αγόρια και κορίτσια. Η κατανομή στους ξενώνες ή τις σκηνές γίνεται με βάση την ηλικία, τους φίλους και συγγενείς.</p>	

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	
Διεύθυνση	Μπρουσός Ταυγέτου, Καλαμάτα 24100
Τηλέφωνα	2721022872, 2721085029

ΜΕΣΣΗΝΗ

ΙΣΤΟΡΙΑ

Η αφητηρία της χάνεται όταν βάθη των αιώνων, η δε φυσιογνωμία της είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τον ποταμό Πάμισο.

Πρώτος ο Πausanias (150 μ.Χ.) την αναφέρει με το όνομα «Λίμναι».

Τα πλημμυρισμένα νερά του Πάμισου δημιουργούν γύρω από την οχυρωματική θέση του Μελίπυργου την αίσθηση νήσου απ' όπου προέρχεται και το προσωνύμιο της πόλης «Νησί» ένα ιστορικό προσωνύμιο που πρωτοαπαντάνται σε κείμενα της Φραγκοκρατίας και επιβιώνει μέχρι των ημερών μας. Στο Γαλλικό Χρονικό του Μορέως η Μεσσήνη «Νησί» αναφέρεται ως το αγαπημένο μέρος της θρυλικής Βασίλισσας Ισαβέλλας περισσότερο γνωστής ως «Πριγκιπέσσα ΙΖαμπώ».

Στις 25 Μαΐου του 1770 γράφεται στη Μεσσήνη η τελευταία ένδοξη σελίδα των Ορλωφικών επαναστατικών γεγονότων. Στα ερείπια του Μελίπυργου ανατινάζονται και βρίσκουν ηρωικό θάνατο οι υπό του Γιάννη Μαυρομιχάλη τελευταίοι μαχητές ανάμεσα στους οποίους και ο Γιάννης Φλέσσας (παππούς του Παπαφλέσσα) ενώ συλλαμβάνεται και βρίσκει μαρτυρικό θάνατο και ο Γιάννης Κολοκοτρώνη, παππούς του Γέρου του Μοριά. Στην Εθνεγερσία του 1821 η Μεσσήνη μετέχει μεταξύ των πρώτων μαζί με την Καλαμάτα και επωμίζεται τα τεράστια έξοδα για την οργάνωση στρατού και τέλος το 1825 θα ισοπεδωθεί από τον Ιμπραήμ. Η Μεσσήνη του μεσοπολέμου γίνεται μούσα του εξαιρετού Μεσσηνιώτη λογοτέχνη Σωτήρη Πατατζή ο οποίος μεταξύ άλλων έχει γράψει το περίφημο μυθιστόρημα «Μεθυσμένη Πολιτεία» και «Νεράιδα του Βυθού».

ΜΕΣΣΗΝΗ ΣΗΜΕΡΑ

Η σημερινή πόλη της Μεσσήνης, η δεύτερη μεγαλύτερη της Μεσσηνίας με 7.000 κατοίκου χτισμένη στη δεξιά όχθη του ποταμού Παμίσιου, είναι γεμάτη ζωντάνια και αποτελεί την καρδιά της ευρύτερης περιοχής. Απέχει ελάχιστα από το αεροδρόμιο της Καλαμάτας.

Η πόλη της Μεσσήνης έχει να προσφέρει στον επισκέπτη έντονο τοπικό χρώμα. Έχει μεγάλες σε έκταση αμμουδερές παραλίες. Χαρακτηρίζεται από το έντονο παραδοσιακό στοιχείο και πολλές λαογραφικές εκδηλώσεις, γιορτές και πανηγύρια. Η περιοχή της Μεσσήνης προσφέρετε για μονοήμερες περιηγήσεις στη φύση και στην ιστορία, οι οποίες αποτελούν οδοιπορικό στο χρόνο και στο παρελθόν όλης της Ελλάδος.

ΑΡΧΑΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗ

Η Αρχαία Μεσσήνη γνωστή από την περιγραφή του περιηγητή Πausανία, βρίσκεται 30 χλμ ΒΔ της Καλαμάτας και 20 χλμ βόρεια της πόλης. Συνδυάζει την ορεινή μεγαλοπρέπεια των Δελφών και την χαμηλή παραποτάμια γαλήνη της Ολυμπίας

Κατά την περίοδο των ελληνοιστικών (369- 146 π.Χ.) και ρωμαϊκών χρόνων (146 π.Χ.330 μ.χ.) χαρακτηριζόταν ως ελλαδική μεγαλούπολη και υπήρξε το κέντρο της αρχαίας Μεσσηνίας για διάστημα 700 χρόνων. Αποτελεί ένα σύνολο από κτίσματα και διαιρείται σε φυσικό, ιστορικό και σύγχρονο χώρο. Ο φυσικός χώρος είναι μια πεδιάδα 5.000- 6.000 στρεμμάτων νοτιοδυτικά των λόφων Ιθώμης και Εύας ενώ ο αρχαιολογικός, υποσύνολο του φυσικού, περιλαμβάνει αρκετά ευρήματα πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο επισκέπτης αξίζει να θαυμάσει την εντυπωσιακή οχύρωση της αρχαίας πόλης, με κυρίαρχη την Αρκαδική Πύλη και τους οκτώ Πύργους της καθώς και την Ακρόπολη με το αρχαίο ιερό και το βυζαντινό μοναστήρι του Βουλκάνου που βρίσκεται στην κορυφή του λόφου Ιθώμη. Επιπλέον, υπάρχουν αρκετά δημόσια κτίρια πολιτικού και λατρευτικού χαρακτήρα όπως το Θέατρο, η Αγορά, ΤΟ Στάδιο, το Ηρώο, η Κρήνη, οι Οικίες και οι Βυζαντινές Οικοδομικές Νησίδες. Ο σύγχρονος χώρος περιλαμβάνει το Μαυρομάτι, που κτίστηκε πριν από το 1923 εντός των τειχών και σχεδόν πάνω στην αρχαία πόλη, και την Αρσινόη,

σε ελάχιστη απόσταση από τα τείχη και τον Οδικό Άξονα που ενώνει τους δυο οικισμούς με το Μελιγαλά διαμέσου της Αρκαδικής Πύλης.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΒΟΥΛΚΑΝΟΥ

Το μοναστήρι του Βουλκάνου ή Βουρκάνου κατέχει την πρώτη θέση ανάμεσα στα μυθικά και ιστορικά ονόματα της Μεσσηνίας, αφού βρίσκεται στον ιερότερο χώρο και της προϊστορικής και ΤΡ1C; αρχαίας χώρας, στην καρδιά του τόπου. Και είναι ακριβώς αυτή η θέση της Ιθώμης, στη μέση του μεγάλου κάμπου, που χωρίς μεγάλο ύψος (802μ), δίνει στο ύψωμα μία υπεροχή, σα να είναι το ψηλότερο όρος του Μεσσηνιακού χώρου. Το μοναστήρι είναι χτισμένο πραγματικά στην κορυφή της Ιθώμης, πάνω σε πελώριο φυσικό βράχο, που δίνει την εντύπωση πως αποτελεί και τα θεμέλια του. Νοτιανατολικά από το μοναστήρι βρίσκεται το αρχαίο ιερό του Δία Ιθωμάτα, στο οποίο γινόντουσαν πολλές θυσίες, και όπως υποστηρίζει παράδοση ακόμα και ανθρωποθυσίες.

Ι.Μ.Βουλκάνο θεμελιώθηκε το 725 μ.χ επιπέοντως Ισαυρου ή επί αυτοκράτορα Ανδρόνικου και φιλοξενεί την Ιερή θαυματουργή εικόνα της Υπεραγίας Θεοτόκου. Το μοναστήρι εγκαταλείφθηκε από τους μοναχούς τον 16ο αιώνα, όχι μόνο επειδή το ανέβασμα στο μοναστήρι ήταν απότομο και δύσκολο, αλλά και επειδή η θέση του ήταν τέτοια που το χτύπαγε ο άνεμος το κρύο, αλλά και ο ήλιος. Σιγά σιγά έχτισαν λίγο χαμηλότερα τη νεότερη μονή Βουλκάνο. Το καθολικό της παλιάς μονής είναι ένα θαυμάσιο δείγμα μεταβυζαντινής τέχνης, έργο των, αδελφών Μόσχων, του 1608, ενώ υπάρχουν και δύο εντοιχισμένες κτητορικές επιγραφές.

Η νέα μονή διαθέτει περίβολο με τελιά και καθολικό αφιερωμένο στην Υπεραγία Θεοτόκο στον τύπο του εγγεγραμμένου σταυροειδούς με τρούλο, ο εδώ ο προσκυνητής έχει τη δυνατότητα να επισκεπτεί και ένα μικρό μουσείο με ποικίλα και αξιόλογα αντικείμενα και με τον ιστορικό κώδικα της μονής

Στο Δήμο Ανδρούσας και στο - δημοτικό διαμέρισμα της Καλογερρόραχης, ο **Ιερός Ναός της Σαμαρίνας**, αφιερωμένος στην Οσία Μαρία την Αιγυπτία, αποτελεί ένα σπουδαίο μνημείο της βυζαντινής αρχιτεκτονικής στο σχήμα του εγγεγραμμένου σταυρού. Πρόκειται για το μοναδικό στον νομό ναό με

τοιχογραφίες που έχουν αποδοθεί σε εργαστήριο της Κωνσταντινούπολης και αποτελούν δείγμα της κλασικής μνημειακής ζωγραφικής του 12^{ου} αιώνα ενώ εντυπωσιάζει το γεγονός ότι έχει κατασκευαστεί πάνω σε αρχαίο ναό αφιερωμένο στη θεά Ρέα.

Στον Δήμο Ιθώμης βρίσκεται το **Ανδρομονάστηρο**, το οποίο φέρεται να ίδρυσε ο Ανδρόνικος Παλαιολόγος και αποτελεί κτίσμα βυζαντινού ρυθμού εντός του οποίου διασώζονται αρκετές φορητές εικόνες. Παλιότερα διέθετε δύο πύργους και δέκα κελιά ενώ σήμερα διασώζονται κυρίως κτίσματα που ικανοποιούσαν οχυρωματικές ανάγκες. Μεγάλης και σημαντικής αξίας είναι το καθολικό της μονής, χαρακτηριστικό του εγγεγραμμένου σταυροειδούς ναού.

ΜΟΥΣΕΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Το Μουσείο που βρίσκεται στο χώρο της Αρχαίας Μεσσήνης διαθέτει τρεις αίθουσες στις οποίες εκτίθενται 125 ευρήματα (κυρίως γλυπτά, επιτύμβια αλλά και κεραμικά, νομίσματα και μικροαντικείμενα) που βρέθηκαν αποκλειστικά στο χώρο της Αρχαίας Μεσσήνης και καλύπτουν χρονικά την περίοδο από την Νεολιθική και την εποχή του Χαλκού μέχρι τα Ελληνιστικά και τα Βυζαντινά χρόνια. Στην έκθεση συμπεριλαμβάνεται πλούσιο εποπτικό υλικό και πιο συγκεκριμένα: μακέτες γιγαντοφωτογραφία του αρχαιολογικού χώρου, αναπαραστάσεις και επεξηγηματικά συνοπτικά κείμενα τα οποία έχουν ως στόχο να δώσουν στον επισκέπτη όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη ζωή στην αρχαιότητα.

Στο **Δήμο Μελιγαλά** υπάρχει λαογραφικό μουσείο με παλιά εκθέματα όπως λάμπες, έπιπλα και αργαλειούς

ΜΟΥΣΕΙΟ ΧΑΡΑΚΤΙΚΗΣ

Στη πόλη της Μεσσήνης, στο παλαιό Δημαρχείο, (το οποίο είναι διατηρητέο μνημείο του 1870) στεγάζεται το **Μουσείο Χαρακτικής Τάκη Κατσουλίδη**. Στο χώρο του μουσείου υπάρχουν 200 έργα χαρακτικής και 20 έργα ζωγραφικής τα οποία έχει δωρίσει ο καλλιτέχνης. Στο πλαίσιο λειτουργίας του

μουσείου προγραμματίζονται εργαστήρια χαρακτηριστικής, χαλκογραφίας, ξυλογραφίας και μεταξοτυπίας καθώς και σεμινάρια για τις παραδοσιακές τεχνικές της χαρακτηριστικής από τον ίδιο τον καλλιτέχνη και από άλλους όπως και εκθέσεις ελλήνων και ξένων χαρακτών.

ΚΑΣΤΡΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Στη περιοχή της Μεσσήνη υπάρχει το κάστρο της Ζανάτας το οποίο ανήκει στο δήμο Μελιγαλά. Είναι κτισμένο από τους Φράγκους και εκεί σώζονται μεγάλα τμήματα των τοιχοίων και μεγάλος τετράγωνος πύργος. Κάστρο του 13^{ου} αιώνα υπάρχει στην Ανδρούσα. Το κάστρο της Ανδρούσας είναι ένα από τα πιο σπουδαία του Μορία κατά τον Μεσαίωνα

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Μαυρομάτι Ιθώμης – όρος Βουλκάνο. Το παλαιό μονοπάτι βρίσκεται λίγο έξω από το μαυρομάτι, απ'όπου ακολουθώντας το για το λόφο της Ιθώμης μπορούμε να δούμε τα ερείπια του ναού της Αρτέμιδος Λιμνάτιδος ή Λυρίας. Φτάνοντας στην κορυφή του λόφου βλέπουμε τα ερείπια από το παλιό μοναστήρι του Βουλκάνου καθώς επίσης και τη νέα μονή.

ΑΠΕΡΑΝΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ

Απέραντη καλύπτοντας ολόκληρα χιλιόμετρα απλώνεται η παραλία της Μπούκας (3 χλμ. από την πόλη) με καταπληκτική χρυσίζουσα αμμουδιά, δίκαια θεωρείται ω!! ελληνική «κυανή ακτή».

Η ωραιότητά της μεριμνάται καθημερινά από το Δήμο με φροντίδες καθαριότητας . Η Ε.ο.κ. έχει πιστοποιήσει την καταλληλότητά τη!! με γαλάζιες σημαίες και η ασφάλειά της έχει ολοκληρωθεί με την προνοητικότητα των ναυαγοσωστών.

Οι υπέροχες μικρές και μεγάλες παραλίες της Μεσσήνης σας περιμένουν να περάσετε ατελείωτες ώρες ξεγνοιασιάς και διασκέδασης καθώς πλήθος επιλογών μπορούν να καλύψουν τον χρόνο σας. Wind surfing, Ιστιοπλοία, beach volley, jet ski, κολύμπι, ψάρεμα είναι μερικές από τις δραστηριότητες που θα σας χαρίσουν ανεπανάληπτες στιγμές απόλαυσης και χαλάρωσης.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Η Μεσσήνη δε φημίζεται μόνο για τις φυσικές ομορφιές της. Μαζί με αυτές και τα μνημεία τις συνδυάζει μια πλούσια πνευματική και πολιτιστική δραστηριότητα.

Κάθε καλοκαίρι οργανώνονται σημαντικές εκδηλώσεις όπως: Λογοτεχνικές βραδιές, θεατρικές παραστάσεις, η γιορτή της πατάτας, παραδοσιακοί χοροί, αθλητικές εκδηλώσεις, μουσικές βραδιές, εκδηλώσεις που καλύπτουν τα ενδιαφέροντα και τις ευαισθησίες και του πιο απαιτητικού επισκέπτη. Στις 20 Σεπτεμβρίου με την κάθοδο στη Μεσσήνη. Από την Μονή Βουλκάνου της θαυματουργής εικόνας της Παναγίας αρχίζει θρησκευτική γιορτή και πανηγύρι που διαρκούν ως της 29 του μήνα. Επίσης αξιοσημείωτο πολιτιστικό γεγονός είναι το Καρναβάλι της Μεσσήνης που συγκεντρώνει χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο. Γίνεται παρέλαση σατυρικών αρμάτων και μεταμφιεσμένων πεζοπόρων χορευτών, αναπαραστάσεις, καύση πυροτεχνημάτων, νυχτερινό ξεφάντωμα που διαρκεί ως την επόμενη μέρα.

ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

ΧΡΥΣΗ ΑΜΜΟΣ	
Διεύθυνση	Παραλία ανάληψης Ν. Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	27220-26100, 27210-94414
Fax	2722026222
Δικτυακό τόπο	www.xammos.cjd.net
e-mail	xammos@srv-dide.mes.sch.gr
Διακοπές ανέμελες, κεφάτες και δημιουργικές, Ποιοτική κατασκήνωση για ποιοτικές διακοπές. Διακοπές, διαπαιδαγώγηση και ψυχαγωγία!!!	

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ SAN AGOSTINO	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Βελίκα Μεσσήνης 24200
Τηλέφωνο	2722022152
FAX	2722022158
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΔΡΟΣΙΑ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Δαριώτου 20, Μεσσήνη
Τηλέφωνο	2722022457
FAX	2722025123
e-mail	info@hotel-drosia.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.hotel-drosia.gr
<p>Στην πόλη της Μεσσήνης και σε απόσταση μόλις 15 λεπτών από την Καλαμάτα βρίσκεται το ξενοδοχείο Δροσιά. Το πρόσφατα ανακαινισμένο ξενοδοχείο Δροσιά απαρτίζεται από το κεντρικό κτίριο δυναμικότητας 14 δωματίων και από 2 αυτοτελή διαμερίσματα. Μακριά από εστίες θορύβου, με φιλικό περιβάλλον αποτελεί σωστή επιλογή για την διαμονή σας. Τα άνετα και λειτουργικά δωμάτια του ξενοδοχείου Δροσιά είναι εξοπλισμένα με τηλέφωνο, κλιματισμό για ψύξη ή θέρμανση, τηλεόραση, video, WC - μπάνιο, πιστολάκι μαλλιών. Επίσης όλα τα δωμάτια έχουν μπαλκόνι. Η υπηρεσία room service μπορεί να σας σερβίρει το πρωινό ή το γεύμα στο δωμάτιο.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ	

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Εθνάρχου Μακαρίου 61, Μεσσήνη
Τηλέφωνο	2722022740
FAX	2722023548
e-mail	info@kleopatra-inn.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.kleopatra-inn.gr

Τα 28 δωμάτια του ξενοδοχείου μας είναι φωτεινά με μεγάλα μπαλκόνια και διαθέτουν δικό τους μπάνιο, τηλεόραση, ψυγείο, τηλέφωνο, κλιματισμό, πάρκινγκ και room service. Παρέχεται και πρωινό. Διατίθεται και αίθουσα συνεδριάσεων 350 ατόμων. Λειτουργεί όλο το χρόνο.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΜΕΣΣΗΝΗ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Εθνάρχου Μακαρίου, Μεσσήνη 24200
Τηλέφωνα	2722023002-3
Διαθέτει 21 δωμάτια εξοπλισμένα με τηλεόραση, κλιματισμό και παρέχοντας και πρωινό. Λειτουργεί όλο το έτος.	

HOTEL ΣΙΑΣ ΜΠΑΝΚΑΛΟΥΣ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Άγιος Αυγουστίνος Μεσσήνης 24200
Τηλέφωνο	2722022027, 2721025670
FAX	2721025671
Δικτυακός Τόπος	http://www.siashotel.gr

Είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. και λειτουργεί από το 1992. Παρέχει τηλεόραση, ψυγείο, πισίνα, παιδική χαρά, κήπος, εστιατόριο, μπαρ και κλιματισμό. Επιτρέπονται τα κατοικίδια και λειτουργεί από τον Μάιο – Οκτώβριο.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΣΙΑΣ

Διεύθυνση	Βελίκα Μεσσήνης 24200
Τηλέφωνο	2722022027, 2722022066, 2722025670
FAX	2722025670

Το τουριστικό συγκρότημα Hotel Sias Bungalows βρίσκεται σε μια από τις ομορφότερες τοποθεσίες της Μεσσηνίας. Είναι ένα μικρό και φιλικό παραδοσιακό συγκρότημα μέσα σε μια καταπράσινη έκταση 10.000 τ.μ. στην περιοχή Άγιος Αυγουστίνος σε απόσταση 400 μ. από τον καταγάλανο Μεσσηνιακό κόλπο. Το HotelSiasBungalows διαθέτει 66 δωμάτια (132 κλινών) όλα με ανεξάρτητη είσοδο, βεράντα ή μπαλκόνι, τουαλέτα κ.λπ. Για την δική σας εξυπηρέτηση διαθέτει εστιατόριο, ταβέρνα, άνετο πάρκινγκ, γήπεδο βόλεϋ, επιτραπέζιο τέννις, μεγάλη πισίνα, pool bar, ξαπλώστρες.

ΠΥΛΙΑ

Νοτιοδυτικά της Καλαμάτας οι πανέμορφες ακρογιαλιές διαδέχονται η μια την άλλη. Η φύση και σ' αυτό το κομμάτι της Μεσσηνιακής γης στάθηκε απλόχερη. Η Πυλία είναι φορτισμένη με ανεκτίμητο ιστορικό πλούτο απ' όλες τις περιόδους. Η κάθε περιοχή θα έλεγε κανείς πως συναγωνίζεται την άλλη σε αξιοθέατα και ιστορία.

ΠΥΛΟΣ

Η Πύλος είναι κτισμένη στο νότιο άκρο του όρμου του Ναβαρίνου συνδυάζοντας στεριανή αρχιτεκτονική με νησιώτικη ομορφιά και αποτελεί εμπορικό και διοικητικό κέντρο της Νοτιοδυτικής Μεσσηνίας. Είναι τόπος αρχαιολογικός ιστορικός και τουριστικός. Το λιμάνι της είναι από τα καλύτερα και ασφαλέστερα φυσικά λιμάνια της Μεσογείου και φημίζεται για την Ναυμαχία του έγινε την 20 Οκτώβριο 1827 μεταξύ του Ιμπραήμ πασά και του Συμμαχικού στόλου Αγγλίας – Γαλλίας – Ρωσίας.

Η αρχαία Πύλος τοποθετείται στην περιοχή του Κορυφάσιου ακρωτηρίου βόρεια της σημερινής πόλης και πρωτοκατοικήθηκε από τον μυθολογικό Πύλο με τους Λέγερες από τα Μέγαρα.

Σήμερα η Πύλος απέχει 52 km από την Καλαμάτα έχει άριστη τουριστική υποδομή ξενοδοχείων, εστιατορίων.

Διαθέτει Μαρίνα 250 θέσεων για τον ελλιμενισμό μικρών και μεσαίων σκαφών και τις ξακουστές παραλίες της Βοιδοκοιλίας, ένα από τα πιο όμορφα παιχνίδια της φύσης.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΜΝΗΜΕΙΑ

Η Πύλος φιλοξενεί **δύο κάστρα, το Νιόκαστρο και το Παλαιόκαστρο, το αληθινό Ναβαρίνο. Το Παλαιόκαστρο ή Παλιοναβαρίνο, κτισμένο από τους Φράγκους περί το 1278, έχει ορθογώνιο σχήμα με πολλούς τετράγωνους και**

στρογγυλούς πύργους. Δίπλα στο κάστρο βρίσκεται η αναφερόμενη από τον Παισανία σπηλιά του Νέστορα, όπου σύμφωνα με την παράδοση ο Ερμής έκρυψε τις αγελάδες τις οποίες είχε κλέψει από τον Απόλλωνα ενώ, σύμφωνα πάλι με το μύθο, ο Νηλέας και ο γιος του Νέστορα χρησιμοποιούσαν τη σπηλιά για στάβλο.

Επίσης στην Πύλο συγκεκριμένα στην Βοιδοκοιλία βρίσκεται ο θολωτός τάφος του διαδόχου του Νέστορα Θρασυψήση.

Το Νιόκαστρο κατασκευάστηκε το 1573 από τους Οθωμανούς στην είσοδο του φυσικού όρμου του Ναβαρίνου και αποτελείται από το επάνω και το κάτω κάστρο. Χαρακτηριστική στο επάνω κάστρο είναι η ακρόπολή του, εξαγωνικού σχήματος. Το κάτω κάστρο, μεγαλύτερο σε έκταση, περιλαμβάνει δύο τετράγωνους προμαχώνες (το δυτικό και το βόρειο). Στον εσωτερικό χώρο του κάστρου υπάρχει ένα τουρκικό υδραγωγείο και τα ερείπια της γοθικής εκκλησίας της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος. Η εκκλησία χτίστηκε από τους Φράγκους, στη συνέχεια μετατράπηκε σε τζαμί και σήμερα λειτουργεί ως ορθόδοξος Ναός. Αξίζει να σημειωθεί ότι μέσα στο κάστρο λειτουργεί το «Κέντρο Υποβρύχιων Αρχαιολογικών Ερευνών

Τέλος, στο **Δήμο Πύλου** και συγκεκριμένα στην Γλυφάδα, βρίσκεται το **Λαογραφικό Μουσείο Γλυφάδας** το οποίο στεγάζεται στο παλιό σχολικό κτίριο. Στο μουσείο αυτό, έχει πραγματοποιηθεί αναπαράσταση ενός υποδείγματος σπιτιού όπως αυτό ήταν τα παλαιότερα χρόνια. Στο ισόγειο υπάρχει πάτωμα, τζάκι, φλοκάτες, αργαλειό και γενικά όλα τα αντικείμενα που υπήρχαν στα παλιά σπίτια. Έχουν διαχωριστεί τα αγροτικά από τα οικιακά σκεύη και επιπλέον υπάρχουν υφαντά που όλα εκθέτονται προς το κοινό.

ΚΟΡΩΝΗ

Κορώνη, η Μεσαιωνική αρχόντισσα, ένα από τα σπουδαιότερα εμπορικά και

ναυτικά Βενετσιάνικα κέντρα της Ανατολής. Είναι κτισμένη σε θέση που δεσπόζει του Μεσσηνιακού κόλπου και της Ανατολικής Πυλίας, διατηρώντας μέχρι σήμερα την παλιά αρχοντιά της. Ιδρύθηκε τον 4^ο π.χ. αιώνα από τον Επιμηλίδη καταγόμενο από την Κορωνεΐα της Βοιωτίας, όπου πήρε και το όνομα της, στην θέση της ομηρικής Αίπειας, σήμερα Πεταλίδι. Οι κάτοικοί της γύρο στον 6^ο μ.Χ. αιώνα, για να προστατευθούν από τους ληστοπειρατές μετακόμισαν και εγκαταστάθηκαν αρχικά στην κορυφή του βράχου, όπου σήμερα βρίσκονταν η αρχαία πόλη Ασίνη.

Το κάστρο της Κορώνης (6^ο ή 7^ο μ.Χ.) αποτελεί ένα από τα κομψότερα δείγματα βενετσιάνικης φρουριακής αρχιτεκτονικής, ενώ είναι από τα ελάχιστα κάστρα που στο εσωτερικό τους σώζονται οικίες και ναοί. Ξεχωρίζουν η εκκλησία της Αγίας Σοφίας του Αγίου Χαράλαμπος – μια παλιά καθολική εκκλησία την οποία οι Τούρκοι μετέτρεψαν σε τζάμι και σήμερα πλέον λειτουργεί ως ορθόδοξος ναός.

Σήμερα παραμένει οικονομικό κέντρο της περιοχής διατηρώντας την φυσιογνωμία της όπως αυτή δημιουργήθηκε και διαμορφώθηκε στην εξέλιξη της ιστορίας με αρκετά νησιώτικα χαρακτηριστικά. Δέχεται κάθε χρόνο πολλούς επισκέπτες που αναζητούν, την γαλήνη και ηρεμία στο απέραντο γαλάζιο της Μεσογείου, τον ήλιο στις θαυμάσιες αμμουδιές στις παραλίες Ζάγκα, Μέμι και Αρτάκη και το Βενετσιάνικο χρώμα που δίνει το Μεσαιωνικό κάστρο της και τα στενά δρομάκια της.

ΜΕΘΩΝΗ

Η Μεθώνη βρίσκεται στο Νοτιοδυτικό άκρος της Μεσσηνίας και είναι μια από τις πιο ιστορικές περιοχές της Πελοποννήσου. Την εποχή της Ενετοκρατίας αποτελούσε μαζί με την Κορώνη, το κυριότερο εμπορικό και ναυτιλιακό κέντρο της Ανατολής, όπου κάποιος έβρισκε καράβι να ταξιδέψει όπου ήθελε. Η

Μεθώνη είναι η συνέχεια της Ομηρικής Πόλης Πήγαδος και κατά μια εκδοχή έλαβε το όνομά της από τον «Μόθωνα λίθο» βράχο στην θάλασσα πάνω στον οποίο είναι κτισμένο το Μπούρτζι, μέρος του Μεσαιωνικού κάστρου της. Σήμερα η Μεθώνη διαθέτει καλή τουριστική υποδομή με ξενοδοχεία. Camping και ενοικιαζόμενα δωμάτια, ενώ στις ψαροταβέρνες της βρίσκεται άφθονο ψάρι. Ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει τον ήλιο και την θάλασσα στην χρυσαφένια παραλία της με την ψιλή άμμο.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΜΝΗΜΕΙΑ

Το Μεσαιωνικό **Κάστρο** της Μεθώνης ένα από τα μεγαλύτερα της Μεσογείου (110 στρέμματα περίπου) ,με λείψανα αστικών και εκκλησιαστικών οικοδομημάτων εντός αυτού, ήτοι:

- Το **Μπούρτζι**, οκταγωνικός πύργος κτισμένος στη νότια άκρη του κάστρου της Μεθώνης με ισοδομική τοιχοποιία.

- Ερείπια Βυζαντινού Ναού Αγίας Σοφίας
- Ερείπια **τουρκικών λουτρών** (Χαμάμ). - Υπόγειες δεξαμενές νερού

Ο **I. Ναός Μεταμόρφωσης Σωτήρος**: μονόχωρος ναός ο οποίος ανηγέρθη το 19ο αιώνα.

- Πυριτιδαποθήκες
- **Η στήλη του Μοροζίνι**

Ένα ιστορικό αίνιγμα υπάρχει ακόμα στο Κάστρο: Η προέλευση του κίονα, από κόκκινο γρανίτη, κοντά στο παλάτι του Κυβερνήτη της Μεθώνης, που έχει συνδεθεί με τον Morosini.

Στο επιστύλιό του αναγράφονται μεταξύ άλλων: "Rectori Frcissi Moros (ini) vespicia alta maris... MCCCCLXXXIII vicer leo super..." Αυτό δείχνει ότι ο κίονας τοποθετήθηκε πρώτα το 1483 δηλαδή στην Α' Ενετοκρατία και αναστηλώθηκε 203 χρόνια αργότερα από το Morosini, χωρίς όμως να γνωρίζουμε την προέλευση του κίονα και τον αρχικό αναθέτη. Κι αυτό, γιατί δεν έχει βρεθεί αρχαίο κτίσμα στη Μεσσηνία ή την ευρύτερη περιοχή από ανάλογο γρανίτη.

Μια σκέψη, που μπορεί να απαντά στο ερώτημα, συνδέεται με τα υποβρύχια ευρήματα στο ακρωτήριο Καρσί της Σαπιέντζας και τις δεκάδες γρανιτένιες κολώνες που αναπαύονται στο βυθό του στενού της Μεθώνης. Η ομοιότητα του μνημείου με άλλη στήλη στημένη στη μικρή πλατεία του Αγίου Μάρκου στη Βενετία (Piazzeta San Marco), δίπλα στη Μαρκιανή βιβλιοθήκη, είναι εντυπωσιακή. Στην παντοκρατορία της Α' Ενετοκρατίας και στο 1483 κατά τον Buchon, δύο στήλες του ναυαγίου της Σπίθας ανελκύστηκαν από το βυθό, μεταφέρθηκαν και αφού διακοσμήθηκαν με τυπικά βενετσιάνικα κιονόκρανα gotico fiorito, στήθηκαν στη μικρή πλατεία του Αγίου Μάρκου στη Βενετία και στην πλατεία των όπλων των Castellani στη Μεθώνη. Στη θριαμβευτική επανάκτηση της Μεθώνης το 1686, ο Morosini ξανάστησε τον κίονα τοποθετώντας επάνω του την προτομή του ή το λιοντάρι της Δημοκρατίας του Αγίου Μάρκου.

- Λείψανα κτιρίων

Η τοξωτή **γέφυρα** στην είσοδο του Κάστρου.

Ο περιηγητής Pietro Casola που επισκέφτηκε την Μεθώνη στα 1494 γράφει: «μια μεγάλη τάφρος ανοίγεται τώρα, που όταν θα τελειώσει θα είναι ένα εκπληκτικό έργο». Φαίνεται ότι οι Βενετοί είχαν σκοπό με το έργο αυτό να ενώσουν τις δύο θάλασσες την ανατολική και την δυτική, για να απομονώσουν το Κάστρο από την στεριά, αλλά δεν πρόλαβαν να ολοκληρώσουν το έργο διότι μετά από 6 χρόνια εκδιώχτηκαν από τους Τούρκους (1500).

Η βενετσιάνικη γέφυρα ήταν ξύλινη και κινητή και έμεινε τέτοια μέχρι το έτος 1829. Η νέα γέφυρα που σώζεται σε πολύ καλή κατάσταση, χτίστηκε από τους Γάλλους του Στρατηγού Μαιζών. Έχει τέσσερα μέτρα ύψος, μήκος 45, πλάτος 3 μέτρα και αποτελείται από 14 καμάρες (τόξα). Επάνω σ' αυτήν την γέφυρα θα περάσει ο σημερινός επισκέπτης, για να εισέλθει στο επιβλητικό Κάστρο, από την πολιτεία της Μεθώνης που με σχέδιο του Καποδίστρια χαράχτηκε η ρυμοτομία της. Το σχέδιο αυτό εκπονήθηκε στις 4 Μαΐου του 1829 από τον λοχαγό Adubart του μηχανικού συντάγματος της Γαλλικής στρατιάς του Μαιζών. Εγκεκριμένο φέρει τον αριθμό 1 (είναι προφανώς το πρώτο σχέδιο ελληνικής πόλεως) και την υπογραφή του Ιωάννη Καποδίστρια.

Το παλαιοχριστιανικό **Κοιμητήριο του Αγίου Ονουφρίου** το οποίο είναι λαξευμένο στον φυσικό βράχο, 3 χλμ βορείως της Μεθώνης. Το Παλαιοχριστιανικό Κοιμητήριο – Βυζαντινό Ασκητήριο του Αγίου

Ονουφρίου, βρίσκεται λαξευμένο στον φυσικό βράχο, 3 χλμ βορείως της Μεθώνης πλησίον της οδού προς Πύλο. Το μνημείο ερευνήθηκε ανασκαφικά κατά τον Αύγουστο του 1967 και κατά το έτος 1968. Αποτελείται από συγκρότημα διασκάφων εντός του βράχου χώρων και από υπαίθριους τάφους.

Η περιοχή γύρω από το μνημείο υπήρξε κατά τους αρχαίους και μεσαιωνικούς χρόνους λατομείο πωρολίθου. Από εδώ χρησιμοποιήθηκε δομικό υλικό για την κατασκευή του Κάστρου της Μεθώνης. Ανατολικά από το μνημείο σε απόσταση 400 μέτρων και στην περιοχή που φέρει το όνομα Αγάκι βρίσκεται ένα άλλο εξίσου σημαντικό μνημείο της περιοχής, ο Βυζαντινός Ναός του Αγίου Βασιλείου.

Ο επισκέπτης μπορεί να βρεθεί στην περιοχή με σχετική άνεση, να παρατηρήσει τα μνημεία και από τον λόφο να θαυμάσει την υπέροχη θέα που απλώνεται μπροστά του.

Ο **Βυζαντινός ναός του Αγίου Βασιλείου** χτισμένος τον 11ο αιώνα μ.Χ. 3 χλμ ΒΑ της Μεθώνης, ο οποίος σώζεται σε αρκετά καλή κατάσταση. Από τον δρόμο Μεθώνης-Πύλου, είναι ορατή η **δυτική πλευρά του ναού**.

Ερείπια του Καθολικού ναού του **Αγίου Λέου** σε απόσταση 4 χλμ Β/Α της Μεθώνης.

Ο καταποντισμένος οικισμός της Μέσης Εποχής του Χαλκού, οποίος βρίσκεται στον όρμο της Μεθώνης, περί τα 300 μ. από το Δημοτικό Κάμπινγκ και σε βάθη 3,5 μ. μέχρι 5,5 μ.

Πλήθος διασκορπισμένων στο βυθό ναυαγίων στην θαλάσσια περιοχή των νήσων Σαπιέντζας – Σχίζας – Αγ. Μαρίνα (**ναυάγιο σαρκοφάγων**, ναυάγια με αμφορείς κ.λ.π.) που καλύπτουν πολλές ιστορικές φάσεις.

Ναυάγια "γρανιτένιων κολόνων" και "σαρκοφάγων" στην Σαπιέντζα

Για λόγους προσήλωσης στην Ιστορική αλήθεια, θα πρέπει να τονισθεί ότι τα αρχαιολογικά ευρήματα στο βυθό κοντά στο βόρειο ακρωτήριο της Σαπιέντζας (ακρωτήριο Καρσί) απέναντι από την Μεθώνη, έχουν πρωτοεντοπισθεί από ντόπιους ψαράδες, γύρω στο 1920.

Πρόκειται για δεκάδες γρανιτένιες κολόνες και ρωμαϊκές σαρκοφάγους από τιτανιούχο λίθο. Οι κολόνες, πιθανολογείται, ότι ανήκαν στο Μεγάλο Περιστύλιο της Καισαρείας της Παλαιστίνης. Αυτή βρίσκεται κοντά στις

εκβολές του Ιορδάνη και πήρε το όνομά της, προς τιμήν του Αυγούστου, από το Φίλιππο, γιο του Ηρώδη (10ος αιώνας μ.Χ.). Το προηγούμενο όνομά της ήταν Πανιάς, από ένα σπήλαιο που ήταν αφιερωμένο στον τραγοπόδαρο Πάνα. Το Μεγάλο Περιστύλιο κατασκευάστηκε από γρανίτη, από το Ασουάν της Αιγύπτου και οι κολόνες του σήμερα, κείνται στο βυθό του Στενού της Μεθώνης.

Το 1925, ο ιστοριοδίφης δικηγόρος Διονύσιος Πόταρης (1860-1932), με την υπόδειξη των ψαράδων, εντόπισε αλλά και κατέγραψε τα "μάρμαρα", σε απόσταση 50-60 μέτρα από τη βόρεια ακτή της Σαπιέντζας και σε βάθος 6- 7 μέτρων . Τότε σχημάτισε την ορθή γνώμη ότι επρόκειτο για ναυάγιο πλοίου, που μετέφερε αρχαιότητες.

Τον Ιούνιο και τον Οκτώβριο του 1925, προχώρησε σε δύο αναφορές προς το Υπουργείο Παιδείας και εν τω μεταξύ, κατόρθωσε με δικά του έξοδα και περαστικούς από την Πύλο, Καλύμνιους σφουγγαράδες, να ανελκύσει μια ρωμαϊκή σαρκοφάγο, που την απέστειλε στον Πειραιά. Εκεί αυτή παρελήφθη... αρμοδίως.

Έτσι, η ανακάλυψη των υποβρύχιων αρχαιοτήτων θα πρέπει να αποδίδεται στο διαμείναντα για πολλά χρόνια στην Πύλο, ιστοριοδίφη Διονύσιο Πόταρη. Οπωσδήποτε η κατάδυση και φωτογράφιση που έγινε από τον καταδύτη Πήτερ Θροκμόρτον το 1963, συνέβαλλε ιδιαίτερα στην προβολή των υποβρύχιων αρχαιολογικών ευρημάτων, αλλά η ανακάλυψη θα πρέπει να αποδίδεται στον αείμνηστο Διονύσιο Πόταρη.

Το Καποδιστριακό Σχολείο Μεθώνης, το οποίο χτίστηκε κατά την δεκαετία του 1830 και ήταν ένα από τα πρώτα επτά σχολεία που κατασκευάστηκαν.

Τοξωτό λιθόκτιστο γεφύρι σε απόσταση μόλις 50 μ. από το Καποδιστριακό Σχολείο.

Κατά τους αρχαίους χρόνους η πόλη της Μεθώνης απλωνόταν πολύ πιο έξω από την μεσαιωνική και την σημερινή. Η πρώτη ζώνη αυτής της απλωμένης αρχαίας Μεθώνης περιλαμβάνει όλη σχεδόν την έκταση μεταξύ των ανατολικών και βορειοανατολικών λόφων και της εκβολής του ποταμού που κυλάει ακόμη και σήμερα στην ίδια κοίτη. Οι ξένοι περιηγητές ονομάζουν το ποτάμι Siloso.

Από τα παλιά γεφύρια που ένωναν τις όχθες του ποταμού τα δύο

γκρεμίστηκαν στα μέσα του 20ου αιώνα, της Παλιαμοθώνης (1960) και της Γερανοπόλεως, ενώ το μόνο που μένει ακόμη σε χρήση είναι αυτό που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, ανατολικά του Καποδιστριακού Σχολείου και σε απόσταση 50 μέτρων απ' αυτό. Το γεφύρι αυτό έχει κηρυχθεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο.

Παλαιοχριστιανικό νεκροταφείο, που βρίσκεται σε οικόπεδο που συνορεύει με το Καποδιστριακό Σχολείο

Δύο ενετικά φρέατα (πηγάδια), ένα στην **πλατεία Λιμαρίζι** στην είσοδο της Μεθώνης και ένα στην **πλατεία Συγγρού**, πλησίον του Φρουρίου.

ΦΟΙΝΙΚΟΥΝΤΑ

Η Φοινικούντα είναι ένα γραφικό ψαροχώρι μεταξύ Κορώνης και Μεθώνης με θαυμάσια αμμοχαλίστρωτη ακρογιαλιά την οποία επισκέπτονται κάθε χρόνο πολλοί τουρίστες. Λόφοι καταπράσινα, κοιλάδες που τις διασχίζουν μικροί ποταμοί, πεδινές εκτάσεις, απέραντες αμμώδεις παραλίες, κόλποι δαντελωτοί και 4 νησιά στον ορίζοντά της σε απόσταση 10 λεπτών η Σχίζα, η Σαπιέντζα, το Βενέτικο και η Αγία Μαρίνα περιβάλλουν για γλυκύτατη καθαρή και ήρεμη θάλασσα. Στην πρωτοελλαδική εποχή υπήρξε ως ναυτιλιακό και διαμετακομιστικό κέντρο, ενώ στην θέση Ανάληψη έχουν βρεθεί τείχος και όστρακα της εποχής. Οι αρχαίοι Φοίνικες λαός ναυτικός ίδρυσαν στην θέση Ανεμόμυλος της σημερινής Φοινικούντας, τον οικισμό «Φοίκουνται». Η αυξανόμενη με τον χρόνο προσέλευση τουριστών έχει δημιουργήσει άρτια τουριστική υποδομή με Ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια, camping, χώρους αναψυχής και αθλοπαιδιών καθώς και ταβέρνες με φρέσκο ψάρι. Οι παραλίες του Σαλάντη με την σπυρωτή άμμο και την βοτσαλωτή ακρογιαλιά διαθέτουν τη υπομονή την ευχάριστη διαμονή και φιλοξενία των επισκεπτών.

ΠΕΤΑΛΙΔΙ

Στην Δυτική ακτή του Μεσσηνιακού κόλπου στο δρόμο Ριζόμυλος – Κορώνη είναι το Πεταλίδι μαγευτικό θέρετρο πολλών επισκεπτών, που αναζητούν την ηρεμία στο απέραντο γαλάζιο της θάλασσας και το ασημοπράσινο χρώμα των ελαιώνων. Βρίσκεται στη θέση της ομηρικής Αίπειας, η οποία οικοδομήθηκε και ονομάστηκε Κορώνη τον 4^ο αιώνα από τον Επιμηλίδη, απεσταλμένο του στρατηγού Επαμεινώνδα από την Κορώνεια της Θήβας με σκοπό την υποδομή και εγκατάσταση Μεσσηνίων προσφύγων .

Επίσης στο Πεταλίδι υπάρχουν διάφορα Λαογραφικά Μουσεία τα οποία έχουν ιδρυθεί και συντηρούνται από τους τοπικούς συλλόγους.

Σήμερα με 1300 κατοίκους αποτελεί εμπορικό και τουριστικό κέντρο της περιοχής, πάνω στον δρόμο που οδηγεί στα Βενετιάνικα κάστρα της Κορώνης και της Μεθώνης.

ΓΙΑΛΟΒΑ

Καταπράσινο χωριό η Γιάλοβα με μικρό ποτάμι είναι τόπος ιδανικός για οικοτουριστικές εξορμήσεις προς την ευρύτερη περιοχή.

Ο υδροβιότοπος – λιμνοθάλασσα της Γιάλοβας αποτελεί προστατευόμενη περιοχή, στην οποία υπάρχουν διάσπαρτες αρχαιότητες και σπάνια είδη πουλιών.

Έχουν καταμετρηθεί 258 είδη, από τα οποία τα 79 περιέχονται στο «Κόκκινο βιβλίο» για τη απειλούμενη ελληνική ορνιθόπανίδα.

Η περιοχή δέχεται χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο στον Ενημερωτικό Σταθμό. Η λιμνοθάλασσα της Γιάλοβας, του μεγαλύτερου υδροβιότοπου της Μεσσηνίας αποτελεί τόπο γαληνεμένων διακοπών

ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΠΥΛΙΑΣ

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ - ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΣ

Στην διαδρομή Μεθώνη - Κορώνη και λίγο πριν την Φοινικούντα συναντάμε την παραλία που φέρει το όνομα «**Μαυροβούνι**». Από εδώ ξεκινά μία τεράστια **παραλία** με καταπληκτική αμμουδιά η οποία καταλήγει στον οικισμό της Φοινικούντας και στην θέση «**Ανεμόμυλος**». Είναι μία από τις ομορφότερες παραλίες της Μεσσηνίας.

ΛΟΥΤΣΑ - ΤΣΑΠΙ

Αφού περάσουμε τον οικισμό της Φοινικούντας μπορούμε να απολαύσουμε τα πεντακάθαρα νερά και την υπέροχη αμμουδιά σε δύο ακόμη παραλίες της περιοχής, την «**Λούτσα**» και το «Τσαπί». Μοναδικές τοποθεσίες ιδιαίτερα η παραλία «Τσαπί».

ΛΑΜΠΕΣ

Στην μέση της διαδρομής Μεθώνη προς Φοινικούντα δίπλα από την νέα επαρχιακή οδό που κατασκευάστηκε πρόσφατα, συναντάμε υπέροχες **παραλίες**. Η πρώτη παραλία είναι οι "Λάμπες" Μεθώνης. Είναι μια μικρή σε μέγεθος παραλία στην οποία κυριαρχεί το βότσαλο. Μέχρι σήμερα παραμένει ερημική και οι επισκέπτες της είναι ελάχιστοι. Η δεύτερη παραλία που συναντάμε είναι οι "**Λάμπες**" Φοινίκης. Έχει καταπληκτική αμμουδιά με πεντακάθαρα νερά. Δέχεται πολλούς επισκέπτες τους καλοκαιρινούς μήνες.

ΠΑΠΑ Η ΛΙΜΝΑ

Στα δεξιά του δρόμου Πύλου - Μεθώνης στην είσοδο του οικισμού απέναντι από το γήπεδο, ξεκινά ένας χωματόδρομος με κατεύθυνση τα δυτικά, ο οποίος μας οδηγεί κοντά σε έναν όμορφο και αβαθή κολπίσκο με σχετικά ζεστό νερό, που φέρει το τοπωνύμιο «**Παπά η Λίμνα**». Είναι μία μαγευτική τοποθεσία, όπου μπορεί κανείς να κολυμπήσει και να ψαρέψει και φυσικά να απολαύσει ένα υπέροχο ηλιοβασίλεμα. Από εδώ η θέα του Ιονίου πελάγους είναι καταπληκτική. Η πρόσβαση από την θέση στάθμευσης έως τον κολπίσκο είναι λίγο δύσκολη. Όμως η ομορφιά του τοπίου θα ανταμείψει τον επισκέπτη.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΠΥΛΙΑΣ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ FRANSISCO	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Άγιος Ανδρέας Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2725031396
FAX	2725031096
e-mail	fransisc@altecnet.gr
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ LOGGA BEACH	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Άγιος Ανδρέας Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2725031583
FAX	2725031583
Διαθέτει 15 δωμάτια με ψυγείο και κλιματισμό. Εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ., λειτουργεί από το 1986 τους μήνες 1-05 έως 31-10.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΓΓΕΛΟΣ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Άγιος Ανδρέας Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2725031268, 2725031458
FAX	2725031368
Δικτυακός τόπος	http://www.hit360.com/angelos/gr/
<p>Ελπίζουμε ότι ο ήλιος μαζί με την φιλοξενία μας, την καθαρή θάλασσα και το καλό φαγητό μας, θα κάνουν τις διακοπές σας ευχάριστες. Το ξενοδοχείο ΑΓΓΕΛΟΣ βρίσκεται στο παραθαλάσσιο χωριό ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑΣ του Δήμου ΑΙΠΕΙΑΣ της Μεσσηνίας, που απέχει από την Καλαμάτα 37 χλμ. και 12χλμ. πριν από την</p>	

Κορώνη. Το ξενοδοχείο μας είναι κυριολεκτικά πάνω στη θάλασσα και διαθέτει Δίκλινα δωμάτια, Τρίκλινα και Τετράκλινα Δίχωρα Διαμερίσματα, ιδανικά για οικογένειες. Όλα τα Δωμάτια και Διαμερίσματα διαθέτουν μπάνιο / ντους, κλιματισμό, τηλεόραση και ψυγείο. Για τα παιδιά υπάρχει παιδική χαρά, ενώ διαθέτουμε άνετο parking και εστιατόριο με Ελληνική παραδοσιακή κουζίνα. Όλα τα φαγητά μας παρασκευάζονται με το περίφημο παρθένο Καλαματιανό ελαιόλαδο.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΙΠΕΙΑ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Άγιος Ανδρέας Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2725031268, 2725031458
FAX	2725031368
Δικτυακός τόπος	http://www.hit360.com/greek/accommodation/hotels.php?HotelID=283

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Άγιος Ανδρέας, Μεσσηνίας 24010
Τηλέφωνα	2725031266,2725031457
FAX	27250
e-mail	akroyalihotel@ach.gr
Δικτυακός τόπος	http://www.akroyali-ganios.gr/

Το ατμοσφαιρικό Boutique Hotel Ακρογιάλι, βρίσκεται κυριολεκτικά πάνω στη θάλασσα ακριβώς δίπλα από τον αρχαίο ναό του Απόλλωνα.

Τα περισσότερα από τα 15 άνετα δωμάτια 'βλέπουν' στο απέραντο γαλάζιο, τα υπόλοιπα «βλέπουν» στον ελαιώνα και στο γραφικό χωριό Λογγά. Δίπλα ακριβώς στο ξενοδοχείο βρίσκονται 6 ολοκαίνουργια διαμερίσματα με πλήρως εξοπλισμένη κουζίνα.

Όλα τα δωμάτια είναι πολύ προσεγμένα

διαθέτουν
κλιματισμό,
κεντρική
θέρμανση,
τηλεόραση,
mini-bar,
χρηματοκιβώτιο.

Στο ξενοδοχείο
«οι τετράποδοι
φίλοι σας»
γίνονται δεκτοί
με αγάπη. Το
πρωινό σας και
τα γεύματά σας
με τοπικά αγνά
προϊόντα
σερβίρονται
δίπλα στη
θάλασσα. Στην
παιδική χαρά και
στον κήπο θα
ξετρελαθούν τα
πιτσιρίκια σας. Το
πάρκινγκ είναι
εξασφαλισμένο.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΑΣΙΜΙΩΤΗΣ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Άγιος Ανδρέας Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2725031333
FAX	2725031713

e-mail	kassimiotis@yahoo.gr
Δικτυακός τόπος	http://www.kassimiotis.com
<p>Βρίσκεται κοντά στον Μεσσηνιακό κόλπο όπου μπορείτε να απολαύσετε την καταγάλανη θάλασσα σε αμμουδερές παραλίες ή να γευτείτε την ηρεμία της φύσης κάτω από σκιερά δέντρα. Και όλα αυτά μέσα σε ένα ζεστό, φιλικό και οικογενειακό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από τη φιλοξενία και από την άριστη παροχή υπηρεσιών του. Λειτουργεί από 15-04 έως 15-10 και επιτρέπονται τα κατοικίδια κατόπιν συνεννόησης με τον υπεύθυνο του ξενοδοχείου.</p>	

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ DELAPLAGE	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Κορώνη Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2725022401, 2725022508
FAX	2725022508
Δικτυακός Τόπος	http://www.delaplage.gr

Στην μαγευτική Κορώνη, στις δυτικές ακτές του Μεσσηνιακού κόλπου ,βρίσκεται το HOTEL DE LA PLAGE,σε ένα όμορφο φυσικό περιβάλλον τριγυρισμένο από αμπέλια και δέντρα , ανθισμένες βουκαμβίλιες ,δίπλα σε μια μαγευτική αμμουδιά. Τα 50 ευρύχωρα δίκλινα δωμάτια με ανεξάρτητες βεράντες και ιδιαίτερο μπάνιο ,προσφέρουν σπιτική άνεση και μοναδική θέα στο απέραντο γαλάζιο. Πέρα από τις βεράντες του Hotel De La Plage απλώνεται η αμμουδερή παραλία δίπλα από το κάστρο της Κορώνης , μοναδική εικόνα της περιοχής. Το Hotel De La Plage προσφέρεται για διακοπές, ξεκούραση και διασκέδαση . Στον κήπο του με τις αναπαυτικές πολυθρόνες σε και στην απλόχωρη βεράντα του εστιατορίου μπορεί κανείς να απολαύσει Ελληνική κουζίνα και φρέσκο ψάρι ,μεσημέρι – βράδυ.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ DIANNA

Κατηγορία	1 αστέρι
Διεύθυνση	Κορώνη Τ.Κ. 24004
Τηλέφωνο	2725022312
FAX	2725022312
Δικτυακός τόπος	http://www.dianahotel-koroni.gr

Το ξενοδοχείο DIANA βρίσκεται στο κέντρο της Κορώνης, σε απόσταση αναπνοής από την παραλία με τα μαγαζιά, τα εστιατόρια και την βραδινή έξοδο. Σε απόσταση 200 μέτρων βρίσκεται η παραλία Αρτάκη, για μπάνιο σε ήρεμα νερά. Η περίφημη αμμουδιά του Ζάγκα βρίσκεται στη νότια πλευρά της Κορώνης, μόλις 10 λεπτά με τα πόδια, για στιγμές απόλαυσης. Στο ισόγειο βρίσκεται η υποδοχή και το μπαρ. Το (Ευρωπαϊκό) πρωινό σερβίρεται στο μπαρ του ισόγειου ή στα δωμάτια. Το ξενοδοχείο ενδείκνυται για ζευγάρια που θέλουν να απολαύσουν ήρεμες στιγμές σε ευχάριστο περιβάλλον.

Το ξενοδοχείο αποτελείται από 8 δωμάτια, 7 δίκλινα και 1 μονόκλινο σε 2 ορόφους. Όλα τα δωμάτια έχουν τουαλέτα με ντους, τηλεόραση, κλιματισμό, τηλέφωνο και ψυγείο.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ZAGAHOTEL(ΜΥΛΟΣ)

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Κορώνη Μεσσηνίας 24004
Τηλέφωνα	2725022448, 2725029027, 2725022385
FAX	2725029028

Είναι δυναμικότητας 32 δωματίων με 30 δίκλινα και 2 μονόκλινα. Διαθέτει το σήμα του Ε.Ο.Τ. και παρέχει πάρκινγκ, κλιματισμό και τηλεόραση. Λειτουργεί από τον Απρίλιο έως τον Οκτώβριο Διαθέτει ειδική ράμπα για άτομα με ειδικές ικανότητες.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΑΣΤΕΛΙ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Κορώνη, Τ.Κ. 24004
Τηλέφωνο	2725041560
FAX	2725041560

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΜΑΡΙΝΟΣ BUNGALOWS

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Κορώνη, Τ.Κ 24004
Τηλέφωνο	2725022522
FAX	2725022522
	
<p>Διαθέτει 17 σπιτάκια τα οποία είναι πλήρως εξοπλισμένα και λειτουργεί 1/4 – 25/10 από το 1993. Τα δωμάτια δεν έχουν υψομετρικές διαφορές και είναι κατάλληλα και για άτομα με ειδικές ικανότητες.</p>	

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ALEX	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ALEX	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Μεθώνη, Τ.Κ. 24006
Τηλέφωνο	2723031219
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ CASTELLO	
Κατηγορία	1 αστέρος (Γ κατηγορίας)
Διεύθυνση	Ανδρέα Μιαούλη, Μεθώνη Μεσσηνίας 24006
Τηλέφωνα	2723031300, 2723031280
FAX	2723031300
e-mail	hotel@castello.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.castello.gr

Το ξενοδοχείο Castello είναι κτισμένο εντός του οικισμού Μεθώνης του νομού Μεσσηνίας. Βρίσκεται απέναντι από το φημισμένο κάστρο της και απέχει μόλις 100 μέτρα από τη παραλία. Αποτελείται από 13 ευρύχωρα δωμάτια τα οποία διαθέτουν κλιματισμό, ψυγείο και έχουν μπαλκόνια με θέα το κάστρο και τον οικισμό. Στο καταπράσινο κήπο και στο καλαίσθητο σαλόνι του ξενοδοχείου σερβίρεται πρωινό. Οι τιμές των δωματίων κυμαίνονται σε λογικά πλαίσια. Η περίοδος λειτουργίας της επιχείρησης είναι από το Μάιο έως τον Οκτώβριο.

FINICIAPORTO

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Φοινικούντα Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2723071458, 2723071457, 2723071358
FAX	2723071458

GOLDENSUN

Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Φοινικούντα, Τ.Κ. 24006
Τηλέφωνο	2723071141
FAX	2723071145

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ JENNYBEACH

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Φοινικούντα (Καμάρια) Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2723081353
e-mail	tepi_ka@yahoo.com
Δικτυακός Τόπος	http://www.finikunda.com/a/jenny/index.htm

Στην Φοινικούντα Μεσσηνίας, μακριά από τεχνητούς τουριστικούς παραδείσους, βρίσκονται τα επιπλωμένα διαμερίσματα "Jenny Beach".

Περίπου 1,5 χλμ. έξω από το χωριό της Φοινικούντας, στον οικισμό Καμάρια, σας δίνεται η ευκαιρία να ηρεμήσετε και να ξεκουραστείτε μακριά από την τουριστική κίνηση και τον θόρυβο, σε ένα μοναδικό περιβάλλον απόλυτης χαλάρωσης!

Το συγκρότημα είναι χτισμένο πάνω σε λόφο, 500 μέτρα από την πανέμορφη παραλία, έχοντας έτσι το πλεονέκτημα της εξαιρετικής θέας!

Περικυκλωμένα από άφθονο πράσινο και πανέμορφα λουλούδια, τα διαμερίσματα (2 δωάρια και 3 studios), διαθέτουν πλήρως εξοπλισμένη κουζίνα, ατομικό λουτρό, κλιματισμό, ιδιωτική βεράντα με θέα την καταγάλανη θάλασσα!

LASAPIENTZA

Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Μεθώνη, Τ.Κ 24006
Τηλέφωνο	2723031880
Δικτυακός Τόπος	http://www.methoni.gr/gr/a/a13/a13.htm
2ο χλμ. του οδικού άξονα Μεθώνη - Φοινικούντα, 300 μ. από την παραλία, 1,5 χλμ. από την πόλη, 50 χλμ. από το αεροδρόμιο. Ανοικτά από τον Απρίλιο έως τον Οκτώβριο.	

Η επιχείρηση αποτελείται από 2 ανεξάρτητα συγκροτήματα με στούντιο και διαμερίσματα που διαθέτουν μπάνιο, κουζίνα, ψυγείο, δορυφορική τηλεόραση και καταπληκτική θέα στην θάλασσα. Επίσης στον χώρο λειτουργεί καφετέρια και σαλόνι τηλεόρασης. Διαθέτουμε χώρο πάρκινγκ και επιτρέπονται τα κατοικίδια.

METHONI BEACH

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Μεθώνη, Τ.Κ 24006
Τηλέφωνο	2723028720
FAX	2723028722
e-mail	hotel@methonibeachhotel.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.methonibeachhotel.gr

Είναι ένα παραδοσιακό πέτρινο ξενοδοχείο κτισμένο δίπλα στην πύλη του κάστρου της Μεθώνης, επάνω στην τάφρο και δίπλα στη θάλασσα. Διαθέτει δώδεκα δωμάτια και μια σουίτα όλα με θέα το κάστρο, τον κόλπο της Μεθώνης και το νησί Σαπιέντζα. Τα δωμάτια είναι πολυτελώς εξοπλισμένα. Λειτουργεί όλο το χρόνο.

MOTHON

Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Μεθώνη, Τ.Κ 24006
Τηλέφωνο	2723031611

Είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. και τα δωμάτια είναι πλήρως εξοπλισμένα. Διαθέτει και δυο διαμερίσματα με κατάλληλες υποδομές για άτομα με ειδικές ικανότητες όπως τουαλέτες και πόρτες μεγάλες για εύκολη πρόσβαση.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΛΜΠΑΤΡΟΣ

Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Μεθώνη Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2723028720, 27223028721
FAX	2723028722

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΜΑΛΙΑ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Μεθώνη, Τ.Κ 24006
Τηλέφωνο	2723031193
FAX	2723031195
e-mail	m-amalia@otenet.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.methoni.gr/gr/a/a02/a02.htm
<p>Το ξενοδοχείο «ΜΕΘΩΝΗΣ ΑΜΑΛΙΑ» κτισμένο το 1991 σε ύψωμα, σε απόσταση 250 μ. από την θάλασσα, προσφέρει μαγευτική θέα προς το λιμάνι της Μεθώνης, τη Μεθώνη, το νησί Σαπιέντζα, ενώ το ιστορικό Βενετσιάνικο κάστρο σημαδεύει με την σιλουέτα του τον ορίζοντα. Στο ύψωμα αυτό όπως αναφέρει η ιστορία ερχόντουσαν πασάδες και άρχοντες για να απολαύσουν τα θαυμάσια χρώματα του ηλιοβασιλέματος. Περιβάλλεται από έναν πανέμορφο κήπο. Η χρυσή αμμουδιά με τα καθάρια και αμόλυντα νερά προσμένει τον επισκέπτη για κολύμπι και θαλάσσια σπορ.</p> <p>Το «ΜΕΘΩΝΗΣ ΑΜΑΛΙΑ» έχει δυναμικότητα 36 δωματίων από τα οποία τα μισά είναι τελείως ανεξάρτητα με ξεχωριστές εισόδους και</p>	

<p>διπλά μπαλκόνια. Όλα τα δωμάτια διαθέτουν άνετη βεράντα με την πανέμορφη θέα, πολυτελή επίπλωση, δικό τους μπάνιο και απευθείας τηλέφωνο. Επίσης σε όλα τα δωμάτια έχουν τοποθετηθεί πρόσφατα ατομικές μονάδες κλιματισμού.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ANNA	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Μεθώνη, Τ.Κ 24006
Τηλέφωνο	2723031585
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΡΗΣ	
Κατηγορία	1 αστέρι
Διεύθυνση	Μεθώνη, Τ.Κ. 24006
Τηλέφωνο	2723031125
FAX	2723031336
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΧΙΛΛΕΥΣ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Μεθώνη Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2723031819
FAX	2723028734
e-mail	achilles@kal.forthnet.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.achilleshotel.gr
<p>Το ξενοδοχείο Αχιλλεύς είναι ένα νεοκλασικό κτίριο με πολλές ανέσεις. Διαθέτει ευρύχωρες βεράντες όπου μπορείτε να απολαύσετε το πότο και τον καφέ σας θαυμάζοντας το πράσινο της φύσης και το γαλάζιο της θάλασσας.</p>	

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΓΑΛΗΝΗ	
Κατηγορία	1 αστέρι
Διεύθυνση	Μεθώνη, Τ.Κ. 24006
Τηλέφωνο	2723031467
Λειτουργεί από το 1980 και είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. Έχει 11 δωμάτια με τηλεόραση, ψυγείο και κλιματιστικό. Η περίοδος λειτουργίας είναι 1-05 έως 30-09.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΓΙΩΤΑ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Μεθώνη, Τ.Κ. 24006
Τηλέφωνο	2723031290
FAX	2723031212
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΟΡΑΚΑΚΗΣ BEACH	
Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Φοινικούντα Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2723071221, 2723071135, 2723071136
FAX	2723071232
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΟΔΥΣΣΕΑΣ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Μεθώνη Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2723031600
FAX	2723031646
 	
<p>Το ξενοδοχείο Οδυσσέας έχει κτιστεί το 1988 και πρόκειται για μια οικογενειακή επιχείρηση που βρίσκεται στην Μεθώνη. Το κτίριο έχει διατηρήσει το μοναδικό του αρχιτεκτονικό προφίλ και παρέχει όλες τις σύγχρονες ανέσεις στους επισκέπτες του. Κάθε δωμάτιο είναι ευρύχωρο και διακοσμημένο με άνετα έπιπλα με μπάνιο, κλιματισμό, τηλεόραση, τηλέφωνο, μπαρ. Επίσης, κάθε δωμάτιο έχει το μπαλκόνι του με θέα στο χωριό και στη θάλασσα.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΣΕΙΡΙΟΣ	

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Φοινικούντα Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2723028530
FAX	2723022235
e-mail	sirius10@otenet.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.finikunda.com/a/sirius/index.htm
<p>Το ξενοδοχείο Σείριος είναι το νεότερο στην Φοινικούντα. Χτισμένο από το καλοκαίρι του 2002, στο κέντρο του χωριού, είναι η πλέον σύγχρονη ξενοδοχειακή επιχείρηση με άμεση πρόσβαση στα μαγαζιά της Φοινικούντας και στην παραλία της. Τα 11 στούντιο και το 1 διαμέρισμα διαθέτουν όλες τις σύγχρονες ανέσεις όπως άνετα διπλά κρεβάτια, πλήρως εξοπλισμένη κουζίνα, μπάνιο, αθόρυβο κλιματισμό, τηλέφωνο, τηλεόραση, μπαλκόνι με ξύλινα έπιπλα. Ο μοντέρνος, λιτός και πρακτικός σχεδιασμός, τα απαλά χρώματα, η άνεση και η ποιότητα δημιουργούν ένα ζεστό και φιλικό περιβάλλον, ιδανικό για να απολαύσετε τη διαμονή σας. Στο ισόγειο βρίσκεται ο χώρος υποδοχής, ένα άνετο σαλόνι με τηλεόραση και ένας καταπράσινος κήπος.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΦΟΙΝΙΚΑΣ	
Κατηγορία	1 αστέρι
Διεύθυνση	Μεθώνη, Τ.Κ 24006
Τηλέφωνο	2723031390
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΦΟΙΝΙΚΟΥΝΤΑ	

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Φοινικούντα, Τ.Κ 24006
Τηλέφωνο	2723071400
FAX	2723071208

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ SUNRISESARELLAS

Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Πεταλίδι Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2722031913
FAX	2722031794
Δικτυακός Τόπος	http://www.sarelas.gr

Κτισμένο 50 μέτρα από την παραλία, βρίσκεται το συγκρότημα ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων «SUNRISE», που σας υπόσχεται ένα άνετο και φιλόξενο περιβάλλον, ιδανικό για τις καλοκαιρινές σας διακοπές. Τα σύγχρονα διαμερίσματα με ανεξάρτητα μπαλκόνια και μαγευτική θέα τη θάλασσα σας εξασφαλίζουν όλες τις προϋποθέσεις για μια ευχάριστη και ήσυχη διαμονή

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ SUNRISE VILLAGE

Κατηγορία	5 αστέρων
Διεύθυνση	Πεταλίδι Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2722032122
FAX	2722031799
e-mail	sunrisev@hellasnet.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.sunrisevillagebeachhotel.com

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΓΚΡΕΚΗΣ

Κατηγορία	2 αστέρων
-----------	-----------

Διεύθυνση	Πεταλίδι Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2722032280
FAX	2722032281
e-mail	info@grekishotel.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.grekishotel.gr
Μπροστά στη θάλασσα του Πεταλιδίου προσφέρουμε καταπληκτική διαμονή, διαθέτουμε υπόγειο πάρκιν, εστιατόριο, υπέροχη θέα, σπιτική φροντίδα. Βρισκόμαστε 27 χιλιόμετρα από την πόλη της Καλαμάτας και 20 χιλιόμετρα από το αεροδρόμιο. Βρισκόμαστε 27 χιλιόμετρα από την πόλη της Καλαμάτας και 20 χιλιόμετρα από το αεροδρόμιο	

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ GALAXY	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Πύλος Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2723022780, 2723022784
FAX	2723022208
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ MIRAMARE	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Πύλος Μεσσηνίας 24001
Τηλέφωνο	2723022751

FAX	2723022226
Διαθέτει το σήμα του Ε.Ο.Τ. με δυναμικότητα 26 δωματίων. Στο ξενοδοχείο υπάρχουν 4 τετράκλινα, 3 τρίκλινα, 17 δίκλινα και 2 μονόκλινα. Σε κάθε δωμάτιο υπάρχουν ψυγείο, τηλεόραση και μπαλκόνι με θέα στη θάλασσα.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ NAVARONE	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Πύλος (Πετροχώρι) Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2723041572, 2723041571, 2723041573
FAX	2723041575
e-mail	info@hotelnavarone.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.hotelnavarone.gr
<p>Θα μας βρείτε στη Πυλία Μεσσηνίας πολύ κοντά στη πόλη της Πύλου και 50 χλμ. από την Καλαμάτα και το διεθνές αεροδρόμιο, σε μια περιοχή μοναδική που διατηρεί όλα τα όμορφα στοιχεία της Ελληνικής επαρχίας, φιλόξενους ανθρώπους, καθαρές θάλασσες, αξιοθέατα, ιστορικά μνημεία και ποιότητα ζωής, σας περιμένουμε για αξέχαστες διακοπές.</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ NILEUS	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Πύλος Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2723022518
FAX	2723022575
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ VILLAZOE	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Πύλος (Γιάλοβα) Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2723022025, 2723023123
FAX	2723022026
e-mail	hotelzoe@otenet.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.hotelzoe.com
Το Ξενοδοχείο ZOE βρίσκεται κοντά στη θάλασσα. Διαθέτει 24 άνετα δωμάτια και τα	

περισσότερα από αυτά έχουν βεράντα με θέα το καταγάλανο της θάλασσας της Πύλου.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Πύλος Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2723023050, 2723023110
FAX	2723022934
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΑΡΑΛΗΣ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Πύλος Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2723023021
FAX	2723022970
e-mail	hotelkaralis@yahoo.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.pylos.net/a/karalis/index.htm
<p>Το ξενοδοχείο KARALIS beach είναι χτισμένο σε έναν βράχο, ακριβώς πάνω από την θάλασσα και κάτω από τα τείχη του Ενετικού Κάστρου της Πύλου, σε μία εντυπωσιακή τοποθεσία σπάνιου φυσικού κάλλους. Το ξενοδοχείο είναι Β' κατηγορίας, και διαθέτει 14 δωμάτια (30 κρεβάτια) με όλες τις σύγχρονες ανέσεις και με καταπληκτική θέα στον όρμο του Ναυαρίνου καθώς τα μπαλκόνια "κρέμονται" πάνω από την θάλασσα. Στον τελευταίο όροφο του ξενοδοχείου λειτουργεί καφετέρια. Στον περιβάλλοντα χώρο υπάρχουν θέσεις πάρκινγκ. Το ξενοδοχείο λειτουργεί από τον Απρίλιο μέχρι τον Οκτώβριο</p>	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΑΡΑΛΗΣ BEACH	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Πύλος Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2723023021
FAX	2723022970
e-mail	hotelkaralis@yahoo.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.pylos.net/hotelkaralis

Το ξενοδοχείο Καραλής βρίσκεται στην Πύλο Μεσσηνίας, πολύ κοντά στην θάλασσα και με μοναδική θέα σε αυτήν, στη μαρίνα και στο λιμάνι της Πύλου. Το ξενοδοχείο είναι Β' κατηγορίας, λειτουργεί κατά την διάρκεια όλου του έτους και διαθέτει 35 δωμάτια (67 κρεβάτια). Παρέχει, στους επισκέπτες του, τις δυνατότητες για ξεκούραστες και άνετες διακοπές. Τα δωμάτια διαθέτουν ιδιαίτερα λουτρά, κλιματισμό, τηλεόραση και τηλέφωνο. Στο ξενοδοχείο λειτουργεί χώρος για καφέ ενώ τους καλοκαιρινούς μήνες λειτουργεί και εστιατόριο.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΠΥΛΟΣ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Γιάλοβα, Τ.Κ. 24001
Τηλέφωνο	2723023624

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΑ ΑΔΕΛΦΙΑ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Πύλος Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2723028261
FAX	2723028262
Δικτυακός Τόπος	http://www.hotelingreece.com

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Πύλος, Τ.Κ. 24001
Τηλέφωνο	2723028292
FAX	2723028293

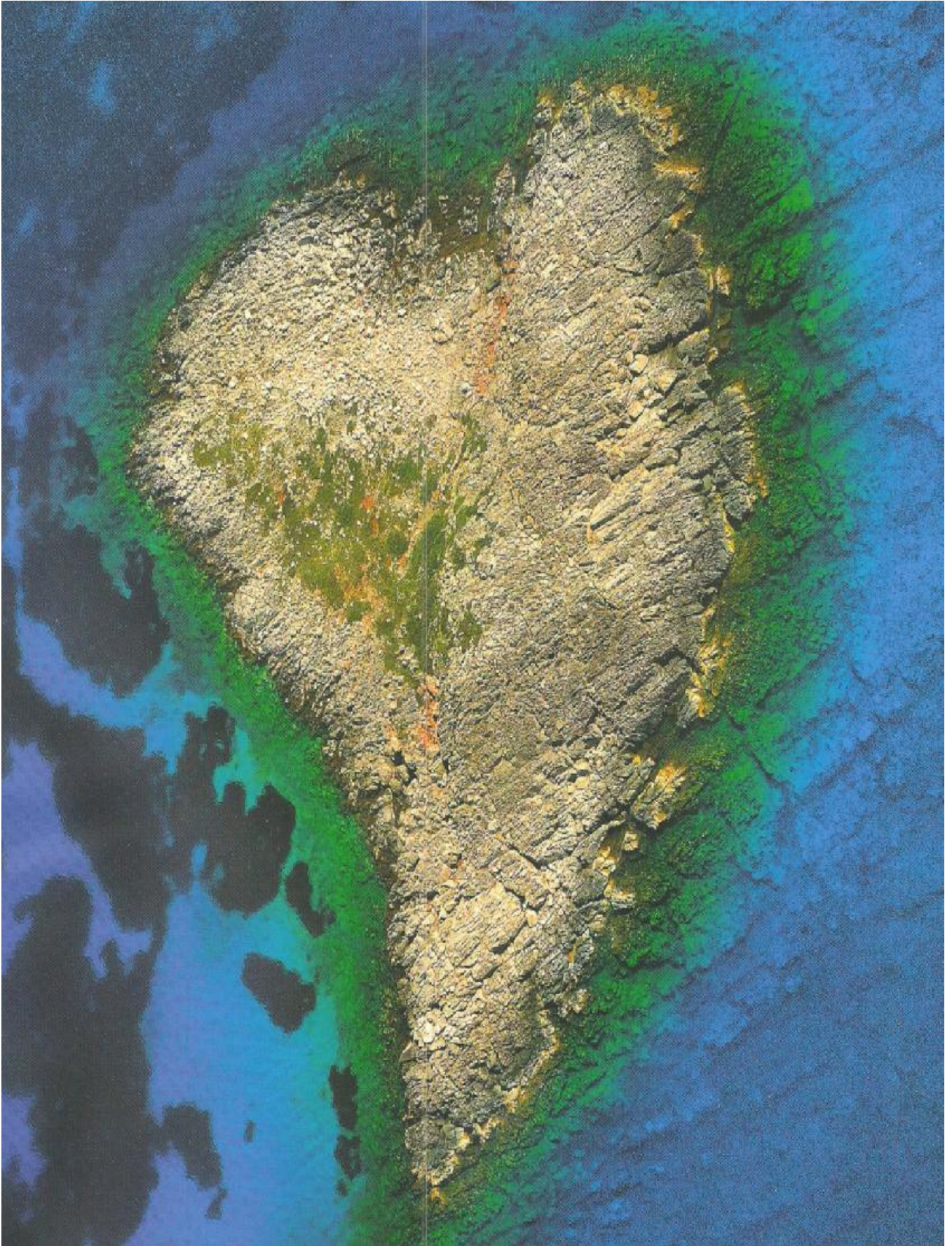
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΦΙΛΙΠ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Πύλος Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2723022741, 2723023562
FAX	2723023261
e-mail	info@hotelphilip-pylos.com

Λειτουργεί από το 2000 όλο το χρόνο και διαθέτει 10 studios εξοπλισμένα με κλιματιστικό και τηλεόραση. Επίσης έχει εστιατόριο και πάρκινγκ. Είναι εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ.

ΝΗΣΙΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Μικρά, έρημα, βυθισμένα στο βαθύ μπλε του Ιονίου πελάγους, αντίκρυ από τη νοτιοδυτική άκρη της Πελοποννήσου, απλώνονται τα έξι όμορφα νησιά της Μεσσηνίας. Τα ονόματά τους είναι ήχοι γεμάτοι θάλασσα: η Σχίζα, η Σαπιέντζα και η Αγία Μαριάνη που αποτελούν (το σύμπλεγμα των Οινουσσών απέναντι από τις ακτές της Μεθώνης, η πρώτη απέναντι από τη Μαραθούπολη, η θρυλική Σφακτηρία,, στην Πύλο, το Βενέτικο κοντά στην Κορώνη και η μικρή Μερόπη απέναντι από την Καρδαμύλη. Όλα τους πολύ κοντά στις ακτές της Μεσσηνίας αλλά πολύ μακριά από τους κλασικούς προορισμούς του απλού ταξιδιώτη. Καθένα απ' αυτά τα νησάκια έχει μια αξιοθαύμαστη μοναδικότητα και όλα τους διατηρούν ένα σπάνιας ομορφιάς φυσικό περιβάλλον. Κρύβουν στους λόφους τους συναρπαστική βλάστηση, όπου φωλιάζουν άγρια πουλιά και ζώα. Τριγυρίζονται από υπήνεμους όρμους με κρυστάλλινα νερά και μαγευτικούς Βυθούς γεμάτους επιβλητικά ναυάγια. Πολλά απ' αυτά τα νησιά συνέδεσαν το όνομά τους με τις ιστορικές στιγμές του ελληνικού έθνους. Πρόσφεραν καταφύγιο σε κατακτητές, θαλασσοπόρους, ναυαγούς, πειρατές και αγίους. Τα χώματά τους γνώρισαν φονικές μάχες και τα νερά τους άφρισαν από τις πλώρες των πλοίων στις ναυμαχίες. Τα νησιά της Μεσσηνίας, σχεδόν ανέπαφα από τη βίαιη ανθρώπινη παρέμβαση, διατηρούν μια εξωτική ομορφιά, που μαζί με τη χαρά της εξερεύνησης και ανακάλυψης, τα κάνουν έναν από τους τελευταίους νησιωτικούς παραδείσους της πατρίδας μας. Όλη αυτή η ομορφιά προφέρεται απλόχερα στον ταξιδιώτη που διασχίζοντας τα γαλανά νερά θα πλησιάζει με σεβασμό τους μικρούς, πέτρινους "Ακρίτες" του πελάγους, τους μοναχικούς γείτονες της Μεσσηνιακής γης.

ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Σαπιέντζα Σχίζα Αγία Μαρίνα

Καθένα από αυτά τα νησάκια έχει μια αξιοθαύμαστη μοναδικότητα και όλα τους διατηρούν ένα σπάνιας ομορφιάς φυσικό περιβάλλον. Κρύβουν στους λόφους τους συναρπαστική βλάστηση όπου φωλιάζουν άγρια πουλιά και ζώα. Τρυγυρίζονται από υπήνεμους όρμους με κρυσταλλένια νερά και μαγευτικούς βυθούς γεμάτα αρχαία ναυάγια. Πρόσφεραν καταφύγιο σε κατακτητές, θαλασσοπόρους, ναυαγούς, πειρατές και κάθε λογής ταξιδευτές της Μεσογείου. Σχεδόν ανέπαφα από την ανθρώπινη παρέμβαση, διατηρούν μια εξωτική ομορφιά, που μαζί με την χαρά της ανακάλυψης και της εξερεύνησης, τα κάνουν έναν από τους τελευταίους νησιώτικους παραδείσους της πατρίδας μας. Όλη αυτή η ομορφιά ανακαλύπτεται από τον ταξιδιώτη που θα τα πλησιάσει με σεβασμό για να τα εξερευνήσει.

Σαπιέντζα

Νησί Νότια της Μεθώνης με φυσικές εναλλαγές που αιχμαλωτίζουν τον επισκέπτη αρχίζοντας από βραχώδεις περιοχές και καταλήγοντας σε δάση και φαράγγια κατάφυτα από κουμαριές. Η ιστορία και ο θρύλος αγγίζουν τη φαντασία του επισκέπτη προκαλώντας τον να αναζητήσει το χαμένο μοναστήρι ή να αναπολήσει ακούσματα αναζητώντας τη σπηλιά του Μανέττα. Το μυστήριο του νησιού γίνεται εντονότερο επειδή η πραγματική ιστορική του πορεία είναι άγνωστη και έτσι ο κάθε επισκέπτης μπορεί είναι και ένας επίδοξος εξερευνητής.

ΧΛΩΡΙΔΑ ΚΑΙ ΠΑΝΙΔΑ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ: Στη Σαπιέντζα υπάρχει πυκνή μεσογειακή βλάστηση από σχίνο, πουρνάρι, κουμαριά, αγριελιά, μυρτιά, σπάλαθρο, θυμάρι, αναρριχόμενη βλάστηση και άλλα αγρωστώδη και ψυχανθή φυτά. Επίσης συναντάμε και υψηλή δενδρώδη βλάστηση με αγριελιές που φτάνουν τα 10 μέτρα. Μια έκταση 240 στρεμμάτων ανακηρύχτηκε από το κράτος «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης».

Σχετικά με τα θηράματα το 1982 απελευθερώθηκαν 1100 φασιανοί ενώ μέχρι το 1986 είχαν εισαχθεί 20 αίγαγροι (κρι-κρι) και 26 αιγοπρόβατα. Σήμερα εκτιμάται ότι ο πληθυσμός είναι γύρω στα 700 ζώα (400 αιγοπρόβατα και 300 αίγαγροι).

Κάθε χρόνο ορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Πελοποννήσου το χρονικό διάστημα και οι συγκεκριμένες ημέρες κατά τις οποίες οι απανταχού λάτρεις του κυνηγιού θα επισκεφτούν το νησί για να κυνηγήσουν αγριοπρόβατα ,αγριοκάτσικα, φασιανούς, πέρδικες, μπεκάτσες, ορτύκια, τσίχλες. Επειδή η περιοχή είναι ελεγχόμενη από το Δασαρχείο Καλαμάτας χρειάζεται ο κυνηγός να έρθει σε επικοινωνία με το δασαρχείο ώστε να εξασφαλίσει την απαιτούμενη άδεια. Οι τιμές και ο συγκεκριμένος αριθμός από κάθε είδος θηραμάτων καθορίζονται από το δασαρχείο. Οι κυνηγοί μπορούν να αναχωρήσουν για το νησί από το λιμάνι της Μεθώνης στις 8.30 το πρωί και να επιστρέψουν στις 2.00 το μεσημέρι.

Το πιο σημαντικό και ομορφότερο νησί από το σύμπλεγμα των Οινουσσών είναι η **Σαπιέντζα**. Ήταν το αγαπημένο αγκυροβόλιο κάθε στόλου που είχε δοσοληψίες με τις πολιτείες της Μεθώνης και της Κορώνης, τις σημαντικές αυτές πόλεις της Μεσογείου καθ' όλη την διάρκεια του μεσαίωνα.

Με την **συνθήκη της Σαπιέντζας** το 1209 πέρασε στα χέρια των Βενετών. Χρησιμοποιήθηκε ως αγκυροβόλιο των Τούρκων και των Ενετών κατά τον τρίτο Βενετοτουρκικό πόλεμο, και ως ορμητήριο του Ελληνικού στόλου το 1825.

Τα πλοία που έπλεαν συνήθως κοντά στις ακτές του νησιού ναυάγησαν πολλές φορές στα απόκρημνα βράχια του με αποτέλεσμα σήμερα να ανακαλύπτονται σπουδαία ναυάγια από όλες τις ιστορικές περιόδους. Ένα από αυτά ναυάγησε στο βορινό κάβο της Σαπιέντζας μαζί με το κλεμμένο του φορτίο που ήταν οι **κολόνες** από το μεγάλο Περιστύλιο που είχε χτίσει ο Ηρώδης στην Καισάρεια της Παλαιστίνης τον 1ο μ.Χ. αιώνα.

Ένα άλλο σπουδαίο ναυάγιο βορειοδυτικά του νησιού είναι το ναυάγιο των **Σαρκοφάγων** όπως ονομάζεται (Ρωμαϊκές Σαρκοφάγοι από σκαλιστό τιτανιούχο λίθο). Τα ναυάγια γύρω από την Σαπιέντζα είναι τόσα πολλά και σημαντικά, ώστε υπάρχει σκέψη για τη δημιουργία **υποβρύχιου αρχαιολογικού πάρκου**.

Η Σαπιέντζα είναι ένα χαμηλό νησί με έκταση 9 τετραγωνικά χιλιόμετρα, με ψηλότερη κορυφή στην βόρεια πλευρά του τη Φοβερή με ύψος 219 μ. Οι πλαγιές του νησιού ανεβαίνουν καταπράσινες και τα κρυστάλλινα νερά της θάλασσας έχουν ένα μοναδικό εξωτικό χρώμα.

Αξιόλογες τοποθεσίες

Οι ακτές του νησιού είναι βραχώδεις αλλού απότομες και αλλού ομαλές. Μόνο μία αμμουδιά υπάρχει στο νησί, αλλά είναι πραγματικό στολίδι. Η αμμουδιά αυτή βρίσκεται στην βόρεια πλευρά του νησιού απέναντι από την Μεθώνη και φέρει το όνομα **Άμμος**. Είναι προστατευόμενη από τους βορειοδυτικούς ανέμους έχει έναν υποτυπώδη μόλο και ένα ξύλινο περίπτερο όπου κανείς μπορεί να ξεκουραστεί σ' αυτό.

Στα βορινά υψώματα του νησιού υπάρχει μία τοποθεσία που ονομάζεται «Φραγκοκλησιά». Ίσως σ' αυτήν να βρισκόταν το μοναστήρι των Βενεδικτίνων (ή τάγμα του Αγίου Ιωάννη της Ιερουσαλήμ) όπου υπογράφηκε το 1209 η συνθήκη της Σαπιέντζας.

Στην ανατολική πλευρά του νησιού βρίσκεται ένας βραχώδης όρμος με το όνομα **Μαγαζάκια** όπου υπάρχει ένας καλός μόλος. Από εδώ ξεκινάει το μονοπάτι που οδηγεί στην καρδιά του νησιού. Εκεί οι ορεινοί όγκοι δημιουργούν ένα φυσικό οχυρό γύρω από την προστατευόμενη κοιλάδα, όπου σ' αυτή διατηρείται ανέπαφο ένα θαύμα της φύσης, το μοναδικό στην Μεσόγειο Δάσος από **Κουμαριές**. Αποτελείται από δένδρα και όχι θάμνους, με ύψος που ξεπερνάει τα 10 – 12 μ., τα οποία αναπτύσσονται τόσο πολύ λόγω απομόνωσης και κλιματολογικών συνθηκών εδώ και 10.000 περίπου χρόνια. Το δάσος και η γύρω περιοχή εκτάσεως 24 εκταρίων, έχει κηρυχθεί διατηρητέο μνημείο της φύσης από το έτος 1986. Πριν από το δάσος αυτό αποκαλύπτεται ένα ασυνήθιστο θέαμα: στο βάθος της κατάφυτης κοιλάδας στο κέντρο του νησιού αντί για βλάστηση υπάρχει ένα πορτοκαλοκίτρινο πλάτωμα. Πρόκειται για ένα ιδιόμορφο πέτρωμα που σχηματίστηκε από τεράστιες ποσότητες γύρης που συσσωρεύτηκαν εκεί. Η κοιλάδα αυτή ονομάζεται Σπαρτόλακκα και είναι για τους επιστήμονες οι καλύτερη πηγή πληροφοριών για την ηλικία του δάσους.

Οι γύρω πλαγιές σκεπάζονται από πυκνά πουρνάρια, μυρτιές, αγριελιές, ασπάλαθους, αριές, φιλύκια, σκοίνα, και αγριολούλουδα. Η βλάστηση είναι άγρια και πυκνή. Μέσα σ' αυτήν ζουν κοπάδια από άγρια ζώα και πτηνά. Εδώ συναντάμε κοπάδια από άγριους κρητικούς αίγαγρους (τα γνωστά **κρικρί**) καθώς και αγριοπρόβατα (μουφλόν). Μέσα από την βλάστηση ξεπετάγονται φασιανοί, πέρδικες, ορτύκια, αγριοπερίστερα, μπεκάτσες, τσίχλες.

Συνήθως ο επισκέπτης συναντά στην εξερεύνησή του τους παραπάνω κατοίκους του νησιού. Η περιοχή είναι ελεγχόμενη από την δασική υπηρεσία και επιτρέπεται το κυνήγι σ' αυτήν για λίγους μόνο μήνες και για συγκεκριμένο αριθμό θηραμάτων με την επιτήρηση συνοδού. Έτσι με τον τρόπο αυτό προστατεύονται οι πληθυσμοί των ζώων.

Νότια συναντάμε ένα μεγάλο κλειστό όρμο τον **Πόρτο Λόγγο** που ήταν το ασφαλές αγκυροβόλιο των ναυτικών και των στόλων. Μπαίνοντας στον όρμο περνάμε δίπλα από την βραχονησίδα **Μπόμπα**, όπου σύμφωνα με τους θρύλους αποβιβάστηκε ο Απόστολος Παύλος, όταν το πλοίο του έπεσε σε καταιγίδα πηγαίνοντας στη Ρώμη. Ο βυθός του όρμου είναι διάσπαρτος από ναυάγια.

Στο νότιο τμήμα του όρμου του Πόρτο Λόγγο ξεκινά το μονοπάτι όπου μέσα από αυτό κατευθύνεται ο επισκέπτης στο νότιο τμήμα του νησιού που είναι κτισμένος ο **φάρος** της Σαπιέντζας. Είναι ένα εντυπωσιακό πέτρινο οκταγωνικό κτίσμα ύψους 18 μ. που χτίστηκε από τους Άγγλους γύρω στο 1890. Στη βάση του υπάρχουν τα δωμάτια των φαροφυλάκων. Ανεβαίνοντας 75 πέτρινα σκαλοπάτια φτάνουμε στην κορυφή του φάρου. Η θέα είναι καταπληκτική. Η απόσταση που έφτανε το φως του φάρου στα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του ήταν τα 40 μίλια ενώ σήμερα η απόσταση αυτή έχει μειωθεί και φτάνει τα 27 μίλια.

Στο νοτιότερο άκρο του νησιού βρίσκονται οι βραχονησίδες **Δύο Αδέλφια**. Νοτιοδυτικά από τις βραχονησίδες Δύο Αδέλφια βρίσκεται το **φρέαρ των Οινουσσών**, μία υποθαλάσσια άβυσσος που φτάνει στο μεγαλύτερο βάθος της Μεσογείου, στα 5.121 μ., όπου γίνονται οι έρευνες του πειράματος "**Νέστωρ**" και έχουν σχέση με τα νετρίνια και το παρελθόν του σύμπαντος. Στην προσπάθεια αυτή συμμετέχουν ελληνικά και ξένα ερευνητικά ιδρύματα.

Οι δυτικές ακτές της Σαπιέντζας είναι απόκρημνες και άγριες και σχεδόν πάντα τρικυμισμένες. Στην πλευρά αυτή συναντάμε τον προστατευόμενο

κολπίσκο του **Μανέτα**. Οι θρύλοι λένε ότι εδώ στην σπηλιά που υπήρχε κρυβόταν ο σπουδαίος πειρατής Μανέτας από την οποία ξαπολούσε τις επιθέσεις του στα διερχόμενα πλοία της εποχής. Σήμερα η σπηλιά δεν υπάρχει.

Σχίζα

Δυτικά του ακρωτηρίου Ακρίτας είναι το μεγαλύτερο νησί των Οινουσσών η Σχίζα που παλιά ονομαζόταν Καμπρέρα ή Καρβέρα. Η Σχίζα είναι ένα νησί με ακανόνιστο σχήμα, έχει έκταση 12 τετραγωνικά χιλιόμετρα και ψηλότερη κορυφή τη Βίγλα με ύψος 201 μ. στην βόρεια πλευρά της. Οι ακτές του νησιού είναι βραχώδεις με βαθιά νερά και μόνο στην νότια πλευρά υπάρχει ένας κλειστός υπήνεμος όρμος. Η Σχίζα καλύπτεται από χαμηλούς θάμνους και πάνω της βόσκουν κοπάδια από κατσίκια. Το νησί είναι απαγορευμένος τόπος γιατί χρησιμοποιείται ως πεδίο βολής από την πολεμική αεροπορία.

Αξιόλογες τοποθεσίες: Στη Δυτική πλευρά της νήσου Σχίζας και σε απόσταση 400 μ από την θάλασσα, υπάρχει ένα θαυμάσιο ανεξερεύνητο σπήλαιο γνωστό ως "**Μαύρη Τρύπα**". Το σπήλαιο είναι διανοιγμένο μέσα σε Ηωκαινικό Παλαιοκαινικό ασβεστόλιθο. Η πορεία μέσα στο σπήλαιο είναι πολύ δύσκολη. Εκεί που μπορεί να φτάσει ο παράτολμος εξερευνητής είναι η αίθουσα, η οποία χωρίζεται σε μικρότερους θαλάμους. Το θέαμα των σταλακτιτών και σταλαγμιτών είναι υπέροχο. Έχουν εντοπιστεί όστρακα προϊστορικών χρόνων. Το σπήλαιο παρουσιάζει Αρχαιολογικό, Γεωλογικό και Τουριστικό ενδιαφέρον.

Αγία Μαρίνα

Βρίσκεται μεταξύ των νησιών Σχίζα και Σαπιέντζα. Είναι ένα μικρό και χαμηλό νησί, που σκεπάζεται από πυκνή θαμνώδη βλάστηση. Πάνω στο νησί βρίσκεται το εκκλησάκι της Αγίας Μαρίας το οποίο επισκέπτονται οι πιστοί στις 17 Ιουλίου κάθε έτους.

ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΝΗΣΙΑ

ΜΕΡΟΠΗ

Το μόνο νησί που βρίσκεται έξω από την πορεία για τα υπόλοιπα είναι η Μερόπη. Το νησάκι βρίσκεται μόλις 300 μέτρα από την παραλία της Καρδαμύλης και έχει έκταση μόλις 30 στρέμματα. Πάνω στη Μερόπη υπάρχει το ξωκλήσι του Άϊ Γιάννη και κάποια ερείπια από Βενετσιάνικα τείχη.

ΒΕΝΕΤΙΚΟ

Το Βενέτικο, που παλιά λεγόταν Θηγανουσα, είναι έρημο. Έχει έκταση 1.200 στρέμματα με το ψηλότερο σημείο του μόλις 181 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Στο άνυδρο Βραχώδες έδαφός του φυτρώνουν κυρίως θάμνοι, σκοίνα, κουτσουπιές, γκορτσιές, ασπάλαθοι και φρύγανα. Οι ακτές του νησιού είναι απότομες και τα πετρώματα δημιουργούν ωραίους σχηματισμούς καθώς βυθίζονται στους εντυπωσιακούς βυθούς του νησιού, που είναι γεμάτοι ζωή και χρώματα. Ενάμισι χιλιόμετρο νότια του Βενέτικου θα δείτε τις τρεις βραχονησίδες Αυγό ή Πετροκάραβο, μόνιμα αφρισμένες καθώς ανεβαίνουν κάθετα από την άβυσσο στην επιφάνεια του νερού.

ΣΦΑΚΤΗΡΙΑ

Σφακτηρία, ένας μεγάλος φυσικός κυματοθραύστης για τις φουρτούνες του Ιονίου και για τα δυνατά μαϊστράλια, που κάνει το λιμάνι της Πύλου ένα από τα πιο ασφαλή αγκυροβολία της Μεσογείου. Η είσοδος στον Κόλπο γίνεται από το νότιο μέρος, όπου βρίσκεται το νησάκι **Πύλος** (ή Τσιχλη Μπαμπά), ένας απότομος άγριος Βράχος που ξεκόπηκε από τον όγκο της Σφακτηρίας. Τα νερά γύρω από το νησάκι είναι βαθιά και απότομα και γι' αυτό η περιοχή δεν προσφέρεται για ασφαλές αγκυροβόλιο. Οι Βράχοι πέφτουν κάθετα δημιουργώντας εκπληκτικούς σχηματισμούς και τα κύματα, που αιώνες τους δέρνουν αλύπητα, έχουν λαξέψει στην πέτρα σπηλιές, τρύπες, χαράκια και θόλους με ασυνήθιστες αποχρώσεις, που μέσα τους πετούν εκατοντάδες χελιδόνια, αγριοπερίστερα και θαλασσοπούλια. Στην ανατολική ακτή της νησίδας Πύλος υπάρχει ένας υποτυπώδης μόλος, απ' όπου ξεκινούν σχεδόν κάθετα τα σκαλοπάτια που οδηγούν στο **μνημείο των Γάλλων**, προς τιμήν

των νεκρών τους στη ναυμαχία του Ναυαρίνου. Το μαρμάρινο μνημείο στήθηκε το 1890 και βρίσκεται στην κορυφή του Βράχου, μέσα στα κρίταμα και το θυμάρι. Η θέα από εκεί προς τη Σφακτηρία και το Νιοκαστρο είναι μαγευτική. Δίπλα από το νησάκι ξεκινάει ο νότιος κάβος της Σφακτηρίας, το Κυπρί, και αν κινηθείτε προς τα Βορειοανατολικά θα δείτε πάνω από τις απόκρημνες ακτές, μέσα στα πυκνά πουρνάρια, να ασπρίζει το **μνημείο των πεσόντων Ελλήνων** στη μάχη της Σφακτηρίας. Η πρόσβαση στο μνημείο είναι πολύ δύσκολη γιατί οι ακτές είναι δυσπρόσιτες, εκτός από ένα μικρό μόλο με ρηγά νερά, και γιατί δεν υπάρχει μονοπάτι μέσα απ' τα πουρνάρια και τα πεύκα. Λίγο πιο βόρεια, θα δείτε πάνω στους βράχους της ακτής το **μνημείο του Σανταρόζα**, που έστησαν οι Ιταλοί στη μνήμη του μεγάλου φιλέλληνα συμπατριώτη τους. Είναι μια μαρμάρινη στήλη με κιονόκρανο, σχεδόν πάνω στο κύμα. Οι ακτές της Σφακτηρίας στη συνέχεια γίνονται ακόμη πιο απότομες και σε κάποιο σημείο τα βράχια πέφτουν κάθετα από ύψος 106 μέτρων μέσα στα Βαθιά νερά. Ακριβώς μετά υπάρχει ένας μικρός μόλος για λιμενικές εργασίες και πίσω του ξεχωρίζει ο ρωσικός τρούλος από το παρεκκλήσι στο **μνημείο των Ρώσων**. Το εκκλησάκι είναι φτιαγμένο από χοντρούς κορμούς και οι τρούλοι, με μυτερή κορυφή και σταυρό, είναι σκεπασμένοι με ξύλινες ψηφίδες. Μπροστά ακριβώς, πνιγμένο στα κυπαρίσσια βρίσκεται το μνημείο των Ρώσων και δίπλα ένα ελληνικό ξωκλήσι.

ΠΡΩΤΗ

Το νησί **πρώτη** βρίσκεται μόλις 1.100 μ. μακριά από την ακτή της Μαραθόπολης. Και εδώ οι ακτές είναι απόκρημνες αλλά υπάρχουν μερικοί υπήνεμοι όρμοι που προσφέρουν ασφαλές αγκυροβόλιο. Η Πρώτη, με έκταση 3 τετραγωνικά χιλιόμετρα, έχει το σχήμα ανθρώπινου αυτιού και το ψηλότερο σημείο της είναι η Μέση (185 μ.). Οι πλαγιές της σκεπάζονται από πυκνή βλάστηση, κυρίως σκοίνους, κουτσουπιές, κοκορεβυθιές, σφενδάμια, ασπάλαθους, ελληνικά κέδρα, γκορτσιές και αγριελιές. Στις ανατολικές ακτές του νησιού υπάρχει και η μοναδική μικρή αμμουδιά της **Βουρλιάς**, μέσα σ' έναν υπήνεμο όρμο με κρυστάλλινα νερά. Ο Βράχος που υψώνεται νότια της αμμουδιάς έχει στην κορυφή του λείψανα οχύρωσης κυρίως ογκόλιθους ενός κυκλικού τείχους, καθώς και πολλά πήλινα όστρακα. Εδώ ίσως ήταν η

πολίχνη που αναφέρει ο Στράβωνας, και με λίγη αναρρίχηση μπορείτε να τη δείτε. Η είσοδος στον όρμο της Βουρλιάς απαιτεί εξαιρετική προσοχή, γιατί ακριβώς στη μέση του υπάρχει κάποιο ναυαγισμένο σκάφος και ένα από τα σιδερά του, το οποίο μόλις που διακρίνεται στην επιφάνεια, αποτελεί αληθινή παγίδα για τα σκάφη. Βόρεια της αμμουδιάς υπάρχει άλλος ένας υπήνεμος όρμος και ένας μικρός μόλος με καθαρό, ασβεστωμένο δρομάκι που οδηγεί στο μοναστήρι που ξεχωρίζει στην κατάφυτη πλαγιά. Είναι η Κοίμηση της Θεοτόκου της Γοργοπηγής. Ονομάστηκε έτσι από την ομώνυμη εικόνα που βρέθηκε το 1984 στα βράχια της ακτής, εκεί όπου υπάρχει σήμερα ένα μικρό εκκλησάκι. Είναι μια εικόνα του 1832 επιζωγραφισμένη αφού η πρώτη αγιογράφηση έγινε σαράντα χρόνια πιο πριν.

Η Πρώτη ήταν από παλιά τόπος ιερής απομόνωσης. Στις πλαγιές του νησιού υπήρχαν ασκητήρια τα οποία σήμερα είναι μισογκρεμισμένα. Οι τελευταίοι ασκητές, ο Κωνσταντίνος, ένας υπέροχος ψάλτης, και ο Γεράσιμος, δύο άνθρωποι πολύ αγαπητοί στη μικρή κοινωνία της Μαραθόπολης, πέθαναν πριν κάμποσα χρόνια. Στο νησί, το οποίο ανήκει στην Παναγία Γαργαλιάνων, υπήρχαν παλιά και γιδοβοσκοί με τα κοπάδια τους. Πηγές δεν υπάρχουν στο νησί. Υπάρχουν μόνο κάποιες δεξαμενές για τις ανάγκες του μοναστηριού.

Οι ακτές της πρώτης συνεχίζουν απόκρημες ως το Βορινό ακρωτήριο Κεφάλι και στο δυτικό τμήμα τους σχηματίζουν μερικές εντυπωσιακές εσοχές, όπου τα βράχια υψώνονται και σμίγουν ψηλά στο βουνό. Η θάλασσα εκεί έχει ένα βαθύ γαλαζοπράσινο χρώμα και ο ήχος της ακούγεται υποβλητικός μέσα στους σκιερούς θόλους.

ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ

Ξεχασμένα από τους ανθρώπους αλλά όχι και από το Θεό, τα νησιά της Μεσσηνίας διατήρησαν για αιώνες ένα περιβάλλον με άσπιλη ομορφιά, μια παρθενικότητα που την πολιορκούσαν μόνο οι δυτικοί άνεμοι, το ανίσχυρο πέλαγος και ο ζεστός ήλιος της Μεσσηνίας. Οι άνθρωποι, πάντα περαστικοί άφησαν μερικά αμυδρά σημάδια μόνο από τον ερχομό τους, ίσα ίσα για να δώσουν μια απόχρωση πολιτισμού, στα αδρά χρώματα της άγριας φύσης.

Σήμερα πια που οι ανίσχυροι ταξιδιώτες ψάχνουν ολοένα την ομορφιά στο αντίθετο και ανεξερεύνητο, τα νησιά της Μεσσηνίας μπορούν να αποτελέσουν ένα θαυμάσιο προορισμό. Πεζοπόροι που θέλουν να ανακαλύψουν τη

σπάνια φύση στα μονοπάτια της Σαπιέντζας, φυσιολάτρεις που θα μαγευτούν από το αρχαίο κουμαρόδασος και τα άγρια Ζώα, ιστιοπλόοι που θα απολαμβάνουν το μαΐστρο να φουσκώνει τα πανιά τους δίπλα στις εντυπωσιακές ακτές, δύτες που θα χορτάσουν καταδύσεις στα συγκλονιστικά ναυάγια και τους εξωτικούς βυθούς, επιστήμονες που θα παίρνουν πιο άνετα τον πλούτο της γνώσης από ένα ζωντανό εργαστήριο, θαλασσινοί και στεριανοί, απλοί ταξιδευτές και προσκυνητές, θα βρουν στις ανεμοδαρμένες στεριές και θάλασσες των νησιών έναν από τους τελευταίους ανέγγιχτους παραδείσους της Ελλάδας. Οι διαδικασίες που έχουν ξεκινήσει από τη Σαπιέντζα πρέπει να επεκταθούν και στα υπόλοιπα νησιά. Κάθε επέμβαση όμως θα πρέπει να έχει ως γνώμονα την **ηπιότητα** και το **σεβασμό** προς το σπάνιο φυσικό περιβάλλον. Περίπτερα και σταθμοί ξεκούρασης, υδροδότηση, ασφαλή αγκυροβόλια και μόλοι, δυνατότητα διανυκτέρευσης σε μερικά απ' τα νησιά, σηματοδότηση μονοπατιών αρχαιολογικών χώρων και αξιολογών τοποθεσιών, καταδυτικά και ιστιοπλοϊκά κέντρα, εργασίες ανάδειξης και αναστήλωσης μνημείων και κτιρίων, όλες οι δραστηριότητες πρέπει να γίνουν με φυσικά υλικά (ξύλο, πέτρα, χώμα) και χωρίς να ενοχλούν το περιβάλλον.

Η ήπια αξιοποίηση των οποίων θα δώσει άλλη ώθηση στην ανάπτυξη των παράλιων περιοχών της Μεσσηνίας. Μικρά σκάφη θα εκτείνουν τακτικά δρομολόγια, παραδοσιακοί ξενώνες θα φιλοξενήσουν τους επισκέπτες, μικρές όμορφες ταβέρνες θα σερβίρουν αυθεντικές γεύσεις του τόπου, οι τουριστικές υποδομές θα αναβαθμίσουν και η ήπια αξιοποίηση των νησιών θα φέρει μια σημαντική ανάπτυξη στις παραλίες της Μεσσηνίας, αφού οι νέοι επισκέπτες θα αντιπροσωπεύουν ένα τουρισμό υψηλότατης ποιότητας και απαιτήσεων. Ταυτόχρονα θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για να επουλωθούν οι πληγές που άνοιξαν στα νησιά με τον καιρό: το πεδίο βολής στη Σχίζα, τα ιχθυοτροφεία στη Σαπιέντζα, ο φόβος των πετρελαιοδεξαμενών στη Σφακτηρία, η παράνομη αλιεία παντού στην περιοχή. Τα νησιά της Μεσσηνίας μπορούν να αξιοποιηθούν μόνο αν σεβαστούμε βαθιά τον πλούτο που έσωσαν μέχρι σήμερα. Μια αξιοποίηση αειφόρος, που θα δίνει καρπούς για πάντα, αρκεί όλοι -πολιτεία φορείς, επισκέπτες - να ακούσουν τη φωνή της φύσης. Όπως ο φάρος της Σαπιέντζας, που παίρνει το φως του ηλίου για να φωτίζει τις σκοτεινές νύχτες των θαλασσινών...

ΤΡΙΦΥΛΙΑ

Βορειοδυτικά της Πύλου, συνεχίζοντας προς την Ηλεία θα περιπλανηθούμε στη Τριφυλία, συναντώντας τους Γαργαλιάνους, τα Φιλιατρά και την Κυπαρισσία, πρωτεύουσα της περιοχής

ΔΗΜΟΣ ΑΥΛΩΝΑ

Ο δήμος Αυλώνα πήρε το όνομά του από τον αρχαίο Αυλώνα περιοχή που αναφέρουν οι αρχαίοι περιηγητές Ξενοφώντας, Στράβωνας, Πausανίας, με λατρευτικό άγαλμα σύμφωνα με τον τελευταίο τον Ασκληπιό Αυλώνιο. Δεν έχει εντοπιστεί η ακριβής θέση της, ωστόσο πολλοί πιστεύουν ότι πρόκειται για το σημερινό Σιδηρόκαστρο. Όπως και να 'χε πάντως ο δήμος Αυλώνα απαρτίζεται από γραφικά χωριά που το ένα συναγωνίζεται το άλλο στην ομορφιά και θέα. Σίγουρα όμως το σήμα κατατεθέν του είναι η Νέδα, αυτό το μοναδικό ποτάμι που σε ταξιδεύει σε μονοπάτια της μυθολογίας και του ονείρου.

Το ποτάμι κρύβει μια τεράστια ποικιλία εικόνων, χείμαρρους, παραποτάμους, δροσερά πλατώματα, χαράδρες πνιγμένες στη βλάστηση, ειδυλλιακές λιμνούλες, το απίστευτη ομορφιάς φαράγγι, τη σκοτεινή σπηλιά (στόμιο) με νυχτερίδες, αγριοπερίστερα και σταλαγμίτες, καταρράκτες μικρούς και μεγάλους, τοξωτά γιοφύρια... όλα εντυπωσιακά! Κάθε χρόνο μαγνητίζει Έλληνες και όχι μόνο προκαλώντας τους για μια περιπετειώδη, απολαυστική κατάβαση.

Από το χωριό Πλατάνια και από τον Πύργο του, μπάρμπα - Αλέκου ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει **τον ναό του Επικούρειου Απόλλωνα**.

ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ

Ο Ναός βρίσκεται σε απόσταση 14 χλμ. Νότια της Ανδρίτσαινας, σε υψόμετρο 1.130 μ., επάνω στο όρος Κωτίλιο. Στην τοποθεσία αυτή, που στην

αρχαιότητα ονομαζόταν Βάσσες (που σημαίνει μικρά πλατώματα σε βράχους), οι κάτοικοι της γειτονικής Φιγάλειας είχαν ιδρύσει, από τον 70 αι.π.Χ., ιερό του Απόλλωνος Βασσίτα, τον οποίο και λάτρευαν με την προσωνυμία του Επικουρίου συμπαραστάτη στον πόλεμο ή στην αρρώστια. Το επίθετο Επικούριος δόθηκε την εποχή των πολέμων με τους Σπαρτιάτες γύρω στο 650 Π.Χ.

Ο ναός του Απόλλωνος στο ιερό των Βασσών αποτελεί ένα από τα καλύτερα σωζόμενα μνημεία της κλασικής αρχαιότητας. Συγκεκριμένα, είναι ο καλύτερα διατηρημένος ναός μετά το ναό του Ηφαίστου στην Αθήνα. Από όλους τους ναούς της Πελοποννήσου, ύστερα από το ναό της Τεγέας, θα μπορούσε αυτός να πάρει την πρώτη θέση για το κάλλος του μαρμάρου και το αρμονικό σύνολο.

Χτίστηκε το 420-400 π.Χ. στη θέση ενός παλαιότερου, αρχαϊκού ναού. Ο περιηγητής Πausανίας, που επισκέφτηκε και θαύμασε το μνημείο στα μέσα περίπου του 2ου αι.μ.Χ., αναφέρει ως αρχιτέκτονά του τον Ικτίνο. Η θέση που κατέχει ο ναός στην ιστορία της ελληνικής αρχιτεκτονικής είναι ξεχωριστή, καθώς συνδυάζει με ιδιοφυή τρόπο τα αρχαϊστικά στοιχεία, που υπαγόρευε η τοπική θρησκευτική παράδοση, με τις τολμηρές ανανεωτικές ιδέες του δημιουργού του. Είναι δωρικός παρίπτερος, με προσανατολισμό Β.-Ν και διαστάσεις 14,48x38,24μ. στο επίπεδο του στυλοβάτη.

Η υπερβολικά στενόμακρη κάτοψη της περίπτωσης, ο αριθμός των κιόνων (6x15 αντί του κανονικού για την εποχή 6x13) και η διάταξή τους (μεγαλύτερα μετακίονια διαστήματα στις στενές πλευρές) είναι αρχαϊκά χαρακτηριστικά και παραπέμπουν σε συγκεκριμένο πρότυπο: το μεγάλο ναό του Απόλλωνος στους Δελφούς. Συνυπάρχουν όμως αρμονικά με προοδευτικά γνωρίσματα της ώριμης κλασικής αθηναϊκής αρχιτεκτονικής, όπως είναι η λεπτότητα των κιόνων, το χαμηλό ύψος της κρηπίδας και του θριγκού και η ευρυχωρία του προδόμου και του οπισθοδόμου. Η μεγάλη πρωτοτυπία του μνημείου έγκειται στη διαμόρφωση του εσωτερικού του.

Στο σηκό υπάρχει η ιδέα της κιονοστοιχίας κατά τις τρεις πλευρές, όπως στον Παρθενώνα και το ναό του Ηφαίστου (Θησείο) στην Αθήνα, όμως οι κίονες στις μακρές πλευρές δεν είναι ελεύθεροι. Εκφύονται από τους τοίχους ως λεπτά εγκάρσια χωρίσματα (ανάλογα με εκείνα του αρχαϊκού ναού της Ήρας στη Ολυμπία), που απολήγουν σε ιωνικούς ημικίονες με ιδιότυπα κοινόκρανα

και βάσεις. Στη στενή πλευρά του σηκού, απέναντι από την είσοδο, ο ελεύθερος κίονας (ίσως και οι δύο τελευταίοι, στην ίδια γραμμή με αυτόν, ημικίονες) έφερε το πρώτο στην ιστορία της αρχιτεκτονικής κορινθιακό κιονόκρανο.

Η κιονοστοιχία στήριζε ιωνικό θριγκό με ανάγλυφη ζωφόρο, που περιέτρεχε εσωτερικά και τις τέσσερις πλευρές του σηκού. Είχε μήκος 31 μ. και οι 23 πλάκες της, με σκηνές αμαζονομαχίας και κενταυρομαχίας, βρίσκονται από το 1814 στο Βρετανικό Μουσείο. Πίσω από τον ελεύθερο κορινθιακό κίονα, στη θέση του κλειστού αδύτου άλλων ναών, διαμορφώνεται ένας κλειστός χώρος, που επικοινωνεί μεν ελεύθερα με το σηκό, "βλέπει" όμως για θρησκευτικούς λόγους προς ανατολάς, με μια πόρτα που ανοίγεται προς το ανατολικό πτερό. Όλα αυτά τα στοιχεία συνέτειναν στην ανάδειξη του εσωτερικού χώρου και αποτέλεσαν καινοτομίες που έμελλε να επηρεάσουν αποφασιστικά την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής στους επόμενους αιώνες.

Ο ναός είναι χτισμένος από τοπικό ασβεστόλιθο. Μαρμάρινα ήταν τα κιονόκρανα του σηκού, ορισμένα μέρη της οροφής και της στέγης και ο γλυπτός διάκοσμος. Η ερείπωση άρχισε από τα ρωμαϊκά χρόνια, πρώτα από τους ανθρώπους και ύστερα από τους σεισμούς. Γλυπτά του διά κόσμου του ναού, μεταξύ των οποίων και Αμαζονομαχία, βρίσκονται στο Αρχαιολογικό Βρετανικό Μουσείο.

Η ζωφόρος του ναού είναι ένα πραγματικό αριστούργημα αποτελούμενη από εικοσιπέντε μαρμάρινες πλάκες, από τις οποίες οι έντεκα δυτικά παρίσταναν κενταυρομαχία (Λάπηθες Κένταυροι) και οι έντεκα ανατολικά αμαζονομαχία (Αθηναίοι - Αμαζόνες). Η κεντρική στο βάθος παρίστανε τον Απόλλωνα που με τη συνδρομή της Αρτέμιδος, έκανε να επέλθει η δικαιοσύνη, που διαταράχτηκε από τους αίτιους των φοβερών μαχών (Κενταύρους Αμαζόνες). Πρόκειται για πραγματικό αριστούργημα που η ζωντάνια και η έκφραση των μορφών, καθώς και η συνταιριασμένη πλοκή των σκηνών, το κατατάσσουν στους καλύτερους γλυπτικούς διά κόσμους της αρχαιότητας. Δυστυχώς τα μοναδικά αυτά γλυπτά της ζωφόρου του Επικουρείου Απόλλωνα, κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας έγιναν αντιληπτά από Ευρωπαίους αρχαιοκάπηλους και εκλάπησαν. Σήμερα το μεγαλύτερο μέρος τους κοσμεί τις προθήκες του Βρετανικού μουσείου, αλλά και του μουσείου του Λούβρου και του Μονάχου. Μέσα στο ναό υπήρχε και μεγάλο (12 πόδια) χάλκινο

άγαλμα του Απόλλωνα το οποίο κατά τις μαρτυρίες του Πausανία, όταν ιδρύθηκε η Μεγάλη Πόλις μεταφέρθηκε και τοποθετήθηκε εκεί, μπροστά από το τέμενος του Λυκαίου Διός.

Σήμερα, ο ναός διατηρείται στη μορφή που έλαβε με τις εργασίες αναστήλωσής του από την Αρχαιολογική Εταιρεία, στις αρχές του αιώνα. Από το 1965, και συστηματικά από το 1982, το Υπουργείο Πολιτισμού έχει αναλάβει το δύσκολο έργο της συντήρησης και

προστασίας του μνημείου. Το στέγαστρο, που προστατεύει το ευαίσθητο οικοδομικό υλικό από τις ακραίες καιρικές συνθήκες της περιοχής, το αντισεισμικό ικρίωμα και οι άλλες εγκαταστάσεις είναι προσωρινά, για όσο διάστημα απαιτήσουν οι σωστικές εργασίες.

Η πρόσβαση στον αρχαιολογικό χώρο του ναού μπορεί να γίνει από την Μεγαλόπολη, μέσω Καρύταινας, και από τα Κρέστενα της Ηλίας.

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ

Η πρώτη προσπάθεια αναστήλωσης του ναού πραγματοποιήθηκε το 1902 υπό τον Π. Καβαδία και κράτησε έξι χρόνια. Το 1965 ο ναός παθαίνει μεγάλες ζημιές από τον καταστρεπτικό σεισμό που έπληξε την περιοχή. Τον ίδιο χρόνο γίνονται οι πρώτες σωστικές παρεμβάσεις ενώ τον επόμενο ένας κεραυνός δημιουργεί νέα προβλήματα στο μνημείο, το οποίο πλέον κινδυνεύει άμεσα αφού έχουν πάρει κλίση οι κίονες και ολόκληρο το κτίριο έχει παραμορφωθεί.

Το 1970 δημιουργείται η Επιτροπή Συντήρησης του Ναού Επικούρειου Απόλλωνος (ΕΣΝΕΑ). Κατά τη δεκαετία 1985-1995 η Επιτροπή προχώρησε σε τέσσερα βασικά μέτρα προστασίας του ναού. Δημιούργησε ένα προστατευτικό στέγαστρο πάνω το ναό, έλαβε αντισεισμικά μέτρα, απομάκρυνε τα όμβρρια ύδατα και έλαβε μέτρα προστασίας από τους κεραυνούς.

Του Ιουνίου του 1997 το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο μετά από μια μαραθώνια συζήτηση αποφάσισε να προχωρήσει σε ουσιαστικά έργα στερέωσης και αποκατάστασης του ναού. Συγκεκριμένα αποφάσισε ότι το μνημείο για να σωθεί πρέπει να διαλυθεί, να υπάρξει καταβίβαση των επιστυλίων και μεταφορά των κιόνων προκειμένου να ενισχυθεί η θεμελίωση, και να συντηρηθούν τα 2.000 αρχιτεκτονικά μέλη, που θα κατέβουν.

Μετά παρέλευση τριών ετών αδράνειας - παρά το γεγονός ότι ο ναός εκινδυνεύε πλέον με κατάρρευση - το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο ξανασυνεδρίασε (Σεπτέμβριος 2000) παρουσία της ΕΣΝΕΑ. Στη συνεδρίαση υπήρξαν διαφωνίες και διατυπώθηκαν διαμετρικά αντίθετες απόψεις περί του τρόπου στερέωσης και αποκατάστασης του ναού. Τελικά αποφασίστηκε κατά πλειοψηφία να εγκριθεί “κατ αρχήν” η μελέτη για επέμβαση στο βόρειο πτερό του ναού, με την “πιλοτική” μετακίνηση της βορειοδυτικής γωνιάς του, δηλαδή των τεσσάρων επιστυλίων και των τριών κίονων του και τη διάλυση της κρηπίδας όπου εδράζονται.

Μετά το θαύμα της Νέδας και του Επ. Απόλλωνα μια στάση στην ολόδροση πλατεία του χωριού Πλατάνια επιβάλλεται Αξιόλογα επίσης χωριά είναι το Σιδηρόκαστρο που κτισμένο αμφιθεατρικά, ενθουσιάζει με την απίστευτη θέα και την γραφικότητα του, η Αυλώνα με όμορφα σπίτια, καθαρά δρομάκια και αυλές, η Βανάδα και Αγαλιανή με το δικό τους χρώμα και τις μυστικές ομορφιές. Από τις πλέον μαγευτικές, σιμιγδαλένιες, απέραντες παραλίες είναι εκείνη της Ελαίας και του Καλού Νερού. Η περιοχή αποτελεί και βιότοπο αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας Caretta - Caretta και μάλιστα λειτουργούν εκεί και σταθμοί ενημέρωσης του κοινού.

Οι επιλογές λοιπόν εδώ είναι βουνό ή θάλασσα, ή ...και τα δυο!

ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ

Μέσα σ' ένα καταπράσινο κάμπο ελαιώνων και αμπελώνων είναι κτισμένη η πόλη των Φιλιατρών που χρωστά την ονομασία της στα πολλά πηγάδια που υπήρχαν στην περιοχή (Φιλιατρό = χείλος πηγαδιού). Από την πρώτη στιγμή σου δίνεται η εντύπωση πως οι κάτοικοί της την αγαπούν και τη φροντίζουν. αφού στην είσοδό της θα σε υποδεχτούν φοίνικες, πλατάνια και το πανέμορφο πάρκο της Βλαχέρνας με τη μικρή ομώνυμη ιστορική εκκλησία του και το «Βορρέειον», Πνευματικό Κέντρο, έδρα του ιστορικού Συλλόγου Φιλοπροόδων Φιλιατρών. Έκπληξη θα προκαλέσει το ομοίωμα της υδρογείου

και βέβαια, προηγούμενα, εκείνο του «Πύργου του Άιφελ», έργο του ομογενούς ευπατρίδη Χαρ. Φουρναράκη που πρόσφερε πάρα πολλά στην πατρίδα του όπως Π.χ. το Πνευματικό κέντρο και σημερινή κινηματογραφική λέσχη, το «Φουρναράκειο».

Η κεντρική πλατεία της πόλης με το υπέροχο Βενετσιάνικο σιντριβάνι, τους ευκαλύπτους και το γνωστό ρολόι των Φιλιατρών σχεδόν δίπλα αποτελεί σημείο συνάντησης των Φιλιατρικών κάθε ηλικίας.

Τα επίνεια των Φιλιατρών είναι ο Αγρίλης και η Αγία Κυριακή. Στον Αγρίλη, το γραφικό ψαροχώρι με το υπέροχο λιμανάκι, θα εντυπωσιάσει ένα ακόμα έργο ψυχής του Χ. Φουρναράκη «ο Πύργος των Παραμυθιών» που πραγματικά θα σε ταξιδέψει σε παραμυθένιους χώρους.

Το κολύμπι και οι ψαρομεζέδες στην Αγ. Κυριακή είναι πραγματικές απολαύσεις. Εδώ τοποθετείται η αρχαία «Εράνα», ως απόδειξη της ύπαρξης της οποίας προβάλλουν ελάχιστες μαρμάρινες κατασκευές και ίχνη Ρωμαϊκών λουτρών. Άλλες παραλίες ιδανικές για κολύμπι βρίσκονται στο Λιμενάρι, Στόμιο και Λαγκούβαρδο. Οι «εξώστες» των Φιλιατρών είναι η Δεξαμενή και ο Αϊ - Λιάς.

Αξιόλογα χωριά του Δήμου είναι η Μάλη - η Ελβετία της Τριφυλίας όπως λέγεται - και οι Χριστιάνοι με την «Αγία Σωτήρα», το σημαντικότερο Βυζαντινό μνημείο της Μεσσηνίας. Γενικά τα πολλά Βυζαντινά μνημεία της περιοχής όπως ο ναός της Αναλήψεως (ο αρχαιότερος σταυρεπίστεγος ναός του κόσμου) είναι αψευδείς μάρτυρες της άνθησης του Ελληνοχριστιανικού Πολιτισμού.

Μεγάλη τοπική εορτή είναι εκείνη του Αγ. Χαραλάμπους, του πολιούχου της πόλης που αποτελεί πόλο έλξης όχι μόνο των Τριφυλίων αλλά και των υπολοίπων Ελλήνων.

Σημαντικές πολιτιστικές εκδηλώσεις πραγματοποιούνται κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο.

ΔΗΜΟΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ

Με παρελθόν που χάνεται στην προϊστορία και μυθολογία, η Κυπαρισσία φλερτάρει τον επισκέπτη ξαπλωμένη στους πρόποδες του βουνού Αιγάλεω βρέχοντας τα πόδια της στα πρασινογάλαζα νερά του Ιονίου. Η πρώτη ιστορική αναφορά είναι εκείνη από τον Όμηρο στην Ιλιάδα του, που αναφέρει ότι η Κυπαρισσία, ως πόλη που διοικούσε ο Βασιλιάς Νέστορας, συμμετείχε στον Τρωικό πόλεμο προσφέροντας επανδρωμένες τριήρεις. Το κάστρο της, που προβάλλει σαν κορώννα στο κεφάλι της, δηλώνει την μακράιωνη ιστορία του και προκαλεί να το επισκεφτείς, ώστε να ταξιδέψει το μάτι μέχρι τις Στροφάδες και τη Ζάκυνθο.

Αποκαλείται και «Διπλή Πολιτεία» αφού χωρίζεται στην Άνω Πόλη, την παραδοσιακή με τα καλντερίμια, τα χαγιάτια και την απίστευτα όμορφη θέα στο πέλαγος και την Κάτω Πόλη, την νεώτερη, με τα σύγχρονα κτίσματα, το διοικητικό και οικονομικό κέντρο της περιοχής.

Φημίζεται για το κλίμα και τα προϊόντα της αλλά αυτό που την κάνει να ξεχωρίζει είναι η ανατολή και κυρίτερα η δύση της που κάνει τον ορίζοντα να φλέγεται... «στη Κυπαρισσία αντίκρυσσα το πιο όμορφο ηλιοβασίλεμα των ταξιδίων μου!» είπε ο Κλεμανσώ.

Ο επισκέπτης δεν πρέπει να χάσει την ευκαιρία να κολυμπήσει στις όμορφες ακρογιαλιές (Αϊ Λαγούδης, Τρύπες, Καρτελάς, Σανί), να γευθεί τις νόστιμες λιχουδιές, να επισκεφθεί τα γύρω γραφικά χωριά, τα απομεινάρια του ναού του Απόλλωνα και των τειχών της πόλης κοντά στο Σιδηροδρομικό σταθμό, τη Διονυσιάδα πηγή και βέβαια τους θολωτούς τάφους της Περιστεριάς, «των Μυκηνών της Δυτικής Πελοποννήσου» όπως λέγεται λόγω των πλούσιων ευρημάτων και τον θολωτό τάφο κοντά στο χωριό Μουριατάδα.

Σημαντικές τοπικές εορτές είναι της Αγ. Τριάδας και του Σταυρού ενώ κάθε καλοκαίρι λαμβάνουν χώρα πολιτιστικές εκδηλώσεις.

ΔΗΜΟΣ ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ

Η πόλη των Γαργαλιάνων αποκαλείται «το μπαλκόνι της Μεσσηνίας». Κτισμένη σε ύψος 300 μ. από τη θάλασσα σε κερδίζει από την πρώτη στιγμή αφού σου προσφέρει απίστευτη θέα προς το απέραντο γαλάζιο του πελάγους, με το νησάκι «Πρώτη» σε πρώτο πλάνο. Η οργιαστική βλάστηση λίγο, πριν την είσοδο στη πόλη, στο γεφυράκι του ποταμού Λαγκούβαρδου, σε συνδυασμό με τον ελαιώνα και τη θέα που θ' ακολουθήσει σίγουρα θα μαγέψει.

Η περιοχή κατοικήθηκε από την πρωτοελλαδική περίοδο και στην Ομηρική Εποχή διοικούσαν από το Βασιλιά Νέστορα. Οι επιδρομές των Πειρατών, αργότερα, ανάγκασαν τους κατοίκους να εγκατασταθούν οριστικά, στη σημερινή θέση της πόλης. Κατά τη διάρκεια του '21 σημείωσε ισχυρή αντίσταση ενώ από εδώ ξεκίνησε ο σπουδαίος Μακεδονομάχος Σαράντης Αγαπηνός γνωστός ως Τέλος Άγρας, ο ανδριάντας του οποίου κοσμεί το όμορφο πάρκο, δίπλα στη βιβλιοθήκη της πόλης. Κάθε καλοκαίρι διοργανώνονται τα «Αγαπήνεια» προς τιμήν του.

Στη περιοχή της Βάλτας ο φυσιολάτρης θα σαστίσει μπροστά στο ονειρεμένο τοπίο κοντά στους μικρούς καταρράκτες, ενώ θ' αφεθεί ξέγνοιαστος στις σιμιγδαλένιες παραλίες Λαγκούβαρδος, Μάτι, Βρωμονέρι.

Επίγειο των Γαργαλιάνων είναι η Μαραθόπολη, γραφικό ψαροχώρι που φημίζεται για τους εκλεκτούς μεζέδες του. Οι λάτρεις του ψαρέματος και του βυθού θα έχουν την ευκαιρία να «δράσουν» στο ακατοίκητο νησί «Πρώτη». Εκεί θα κολυμπήσουν στην πανέμορφη Βουρλιά, θα επισκεφθούν τον όρμο των Πειρατώνστη θέση «Γραμμένο» και τα οχυρωματικά έργα των Αθηναίων κατά τον Πελ/σιακό πόλεμο.

Γενικά η περιοχή προσφέρεται για ήσυχες, ρομαντικές αλλά και οικογενειακές διακοπές.

ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΡΟΣ

Η Χώρα, η όμορφη κωμόπολη της Τριφυλίας είναι κτισμένη στη μέση πεδιάδας πάνω σε λόφο. Διατηρεί την παλιά όψη 'της με τα πέτρινα κεραμοσκέπαστα σπίτια και τα στενά δρομάκια. Είναι περιτριγυρισμένη από πλούσια βλάστηση, πλατάνια, ελιές, αμπέλια, στοιχεία που σε συνδυασμό με τη θέση της αποτελούν πολύ πιθανόν τους λόγους που οδήγησαν τον Ομηρικό Βασιλιά Νέστορα και τους Νηλείδες να εδραιώσουν εκεί τη δυναστεία τους. Η φυσική ομορφιά της, το υγιεινό κλίμα της, η καθαριότητα και οι φιλόξενοι κάτοικοί της, πρόθυμοι να σου προσφέρουν ό,τι ζητήσεις σε παραπέμπουν σε άλλη εποχή όπου όλα ήταν απλά, αγνά και πανέμορφα. Πραγματικά ξεχνιέσαι...

Αυτό που την κάνει όμως να ξεχωρίζει και να στέκεται ισότιμα δίπλα στους πιο αξιόλογους τόπους της Ελλάδας είναι ο αρχαιολογικός χώρος του ανακτόρου του Νέστορα.

Τα ανάκτορα του βασιλιά της Πύλου Νέστορα

Αποτελούν ένα από τα καλύτερα μυκηναϊκά ανάκτορα που έχουν σωθεί και πιθανολογείται ότι κτίστηκαν το 130 αιώνα π.χ. Αποτελούν ένα, υπερσύνολο μέσα στο οποίο εντάσσονται ποικίλα κτίρια μεταξύ των οποίων 105 ισόγεια διαμερίσματα και άλλοι χώροι. Η μεγάλη ορθογώνια «αίθουσα του θρόνου» με την κυκλική εστία, το λουτρό με τον πήλινο λουτήρα και οι αποθήκες με τα πολυάριθμα αποθηκευτικά αγγεία θεωρούνται ως τα πιο σημαντικά διαμερίσματά του. Τα κύρια κτίριά του είναι το νοτιοδυτικό, το κεντρικό, το βορειοανατολικό και οι αποθήκες οίνου, ελαίου και σιταριού ενώ υπάρχουν και κάποια μικρότερα κτίσματα. Στα ανάκτορα αυτά έχουν βρεθεί πολλές τοιχογραφίες που παριστάνουν λυράρηδες και γρύπες (σύμβολο της εξουσίας του Νέστορα), δάπεδα με γραπτές διακοσμήσεις ενώ ο επισκέπτης πρέπει να σταθεί και στις χίλιες πινακίδες όπου διασώζεται η δεύτερη πιο παλιά μορφή της γλώσσας μας, η αρχαία ελληνική διάλεκτος της γραμματικής Γραφής Β') Επίσης το σπουδαιότερο μουσείο της Μεσσηνίας βρίσκεται στη Χώρα Το

Μουσείο Χώρας Τριφυλίας φιλοξενεί μια από τις σημαντικότερες μυκηναϊκές συλλογές της Ελλάδας. Στις τρεις αίθουσές του εκτίθενται 5.000 περίπου ευρήματα μεταξύ των οποίων κεραμικά, χάλκινα, λίθινα, τοιχογραφίες, μικροαντικείμενα από διάφορες ύλες, πήλινα αγγεία και πινακίδες που χρονολογούνται από την 3η χιλιετία Π.Χ. περίπου μέχρι τους Ρωμαϊκούς Χρόνους. Ειδικότερα, περιλαμβάνει αντικείμενα τα οποία προέρχονται από τις έρευνες στο Ανάκτορο του Νέστορα, από τις ανασκαφές του Θολωτού Τάφου του Θρασυμήδη (διαδόχου του Νέστορα), των Βολιμιδίων, της περιοχής του Κεφαλόβρυσου και των γύρω περιοχών.

Εδώ φυλάσσονται τα ευρήματα από τους θολωτούς τάφους της Περιστεριάς, Εγκλιανού και βέβαια ευρήματα από το ανάκτορο.

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΦΥΛΙΑ

1. Αιγάλεω

Στο δρόμο προς τα Φιλιατρά και ειδικότερα στην περιοχή «Κερασούλα» φθάνουμε στο χωριό Χριστιάνοι. Στο σημείο αυτό παίρνοντας την ανηφόρα σε χωματόδρομο βρίσκουμε το οροπέδιο της Μάλης στα 960 μέτρα. Σε αυτόν τον οικισμό και λίγο πριν από το οροπέδιο, στα αριστερά του δρόμου βλέπουμε το καλντερίμι το οποίο μας οδηγεί στο οροπέδιο μέσα από δάσος. Παίρνουμε την πλαγιά στην ανηφόρα και μετά από 45 περίπου λεπτά καταλήγουμε στην κορυφή του βουνού στα 1225 μέτρα.

2. Όρος Ψυχρό

Ξεκινώντας από την πλατεία της πάνω πόλης πηγαίνουμε προς το ξωκλήσι της Παναγίας του Αγγελουδά μέσα από το καλντερίμι του Ηρώου. Το ξωκλήσι των Αγίων Θεοδώρων βρίσκεται μετά από μισό χιλιόμετρο και εδώ μπαίνουμε σε μονοπάτι το οποίο μας οδηγεί στην τοποθεσία «Γερνό». Το δάσος με τις Αριές βρίσκεται μετά από ανηφόρα ενώ λίγο αργότερα φθάνουμε στα ερείπια της Αγίας Παρασκευής από την οποία έχει ονομαστεί

το βουνό (ενώ λέγεται και ψυχρό). Ακολουθώντας την κορυφογραμμή πηγαίνουμε προς τη θέση «Πεζούλια» ενώ μετά από κατηφόρα πίνουμε νερό στη πηγή, η οποία εξαιτίας του παγωμένου νερού της έδωσε το όνομα στο Ψυχρό. Από εδώ παίρνουμε το χωματόδρομο και φθάνουμε στο χωριό Βρύσες ενώ λίγο πριν συναντάμε το «Κεφαλάρι». Στη συνέχεια πηγαίνοντας αριστερά βρισκόμαστε στους «πάνω Μπλεμενιανούς», από όπου κατευθυνόμαστε σε δρόμο στο δάσος και καταλήγουμε ύστερα από συνολικά 5 ώρες στη δεξαμενή της Κυπαρισσίας.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΤΡΙΦΥΛΙΑ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΡΤΙΝΑ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Μαραθόπολη Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2763061400-1
FAX	2763061402
e-mail	artinamar@panafonnet.gr
Δικτυακός Τόπος	http //www.hotelartina.gr
Λειτουργεί από το 1992 και έχει δυναμικότητα 50 κλινών. Ο τύπος των δωματίων είναι μονόκλινα, δίκλινα και τρίκλινα. Είναι κάτοχος του σήματος του Ε.Ο.Τ. και σε κάθε δωμάτιο υπάρχουν τηλεόραση και κλιματισμός. Το συγκρότημα διαθέτει πισίνα, υδρομασάζ, μπαρ και εστιατόριο και υπάρχει ειδική ράμπα για άτομα με ειδικές ικανότητες. Το ξενοδοχείο λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου και επιτρέπονται τα κατοικίδια στο χώρο του.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΙΟΝΙΑΝ VIEW	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Γαργαλιάνοι 24400
Τηλέφωνο	2763022494
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ	
Διεύθυνση	Μαραθούπολη Μεσσηνίας 24400
Τηλέφωνο	2763061094, 6945917352
e-mail	info@mesogeiosap.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.mesogeiosap.gr

Εκεί όπου ξεκούραση και γνωριμία με την θάλασσα & τον ήλιο συνδυάζονται ιδανικά στις διακοπές σας, είναι στη «**ΜΕΣΟΓΕΙΟ**». Ένα νεόκτιστο ξενοδοχείο ενοικιαζόμενων δωματίων – διαμερισμάτων στη Μαραθόπολη, το φημισμένο ψαροχώρι & δίπλα στην παραλία του Λαγκούβαρδου. Περιλαμβάνει τρία κτίρια μέσα σε ένα καταπράσινο κήπο που σε συνδυασμό με το γαλάζιο του Ιονίου δημιουργεί μια μαγευτική εικόνα. Τα δωμάτιά μας είναι 2 – 3 ατόμων και τα διαμερίσματα 4 – 5 ατόμων, όλα περιλαμβάνουν A/C, TV και πλήρη εξοπλισμένη κουζίνα. Σε ευχάριστο και φιλικό περιβάλλον σας περιμένουμε για να ζήσετε ήρεμες και ξέγνοιαστες διακοπές, απολαμβάνοντας μια γνήσια φυσική ομορφιά.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΓΙΟΣ ΣΩΣΤΗΣ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	25 ^{ης} Μαρτίου 103, Κυπαρισσία Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2761025490
FAX	2761025491

Λειτουργεί από το 2001 και είναι εγκεκριμένο από τον ΕΟΤ. Διαθέτει 18 επιπλωμένα διαμερίσματα. Η ατμόσφαιρα και η αισθητική του χώρου είναι δείκτες της προσωπικότητας του. Είναι σε παραδοσιακό στυλ, με άνετα διαμερίσματα 2-5 ατόμων. Βρίσκονται μέσα στην Κυπαρισσία, κοντά στην αγορά της πόλης και μόλις 150 μέτρα από την παραλία. Όλα τα διαμερίσματα διαθέτουν μπαλκόνι, τηλέφωνο, κλιματισμό, τηλεόραση, μπαρ, πολυκουζινάκι και τον απαραίτητο οικιακό εξοπλισμό. Οι διακοπές σας στο ξενοδοχείο σίγουρα θα σας μείνουν αξέχαστες. Λειτουργεί όλο το έτος.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙ

Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Καλό Νερό Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2761071345
FAX	2761072511
e-mail	hotelakrogiali@hotmail.com

Εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. παρέχει πάρκινγκ, μπαρ και εστιατόριο. Λειτουργεί από 10-04 έως 15-10. Διαθέτει 26 δωμάτια κλιματιζόμενα.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΠΟΛΛΩΝ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Φαρμάκα Κυπαρισσίας Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2761022655
FAX	2761024413
e-mail	info@apollo-hotel.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.apollo-hotel.gr

το«ΑΠΟΛΛΩΝ» θα το βρει κανείς 1 χλμ. εκτός Κυπαρισσίας, πολύ κοντά στα απομεινάρια του ναού του θεού Απόλλωνα, μέσα στα ασημοπράσινα φύλλα της ελιάς, με διέξοδο σε μια από τις ομορφότερες παραλίες της Κυπαρισσίας.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Καλαντζάκου 7, Κυπαρισσία Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2761022655
FAX	2761024413
e-mail	info@apollo-hotel.gr

Δικτυακός Τόπος	http //www.apollo-hotel.gr
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΙΟΝΙΟΝ	
Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Καλαντζάκου 1, Πλατεία ΟΣΕ, Κυπαρισσία Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2761022510-2
FAX	2761022512
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΑΝΕΛΛΑΚΗΣ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Παραλία Κυπαρισσίας Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2761024464-5
FAX	2721024466
e-mail	info@hotelkanellakis.gr
Δικτυακός Τόπος	http //www.hotelkanellakis.gr
Όλα τα δωμάτια του ξενοδοχείου μας διαθέτουν μπάνιο, κλιματισμό, τηλέφωνο, μουσική, τηλεόραση, mini bar. Υπάρχουν δωμάτια 2-3 ατόμων με θέα τη θάλασσα και θέα την πόλη της Κυπαρισσίας, δωμάτια 2 ατόμων με θέα τη θάλασσα και την πισίνα του ξενοδοχείου μας. Τέλος, η σουίτα 2-4 ατόμων έχει θέα τη θάλασσα και την πισίνα.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ BEACH	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Λιμάνι Κυπαρισσίας Μεσσηνίας
Τηλέφωνα	2761024492-4
FAX	2761024495
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΟΑΣΙΣ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Κυπαρισσία 24500
Τηλέφωνα	2761072561-2
FAX	2761072563
e-mail	info@Hotel-oasis.gr
Δικτυακός τόπος	http://www.hotel-oasis.gr/

Το ξενοδοχείο διαθέτει κεντρική ρεσεψιόν, εσωτερικό μπαρ, εστιατόριο όπου μπορείτε να έχετε τα γεύματά σας και πάρκινγκ. Σας εγγυάται πάντα καθαρά και ήσυχα νερά καθώς επίσης και πολλά παιχνίδια στην παραλία. Διαθέτουμε γήπεδα τένις, μπάσκετ, γυμναστήριο, spa και υδρομασάζ. Τα δωμάτια είναι εξοπλισμένα με όλα τα απαραίτητα οικιακά σκεύη, έπιπλα, κλιματισμό και τηλέφωνο. Στο Καλό Νερό, μια από τις πιο όμορφες παραλίες της Κυπαρισσίας μόλις 15μ από τη θάλασσα, είναι χτισμένα τα 32μπανγκαλόου που αποτελούν το συγκρότημα των επιπλωμένων διαμερισμάτων OASIS σπαρμένα σε μια έκταση 7στρεμμάτων. Τα μπαλκόνια τους βλέπουν στη θάλασσα.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΡΙΦΥΛΛΙΑ

Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Κυπαρισσία Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2761022066

TSOLARIDI SBEACH

Κατηγορία	B κατηγορίας
Διεύθυνση	Παραλία Κυπαρισσίας Μεσσηνίας 24500

Τηλέφωνο	2761022145, 2761022309
FAX	2761022375
<p>Διαθέτει 25 δωμάτια μονόκλινα, δίκλινα καθώς και διαμέρισμα 3 κλινών και 4 κλινών. Είναι εγκεκριμένο από τον ΕΟΤ και παρέχει κλιματισμό, τηλεόραση, ψυγείο, ιδιωτικό πάρκινγκ, 24 ώρες roomservice. Όλα τα δωμάτια έχουν θέα στο Ιόνιο πέλαγος. Λειτουργεί όλο το χρόνο και έχει υποδομές για άτομα με ειδικές ικανότητες όπως χαμηλά σκαλοπάτια εισόδου, ράμπες και διαμερίσματα 2 δωματίων με μεγάλο άνοιγμα στις πόρτες. Τέλος, παρέχει πισίνα, waterpark, snackbar και επιτρέπονται τα κατοικίδια.</p>	

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΛΙΜΕΝΑΡΙ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Λιμενάρι Φιλιατρών Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2761033800
FAX	2761033107
e-mail	limenari@otenet.gr
Δικτυακός Τόπος	http://www.gto.gr/eng/accomm/hotel/detail.php?id=4549

Το ξενοδοχείο Λιμενάρι αποτελεί την απεικόνιση του ιδανικού της φιλοξενίας. Χτισμένο στην άκρη της θάλασσας, προσφέρει στους επισκέπτες του την μοναδική ευκαιρία να βρεθούν εκεί που η μαγεία της μεσσηνιακής γης συναντά τη απέραντη γαλήνη του Κυπαρισσιακού κόλπου. Απολαύστε τη φυσική ομορφιά, και επισκεφθείτε τα σημαντικά αξιοθέατα της περιοχής. Η φιλική και ευγενική εξυπηρέτηση μας θα κάνει την διαμονή σας μια γλυκιά και αξέχαστη εμπειρία. Το ξενοδοχείο μας λειτουργεί όλο το χρόνο και διαθέτει: 34 δωμάτια με κλιματισμό, τηλεόραση, ψυγείο και μπαλκόνι με θέα στο Ιόνιο. Επίσης, διαθέτει δυο μπαρ, πισίνα και εστιατόριο παραδοσιακών ελληνικών γεύσεων.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΡΙΦΥΛΛΙΑ

Κατηγορία	2 αστέρων
Διεύθυνση	Πλατεία Φιλιατρών Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2761034290

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙ	
Κατηγορία	1 αστέρος
Διεύθυνση	Καλό Νερό Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2761071345
FAX	2761072511
e-mail	hotellakrogiali@hotmail.com
Εγκεκριμένο από τον Ε.Ο.Τ. παρέχει πάρκινγκ, μπαρ και εστιατόριο. Λειτουργεί από 10-04 έως 15-10. Διαθέτει 26 δωμάτια κλιματιζόμενα.	
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΟΑΣΙΣ	
Κατηγορία	3 αστέρων
Διεύθυνση	Κυπαρισσία 24500
Τηλέφωνα	2761072561-2
FAX	2761072563
e-mail	info@Hotel-oasis.gr
Δικτυακός τόπος	http://www.hotel-oasis.gr/
<p>Το ξενοδοχείο διαθέτει κεντρική ρεσεψιόν, εσωτερικό μπαρ, εστιατόριο όπου μπορείτε να έχετε τα γεύματά σας και πάρκινγκ. Σας εγγυάται πάντα καθαρά και ήσυχα νερά καθώς επίσης και πολλά παιχνίδια στην παραλία. Διαθέτουμε γήπεδα τένις, μπάσκετ, γυμναστήριο, sra και υδρομασάζ. Τα δωμάτια είναι εξοπλισμένα με όλα τα απαραίτητα οικιακά σκεύη, έπιπλα, κλιματισμό και τηλέφωνο. Στο Καλό Νερό, μια από τις πιο όμορφες παραλίες της Κυπαρισσίας μόλις 15μ από τη θάλασσα, είναι χτισμένα τα 32μπανγκαλόνι που αποτελούν το συγκρότημα των επιπλωμένων διαμερισμάτων OASIS σπαρμένα σε μια έκταση 7στρεμμάτων. Τα μπαλκόνια τους βλέπουν στη θάλασσα.</p>	

IRIDA RESORT MESSINIA	
Κατηγορία	
Διεύθυνση	Καλό Νερό Μεσσηνίας
Τηλέφωνο	2761071386
FAX	2761071377
e-mail	info@iridaresort.gr
Δικτυακός τόπος	www.iridaresort.gr
<p>Τα Επιπλωμένα Διαμερίσματα Irida Resort βρίσκονται στην παραλία στο Καλό Νερό Αυλώνος Κυπαρισσίας, μόλις 6μ από την παραλία, σε χώρο 7.000 τ.μ. Όλα τα διαμερίσματα έχουν μπαλκόνια με καταπληκτική θέα στην θάλασσα και το βουνό, ενώ ο χώρος του parking κάτω από τον βαθύ ίσκιο των δένδρων, είναι χωρητικότητας 60 αυτοκινήτων. Πλησίον είναι η Ολυμπία, η Νέδα, η Πύλος, ο Ναός του Επικουρείου Απόλλωνος, η Ιθώμη, ο Πύργος η Καλαμάτα ακόμη και η Αθήνα στις 2.5 ώρες απόσταση.</p> <p>The Irida Resort is situated in Kalo Nero, one of the most beautiful beaches of Kyparissia, 6m from the beach, in an area of 7.000 sm. The wide balconies offer magnificent unobstructed views of the Ionian Sea, while the parking has capacity of 60 cars, with unlimited comfort and security, close to beach, <i>Daily Maid Service</i></p>	
	
<i>Irida Resort Messinias</i>	

Η ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΗΣ ΝΕΔΑΣ

Ένας ξεχασμένος παράδεισος

ΝΕΔΑ το παραδεισένιο ποτάμι της Μεσσηνίας, μνημείο της φύσης και του πολιτισμού

Ανάμεσα στις κορυφές του όρους Τετράζιο, στη βορινή άκρη της Μεσσηνίας, κυλάει τα νερά της προς τον Κυπαρισσιακό κόλπο η Νέδα, το μοναδικό "θηλυκό" ποτάμι της Ελλάδας. Η Νέδα αποτελεί το φυσικό σύνορο ανάμεσα στη Μεσσηνία και την Ηλεία αιώνες τώρα, από τότε που οι Δωρείς, οι απόγονοι του Ηρακλή, κατέκτησαν την Πελοπόννησο με τα σιδερένια τους όπλα. Τα νερά της Νέδας ξεκινούν από τις πάμπολλες πηγές στους πρόποδες του Λύκαιου όρους, κοντά στο χωριό Πέτρα, συναντούν χειμάρρους και παραπόταμους από τα γύρω βουνά, ακολουθούν μια εκπληκτική, μαιανδρική πορεία μέσα από στενά φαράγγια, δροσερά πλατώματα και χαράδρες πνιγμένες στη βλάστηση, περνούν κάτω από πέτρινα τοξωτά γεφύρια και μέσα από σκοτεινές σπηλιές και καταρράκτες, για να καταλήξουν στα εύφορα λιβάδια του Κυπαρισσιακού κόλπου, καλύπτοντας μια διαδρομή 32 χιλιομέτρων και γραφικά χωριά στις πλαγιές της κοιλάδας έχουν συνδέσει

την ιστορία τους με τα γάργαρα νερά του ποταμού. Τόποι που φιλοξένησαν σπουδαίους πολιτισμούς, λαμπρά μνημεία και ιερά, ένδοξες μάχες και ανδραγαθήματα, τόποι γόνιμοι, φιλόξενο ι και αγαπητοί, που τους ομόρφυνε πολύ ο ανθρώπινος μόχθος. Η Νέδα και τα χωριά της διατηρούν μια σπάνω, εξωτική ομορφιά, δίνοντας στην λέξη αναψυχή νόημα και ουσία, λαμπερά διαμάντια της Ελληνικής φύσης στις καλύτερες στιγμές της.

Η Νέδα των Μύθων και της Ιστορίας

Στο μαγευτικό κόσμο της ελληνικής μυθολογίας η Νέδα ήταν νύμφη, θεότητα των νερών. Όταν η Ρέα γέννησε το Δία, στο Λύκαιον Όρος, εμπιστεύτηκε την ανατροφή του στη Νέδα και σε άλλες δύο νύμφες, τη Θεισόα και την Αγνώ (κάποιοι μύθοι αναφέρουν και τη νύμφη Ιθώμη). Οι νύμφες κράτησαν και ανέθρεψαν το θεϊκό βρέφος, γλιτώνοντάς το από τα δόντια του πατέρα του, ώσπου το πήραν οι Κούρωτες, για να συνεχίσουν τη διάσωση του από τις πατρικές ορέξεις του Κρόνου. Η Νέδα έδωσε το όνομά της στο ποτάμι και έθρεψε τους θρύλους και τις παραδόσεις στις γύρω περιοχές. Ο γιος του βασιλιά Πελασγού, ο Λυκάων, ήταν ο ιδρυτής της Λυκόσουρας και ο πατέρας του Φίγαλου, ο οποίος ίδρυσε τη Φιγαλεία (ενώ και κάποιοι μύθοι θέλουν την Φιγαλεία δρυάδα του δάσους). Κοντά στα βουνά απ' όπου πηγάζει η Νέδα ήταν κάποτε χτισμένη η πανίσχυρη Ερα. Η ακρόπολη της βρισκόταν στο ύψωμα νότια του χωριού Κακαλέτρι.

ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΔΑΣ

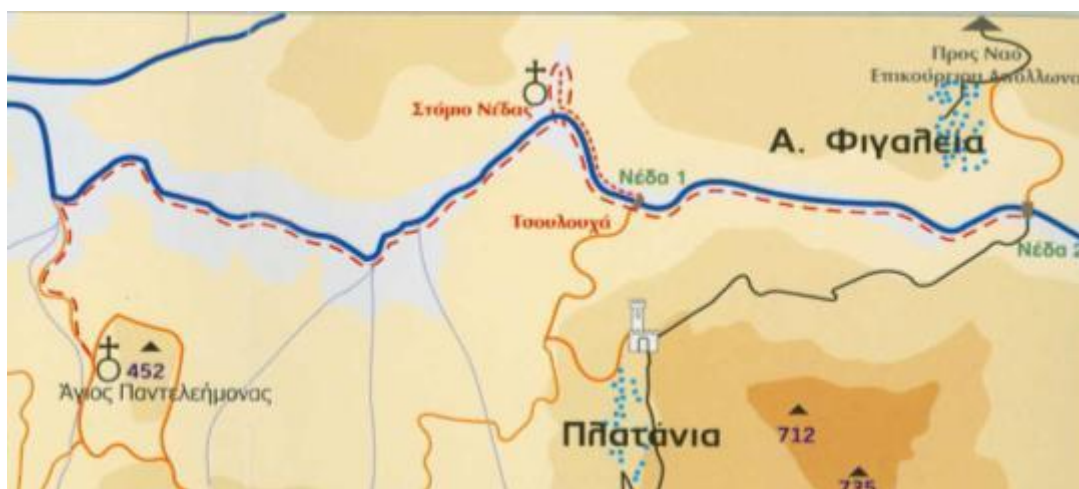
Λεπρέο, Νέα Φικαλεία , Πετράλωνα, Στόμια, Περιβόλια, Φιγαλεία, Δραγώγι, Σκληρού, Άγιος Σώστης, Αμπελώνα, Κακαλέτρι, Μαρίνα, Στάσιμο, Σύρριζο, Κούβελα, Μαυρομάτι , Κυψέλη, Χαλικιά, Χρυσοχώρι, Ψάρι, Άνω Ψάρι, Διμάνδρα, Άγιος Γεώργιο, Άνω Δώριο, Σιτοχώρι, Κεφαλόβρυση, Πλατάνι, Αυλώνα, Καλίτσaina, Κρύες, Πανόραμα. Πτέρη, Πρόδρομος, Αγαλιανή, Βανάδα, Σιδιρόκαστρο, Καλό νερό, Ελαία, Φόνισσα, Γιαντισοχώρι, Πρασιδάκι

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΝΕΔΑΣ

ΚΑΤΑΒΑΣΗ–ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΝΕΔΑΣ

1. ΝΕΔΑ 1: Πέτρινο γιοφύρι (Τσουλουχά–Καταρράκτες–Στόμιο)

Από το χωριό Πλατάνια με αυτοκίνητο κατηφορίζουμε σε βατό χωματόδρομο μήκους 4 χλμ.. Στα 2 χλμ. Στρίβουμε δεξιά για το ποτάμι ή κατεβαίνουμε περπατώντας. Περνάμε απέναντι το πέτρινο γεφύρι, στρίβουμε αριστερά και βαδίζουμε σε ένα μονοπάτι το οποίο μας οδηγεί στους καταρράκτες και στο εκκλησάκι της Παναγίας. Στο σημείο αυτό βρισκόμαστε ακριβώς πάνω από την είσοδο του στομιού–τούνελ. Ακολουθώντας τον ίδιο δρόμο επιστρέφουμε στο αυτοκίνητο. Έχουμε τη δυνατότητα να κατέβουμε κάτω από το πέτρινο γεφύρι για να ξεκουραστούμε και να ξεδιψάσουμε. Μπορούμε να φτάσουμε στο ίδιο σημείο εάν ακολουθήσουμε την κοίτη μέσα στο νερό αρκεί να έχουμε τα κατάλληλα εφόδια. Η κατάβαση αυτή γενικά θεωρείται εύκολη.

Εικόνα 1: Χάρτης των διαδρομών 1 & 2 (Κάντε κλικ για να δείτε τον χάρτη σε μεγέθυνση)

2. ΝΕΔΑ 2: Γέφυρα Αρχ.Φυγαλείας–Τσουλουχά–Καταρράκτες–Στόμιο–Άγιος Παντελεήμονας Καλλιτσαινας

Θεωρείται το πιο εντυπωσιακό τμήμα του ποταμού και η διαδρομή είναι σχετικά εύκολη. Αφού φθάσουμε στο χωριό Πλατάνια στρίβουμε δεξιά στο δρόμο πάνω από τον πύργο του μπάρμπα–Αλέκου και μετά από 4 χλμ. περίπου φθάνουμε στο τσιμεντένιο γεφύρι του ποταμού που βρίσκεται κάτω από την Αρχ. Φυγαλεία. Αφήνουμε το

αυτοκίνητο και αφού επισκεφτούμε τον πύργο, από όπου με τη διόπτρα του μπορούμε να δούμε το στόμιο που θα επισκεφτούμε, κατεβαίνουμε την κοίτη. Πρόκειται για το πιο όμορφο τμήμα του φαραγγιού. Μετά κάνουμε στάση στο πέτρινο γεφύρι, στου Τσουλουχά το μύλο. Συνεχίζουμε την πορεία ώσπου φτάνουμε στην είσοδο του στομίου. Αν σκαφαλώσουμε δεξιά στα βράχια φθάνουμε στους καταρράκτες. Εδώ, μπορούμε να επισκεφτούμε και το εκκλησάκι της Παναγιάς και να κάνουμε μπάνιο στα κρύα νερά της λίμνης του μεγάλου καταρράκτη. Στην συνέχεια, μπορούμε να κατέβουμε πάλι την κοίτη και να μπούμε στο τούνελ το οποίο έχει μήκος 80 μέτρα περίπου. Αφού βγούμε στην άλλη άκρη συνεχίζουμε τη διαδρομή αφήνοντας το ποτάμι. Ανεβαίνουμε αριστερά στον αγροτικό δρόμο ο οποίος καταλήγει στην βρύση του Αγίου Παντελεήμονα.

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ - ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΝΕΔΑΣ - ΣΚΛΑΒΕΙΚΑ

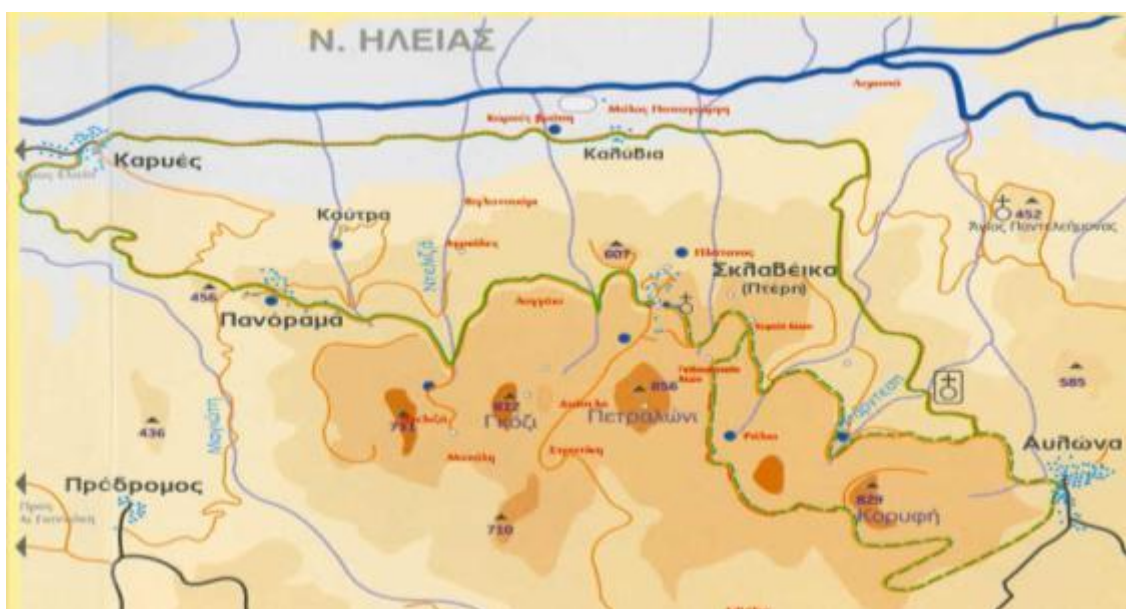
1. Φτεριώνα–Γαϊδουράγκαθο αλώνι-Κεφαλά αλώνι

Από τα σκαλιά που βρίσκονται στο πάνω μέρος της Εκκλησίας περνάμε έξω από τα δυο νεόκτιστα σπίτια και μέσω ενός μονοπατιού εισερχόμαστε σε μια τοποθεσία στο δάσος της χούνης. Αν συνεχίσουμε τη πορεία μας ανεβαίνοντας, βγαίνουμε από το δάσος και συναντάμε στο αλώνι τον αγροτικό δρόμο που προβάλλει από το βουνό. Στην συνέχεια κάνουμε στροφή προς τα αριστερά, κατεβαίνουμε και φθάνουμε στο σημείο όπου η διαδρομή αυτή ενώνεται με το δρόμο που έρχεται από την Αυλώνα. Μετά

στρίβουμε πάλι αριστερά κοντά από ένα άλλο αλώνι, κατηφορίζουμε και επιστρέφουμε στο χωριό.

2. Ανέβασμα στο Πετραλώνι

Ακριβώς πάνω από τα καινούργια σπίτια ακολουθούμε γιδόστρατα μονοπάτια. Ανηφορίζουμε κάθετα προς το χωριό και μετά από μια ανάβαση που θεωρείται κουραστική φθάνουμε σε ένα υψομετρικό κολωνάκι. Σε αυτό το σημείο βρισκόμαστε στην κορυφή στο Πετραλώνι. Από εδώ η θέα είναι πανοραμική αφού μπορούμε να αντικρίσουμε το Ιόνιο, τη Ζάκυνθο, την Κεφαλονιά, τον Πύργο, την Ολυμπία, το Μαίναλο, την Ανδρίτσαινα, τον Επικούριο Απόλλωνα, το Λύκαιον όρος, τον Ταΰγετο, την Καλαμάτα, το Βουλκάνο, την Αγία Σωτήρα, το Σιδηρόκαστρο, την Κυπαρισσία και τα Φιλιατρά. Στην συνέχεια μπορούμε να κατηφορίσουμε ανατολικά συναντώντας το δρόμο που έρχεται από την Κορυφή και στρίβοντας αριστερά μπορούμε να γυρίσουμε στο χωριό ή πηγαίνοντας δυτικά, να κατηφορίσουμε απότομα και να βρεθούμε στο Διάσελο που συναντιέται με το δρόμο από το Σιδηρόκαστρο. Αν συνεχίσουμε θα βρεθούμε στο καλό πηγάδι για νερό.

Εικόνα 1: Χάρτης των διαδρομών (Κάντε κλικ για να δείτε τον χάρτη σε μεγέθυνση)

3. Διάσελο–Γκόζι–Ντελιζά–Λογγάκι

Από το καλό πηγάδι ανηφορίζουμε στο δρόμο προς το Σιδηρόκαστρο. Αφού φτάσουμε στο διάσελο με τις συκιές κατευθυνόμαστε δεξιά από το δρόμο και ανηφορίζουμε από αριστερά και νότια το βουνό. Μετά από 500 μέτρα μπορούμε να κάνουμε τον γύρο τής κορυφής και να καταλήξουμε, περνώντας από του Μανόλη, στου «Ντελιζά» το αλώνι ή να ανεβούμε δεξιά προς την ψηλότερη κορυφή, και εκεί να συναντήσουμε την υψομετρική κολώνα της υπηρεσίας του στρατού, και στη συνέχεια δυτικά, κάθετα προς τη θάλασσα, να κατηφορίσουμε μέσα σε ένα δασικό μονοπάτι, το οποίο χαρακτηρίζεται δύσβατο, φθάνοντας στου «Ντελιζά» το αλώνι. Στη χούνη κατηφορίζουμε σε έναν αγροτικό δρόμο, περνάμε από το πηγάδι το οποίο έχει πόσιμο νερό και μετά συναντάμε τον κεντρικό δρόμο που ξεκινά από το Πανόραμα. Στρίβουμε δεξιά και διασχίζουμε το πανέμορφο Λογγάκι από όπου μετά επιστρέφουμε στο χωριό.

4. Σκλαβείκα–Λογγάκι–Πανόραμα–Σκλαβείκα

Κινούμαστε δυτικά από το καλό πηγάδι και συνεχίζουμε στον κύριο δρόμο σε μια επίπεδη σχεδόν πορεία. Περνάμε από το Λογγάκι και στη συνέχεια φθάνουμε στη βρύση στο Πανόραμα. Εδώ μπορούμε να ξεκουραστούμε και να πιούμε νερό και στη συνέχεια να επιστρέψουμε από την ίδια διαδρομή που χαρακτηρίζεται από άνετη ανηφορική κλίση.

5. Σκλαβείκα–Ράλια–Κορυφή–Αυλώνα–Σκλαβείκα

Ξεκινάμε ανατολικά από το μεσαίο αλώνι κάτω από την Εκκλησία. Ακολουθώντας τον παλιό δρόμο μετά από 500 μέτρα συναντάμε τον καινούργιο δρόμο και στα 800 μέτρα, στου «Κεφαλά» το αλώνι, στρίβουμε δεξιά ανηφορίζοντας τον αγροτικό δρόμο. Φθάνουμε 200 μέτρα περίπου ψηλότερα από τη βρύση στου «Ράλια» και κινούμενοι στην κορυφογραμμή περνάμε δεξιά της Κορυφής. Αν περπατήσουμε στην κατηφόρα γύρω–γύρω θα φθάσουμε στο γήπεδο της Αυλώνας από τα νότια. Επισκεπτόμαστε την πλατεία του χωριού όπου μπορούμε να ξεκουραστούμε και να πιούμε κάτι στο αναψυκτήριο. Μετά επιστρέφουμε στο γήπεδο και κατεβαίνουμε τον κανονικό δρόμο φθάνοντας στα Σκλαβείκα. Θεωρείται μια κουραστική διαδρομή.

6. Σκλαβείκα–Καλύβια–Νέδα–Σκλαβείκα

Από το χωριό πηγαίνουμε βόρεια και αριστερά του πολιτιστικού κέντρου σε έναν αγροτικό δρόμο, διαδρομή η οποία θεωρείται δύσκολη. Ο δρόμος αυτός συναντά το δρόμο Αυλώνα–Καρυές, στον οποίο θα στρίψουμε αριστερά. Περνάμε μέσα από τα μισογκρεμισμένα σπίτια στα Καλύβια και μετά από 500 μέτρα βρισκόμαστε στη βρύση «Καρυές». Στο σημείο αυτό οποιοδήποτε αγροτικό δρόμο και να πάρουμε θα βρεθούμε στην κοίτη της Νέδας. Στα ανατολικά θα συναντήσουμε μέσα στην κοίτη το νερόμυλο του Παπαγιώργη. Από εκεί μπορούμε να επιστρέψουμε στα Καλύβια με τον ίδιο δρόμο.

7. Σιδηρόκαστρο–Σκλαβείκα

Ξεκινώντας από το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου έξω από το Σιδηρόκαστρο κατευθυνόμαστε αριστερά. Εν συνεχεία κατεβαίνουμε την κατηφόρα προς το ρέμα, πηγαίνουμε δεξιά στο ρέμα και κινούμαστε βόρεια στον αγροτικό δρόμο ο οποίος χαρακτηρίζεται από μια κουραστική ανηφόρα μέχρι το διάσελο. Από εδώ μετά μπορούμε να κατηφορίσουμε και μέσω μιας όμορφης διαδρομής να φθάσουμε στα αλώνια.

ΟΡΕΙΝΗ ΠΟΔΗΛΑΣΙΑ

1. Σκλαβείκα–Πανόραμα-Σκλαβείκα

Από το καλό πηγάδι κατευθυνόμαστε δυτικά και εν συνεχεία διαγράφουμε τον δρόμο Σκλαβείκα–Πανόραμα με την ίδια διαδρομή όπως και η πορεία Σκλαβείκα–Λογγάκι–Πανόραμα–Σκλαβείκα. Στο Πανόραμα υπάρχει βρύση όπου μπορούμε να πιούμε νερό και να ξεκουραστούμε. Η επιστροφή γίνεται από τον ίδιο δρόμο. Η πορεία αυτή θεωρείται πολύ εύκολη.

2. Σκλαβείκα–Ράλια–Κορυφή–Αυλώνα–Σκλαβείκα

Παίρνοντας το δρόμο προς Αυλώνα, ύστερα από 800 μέτρα στου «Κεφαλά»

παίρνουμε δεξιά στροφή και ακολουθούμε την ανηφόρα προς την Κορυφή. Διατρέχουμε το γύρο του βουνού προς τα δεξιά και νότια και μετά

Εικόνα 1: Χάρτης ορεινής ποδηλασίας 1,2 & 3(Κάντε κλικ για να δείτε τον χάρτη σε μεγέθυνση)

παίρνουμε την κατηφόρα για το γήπεδο της Αουλώνας. Από εδώ φθάνουμε στα μαγαζιά της πλατείας όπου μπορούμε να εφοδιαστούμε με νερό και αναψυκτικά.

Ακολουθώντας τον κύριο δρόμο που βρίσκεται δίπλα στο γήπεδο επιστρέφουμε στα Σκλαβείκα.

3.Σκλαβείκα–Πανόραμα–Καρυές–Καλύβια–Νεκροταφείο Αουλώνας–Σκλαβείκα

Δυτικά από το καλό πηγάδι πηγαίνουμε στο Πανόραμα και παίρνοντας την κατηφόρα φθάνουμε στις Καρυές. Μέσα στο χωριό παίρνουμε την δεξιά στροφή προσέχοντας να είμαστε στον παράλληλο δρόμο προς το ποτάμι. Μετά από 4 χλμ. βρισκόμαστε στη βρύση «Καρυές». Στη συνέχεια προσπερνάμε τον οικισμό «Καλύβια», ο οποίος είναι εγκαταλειμμένος, και βρισκόμαστε σε ελαιοπερίβολα. Ανηφορίζοντας και με αρκετή κούραση θα βρεθούμε στον κόμβο μετά το κοιμητήριο της Αουλώνας. Για να φτάσουμε στα Σκλαβείκα παίρνουμε δεξιά στροφή.

ΣΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗ ΝΕΔΑ

Από το χωριό Πέτρα: Κοντά στη Εκκλησία της Αγιανάστασης βρίσκονται οι πηγές του ποταμού. Ιδανικό σημείο για όσους θέλουν να δούν το ποτάμι από την αρχή του.

Από το χωριό Κακαλέτρι: Ένας χωματόδρομος φεύγει από το χωριό, κατεβαίνει στο ποτάμι και συνεχίζει στις απέναντι πλαγιές, προς το χωριό Μαρίνα. Για όσους θέλουν να ξεκινήσουν από τα πολύ ήσυχα κομμάτια της Νέδας.

Από το χωριό Κούβελα: Ο χωματόδρομος που κατηφορίζει προς το παλαιό χωριό Μαυρομάτι και φτάνει στη Νέδα και περνώντας την γέφυρα κατευθύνεται προς το χωριό Δραγώνι. Είναι ένα από τα ομορφότερα σημεία για να ξεκινήσει κανείς το πέρασμα του ποταμού.

Από το χωριό Πλατάνια: Ο χωματόδρομος που φεύγει μέσα από το χωριό, κατεβαίνει ως το τελευταίο πέτρινο γεφύρι και συνεχίζει προς τη Φιγαλεία. Είναι η κοντινότερη πρόσβαση προς το στόμιο όπου χύνεται η Νέδα, με τους Καταρράκτες και το απόκρημνο φαράγγι. Για όσους θέλουν να ξεκινήσουν με τα... δύσκολα.

Από το χωριό Αυλώνα: Ο ασφαλτόδρομος που πηγαίνει στην Καλίτσαίνα γίνεται χωματόδρομος στη συνέχεια και κατηφορίζει προς το ποτάμι, κοντά στον οικισμό Λεμονιά. Για όσους θέλουν να δουν τις τελευταίες όμορφες στροφές της Νέδας στο φαράγγι, πριν φτάσει στους παλιούς νερόμυλους

Η ΝΕΔΑ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ

Είναι αληθινά αξιοθαύμαστο το πώς η κοιλάδα της Νέδας και οι γύρω κοντινές περιοχές της έμειναν ανέπαφες από βίαιες ανθρώπινες παρεμβασεις, διατηρώντας ανόθευτη την παρθενικότητα του τοπίου τους. Τα μικρά χωριά στις πλαγιές της κοιλάδας κύλησαν τη ζωή τους όπως και τα νερά του ποταμού, με σοφία και αυτάρκεια, σαν μια απόλυτη φυσική επιταγή. Ο μικρός αυτός παράδεισος μπορεί σίγουρα να χαρίσει απολαυστικές στιγμές και συναρπαστικές εμπειρίες σε πολλούς ταξιδιώτες και φυσιολάτρες.

Οι οποίοι με γνώση και σεβασμό θα ανακαλύψουν τα πολύτιμα μυστικά του. Η αξιοποίηση της κοιλάδας της Νέδας και των κοντινών σ' αυτή χωριών, είναι απόλυτα εφικτή. Οποιαδήποτε όμως ενέργεια πρέπει να έχει δύο βασικά χαρακτηριστικά την ηπιότητα και την αειφορία. Οι μικρές παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν για να διευκολύνουν την ασφαλή διάβαση του ποταμού (χάραξη μονοπατιών και διαδρομών, ξύλινα περίπτερα και μικροί σταθμοί ανεφοδιασμού και βοήθειας, σηματοδότηση και πληροφόρηση για τα σημαντικότερα μνημεία και τις τοποθεσίες, κλπ) θα πρέπει όχι μόνο να μην ενοχλούν το εκπληκτικό φυσικό περιβάλλον αλλά να αφομοιώνονται διακριτικά απ' αυτό. Το παρθένο οικοσύστημα της Νέδας, οι εκβολές, της που φιλοξενούν τις θαλάσσιες χελώνες, αλλά και οι γύρω αρχαιολογικοί χώροι μπορούν να προσελκύσουν επισκέπτες υψηλού επιπέδου.

Έτσι η προσέλευση ποιοτικού φυσιολατρικού τουρισμού μπορεί να γίνει μοχλός ήπιας και σημαντικής ανάπτυξης για τα γύρω χωριά, τα οποία με τα χρόνια ερημώνουν. Μικροί παραδοσιακοί ξενώνες, όμορφα ανακαινισμένα καφενεία, δροσερές ταβέρνες που θα σερβίρουν τις αυθεντικές γεύσεις του τόπου, ξαναζωντάνεμα τοπικών γιορτών και πανηγυριών, διοργάνωση εκδρομών στο ποτάμι με οδηγούς από τη γύρω περιοχή, είναι μερικά από τα πράγματα που μπορούν να γίνουν χωρίς θηριώδη κονδύλια, αλλά με αγάπη και σεβασμό για αυτά τα γραφικά χωριά που αξίζει να διατηρήσουν την πολύτιμη φυσιογνωμία τους, και να κρατήσουν τους νέους τους κοντά τους.

Η Νέδα μπορεί να αναπτυχθεί μόνο ήπια και με μεγάλη προσοχή. Όλη αυτή η συγκλονιστική ομορφιά, η υπέροχη περιπλάνηση στους μύθους και τις ιστορίες, η χαρά της ανακάλυψης μπορούν να γίνουν στιγμές απόλαυσης για πολλούς ανθρώπους που ψάχνουν την αναψυχή στην αθωότητα των τόπων. Το μόνο που χρειάζεται απ' όλους - πολιτεία, φορείς, επισκέπτες - είναι να σκύψουν στο ποτάμι και απλά, να πάνε με τα νερά του. Κανείς δε θα βγει χαμένος ...

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Ο τουριστικός τομέας αποτελεί τη βαριά μας βιομηχανία. Είναι ο τομέας που ενισχύει την εθνική οικονομία, συμβάλλει άμεσα στην αναζωογόνηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, της μεταποίησης, του εμπορίου, των μεταφορών και τονώνει την απασχόληση. Συνδέεται με όμορφες περιόδους της ζωής, κατά την οποία ο άνθρωπος μοιράζεται πολύτιμες στιγμές ελεύθερου χρόνου, ανακτώντας την ενέργεια και τη δύναμη που μας είναι αναγκαίες για την αντιμετώπιση της πολύπλοκης Καθημερινότητας.

Η Μεσσηνία έχει στον τομέα του τουρισμού ένα εξαιρετικά σημαντικό πλεονέκτημα, είναι από τη φύση της ελκυστικός προορισμός. Ο ήλιος, το βουνό και η θάλασσα, που εμείς θεωρούμε δεδομένα αποτελούν πολυπόθητο αγαθό για κατοίκους άλλων περιοχών και χωρών.

Όμως, όπως συμβαίνει και με όλα τα ταλέντα και τα ιδιαίτερα χαρίσματα για να γίνουν από συγκριτικά πλεονεκτήματα, ανταγωνιστικά, θα πρέπει να καλλιεργηθούν και να αναπτυχθούν.

Η πηγή πλούτου της Μεσσηνίας που λέγεται «τουριστικό προϊόν», δεν είναι ούτε ανεξάντλητη, ούτε δεδομένη. Καλώς ή κακώς, ο ήλιος φωτίζει γενναιόδωρα κι άλλες περιοχές μάλιστα και άλλες χώρες, η Μεσόγειος έχει δημιουργήσει και αλλού ελκυστικά ακρογιάλια, η φιλική διάθεση είναι χαρακτηριστικό και άλλων λαών.

Για να παραμείνουμε ανταγωνιστικοί στις μέρες μας, πρέπει να είμαστε ευέλικτοι και να παρακολουθούμε συστηματικά τις τάσεις της παγκόσμιας αγοράς τουρισμού, ώστε να προσαρμοζόμαστε γρήγορα στις απαιτήσεις και τις προτιμήσεις των τουριστών.

Τα νέα δεδομένα απαιτούν διαφοροποίηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, συνεχή βελτίωση της ποιότητάς του, συγκράτηση του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών.

ΕΡΓΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ένα από τα μεγαλύτερα έργα που θα συμβάλλουν θετικά στη τουριστική και οικονομική ανάπτυξη της Μεσσηνίας είναι η πολύ διαφημισμένη Π.Ο.Τ.Α. (ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ)

COSTA

NAVARINO

Η Costa Navarino αποτελεί το μεγαλύτερο υπό κατασκευή έργο στην Ευρώπη στον τομέα του τουρισμού. Είναι ένας νέος πολυτελής προορισμός στη Μεσόγειο που αναπτύσσεται από την Τ.Ε.ΜΕΣ. Α.Ε.. Φιλοσοφία της εταιρείας είναι ο σεβασμός στο περιβάλλον και τις παραδόσεις των τοπικών κοινωνιών, και δέσμευση της η δημιουργία υποδομών που θα διαφυλάσσουν και θα προβάλλουν το φυσικό πλούτο και την αυθεντική φυσιογνωμία της περιοχής.

Στη Μεσσηνία, σε ένα από τα πιο μαγευτικά παραθαλάσσια τοπία της Μεσογείου με άριστες κλιματολογικές συνθήκες, η ΤΕΜΕΣ δημιουργεί την Costa Navarino, τον πρώτο ολοκληρωμένο παραθεριστικό προορισμό υψηλών προδιαγραφών στην Ελλάδα. Με τη συμβολή του έργου, η νοτιοδυτική Πελοπόννησος καθιερώνεται ως κορυφαία ταξιδιωτική επιλογή για όλο το χρόνο και υπόδειγμα οικο-τουριστικής ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η πρώτη φάση του έργου αναπτύσσεται σε δύο ολοκληρωμένες εκτάσεις με παραθαλάσσια πρόσοψη, τα Navarino Dunes και Navarino Bay. Στις εκτάσεις αυτές θα κατασκευαστούν και θα λειτουργήσουν τέσσερις ξενοδοχειακές μονάδες 5 αστέρων, δύο γήπεδα γκολφ, γήπεδα τένις, αυτόνομο συνεδριακό κέντρο, θαλάσσιο πάρκο, κέντρα αναζωογόνησης (spa), εστιατόρια, καθώς και ένα ευρύ φάσμα πολλαπλών δραστηριοτήτων.

Το Navarino Dunes, Γιδη υπό κατασκευή, υλοποιείται σε μία περιοχή 1.300 στρεμμάτων με παραθαλάσσια πρόσοψη ενός χιλιομέτρου αμμώδους

παραλίας στο Ιόνιο Πέλαγος και αναμένεται να υποδεχθεί τους πρώτους επισκέπτες το 2009. Οι δύο ξενοδοχειακές μονάδες, το Romanos Navarino Dunes Resort, The Luxury Collection και το The Westin Navarino Dunes Resort, είναι διαμορφωμένες σε συγκροτήματα με βίλες και βρίσκονται σε απόσταση 10Χλμ. περίπου από την πόλη της Πύλου και κοντά στις γραφικές πόλεις της Χώρας και των Γαργαλιάνων. Το Navarino Dunes θα διαθέτει το πρώτο signature γήπεδο γκολφ στην Ελλάδα, ειδικά σχεδιασμένο από τον κορυφαίο επαγγελματία παίκτη του γκολφ Bernhard Langer σε συνεργασία με την European Golf Design. Τη λειτουργία του γηπέδου έχει αναλάβει η TΓοση Golf, η κορυφαία εταιρεία διαχείρισης πολυτελών γηπέδων γκολφ του κόσμου.

Το Navarino Bay, το οποίο αναμένεται να ξεκινήσει τη λειτουργία του το 2010, θα αναπτυχθεί σε μικρή απόσταση από την πόλη της Πύλου, κατά μήκος του όρμου του Ναυαρίνου, του μεγαλύτερου φυσικού λιμανιού της Μεσογείου. Τη λειτουργία του ξενοδοχείου 119 δωματίων θα αναλάβει η παγκοσμίου φήμης Banyan Tree Hotels and Resorts. Πρόκειται για την πρώτη Ευρωπαϊκή τουριστική εκμετάλλευση που θα λειτουργήσει η Banyan Tree και το πρώτο all.pool-villa resort στην Ευρώπη. Η έκταση θα περιλαμβάνει και ένα δεύτερο ξενοδοχείο πέντε αστέρων δυναμικότητας 226 δωματίων. Ήδη βρίσκεται υπό κατασκευή γήπεδο γκολφ 18 οπών, το οποίο έχει σχεδιαστεί από την παγκοσμίου φήμης εταιρεία Robert Trent Jones 11 και το οποίο θα το λειτουργεί επίσης η TΓοση Golf.

Η δεύτερη φάση του έργου περιλαμβάνει την επέκταση των Navarino Dunes και Navarino Bay, καθώς και την ανάπτυξη του Navarino Hills ως eco προορισμού με ιδιαίτερα χαμηλή δόμηση, σε μία λοφώδη έκταση με αμφιθεατρική θέα της Πύλου και του κόλπου του Ναυαρίνου και του Navarino Blue, ενός ακόμη ολοκληρωμένου και τουριστικού θέρετρου, κατά μήκος της παραλίας του Μεσσηνιακού κόλπου κοντά στο χωριό Ριζόμυλος και σε μικρή απόσταση από το αεροδρόμιο της Καλαμάτας.

ΕΚΤΑΣΗ Άνω των 10.000 στρεμμάτων

ΠΡΟΣΒΑΣΗ

- Οδικώς 2,5 . 3 ώρες οδήγηση στις διάφορες εκτάσεις της Costa Navarino από την Αθήνα, μετά την ολοκλήρωση του υπό κατασκευήν εθνικού οδικού δικτύου.
- Αεροπορικώς: Διεθνές Αεροδρόμιο της Καλαμάτας, 10-45 λεπτά οδήγηση στις διάφορες εκτάσεις της Costa Navarino.
- Ακτοπλοϊκώς: Από τη μαρίνα της Πύλου για ιδιωτικά σκάφη, το λιμάνι της Πάτρας για επισκέπτες που φθάνουν στην Ελλάδα οδικώς, και το λιμάνι της Καλαμάτας για κρουαζιερόπλοια.

ΚΑΛΥΨΗ Λιγότερο από 10% της συνολικής έκτασης

Navarino Dunes

- Περίπου 1.300 στρέμματα
- Romanos Navarino Dunes Resort, The Luxury Collection, με 321 δωμάτια και 142 ιδιωτικές πισίνες.
- The Westin Navarino Dunes Resort, με 445 δωμάτια και 123 ιδιωτικές πισίνες.
- Συνεδριακό κέντρο, χωρητικότητας έως 2.000 συνέδρων.
- Κέντρο θαλασσοθεραπείας.
- Εμπορικό Χωριό με εστιατόρια και καταστήματα.
- Αθλητικές εγκαταστάσεις, club νέων και κινηματογραφική αίθουσα.
- Ειδικές εγκαταστάσεις για παιδιά με waterpark και ξεχωριστές εγκαταστάσεις για νήπια.
- Γήπεδο γκολφ 18 οπών, με ακαδημία και λέσχη γκολφ.

Navarino Bay

- Περίπου 1-400 στρέμματα
- Banyan Tree Resort, με 119 δωμάτια, όλα ανεξάρτητες βίλες με ιδιωτική πισίνα και κήπο. . Ξενοδοχείο πέντε αστέρων, με 226 δωμάτια.

- Εγκαταστάσεις συνεδριακού κέντρου και spa.
- Ειδικές εγκαταστάσεις για παιδιά και νήπια.
- Γήπεδο γκολφ 18 οπών, με λέσχη γκολφ.

Με τη λειτουργία λοιπόν της COSTA NAYARINO θα δημιουργηθεί τουριστική αγορά υψηλού επιπέδου και η περιοχή θα αναδειχθεί και θα ενταχθεί σε μεγάλες τουριστικές αγορές.

Ένα ακόμα μεγάλο έργο, το οποίο θα έχει θετική επιρροή στην Τουριστική ανάπτυξη του Νομού είναι η ολοκλήρωση της εθνικής οδού Καλαμάτα – Τρίπολη, διότι θα έχει ως αποτέλεσμα την ταχεία πρόσβαση στα μεγάλα αστικά κέντρα αλλά και άρση της απομόνωσης του τόπου.

Απόρροια του παραπάνω είναι η δημιουργία ολοένα και περισσότερων ξενοδοχειακών μονάδων για την κάλυψη των τουριστικών αναγκών στη Μεσσηνία. Ήδη στη περιοχή της Καλαμάτας βρίσκονται υπό κατασκευή τρία νέα ξενοδοχεία.

Τέλος ένα μεγάλο αναπτυξιακό έργο για το Νομό μας είναι η αξιοποίηση της Ιονίου Οδού με τη θαλάσσια σύνδεση της Μεσσηνίας με την Κρήτη. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με την αγάπη και την έμπρακτη προσφορά των Μεσσηνίων πετύχαμε την ακτοπλοϊκή σύνδεση της Μεσσηνίας με την Κρήτη. Φιλοδοξώντας η Μυρτιδίωτισσα να ανοίξει νέους τουριστικούς και εμπορικούς δρόμους, να συμβάλει στην τουριστική και οικονομική ανάπτυξη. Ο τουρισμός αποτελεί κεφάλαιο στην αναπτυξιακή προσπάθεια της Μεσσηνίας. Η Μεσσηνία διαθέτει σημαντικά φυσικά πλεονεκτήματα, αρχαιολογικούς χώρους, παραδοσιακούς οικισμούς, τοπικές πολιτιστικές δραστηριότητες. Ο Νομός μπορεί να εξελιχθεί σε έναν ισχυρό πόλο έλξης της τουριστικής δραστηριότητας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Σε ότι αφορά τον τουριστικό τομέα επισημαίνουμε ότι σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι υποδομές, οι παρεχόμενες υπηρεσίες, και το πως αξιοποιούμε τον φυσικό μας πλούτο. Επιβάλλεται συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων στον τουριστικό τομέα φορέων και του κράτους που έχει την ευθύνη των χρηματοδοτήσεων, για τη σωστή υγιή, και αποτελεσματική τουριστική ανάπτυξη του Νομού.

Στο κεφάλαιο αυτό αρχικά θα θέλαμε να υποβάλουμε προτάσεις που αφορούν την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο Νομό Μεσσηνίας διότι η ύπαρξη τους μπορεί να είναι εμφανής, παρ'όλα αυτά ορισμένες μορφές είναι σε πρώιμο στάδιο όπως ο θεραπευτικός τουρισμός.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΟΜΟ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Με την εξέλιξη της κοινωνίας και της οικονομίας προκύπτουν συνεχώς νέες ανάγκες. Παράλληλα με την αύξηση των αναγκών δημιουργούνται νέες δυνατότητες επενδύσεων.

Ο Θεραπευτικός Τουρισμός ή Τουρισμός Υγείας, αποτελεί μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού που συμβάλλει στην πρόληψη, αποκατάσταση της υγείας, ξεκούραση, ομορφιά, δηλαδή ταυτόχρονη ανάγκη για διακοπές και θεραπεία μαζί σε ένα πρότυπο περιβάλλον. Οι περισσότερες περιοχές στην Μεσσηνία μπορούν κάλλιστα να αναπτυχθούν και να εξελιχθούν σε κέντρα τουρισμού υγείας δηλαδή σε κέντρα θεραπείας (θαλασσοθεραπεία, κλιματοθεραπεία κ.λ.π.) που να είναι και κέντρα αναψυχής και ηρεμίας για όλες τις ηλικίες.

Το σημαντικότερο επενδυτικό πλεονέκτημα των μονάδων Θεραπευτικού Τουρισμού αποτελεί το γεγονός της διεύρυνσης της τουριστικής περιόδου, αφού προσελκύει πελάτες καθ' όλη την διάρκεια του έτους, σε αντίθεση με

τις υπόλοιπες τουριστικές μονάδες που λειτουργούν κυρίως τους θερινούς μήνες.

Έτσι σαν βασικός σκοπός των αναπτυξιακών σχεδιασμών του τομέα του τουρισμού θα πρέπει να είναι η προσέλκυση επενδύσεων, ώστε να αναπτυχθούν στην Ελλάδα και στην Μεσσηνία ειδικότερα σύγχρονα κέντρα τουρισμού υγείας, όπως γίνεται με ταχείς ρυθμούς στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης. Τα κέντρα αυτά προσφέρονται για την ανάπτυξη των

μορφών του τουριστικού προϊόντος και παρουσιάζουν τελευταία αυξημένη ζήτηση.

Τα απαιτούμενα έργα υποδομής για τους τόπους έλξης επισκεπτών καθ' όλη σχεδόν τη διάρκεια του έτους θα πρέπει να είναι μεγάλης κλίμακας γιατί οι χώροι που θα προσφέρονται προορίζονται εκτός της θεραπείας ιατρικών παθήσεων και τη γενικότερη βελτίωση της φυσικής κατάστασης και υγείας των επισκεπτών τους.

Οι περιοχές όπως είναι η Μεσσηνία, διαθέτουν σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες περιοχές.

Η εμπειρία που έχει συσσωρευτεί στον κλάδο του τουρισμού στη Μεσσηνία και σε συνδυασμό με τις υπάρχουσες και υλοποιούμενες υποδομές και κόμβους μεταφοράς (αεροδρόμια, οδικοί άξονες κ.λ.π.), παρά τις ελλείψεις τους, λειτουργούν ενισχυτικά. Τα παραπάνω και σε συνδυασμό με την ιδιομορφία που παρουσιάζουν οι περισσότερες περιοχές της Πελοποννήσου, το να συνδυάζουν δηλαδή βουνό, θάλασσα, και θερμό κλίμα αποτελεί ευκαιρία αξιοποίησης και ανάδειξης τους σε αξιόλογα τουριστικά κέντρα υγείας για τουρισμό μακράς παραμονής και για όλες τις ηλικίες.

Οι μη καθιερωμένοι τουριστικοί προορισμοί παρόλα τα φυσικά πλεονεκτήματα που μπορεί να διαθέτουν αποτελούν "νέους τουριστικούς τόπους" που θα πρέπει να διαθέτουν πολύ καλό εξοπλισμό για να μπορέσουν να ανταγωνιστούν με επιτυχία τα ήδη καθιερωμένα κέντρα.

Τα οικονομικά οφέλη θα είναι σημαντικά για την Τοπική Κοινωνία με την δημιουργία Κέντρων Θεραπευτικού Τουρισμού αφού θα υπάρξει τόνωση της οικονομίας. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- εισροή περισσότερου συναλλάγματος εφόσον θα έχουμε τουρισμό μακράς παραμονής.

- νέες θέσεις απασχόλησης και τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας (γυμναστές, φυσιοθεραπευτές, ξενοδοχειακοί υπάλληλοι κ.λ.π.)
- ζήτηση για ανάπτυξη υπηρεσιών αγοράς (τράπεζες, καταστήματα, εστιατόρια κλπ.).
- ζήτηση αγαθών για περισσότερους μήνες το χρόνο και εξομάλυνση της εποχικότητας των τουριστικών δραστηριοτήτων.
- βελτίωση των υπηρεσιών στον τομέα μεταφορών (αεροδρόμια, οδικές συνδέσεις κλπ.)
- ζήτηση για εγκαταστάσεις και ειδική υποδομή (ιατρική) υψηλού επιπέδου για τον εξοπλισμό των θεραπευτηρίων και των ιατρικών μονάδων.

Τέλος, οι συγκεκριμένες επενδύσεις θεωρούνται καινοτόμες επιδοτούνται με υψηλά ποσοστά από τον νέο Αναπτυξιακό Νόμο.

Μια ακόμα μορφή εναλλακτικού τουρισμού, που δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη, παρότι υπάρχουν οι κατάλληλες προδιαγραφές, είναι αυτή του Εκπαιδευτικού Τουρισμού.

Ένα ακόμα σημαντικό έργο, το οποίο δίνει δυνατότητες ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού και συγκεκριμένα του εκπαιδευτικού τουρισμού, είναι το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Με τη Σχολή Ανθρωπιστικών και Πολιτιστικών Σπουδών με έδρα την Καλαμάτα

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να προτείνουμε τη δημιουργία εκπαιδευτικού προγραμμάτων, τα οποία θα δίνουν τη δυνατότητα σε μαθητές άλλων περιοχών, ακόμα και άλλων χώρων να γνωρίσουν την πολιτισμική κληρονομιά της Μεσσηνίας από την προϊστορία ως το τέλος του αρχαίου κόσμου.

Τελειώνοντας πρέπει να αναφέρουμε ότι σ'όλη αυτή τη μεγάλη βιομηχανία του Τουρισμού δεν πρέπει να ξεχνάμε τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Σε όλες τις μεγάλες Τουριστικά Αναπτυγμένες Χώρες έχουν παρθεί σημαντικές αποφάσεις και έχουν γίνει κατάλληλα έργα ώστε η πρόσβαση τους

στις ξενοδοχειακές μονάδες και τουριστικά αξιοθέατα να είναι ευφικτή και να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των αναγκών τους. Έτσι λοιπόν και στη δική μας χώρα, και στο δικό μας Νομό είναι μεγάλη σημασίας η ανάπτυξη του Τουρισμού για άτομα με ειδικές ανάγκες ΑΜΕΑ.

Η απόσταση «κανονικού- διαφορετικού» δεν καταλαμβάνει μόνο το μέσο άνθρωπο αλλά συχνά ενσωματώνεται και στα ΑμεΑ πολύ περισσότερο στα παιδιά: αισθήματα απαξίας και απελπισίας, κατάθλιψη, ενοχή, ντροπή μπορεί να δυναστεύουν το άτομο με σωματική αναπηρία ή διαταραχή της ψυχονοητικής εξέλιξης. Έτσι η πολυτέλεια του τουρισμού μπορεί να φαίνεται πολύ μακρινή για το ειδικό άτομο.

Τα εμπόδια που εγείρονται για τον – ΑμεΑ- τουρίστα αφορούν σε πρώτο επίπεδο τις δυσκολίες πρόσβασης, διαθεσιμότητας των υπηρεσιών και οικονομικής δυνατότητας. Είναι πολύ πρόσφατη η θεσμοθέτηση και στη χώρα μας διατάξεων για τη ισότιμη πρόσβαση των ΑμεΑ στους δημόσιους χώρους. Δυστυχώς, στο βαθμό που μεγάλο μέρος της υποδομής δεν ακολουθεί τις ανάλογες προβλέψεις, η χρήση αναπηρικών αμαξιδίων και γενικότερα η κίνηση των ατόμων με κινητικές δυσχέρειες είναι δυνατή μόνο σε πολύ συγκεκριμένες μεγάλες τουριστικές μονάδες συνήθως οικονομικά δυσπρόσιτες.

Το άτομο μπορεί να βρίσκεται σε διακοπές αλλά να επαναλαμβάνει την καθημερινότητά του.

Για τις διακοπές αυτό που αποζητάει το άτομο με ειδικές ανάγκες είναι ό,τι και κάθε άνθρωπος: η γαλήνη, το συναισθηματικό μείρασμα, αλλά και η ένταση του καινούργιου, του απρόσμενου, του εκτός προγράμματος.

Αν ιδρυματισμός και τουρισμός φαίνονται εκ πρώτης τόσο αντιφατικά είναι ακριβώς σ' αυτές τις πρωτοβουλίες που διαπιστώνεται η τεράστια θεραπευτική αξία του τουρισμού για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Κάθε άτομο με ειδικές ανάγκες, ανεξάρτητα από το βαθμό και το είδος της αναπηρίας του, έχει το δικαίωμα μαζί με όλους τους άλλους πολίτες για ποιοτική διαβίωση.

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΑΜΕΑΣ ΣΤΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Είναι σημαντικό να υπάρχουν υποδομές πρόσβασης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες σε όλες τις ξενοδοχειακές μονάδες μεγάλες και μικρές.

Θα πρέπει να διαμορφωθούν κατάλληλη διαδρόμοι που θα οδηγούν το ΑΜΕΑ, από το σημείο στάθμευσης του αυτοκινήτου μέχρι το δωμάτιο του.

Τα δωμάτια των ξενοδοχειακών μονάδων θα πρέπει να είναι κατάλληλη διαμορφωμένα.

Να είναι μεγαλύτερα και ευρύχωρα, για την άνετη μετακίνηση του ειδικού αμαξιδίου.

Επίσης το Wc θα πρέπει να έχουν ειδικές εγκαταστάσεις, για τη διευκόλυνση του ΑΜΕΑ

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΑΜΕΑΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Σε κάθε ακτή προτείνεται η ανάπτυξη ενός ειδικά διαμορφωμένου δικτύου κύριων και δευτερευόντων πλαστικών διαδρόμων για αμμώδεις παράλιες μέσω των οποίων θα επιτυγχάνεται η ανεμπόδιστη πρόσβαση των ειδικών αμαξιδίων στα λειτουργικά σημεία της παράλιας και στη θάλασσα. Οι διάδρομοι θ' αναπτύσσονται σε όλη την έκταση των επιμέρους περιοχών παρέμβασης.

Ο κύριος σταθερός πλαστικός άξονας που θα διασχίζει την παραλία θα οδηγήσει τα άτομα με κινητικές δυσκολίες σε μία επίσης σταθερή ειδικά κατασκευασμένη ράμπα απ' όπου θα μπαίνουν οι λουόμενοι μέσα στη θάλασσα χωρίς να χρειάζονται τη βοήθεια άλλου προσώπου.

Το δευτερεύον δίκτυο διαδρόμων θα συνδέει τις κύριες διαδρομές με τα σημεία στάσεις και ξεκούρασης.

Αναγκαία κρίνεται η προμήθεια όλου του απαραίτητου συνοδευτικού εξοπλισμού, όλων των απαραίτητων βοηθημάτων, ενώ θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για την αγορά ειδικών αμφίβιων οχημάτων τα οποία θα παρέχουν μεταφορά από το αναπηρικό όχημα προς την παραλία, μετακίνηση πάνω στην άμμο και άνωση μέσα στο νερό, ανεξάρτητα από το βάθος του.

Ο προτεινόμενος ειδικός διάδρομος πρόσβασης στις παραλίες, σε συνδυασμό με τη χρήση αμφίβιου οχήματος και χώρου υγιεινής/αποδυτήριο, θα παρέχει

στα ΑΜΕΑ, εύκολη και ολοκληρωμένη πρόσβαση, ώστε να απολαμβάνουν όλες τις τουριστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες στις παραλίες. Επιπλέον, ο ειδικός διάδρομος θα παρέχει εύκολη πρόσβαση όχι μόνο στα άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά και στους γονείς με παιδικά καρότσια, τους ηλικιωμένους, και γενικά όλους τους επισκέπτες και τουρίστες.

Η πρόταση έχει σκοπό να διευκολύνει τα ΑΜΕΑ ώστε να μπορούν αυτόνομα από το σημείο που θα σταθμεύει κάποιος το αμάξι του σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους που θα πλαισιώνουν τις περιοχές παρέμβασης να προσεγγίσει ανεμπόδιστα τη θάλασσα και να αυτοεξυπηρετηθεί.

Για την κατασκευή των εγκαταστάσεων και του περιβάλλοντος χώρου θα πρέπει να επιδιωχθεί μια σύγχρονη τουριστική υποδομή με διατήρηση του υψηλού επιπέδου αισθητικής των κατασκευών και του τοπίου, με ήπιες κατασκευές και εγκαταστάσεις οι οποίες θα είναι φιλικές προς το περιβάλλον. Οι παρεμβάσεις θα γίνουν σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις και με τήρηση των όρων περιβαλλοντικής αειφορικότητας, προσπελασιμότητας και φιλικότητας στο χρήστη.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι η αντίθεση και η εναλλαγή είναι οι λέξεις κλειδιά στην προσπάθεια περιγραφής του Νομού που αναπνέει τη αύρα της θάλασσα και τον μυρωμένο αέρα του βουνού

Η Μεσσηνία συγκεντρώνει τα πάντα, καλό κλίμα, με ήπιο χειμώνα, γλυκό φθινόπωρο έντονη και μυδωτάτη άνοιξη, δροσερό καλοκαίρι, βουνό, πεδιάδες, θάλασσα, αξιοθέατα, σπορ, εκδηλώσεις εύκολη πρόσβαση και καλή υποδομή για φιλοξενία.

Αυτός είναι και ο λόγος που προσελκύει και επισκέπτες από όλα τα διαμερίσματα της χώρα καθώς και πολλούς αλλοδαπούς τουρίστες που επιθυμούν μια αυθεντική Ελληνική γωνιά, για ήσυχες αλλά πολύ ενδιαφέρουσες και μοναδικά διακοπές.

Η Μεσσηνία καλύπτει τις απαιτήσεις τουριστών κάθε ηλικίας και είδους τουρισμού, τους λάτρεις του βουνού, της θάλασσας του κλασικού τύπου διακοπών ή εναλλακτικών μορφών.

Η Μεσσηνία λοιπόν, το θησαυροφυλάκιο πλούτου, πολιτισμού και τουρισμού, συνδυάζοντας όλα όσα της έχει δώσει ο Θεός απλόχερα με τα νέα τουριστικά έργα και τις προτάσεις που συμβάλουν στην τουριστική της ανάπτυξη μπορεί και θα γίνει ένας από τους μεγαλύτερους τουριστικούς προορισμούς του κόσμου!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΜΕΣΣΗΝΙΑ 4 ΕΠΟΧΕΣ

Φθινόπωρο

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΜΕ ΠΟΡΦΥΡΑ

Η χώρα του Εξωχωρίου και στο βάθος το χιονισμένο «Χαλασμένο»

*«Τώρα που μπαίνει ο μην Οκτώβρης,
σαν Αυτοκράτωρ με πορφύρα και πέφτουν οι βροχές του φθινοπώρου...
Τοπία βροχερά, με απώλειαν των νηπενθών ανθέων,
με ακαριαίας πτώσεις φύλλων
και βαθμιαία σβέσιν των φανών του υψηλού καλοκαιριού».*

Ανδρέας Εμπεφίκος «Οι εποχές»

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΣΕ ΑΝΑΜΟΝΗ

Χιονοσκεπές το κεφαλόκορφο κοιλάδας του Σαχτούρη στο Επικρατέλειο Εθνικό Πάρκο, σε υψόμετρο 2408 μέτρα

*«ΤΙ ωραία πού μαράθηκαν τα λουλούδια
Τι τέλεια πού μαράθηκαν
Κι' αυτός ο τρελός να τρέχει στους δρόμους
Με μια φοβισμένη καρδιά χελιδονιού.
Χειρώνιασε και φύγανε τα χελιδόνια
Γέμισαν οι δρόμοι λάκκους και νερό
Δύο μαύρα σύννεφα στον ουρανό,
Κοιτάζοντας στα μάτια αγριεμένα».*

Μίλτος Σαχτούρης «Χειμώνας»

ΑΝΟΙΞΗ

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΟΥΡΑΝΙΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

«Μπροστά σου ο Ταΰγετος στεκόταν ανέπαφος
Βρήκα χορτάρι και κάθισα, άκουσα αηδόνια
Μέσα μου χόρευαν μικρές πεταλούδες
Μπορεί η ψυχή μου; Ίσως ο Θεός να φυλάκισε μέσα μου νιφάδες
απ' όλα τα επουράνια χρώματα.
Ήταν ο κόσμος τόσο όμορφος, σε μέθαγαν όλα»

Νικηφόρος Βρεττάκος «Αυτοβιογραφία»

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Ο ΗΛΙΟΣ ΘΡΙΑΜΒΕΥΕΙ

Η μαγευική παραλία μεταξύ Σιούσας και Καρδαμύλης

«Πάει καιρός που ακούστηκε η τελευταία βροχή
πάνω από τα μυρμήγκια και τις σαύρες.
Τώρα ο ουρανός καίει απέραντος
Τα φρούτα βάφουνε το στόμα τους
Της γης οι πόροι ανοίγουνται σιγά-σιγά
και πλάι απ' το νερό, που στάζει συλλαβίζοντας
Ένα πελώριο φυτό κοιτάει κατάματα τον ήλιο».

Οδυσσέας Ελύτης «Σώμα καλοκαιριού»

Από τη συλλογή «Ήλιος ο πρώτος»

BIBΛIOΓPAΦIA

- Έκδοση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Μεσσηνίας Επιτροπής Τουριστικής Προβολής.
- Ένωση Ξεονδόχων Καλαμάτας
- ΕΟΤ
- ΔΕΤΑΚ Καλαμάτας
- Εγκυκλοπαίδειες
Υδρόγειος
- Εφημερίδες
Επικαιρότητα
Σημαία Μεσσηνίας
Θάρρος Μεσσηνίας
- Περιοδικά
Τορισμός και οικονομία
Τουριστική αγορά
- Ιστοσελίδες
www.google.gr
www.in.gr
www.gnto.gr
www.yahoo.gr
www.messinia-giude.gr

